وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَىٰ تَنفَعُ الْمُؤْمِنِينَ

انوار المجالس

پښتو

فرمودات

حضرت صاحب المرتبت شیخ القرآن والحدیث پیر طریقت

رہبر شریعت الحاج خلیفہ صاحب دین محمد مدظلہ العالی

خلیفہ مجاز

حضرت شیخ المشائخ خلیفہ صاحب داد محمد غزنوی مدظلہ العالی

جلد دریم

ناشر

خانقاہ عالیہ مجددیہ عمریہ

ڈیرہ اسماعیل خان

کتاب پېژندنه:

نوم   انوارالمجالس

فیوضات   :   شیخ القران والحدیث حضرت

خلیفه صاحب الحاج مولوي دین محمد مدظله العالی

تولونکی اوترتیب کونکی : مولوي سید محمد عمرفاروقي

کمپوزران   مولوي محمداکرم نعماني،

فضل الرحمن فضلي او ولي محمدتائب

دوم چاپ   دریم جلد / ۲۰۰۰ توکه

دچاپ کال   ۱۴۳۲ / محرم الحرام – ۱۳۹۰ل قوس

دچاپ ټول حقوق له لیکوال سره خوندي دي

خپرونکی   خانقاه عالیه مجددیه عمریه

روح المدارس روحانیه (دیره اسماعیل خان)

بسم الله الرحمن الرحيم

ډالۍ

زما د ډېر کمې هڅې ثوابونه ، خپل مور، پلار او خپلو ټولو مشائخو کرامو، استادانو ته، چې زما په ظاهري او باطني تربیت کې یې پوره پوره هڅه کړې ، بښم.

(سید محمد عمر فاروقي)

مخ	فهرست	شمیره
۱	(٤٤) مجلس / دایمان حقیقت د............	۱
٤	دعلم په زده کړې پسې زیات تکلیف..........	۲
٥	دخدای پاک ﷻ په عبادت په دنیا کې......	۳
۸	دخدای پاک ﷻ نه دناز خفګان	٤
۹	دنیکو خلکو په قبرکې له ملائکو.....	٥
۱۱	دحضرت امام احمد بن حنبل رحمه الله.....	٦
۱٤	(٤٥) مجلس / دآدب بیان	۷
۲٤	(٤٦) مجلس / د اولیاء کرامو کرامات....	۸
۲٤	حضرت سفینه ﷺ ته زمری لار ورښیي او....	۹
۲٦	د حضرت سعد بن معاذ ﷺ په وفات عرش.....	۱۰
۲٦	غره ته د حضرت نبي کریم ﷺ خطاب او....	۱۱
۲۸	دبزرګانو په خپلو مریدانو نظر وي	۱۲
۲۹	له مرګه وروسته داولیاء کرامو روحانیت....	۱۳
۳۲	داولیاوو په مجلس انسان له ازلي بدبختي...	۱٤
۳۷	(٤۷) مجلس / دنیکو خلکو سره دتعلق...	۱٥
٤۷	اولیاوو ته چې په کوم نیت ورغلی وي.....	۱٦
٤۹	دبزرګانو امتحانول درسوایي سبب ګرځي	۱۷
٥۳	(٤۸) مجلس / دنیک عمل فایدې او د دنیا...	۱۸
٥۳	ددنیا دګټلو له پاره له قبرونو څخه مرې.....	۱۹
٥٥	د حضرت نبي کریم ﷺ د فقر واقعه	۲۰
٥٦	حضرت نبي کریم ﷺ خپلې لور ته د مال.....	۲۱
٥۸	مَنْ كَانَ لله كَانَ اللهُ لَـهُ	۲۲

۲۳	(۴۹) مجلس / په خپل عمل باید مغروره..	٦١
۲٤	حضرت عمررضي الله عنه خپل زيات عمل څومره....	٦١
۲۵	دبلعم بن باعور له عبرت ډکه واقعـه	٦٣
۲٦	(۵۰) مجلس /گناه زهر قاتل ده چه په...	٧١
۲٧	د يو مُخلص عجيبه واقعه	٨٦
۲٨	يوصحابيرضي الله عنه د تلاوت په وخت کې........	٨٧
۲۹	د دوه طالبانو حيرانوونکې واقعې	٨٩
۳۰	د دنيا ګټل مطلقاً ناروا نه دي	۹۰
۳۱	حضرت عبدالقادر جيلاني رحمه الله د ...	۹۱
۳۲	يو بزرګ د تکبير اولى د پاتې........	۹٤
۳۳	(۵۱) مجلس /د دين ارزښت او له علماوو...	۹٦
۳٤	د جمعې لمانځه ته تلل څومره ثواب...	۹۸
۳۵	دخداى پاکجل جلاله په لار کې مال لګول..	۱۰۰
۳٦	په دنياوي تعليم ولې دومره مصرفونه....	۱۰۱
۳٧	د دورهٔ حديث ټول درسونه په يواځې....	۱۰۵
۳٨	د جوماتونو زياتره امامان له مسائلو........	۱۰٦
۳۹	د يو امام عجيبه واقعه	۱۰٨
٤۰	دحضرت نبي کريمﷺ دهجرت لنډه...	۱۱٨
٤۱	زمونږ پخوانيو مشائخو څومره........	۱۲۲
٤۲	مصنفينو څومره تکاليف تېر کړي؟	۱۲۲
٤۳	غير مقلدين څومره بې ادبه دي؟	۱۲٦
٤٤	(۵۲) مجلس / د محبت علامې او د هغه ګټې	۱۲۹
٤۵	د يو صحابي دپوښتنې په مهال د حضرت...	۱۳۲

٤٦	داچې مونږ دالله تعالیﷻ غلامان یو نو...	١٣٤
٤٧	الله تعالیﷻ په خپلو بندګانو څومره....	١٣٦
٤٨	خلك په دوه قسمه دي	١٣٧
٤٩	د چاچې له خدای پاكﷻ سره مینه وي د ...	١٤٠
٥٠	د هغه سړي علامه چې دده له قرآن كريم..	١٤١
٥١	د هغه چا علامه چې له حضرت رسول....	١٤٢
٥٢	حضرت مجدد الف ثانی قدس سره نصیحت	١٤٣
٥٢	داسې خلك مې هم ولیدل چې په درواغو...	١٤٥
٥٤	حضرت ام المؤمنین رضی الله عنها صحابهٔ..	١٤٦
٥٥	حضرت عمرؓ څومره د حضرت نبي...	١٤٩
٥٦	په یو سُنت د عمل كولو له امله دفیوضاتو..	١٥١
٥٧	یو طالب د وهښتانو د نه كمولو له وجې...	١٥٤
٥٨	د حضرت شرُیح په یوه تنبیه مجرم مړ شو	١٥٦
٥٩	سپي ته د اوبو په وركولو سره تول....	١٦٠
٦٠	ښځه د پیشو له وجې جهنم ته ولاړه	١٦١
٦١	(٥٣) مجلس / دوه لوی نعمتونه او له هغو......	١٦٤
٦٢	د حضرت سراج المشائخ د بندیخانې واقعه	١٦٥
٦٣	یو فوځي كرنېل حضرت انوارالمشائخ ...	١٦٧
٦٤	د سراج المشائخ صاحب په فراق مریدان...	١٦٩
٦٥	فارغېدونكي طالبان څه وایي ؟	١٧٠
٦٦	په حضرت زین العابدین په له اوداسه.....	١٧٥
٦٧	د حضرت ابراهیم خلیل الله ﷺ زیاته ژړا	١٧٧
٦٨	(٥٤) مجلس / په انسانانو یاندې دري لوی...	١٨٢

۶۹	دانسان په زندګۍ کې امتحانونه	۱۸۳
۷۰	حضرت عبدالله بن عباس ﷺد مرغانو په ...	۱۸۶
۷۱	دوه ورونه چې يو د دنيا طالب او بل د ...	۱۹۱
۷۲	حضرت نبي کريمﷺ ته يو شامي د خپلې..	۱۹۳
۷۳	د شيطان د دوکې مثال په محسوساتو....	۱۹٤
۷٤	په حضرت ايوب عليه السلام امتحان او په ...	۱۹۶
۷۵	خپل تقصيرات يادول د خداى پاک د	۲۰۰
۷۶	(۵۵) مجلس / د آل نسبي او حسبي سره ...	۲۰۳
۷۷	دحضرت نبي کريم ﷺ اهـــل (کورنۍ)	۲۰۷
۷۸	د ساداتو مبارکانو په قدر کې په بې....	۲۰۸
۷۹	د اهل له دوهم تفسير نه څوک مراد دي ؟	۲۱۰
۸۰	اصلي مطلب له اولياوو سره کامل محبت ده	۲۱۹
۸۱	د وصول الى الله دري لاري	۲۲۲
۸۲	کله په يوه دعا د سري تول کارونه جوړ...	۲۲٤
۸۳	د اولياوو کرامو په معمولي خدمت سره...	۲۲۵
۸٤	حضرت نبي کريمﷺ دنيا له څه شي سره..	۲۲۷
۸۵	مسلمان بايد خپله اسلامي جامه بدله نه..	۲۲۹
۸۶	(۵۶) مجلس /داعتکاف بيان	۲۳۱
۸۷	داعتکاف آداب	۲۳۳
۸۸	د يو مسلمان د مشکل حل کولو...	۲٤۰
۸۹	(۵۷) مجلس / دانسان دکاميابۍ مهمې...	۲٤۳
۹۰	شيطان په عقل فيصله وکړه نوابدي ...	۲٤۶
۹۱	په آيت کريمه کې د نوحﷺ تخصيص	۲٤۸

۹۲	د بالاکوټ په سیمه زلزله ولې راغله؟	۲۵۰
۹۳	ځینې جوماتونه د انګریزي تعلیم له ...	۲۵۲
۹٤	(۵۸) مجلس / د کابل د حضرات کرامو ...	۲۵۵
۹۵	(۵۹) مجلس / دجنت اوجهنم بیان	۲٦۱
۹٦	دتقوا څه معنا ده؟	۲٦۲
۹۷	ددنیاوي تکلیف دختمولو له پاره څومره ...	۲٦۲
۹۸	دجنت بیان	۲٦۳
۹۹	په جنت کې به هم بازاروي	۲٦٤
۱۰۰	جنتیان چې له بازار څخه کورته ځي.....	۲٦۸
۱۰۱	په جنت کې دادنی جنتي څومره ځای ده	۲٦۹
۱۰۲	په جنت کې به له یوځانه بل ځای ته تلل..	۲۷۰
۱۰۳	جهنم بیان	۲۷۱
۱۰٤	دجهنم داور رنګ څنګه ده	۲۷۲
۱۰۵	دادنی جهنمي څومره عذاب ده؟	۲۷۳
۱۰٦	دجهنمي وجود به څومره وي؟	۲۷٤
۱۰۷	ددنیا وي ګټې په لحاظ دعلماء خبرې هم.....	۲۷۷
۱۰۸	(٦) مجلس / دانسان ستردښمن اوله هغه څخه	۲۸۱
۱۰۹	دنفس په خلاف عمل اختیارول	۲۸۵
۱۱۰	یومولوي صاحب عجیبه عمل کړی	۲۸۷
۱۱۱	صحابه کرام دحضرت نبي کریم ﷺ	۲۸۹
۱۱۲	دتوبې ایستلو فضائل	۲۹۱
۱۱۳	حضرت حکیم سنائی صاحب څرنګ د....	۲۹۱

(٤٤) مجلس

دایمان حقیقت دخواهشاتو په پریښودلوکې پټ دی

کامل اوحقیقي مؤمن هغه چاته ویل کېږي چې خپل نفسي خواهشات ټول پرېږدي اوپه دین باندې ځان برابر کړي، بلکې له نفسي خواهشاتو څخه دغه دین ورته محبوب شي لکه خپل خواهشاتوچې په خوراک کې خوند ورته پیداکېږي .په څښاک کې خوند ورته پیداکېږي. په جماع کې خوند ورته پیداکېږي . په دنیاوي نعمتونوکې ده ته صوت اوخوند پیداکېږي.

واقعي مؤمن هغه څوک دی چې دغه خپل خواهشات یې ټول دشریعت تابع شي ،اوشریعت دغسې ورته محبوب شي ،دهغه په شریعت کې دزړه خوشحالي پیداکېږي په لمانځه کې ،په روژه کې ،په تلاوت کې ،په ذکر کې دالله تعالی ﷻ په دین کې هغه ته خوند پیداکېږي خپل خواهشات دشریعت تابع وګرځوي اوداشریعت ده ته طبعي وګرځي . چې دده زړه دشریعت سره اشنا شي .

حضرت بشرحافي چې مخکې یې هم واقعه بیان شوې ده اویو لوی بهترین ولی الله تیرشوی دی .دی وایې چې زما زړه دالله تعالی سره دومره جوړ ده که زما لاس ددې اراده وکړي چې زما لاس دې پردې شي ته ورسیږي ؛خو چې زړه مې دالله تعالی سره

جوړ ده ،زړه مې نه مني چې لاس دې شي ته وروړم .که زه په پښو اراده وکړم چې یوبد ځای ته ورشم خوزما زړه دالله تعالی ﷻ تابع دی زما پښې ددې بدکار طرف ته نشي ورتلای.

نوواقعي مؤمن هغه څوک دی چې خپل خواهشات یې دشریعت اوددین تابع شي ،زړه اونفس دسړي ته یوڅه وایي اوشریعت بل څهٔ ورته وایي ،دی به دنفس تقاضا پرېږدي اوپه شریعت به روانیږي.

دغوخلکو ته بیا په دین کې داسې خوند خدای پاک ﷻ پیداکوي چې هرڅومره تکیفونه په دین کې په دوی ورځي دوی ته هیڅ باک نه ورکوي.

داحد په غزا کې چې دحضرت نبي کریم ﷺ سره کوم صحابه کرام ﷺ موجود و پدغو کې داسې صحابه کرام و چې (۷۳) زخمونه یې په بدن مبارک باندې موجود و. داسې صحابه کرام موجود و چې (۸۳) زخمونه یې په بدن مبارک کې مجود و. هغه چې له دېرو زخمونو له وجې شهیدان شوې هغه خوڅهٔ کوي ؟

کله چې بیرته مدینې منورې ته راغلل بیا آوازه شوه چې ابو سفیان اونورمشرکین بیا راوګرځیدل اوبیا په دوهم وار باندې په مدینه منوره حمله کوي . حضرت نبي کریم ﷺ بیا دجهاد اعلان وکړ چې هغه څوک دې جهاد ته را ووزي چې پرون په احد کې شریک و،هغه دې نه راځي چې دأحد په غزا کې شریکت نه دی کړی ،نوصحابه کرام ﷺ داسې په شوق.اوخوند راووتل چې په بدن کې یې ۱۱-۱۱ زخمونه و، یا (۱۹زخمونه و ،دوی پټی لرې کړي

،دوا اومعالجه یې پرېښوده ،دزخمونوباوجود یې دحضرت نبي کریم ﷺ خبرې ته لبیک وویلې اوجنګ ته تیار شول ؛نو الله تعالی ﷻ دهغوخلکو چې درسول الله ﷺ دامراجابت یې وکړ درضا اعلان یې وکړ.

اوس دهغو خلکو خواهش دشریعت تابع و ، کنه زړه چېرې دا غواړي چې په بدن دي (۱۹) زخمونه موجود وي اوله بدن څخه دي وینې توئیږي اوبیا دي دجنګ میدان ته ورشي . داوجه داده چې ددوی په زړونو کې دایمان حقیقت اوعشق پیداوو ؛نوداتکلیفونه هیڅ نه ورته ښکاره کېدل څکه خوند پکې موجود و.

لکه دحضرت ابوطلحه بن زبیر ﷺ دحضرت نبي کریم ﷺ له پاره خپل ځان توره اوډال ګرځولی وو،دهرې خواڅخه به چې غیشي اونیزې راتللې ده به لاس مبارک ورته ونیواوخپل وجود مبارک به یې ورته ډال وګرځاوه، لاس مبارک یې شل شوخوده پرواهم نه درلوده؛خوچې حضرت نبي کریم ﷺ محفوظ وي،په خپل بدن یې (۷۳) زخمونه برداشت کړل ،په ژوندهم نه و،وجه داوه چې خواهش یې ددین تابع و، په دین کې خدای پاک خوند ورته پیداکړی و.

ددانبیاء کراموعلیهم السلام اوصحابه کراموﷺ خو ډېر لرې تیرشوې دي دازموږ اوتاسې په نږدې وخت کې داسې علماء کرام تېر شوې دي چې ددین په وجه یې ډېر زیات تکلیفونه برداشت کړي دي.

دعلم په زده کړې پسې زیات تکلیف ته اړتیا ده

دحضرت صاحب دمدرسې یوعالم قصه کوله چې زه هندوستان ته سبق ته تللی وم، په ټول کال کې مې یوجوړ جامې اویوپټکی و،دمنځلو توان اوطاقت مې نه درلود پټکی مې داسې شوی ولکه پړی.نور جامې مې نه درلودې بیامې یو پوستین وهغه مې ومنځه هغه ته مې تنی. کینښودې هغه مې قمیص کړ په هغه کې به ګرځیدم.

دلویې دورې (دحدیثودوره) طالب وم یوځل په وظیفو په سې تللی وم په یوځنګله کې بیزوګان راباندې راغلل داپوستین یې هم راباندې څیرې کړ،لوڅ لغړ شوم. بیا یوبل طالب یووړوکی څادر راکړ په هغه کې مې درې شپې تیرې کړې،بیا مې په یوه اباسې باندې شپږ کزه خمتا واخیسته چې څلور ګوتې سور یې و په هغه کې مې دومره تنګ قمیص وګانده چې ناسته اوولاړه مې نه شوی پکې کولای . ددومره تکلیف تیرولو وجه څه وه ؟ ورونو! ددې ټولو تکلیفونو برداشت کولووجه داوه چې په دین کې خوند ورته پیداوو،الله تعالی ﷻ ورته اسانه کړې وه.

دمخکینیواولیاء کرامو واقعات چې سړی ګورې داسې حالات ورباندې تیر شوې دي چې دبرداشت وړ نه دي. لوږې ،تندې،وهل

ټکول ،بندبخانې قسم – قسم زحمتونه ورباندې تیرشوې دي خولکن په دین کې دوی ته خوند وعشق و.

څوک چې دین ته تابع شو ،دایمان حقیقت یې زړه ته ولویده بیا پدغه کې خوند ورته پیدا کېږي.

دخدای پاک ﷻ په عبادت په دنیا کې دجنت میوې لیدل

یوخلیفه صاحب قصه راته کوله چې یو طالب په افغانستان کې په ژمې کې دمدرسې نه به ووت اولړې به په غره کې په واورو کې ناست و، تلاوت به یې کاوه، نوزه ورغلم چې ګورم طالب په تلاوت لګیا ده،ژاړي. پوښتنه مې ورنه وکړه چې څه کیفیت دی ؟ ده راته وویل چې زه کله دا تلاوت شروع کړم اودلته راووزم زه دجنت میوې په سترګو وینم.

نوچې سړی دالله تعالی ﷻ دنعمتونواحسان په ده باندې وي نوبیا دواورې په تکلیف باندې څه پوهیږي. بیا په ساړوباندې څه پوهیږي. نود خدای پاک ﷻ په دین باندې عمل کولو کې خوند ورته پیدکوي.

هرڅوک چې په کامله توګه دین ته تابع شو ،زړه یې صفا شو،دزړه په مرکز باندې کار وکړي بیا رب تعالی ﷻ دغسې استعداد په هر انسان کې ایښی بیا خدای پاک ﷻ له انسان یوکامل انسان جوړوي بیا دا انسان تکلیفونه هم برداشت کولای

شي ،خدای پاک ﷻ یې ورته اسانه کړي ،په دغه انسان باندې په شریعت باندې تلل بدنه لګیږي.

خو یوصورت دایمان ده هغه دادی چې موږ په خوله کلمه وایو په زړه تصدیق ورباندې کوو ،لمونځ کوو،روژه نیسونور ظاهري اعمال کوو اوحقیقت دایمان دادی چې هرشی به دې دشریعت تابع وي ؛ نوصرف په صورت باندې باید موږ اوتاسې اکتفی ونکړو. چې لمونځ کوم اوروژه نیسم ،هغه طرف ته اخلاص شته اوکه نشته ،زموږ په زړونو کې دالله تعالی ﷻ سره محبت شته اوکنه،له رسول الله ﷺ سره مو مینه شته اوکنه؛نویواځې فرائض اوواجبات کولو باندې کار نه کیږي ترڅوچې مو له خدای پاک ﷻ اوله حضرت رسول الله ﷺ سره مینه اومحبت پیداشوې نه وي . خوڅوک چې خدای پاک ﷻ ته محبوب شي لکه مخکې موچې وویل نوملایکې یې هم محبوب ګڼي ،انسانان یې هم محبوب ګڼي. تاسې به ډېر لیدلې وي چې ډېر خلک ډېر پخوا وفات شوي دي ،نه یې چاته قوم معلوم وي ،نه یې موراوپلار معلوم وي خوبیا هم ډېر زیات خلک یې زیارت ته ور روان وي ،نور دابیا ځان ته خبره دی چې زیارت کول هم یواصول لري چې باید دشریعت په چوکاټ کې وشي.

اصل خبره دادی چې هغه انسان خدای پاک ﷻ ته تابع ووڅکه رب تعالی ﷻ دا اثر پکې اینبی چې څوسوه کاله وروسته خلک په دې هیله ورځي چې ګوندې دده په برکت سره خدای پاک ﷻ زمونږ

سوالونه قبول کړي . ددنیادارو زیارتو ته خلک نه ورځي ؛خو دولي ،شهید اودالله د دوستانو زیارت ته خلک ورځي.

حضرت ابي ایوب انصاري ﷺ د روم په قسطنطنیه کې وفات شوی خوصحابه کرام ﷺ به ورتلل ،دی به یې خدای پاک ﷻ ته وسیله ګرځاواوله رب تعالی ﷻ نه به یې دده په برکت دمرضونو شفا غوښتله اوبارانونه به یې غوښتل اوخدای پاک ﷻ به ددوی حاجتونه پوره کول.

همدارنګه امام بخاري (رحمه الله) چې په (خرتنګ) کې وفات شوی ،علماء کرام به ورتلل اوحاجتونه به یې دده په واسطه غوښتل ،بارانونه به یې دده په واسطه غوښتل اوقبلیدل به.

بخاري شریف دبدرینو نومونه مبارکین رانقل کړي اوپه حاشیه کې ورسره لیکي چې څوک ددوی نومونه تلاوت کړي وروسته دهغه نه دعا وغواړي نوخدای پاک ﷻ به دهغه دعا قبوله کړي.

کتابونه لیکي د دوی نومونه چې دهرمشکل له پاره واخیستل شي هغه مشکل به یې خدای پاک ﷻ ور حل کړي.

امام النووي (رحمه الله) فرمایي چې څوک دنیکو خلکو مجلس یادونه اوتذکره کوي نوپه هغه ځای باندې دخدای پاک ﷻ رحمتونه نازلیږي.

نودې ټولو وجه دادی چې رب تعالی ﷻ ته دوی ګران شي چې د دوی په واسطه رب تعالی ﷻ ته بیا سړی ورنږدې کیږي ،د دوی دعا ،د دوی سپارش بیا رب تعالی ﷻ نه رد وي.

مرقات لیکي چې څوک دنیکو خلکو دقبرو په څنګ کې دعا وکړي ،خدای پاک ﷻ یې ددې نیکوخلکو په برکت قبلوي ؛ خوددې خبرو به لحاظ کوي چې بې حیا یې به نه وي،بې سترې به نوي،ناروا خبرې به نوي،طوافونه به نه کوي ،سجدې به نه ورته کوي.

نو خدای پاک ﷻ له موږ نه حقیقت دایمان غواړي اوحقیقت دایمان دادی چې دشریعت تابع شي اوهرکله چې دشریعت تابع شو بیا اخلاص اومحبت هم پیداکېږي . بیا دا انسان رب تعالی ﷻ ته دومره نږدې شي چې په دنیاکې هم درب تعالی ﷻ سره خبرې کوي ،په قبر کې هم خبرې کوي ،په قیامت کې خودټولو انسانانو سره مخامخ خبرې دي .

دخدای پاک ﷻ نه دناز خفګان

حضرت موسی علیه السلام یوځل دالله تعالی ﷻ دیدار ته روان و، نوپه لار کې یې یوسړی ولید ،سلام یې ور واچاو خوهغه دسلام ځواب ور نه کړ. خداوندمتعال ﷻ له موسی علیه السلام نه پوښتنه وکړه چې په لار کې دې څه ولیدل؟ حضرت موسی علیه السلام ورته وویل چې ای رب تعالی ﷻ هو ا دتا یوبنده و ،ما سلام پرې واچاو خوهغه ځواب رانکړ،ډېر کبرجن و.

رب تعالی ﷻ ورته وایې چې هغه کبرجن نه دی ، هغه زما نه مرور دی . حضرت موسی ﷺ ورته وایې چې ولې له تانه مرور دی

؟ داځرنګه انسان دی ؟ خدای پاک ﷻ ورته وایې چې ددې سړي پنځه سوه کاله عمر دی اوپه ټول عمر کې یې یوه ګناه هم نه دی کړې خو داځوشې کېږي چې دی ماته سوال کوي هغه زه نه قبلوم،نوځکه رانه مرور دی

حضرت موسی ﷺ ورته وایې چې ای رب تعالی ﷻ چې دا انسان دتا دومره نیک بنده دی چې په داپنځه سوه کاله عمر کې یې یوه ګناه هم نه دی کړې ،دتا هرحکم ته یې غاړې ایښې ؛نو دا یوسوال خو یې ته هم قبول کړه. خدای پا ک ﷻ ورته وایې چې ته خو دسوال پوښتنه وکړه چې دی څه سوال کوي ؟ حضرت موسی ﷺ دسوال پوښتنه ورنه وکړه خدای پاک ﷻ ورته وایې چې دی دا سوال کوي چې ای رب تعالی : زما بدن دومره غټ کړه چې ټول جنهم په ماډک شي اوبل مسلمان جهنم ته لاړ نه شي.

نورب تعالی ﷻ ویلې چې دا سوال یې زه څرنګه قبول کړم.

ګوره دخدای پاک ﷻ بنده دی اوله الله تعالی ﷻ نه مرور دی.

ورونو ! دامرورتوب نه دی دا دوست په دوست ناز کوي.

دنیکوخلکوپه قبرکې له ملائکوسره مباحثه

په قبرکې یوولي دفن کوي اوبل ولي ته یې خداوندمتعال ﷻ حال معلوموي چې ملائکې دسوال اوځواب له پاره ورتهٔ راغلې ،پوښتنه ورنه کوي چې : من ربک ؟ رب دې څوک دی ؟ دچابنده یې ؟ دا ولي ورته وایې چې له ماڅخه پوښتنه مه کوه ورشه له

خدای پاک ﷻ نه پوښتنه وکړه چي هغه ماخه بولي ؟ که زه زر واري ووایم چي زه دخدای پاک ﷻ بنده یم خوچي الله تعالی ﷻ مي بندگي قبوله نکړي او ووایي چي بنده مي نه يې ماته څه فائده رسوي چي زه ووایم ،هلته فایده رسوي چي رب تعالی مي بندګي قبوله کړي ،غلامي مي قبوله کړي.

انسان ډېر لوي قیمتي شی ده، انسان له ملائکو ،پیریانوبلکې له ټولوشیانو څخه الله تعالی ﷻ ته زیات محبوب دی ، خوچې انسان ،انسان شي ، بیا خدای پاک ﷻ ته دومره نږدې کیږي چې خدای پاک ﷻ په خپل خان تعبیر ورنه کوي چې زه ددغه انسان سترګې شم ،زه ددغه انسان لاسونه شم ،زه يې پښې شم.

په حدیث مبارک کې راځي چې دقیامت په ورځ به انسان ته خدای پاک ﷻ ووایي چې زه مریض وم ،تازما پوښتنه ونکړه،دی به ورته ووایي چې ای خدایه ! ته خونه مریض کیږي ، ته خوجسم نه لري، چې زه دتاپوښتنې ته درغلی وای . خدای پاک ﷻ به ورته ووايي چې زما فلانکی دوست مریض و ،ته دهغه پوښتنې ته نه ورغلې،که ورغلی وای نو زه به دې هلته پیداکړی وای.

خدای پاک ﷻ به دې انسان ته ووایي چې ای بنده زه وږی وم ،تا ډوډۍ رانکړه . دی به ورته ووایي چې ای رب تعالی ! ته خو نه وږیږې . وایي زما فلانکی دوست له تانه ډوډۍ وغوښتله که دې ورکړې وای نو زما رضا به تامندلې وای . بیا ورته ووایي چې زه تږی وم ماته دې اوبه رانکړې . دی به بیا ورته ووایي چې ته خونه

تربیري . خدای پاک ﷻ به ورته ووایي چي زما فلانکی دوست ترې وو که تاهغه ته اوبه ورکړې وای زما رضا به دې مندلې وه .

ګوره ورونو ! انسان دومره عزتمند شو ، رب تعالی ﷻ ته دومره نږدې شو ، چي خدای پاک ﷻ په خپل ځان تعبیر ورنه کوي . دومره لوی مقام خدای پاک ﷻ ورته ورکوي چي بل هیڅا ته یې نه دی ورکړی .

دېر انسانان خدای پا ک ﷻ په ژوند باندې جنت ته داخل کړي لکه د پیغمبرانو علیهم السلام ژوندته وګورو هغوی په ژوند باندې رب تعالی ﷻ جنت ته داخل کړي . د زنکدن په وخت کې جنت په سترګوویني ،دومره غټ مقام رب تعالی ﷻ انسان ته ورکړی خوانسان چې انسان شي .

غرض دادی چي له مسلمانانوڅخه خدای پا کﷻ دایمان حقیقت غواړي اودایمان حقیقت چي یو وار په چاکې موجود شو بیا به درب تعالی تجلیات دده په وجود کې ښکاره کیږي . بیا به په خپله سینه کې الهي انوار ویني . بیا به په خپل خوراک کې انوار ویني .

دحضرت امام احمد بن حنبل رحمه الله په یوه شپه د ډېرو مسائلو د استنباط د حلالي نفقې له وجې کیږي

حضرت امام احمد بن حنبل (رحمه الله) په رئیس الاولیا باندې مشهور و . یوځل دحضرت امام شافعي (رحمه الله) سره

میلمه شو نو ډېر زر زر یې خوراک کاوه او ډېر لوېې لوېې ګولې یې کولې . دامام شافعي (رحمه الله) شاګردانو ته په زړه کې شک ورپیدا شو چې حضرت امام احمد بن حنبل (رحمه الله) خو په خلکو کې په رئیس الاولیاء سره مشهور دی او دالله دوستان خو دومره زیات خوراک نه کوي او ده خو دومره زیات خوراک وکړ.

خیر شپه شوه نو حضرت امام احمد بن حنبل (رحمه الله) ته یې د اوداسه له پاره اوبه کیښودې چې که تهجد کوي . سهار چې کله راپورته شو نوهغه اوبه همداسې پاتې دي اودس یې نه دی ورباندې کړی ؛نو دوی وویل چې داڅنګه ولې دی چې دشپې تهجد هم نه کوي؟

سهار حضرت امام شافعي (رحمه الله) ددې له پاره له دنه پوښتنه کوي چې ترڅو دخپلو شاګردانو شک ختم شي . نوورته وایې چې حضرت ! بیګا شپه دې ډېر زیات خوراک وکړ؟ دی ورته وایې چې په رښتیا چې نن شپه مې ډېر زیات خوراک وکړ؛خو دا خوراک دیوې شپې نه و ،بلکې دیوې جُمعې خوراک مې وکړځکه چې په خوراک کې مې دخدای پاک ﷻ انوارات ولیدل پاکه نفقه وه،ددې وجې نه مې ډېره وخوړله چې زما دبدن غِذا پاکه شي او په دې غزا باندې دخدای پاک ﷻ عبادت وکړم . یوه جُمعه بیا نور خوراک نه کوم اوددې پاکې غِزا داسې اثر ووچې ټوله شپه مې خوب نه دی کړی اودخدای پاک ﷻ په عبادت مشغول وم . اود سلهاوو مسائلو استنباط مې وکړ.

نوکله چې په چا کې دایمان حقیقت موجود شي بیا به هرشي کې دخدای پاک ﷻ انوار ویني.
حضرت نبي کریم ﷺ به چې ګوله راپورته کړه ؛نوهغې ګولې په دخدای پاک ﷻ تسبیح ویله مرې به چې راواخیستله نودده په لاس مبارک کې به یې تسبیح ویله.

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العلمين
وصلى الله تعالى على خير خلقه سيدنا وسندنا وشفيعنا و
مولانا محمد وعلى آله واصحابه واتباعه واهل بيته اجمعين

(٤٥) مجلس

دآدب بيـان

قال الله تعالی:

اعوذبالله من الشيطان الرجيم

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَا تَرْفَعُوٓا۟ أَصْوَٰتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ ٱلنَّبِىِّ وَلَا تَجْهَرُوا۟ لَهُۥ بِٱلْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَٰلُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ۝ ﴾

له حضرت نبي کريم ﷺ سره دصحابه کرامو د زندګي په هکله خداوندمتعال ﷻ حضرت نبي کريم ﷺ ته فرمايي چې دوی ته ادب ورښيه چې تاسې دحضرت نبي کريم ﷺ سره څرنګه زندګي کوي؟

ددې له پاره چې دين ټول آدب دی ددغوخلکو داقيمتي قيمتي عملونه ټول لارختم نه شي ،ضايع نه شي ځکه رب تعالی ﷻ په خپلو بندګانو باندې ترخپل مور اوپلار (۷۰) اويا وارې زيات مهربانه دی ،نو په هرباب کې ددوی له پاره هغه لار غوره کوي چې په هغه کې ددوی له پاره ډېره ترقي وي.

نو مجلس آدابونه هم خدای پاک ﷻ حضرت نبي کریم ﷺ ته بیان کړي دي چې له ده مبارک سره به څرنګه مجلس کوئ ؟

له هغو ادابو څخه څیني داداب داهم دی چې په روایاتوکې راغي چې تاسي دحضرت نبي کریم ﷺ په مجلس کې په زوره - زوره مه غږیږئ ،خپل اواز دده تر اوازه مه پورته کوئ . ولې ؟ څکه په دغه کیدای شي ، ده ته تکلیف ورسیږي ،دده دخفګان په سبب ،دتاسو ټول عملونه ضائع کیږي اوتاسې به خبر هم نه وئ چې زما عمل ضائع ده ،څان به درته ښه معلومیږي خوهلته به حضرت نبي کریم ﷺ ته تکلیف رسیدلې وي ،دهغه تکلیف په وجه به دتاسي ټول عملونه ضائع شوي وي.

هغه آداب تر نن ورځې پورې لازم دی ،په مسجد نبوي کې چې څوک روضي مطهرې ته ورشي ،هلته به هم دحضرت نبي کریم په جوار (څنګ) کې په زوره ، زوره خبرې نه کوي، ادب به کوئ،په ژوند اوله مرګ نه وروسته،په حضورکې چې دهغې خپلې بې ادبي په سبب دتاسو اعمال باطلیږي.

حضرت ثابت بن قیس ابن شماس ﷺ یوصحابي خپل بعي اواز دېر لوړ و جهیرالصوت، کله یې چې دغه آیت مبارک واوریده نوپه کورکې کیناست اوپه زوره ،زوره یې ژړل چې زما خوطبعي غږ لوړ دی ،قصدا بې ادبي نه کوم،داسې نه چې زما ټول مخکې عملونه ضایع شوي وي . ترڅو شپوپورې یې ژړل ،تر دې پورې چې دکور دروازه یې په څان پسې بنده کړه،بهر نه راووت.

حضرت نبي کریم ﷺ پرې خبر شو بیا یې دی راوغوښت اوپوښتنه یې ځینې وکړه چې داڅو ورځې ولې نه معلومیږې ؟ حضرت ثابت بن قیس ؓ ورته وایې چې کله داآیت نازل شوی چې دحضرت نبي کریم ﷺ په مخکې به په زوره خبرې نه کوئ ،کنه ټول اعمال به مو ضائع شي . تاسوته معلوم دی چې زما غږ پرلوړ دی نوداسې نه چې زما دلوړو خبرو له وجې نه تاسو(حضرت نبي کریم ﷺ) ته ضرر اوتکلیف ورسیږي اوټول عمل مې ضائع شي .

حضرت نبي کریم ﷺ ورته وویل چې نه ، ته دهغو خلکو له جملې څخه نه یې. حضرت نبي کریم ﷺ په دې زیرې ورکړچې : **(ان تکون حیاتك محمودا ان تعیش حمیدا وان تموت شهیدا وتدخل الجنت)**.

دتا زندګي به نیکه وي. صفت کړې شوې به وي. اوښه ژوند به تیروې. اومرګ به دې دشهادت وي اوبیا به جنت ته داخلیږې .

حضرت ثابت بن قیس ؓ ته ددې یو آیت مبارک په وجه چې ده عمل پرې وکړ،ددې ادب درعایت په خاطر خدای پاک ﷻ درې بشارتونه ورکړل .

همدغه زیرې اوبشارتونه دده په حق خدای پاک ﷻ رښتیا کړل. کله چې دحضرت ابوبکرصدیق ؓ په زمانه کې دمسیلمة الکذاب سره جنګ شروع شو نو صحابه کرامو ؓ په اول سرکې شکست وخوړ ؛نو دغه ثابت بن قیس ؓ اوحضرت ابورافع ؓ دواړو وویل چې دحضرت نبي کریم ﷺ په زمانه کې خو موږ داسې جنګونه نه کول چې په شاه به راتلو نودواړه دجنګ لومړۍ کرښې ته ولاړل

اوهلته يې مرچې جوړې کړي او ترهغه جنګيدل ترڅوچې دواړه شهيدان شول.

کله چې شهيدشو نه زغره يې دابشرې تقاضا په بنا يو صحابي ورنه واخيسته ؛ نوله شهادت نه وروسته يوصحابي مبارک دجنګ قومندان حضرت خالد بن وليد ﷺته ورغی اوورته ويې ويل چې ماداسې خوب ليدلی چې حضرت ثابت بن قيس راته وايي چې زما زغره فلانکي سړي واخيسته اوپه فلانکي ځای کې يې دکټوې لاندې ايښې دی حضرت خالد ﷺ ته ووايه چې هغه ورنه واخلي اوزما ورثه و ته يې ورورې . اوحضرت ابوبکر صديق ﷺته ووايه چې دفلاني اوفلاني سړيو په ماباندې دومره قرضه دی هغه ورکړه . اوزما فلانکي فلانکي غلامان دي هغه د ماله طرف نه آزاد کړه .

دې صحابي مبارک کله چې حضرت ابوبکر صديق ﷺ او حضرت خالد بن وليد ﷺته خوب وويلې نودستې دواړو دهغه په عملو کولو باندې پيل وکړ. حضرت خالد بن وليد ﷺ هغه ځای ته ورغی اوهغه زغرې يې راواخيستې اودده ورثه و ته يې ورکړې او حضرت ابوبکرصديق ﷺ دده قرضې خلاصې کړې . اوهغه غلامان يې آزاد کړل.

دا ټول دهغه آدب نتيجه اوثمره وه چې دده له مرګ نه وروسته دده په وصيت باندې دواړو عمل وکړ.

نورخلک چې مړ شي نوپه خوبونوکې خلکو ته دېر څه وايي خو هغه نه عملي کوي خودده خوب دو جليل القدر صحابه کرامو ﷺ

دستي عملي کړ، ځکه چې حضرت نبي کريم ﷺ دده په حق کې پيشنګويي کړې وه.

نوددين ژوند ټول د آدب دی نوشاګردان بايد دخپلو استادانو سره د ادب زندګي وکړي ،مريدان دخپلو مشائخوسره د آدب زندګي وکړي ،مقتديان د خپل امام سره بايد د آدب زندګي وکړي اوعوام وررونه بايد له خپلو علماء کرامو سره د آدب زندګي وکړي اوکشران بايد له خپلو مشرانو سره د آد ب زندګي وکړي ځکه دين ټول آدب دی ځکه خدای پاک ﷺ صحابه کرامو ﷺ ته دمجلس آدب بيانوي، دلاري اورفتار آدب ورته بيان شوي :﴿ لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ﴾ دحضرت رسول الله ﷺ نه به په لارې هم مخکې نه ځي.

يوځل له حضرت صديق اکبر ﷺ نه يوصحابي مخکې روان وو، حضرت نبي کريم ﷺ ورته په قهر شو اوورته ويې ويل چې ته دهغه چانه مخکې روان يې چې هغه دتانه په دنيا اواخرت کې غوره اوبهتر دی.

دعالم اوعزتمن سرې نه به هم په لار کې مخته نه ځي. صحابه کرام ﷺ دحضرت پيغمبر ﷺ دمجلس دېر تـرې وويوځل حضرت نبي کريم ﷺ صحابه کرامو ﷺ ته دوليمې دعوت وکړ نوی واده يې کړی و،دنکاح شپه ده ،بي بي مبارکه هلته يواځې ناسته ده؛نوصحابه کرامو ﷺ خوراک وکړ خوبيا تردېره پورې هغوی ناست .حضرت نبي کريم ﷺ له کمال حيا اوشرم له وجې نه،له دېر

حلم اوبردباري له وجې نه هيڅ نه وايي ؛ خو د ډېر بوج له وجې نه څوځله يې دپورته كيدلو هئيت جوړ كړچې كيداى شي دوى هم پورته شي خودوى بيا هم پورته نه شول ؛نوځو ځله بهرته لاړ اوبيرته راغى ، نوخداى پاك ﷻ ايتونه نازل كړل چې حضرت نبي كريم ﷺ له تاسو حيا كوي اوخداى پاك له تاسو نه حيا نه كوي اوحق خبره تاسو ته بيانوي.

نو دوى ته يې ددعوت آدب وروښودل چې كله تاسو دچاكورته ورشئ نود ډوډۍ له تيارولو مخكې مه ورځئ اوبيا چې كله ډوډۍ وخورئ نوبيا ډېر هلته مه ايساريږئ بلكې سمدستي خپلو كورونو ته ځئ، حضرت رسول الله ﷺ ته تكليف رسوي . ځكه چې كور دى دكورمشكلات يا څه ضرورت پيداكيږي؛ نوخداى پاك ﷻ حضرت صحابه كرامو ﷺ ته دا آدب وروښود چې مه دومره وختې ورځئ چې ډوډۍ تياره نوي اوتاسو ورشئ اوبياموچې كله ډوډۍ وخورله نوبيا نور مه كېنئ . ځكه چې حضرت رسول الله ﷺ له عباداتو اومعمولاتو څخه وزي.

همدارنګه صحابه كرام ﷺ به ددينى احكامو دزده كړې له پاره حضرت نبي كريم ﷺ ته ډېر زيات ورتلل ،مشورې به يې ورسره كولې ؛نو خداى پاك ﷻ آداب نازل كړل چې كله تاسو حضرت نبي كريم ﷺ ته ورځئ نوله ځان سره څه تحفه هم وروړئ همداسې تش لاس مه ورځئ؛ نو داخبره په ځينو صحابه كرامو ﷺ بوج شوه ، دهرچا وس نه وبيا خداى پاك ﷻ داحكم بيرته منسوخ كړ .خو په نور ديني اموروعمل كوئ ،زكات وركوئ.

یو څل څینې کوچیان نوې مسلمان شوې وو ؛نو دحضرت نبي کریم ﷺ کور ته به ورغلل اوله دروازې دباندې به یې په زوره - زوره نعرې وهلې :﴿ یا محمد اخرج لنا ﴾ نوخدای پاک ﷻ نور آیتونه نازل کړل :﴿ إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِن وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ۝ وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ﴾ یعني هغه کسان چې له دروازې نه بهر آوازونه کوي ،هغوی زیاتره نه پوهیږي اوکچرته دوی صبر وکړي ترڅو چې حضرت نبي کریم ﷺ ورته په خپله را ووزي دابه ددوی له پاره ډېره ښه وي .

نوصحابه کرامو ﷺ ته خدای پاک ﷻ آدب وروښود چې په زوره - زوره چیغې مه وهئ ،بلکې په نرم اوکرارآواز سره ورته غږ کوئ لکه : یارسول الله ! یانبي الله !

حضرت نبي کریم ﷺ فرمایي چې :﴿ ادبنی ربی فاحسن تادبی ﴾ ماته خپل رب آدب راکړی اوډېرښه آدب یې راکړی دی .

حضرت نبي کریم ﷺ به چې کوم عمل کاوه نو خدای پاک ﷻ به دهغه ښودنه ورته کوله ،تر دې پورې چې که اجتهادي خطایي به راغله نوهغه به یې هم ورته ویلې چې داسې بیا مه کوه. نوحضرت نبي کریم ﷺ ته خدای پاک ﷻ ادب ورکوي ، صحابه کرامو ﷺ ته دحضرت نبي کریم ﷺ په هکله آدب وربښیي ،ملائکو ته دحضرت آدم علیه السلام په باره کې آدب وربښیي چې حضرت آدم علیه السلام دستاسو استاد شو اوس تاسو له هغه سره د آدب زندګي کوئ .

دفتوا کتابونو لیکلي چې څوک ملا امام ته داووایي چې وخت پوره ده ،مخته شه ؛نوداهم بې ادبي دی. همدغه شان احیاء العلوم هم دشاگرد ،داستاد ،دمرید اوشیخ په مابین کې دغه آدب لیکلی دی.

نن سبا چې هرڅه بې خونده دي ،وجه دادی چې دکلي امام ته په داسې بد نظرگورو لکه دیوچپړاسي په شان. په زیاتره منطقوکې چې امام ته پنځه یازیاتې کمې پیسې ورکوي هغه دعلمیت اوامامت په نسبت نه ورکوي چې دی عالم دی، زموږ امام اومقتدا دی، په لمونځونوکې اقتداء ورپسې کوو ،بلکې دیومزدوراو نوکر په صفت یې ورته گوري.

که امام دکلیوالو له اجازې پرته دلمانځه وخت بدل کړنوبیاهم کلیوال خوشکه اوپه غصه وي.

مسئله دادی که دا معلومه وي چې دکلي امام شته بل څوک ددې حق نه لري چې امامت ورکړي بلکې دبل چا لمونځ دامام له اجازې پرته مکروه دی.

که ښه عالم اوشیخ الحدیث راشي اودجومات امام یوکشر طالب وي نودې لوی عالم اوشیخ الحدیث ته ددې کشر طالب اوامام له اجازې پرته دامامت حق نشته .ځکه چې حضرت رسول الله ﷺ آدب ښودلی چې دچا دتصرف په ځای کې به دهغه له اجازې پرته تصرف نه کوي . که هغه اجازه ورته وکړي چې مخته شه نوبیا دې مخکې شي .داسې به نه کوي چې زه شیخ الحدیث یم،دی طالب دی ،نوزه حقدار یم.

همدارنگه داهم یومسئله دی چې که یوجومات معلوم مؤذن لري نواقامت به هم هغه وایي اوکه هغه بل چاته اجازه وکړي نوبیا یې کولی شي . اوکه بل چاته یې اجازه نه کوله اودی پرې خفه کیده نوبیا اقامت ویل هم دده حق دی

یوځل یوصحابه اذان وکړ اوبل صحابي اقامت وویلې حضرت رسول الله ﷺ ورته وویل چې اذان هغه بل کړی اواقامت ته وایې ؟ نه !د اقامت حق هم هغه لري .

نوحضرت رسول الله ﷺ دهرڅه آدب ښودلی دی که موږ ددغو آدابو رعایت وکړو بیا به خدای پاک ﷻ زموږ هرڅه برابر وي .

په موجوده دورکې دغه کمزورې دېرې دي وجه یې دادی چې بې علمي دی ،دعلماء کرامو سره تعلق نشته .

کله چې زه په اول ځل مرید شوم نو له حضرت انوارالمشائخ (حضرت ارغندی خلیفه صاحب قدس الله سره العزیز) څخه مې داخبره واوریدله چې زه په ټول وخت کې دحضرت صاحب مبارک زیارت ته په دې نیت نه یم ورغلی چې دی له ماسره وظیفه وکړي اویا له ماسره توجه وکړي.ما ویل چې په دې کې زما څه کار دی ،که توجه راته کوي اوکنه په مابانديې ورتګ ضرور دی اوهمدارنګه په ټول وخت کې مې دانه دي ورته ویلې چې ماته وظیفه رابدله کره.ده مبارک به چې کله وغوښتل نود وظیفې دبدلولو پاره به یې توجه راته وکړه.

الحمدلله دهغې ورځې تردا نن ورځې پورې مایوه خلیفه صاحب ته هم نه دي ویلې چې ماته توجه وکړه .له دغه ځای نه

غزني ته ورغلی یم ،په ختموکې ورسره شریک شوی یم، پنځه شپې مې ورسره کړې دي ؛خو توجه یې نه دی راته کړې اوپه زړه کې هم څه نه دي راتیر شوې چې داتوجه یې ولې نه راته وکړه، ځکه چې هغه ختم کول یا ددوی سره ناسته ته ولـه توجه دی .

نوشاګردان دي داستاذانو رعایت کوي،دهغوی وختونه دي نه ضائع کوي،بیا به یې په علم کې برکت پیدا کیږي. عوام ورونه دي دخپلو امامانو ،علماء اواستادانو آدب کوي خدای پاک ﷻ به یې عمرنه ضائع کوي.کله دیر مهم شی له سرې نه په یوه ناچیزه شي باندې پاته شي. حضرت شیخ الحدیث شیرعلي شاه المدني صاحب ویل چې کراچۍ ته روان وم، دجهاز ټک مې کړی و کله چې اریوپ ته ورننوتم یوشناخته دوست سره مخامخ شوم اودیر زیات راته ټنګ شو چې چای به راسره چیښې بیا به څې ماورته وویل چې پرواز ته (۱۵)ملته پاتې دي دچای چیښلو وخت نه دی . خودی په خپله خبره ټینګ ولاړ دی. خیر چای یې راوړ چې یوه پیاله چای موچیښنه نو طیارې پرواز وکړ. نو زما وخت یې هم ضائع کړځکه سهار وختې پرواز و خپل ځای ته رسیدلی شوای اوپه دې برسیره څوفیصده روپۍ مې بیا ورکړې چې هغه ټکټ مې لغوه نشي .

نوپه یوه پیاله چای یې دده وخت هم ضائع کړ اوتاوان یې هم ورکړ. له داسې اکرام اوعزت نه څه فایده ؟ ددې په ځای چې ده ته هغه دعا وکړې امکان لري چې زړه یې ورنه خفه شي .

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العلمین

(٤٦) مجلس

د اولیاء کرامو کرامات او واقعات

ددې له پاره چې له دین او دینداري سره د انسان شوق پیدا شي باید د اولیاء او د خدای پاک ﷺ د دوستان واقعات وګوري او یا یې واوري ځکه چې د دوی په واقعاتو کې خدای پاک ﷺ دا اثر اېښی چې د سړي د دین او دینداري سره شوق پیدا کېږي او دین ته توجه پیدا کېږي.

په دین کې خدای پاک ﷺ څومره عزت اېښی ؟ د دغه دین په برکت سره انسان ته څومره مقام په نصیب کېږي ؟

حضرت سفینه ﷺ ته زمري لاروښيي او دده ساتنه هم کوي

د انبیاء کرامو علیهم السلام څخه را وروسته د صحابه کرامو ﷺ زندګي مطالعه کړئ؛ د اسې صحابه کرام ﷺ تېر شوي دي لکه حضرت سفینه ﷺ چې په لاره روان و، لار ورنه غلطه شوه او په ځنګله کې پاتې شو، زمري ورته راغی، زمري ته وایې چې د حضرت رسول الله ﷺ غلام یم زمانه خپل ملګري ورک شوي دي ،ته هم د خدای پاک ﷺ مخلوق یې، د خدای پاک ﷺ د دین خدمت په ما او تا دواړو باندې فرض دی ،ماته خپل ملګري وښیه.

دا زمری اوو‌ښي چې دانسان دښمن دی ، کله یې چې دا نومونه واوریدل چې زه دحضرت رسول الله ﷺ غلام یم اوزما نه ملګري ورک شوي دي ؛نو لکه دانسان هغه خپل کورنی سپی ، راغی اوپه پښو کې یې ورته رغړې دعاجزۍ اوانس اوالفت سلسله یې شروع کړه اوبیا یې په ځنګ کې منډې کړې چې په کوم طرف باندې مجاهدین تللی و ،دازمری وسره روان شو اوده ته یې رهنمایي کوي اویوطرف بل طرف ته ګوري چې درسول الله ﷺ غلام ده ځوک ضرر ورته ونه رسوي . ترهغه دا زمری ورسره نوکري کوله ترڅو یې چې حضرت سفینه ﷺ خپلو ملګرو ته ورساوه.

ددغه دین په وجه رب تعالی ﷻ انسان ته حیوانات تابع کړي .

یوخل داسې هم پیښ شوي دي چې یوکس په لار تیریږي چې ګوري یو ولي دګرمي په موسم کې پروت دی اومار په خپله خوله کې دبابرې خانښ نیولی اوپنکی پرې وهي، مچان ورنه شړي. ګوره مار دانسان دښمن دی ،هلاک کونکی دی ؛خو هغه رب تعالی ﷻ ده ته تابع کړی اوخدمت یې کوي .

داسې ډېرې نمونې موجودې دي چې ددین په واسطه اوبرکت باندې رب تعالی ﷻ انسان ته دومره عزت ورکړی چې حیوانات خو څه کوې چې نباتات یې هم تابع کړي دي . تیره،ونه ،زمکه داشیان شعور هم نه لري خودازمکه بیا هم دالله تعالی ﷻ دوستان پیژني، دغه غرونه دالله تعالی ﷻ دوستان پیژني، ددغه دین په برکت دغه زمکه اواسمانونه دغه عزتمند انسان پیژني .

د حضرت سعد بن معاذ ﷺ په وفات عرش ولړزېده

حضرت سعدبن معاذ ﷺ چې کله وفات شو حضرت نبي کریم ﷺ وویل چې دده په مرګ باندې له ډېرې خوشحالۍ نه عرش عظیم په حرکت راغی چې ماته دالله تعالی ﷻ دیودوست روح را روانه دی . عرش عظیم چې تر(۷) اوو اسمانو اوزمکو لوی دی ؛خوهغه لوی عرش عظیم چې دخدای پاک ﷻ دخصوصي تجلیاتو مظهر دی ،دجنت چت دی ،هغه دحضرت رسول الله ﷺ دیوصحابي اودوست په وفات دومره زیات خوشحالېږي چې په حرکت راځي . دا ټول ددغه دین په برکت سره . چې خدای پاک ﷻ دغه انسان دومره عزتمند ورباندې ګرځولی .

غره ته د حضرت نبي کریم ﷺ خطاب او دهغه له خوا ځواب

یوځل حضرت نبي کریم ﷺ له خپلو درېو یارانو حضرت ابوبکرصدیق، حضرت عمرفاروق اوحضرت عثمان غني (رضی الله تعالی عنهم) سره یوځای داحد دغره په یوځنډه چې (صبیر) نومیده، ودرېدل ؛نوهغه غرله ډېرې خوشحالۍ نه په حرکت راغی. حضرت رسول الله ﷺ ورته وویل چې :﴿ اهـدء یاصبیر اعلیك النبی والصدیق والشهداء ﴾ ای صبیره ! ودرېږه ! په تاباندې یونبي اوبل صدیق اودوه شهیدان ولاړدي .

مخکې حضرت رسول الله ﷺ دحضرت عمرفاروقرضي الله عنه اوحضرت عثمان غنيرضي الله عنه دشهادت پیشنګویي کوي .څکه چې په جزئي مغیباتوباندي انبیاء کرامواو اولیاء کرامو ته علم ورکوي .

نوغر هم دخدای پاک ﷻ دوست پیژني .

ددغې وجې نه حضرت رسول الله ﷺ په مکه معظمه کې دکفارو دظلم اووحشت نه هجرت ته مجبورشو .په کومه شپه چې دی یوه غر ته پنا ورې ،کله چې وختل هغه غر ورته ګویانه شو چې ای رسول الله ! زمانه کوز شه ! داسې نه چې کفار راشي اوبیا زما په لمن کې تاته تکلیف درکړي . نوزه به بیا دقیامت په ورځ رب تعالی ﷻ ته څه جواب ورکوم؟ ! ،بل مخامخ غر آواز ورته کوي :﴿ الیّ یارسول الله ! ﴾ ماته راشه ای دخدای رسوله ! ،هغه غر بیا قنا ورکوي ،په هغه غارکې چې حضرت رسول الله ﷺ اوصدیق اکبر رضي الله عنه ناست دي یوه کوتره راځي دغارپه خوله کې هګۍ اچوي اوتارکنبن راځي دستي دغار په خوله کې ځاله جوړوي چې کفار ده ته تکلیف ورنکړي تر څو دامعلومه نه شي چې دلته څوک نتوتلي . ګوره تارکنبن څومره باریک وجود يې دی خو پدغه کې هم خداوند متعال ﷻ دومره احساس ورکړی چې د ده دوست پیژني . بل طرف ته کبوتره مرغه دی خو دحضرت رسول الله ﷺ خدمت کوي .

نوانسان ددین په برکت دخدای پاک ﷻ ته نږدې کېږي اوعزتمند کېږي او همداشان غر، ونه، سمه اوهواره يې تول پیژني ، دهمدې دین په برکت دښمن ورته مسخر کوي ،حیوانات،

درندګان اوماران د انسان دښمنان دي خو الله تعالی يې ورته تابع ګرځوي اود بیعت مقصود نه دی چې زه ښه عمل وکړم چې زمرې ،مار یانور شیان راته تابع شي بلکې دخدای پاک ﷻ رضا مقصود دی،که چا دخدای پاک ﷻ درضا له پاره کار کاوه نوبیا هغه ده معاملې ورسمه وي. بیا يې الله تعالی ﷻ عزتمند ګرځوي. بیايې خدای پاک ﷻ حفاظت په نصیب کوي.

اوکه چا دخدای پاک ﷻ رضا مطلوب اومقصود نه وه نوبیا په عین لمانځه به ولاړوي عذاب به ورباندې راځي. په عین زکات ،په عین علم کې په عذاب اوتکلیف وي.

دین ډېر عزتمند دی خودواړه شقوق غواړي چې هم به دخدای پاک ﷻ اورسول الله ﷺ اوامرو ته متوجې وي اوهم به له ګناهونوڅخه دساتلو کوشش کوي. داڅومره خلک چې دخدای پاک ﷻ دوستي ته رسیدلي دي هغه ددغه دین په برکت ده دوستان شوي دي اورب تعالی لوړ مقامونه وريه نصیب کړي دي.

دبزرګانو په خپلومریدانو نظروي

حضرت مجدد صاحب (قدس الله سره) په اوداسه لګیا دی خادم اوبه ور اچوي چې ده کوزې ته لاس کړل نو له لاس ور ورلو سره يې الله اکبر نعرې کړې اوکوزه يې وشرله. دی حیران شو چې داڅه وشول نوهغه خادم ورنه پوښتنه کوي چې داڅه او ولې دې کوزه ووشتله؟ حضرت مجدد صاحب (قدس الله سره) ورته وویل

چې په فلانکي دښته کې زما يو مريد را روان دی اوزمری ورته مخنه شو اوده زما باطن ته التجا وکړه زه يې خدای پاک ﷻ ته واسطه وګرځولم ؛نوما هغه زمری وويشت . داخادم يې وايي چې زه لیږ شکمن شوم . دېروخت وروسته سري راغی دهغې کوزې نوټې ور سره وې اوما پوښتنه ورنه وکړه چې داڅه دی ؟ ده راته وويل چې زه په فلانکې دښته کې را روان وم چې زمری راته مخته شو زما دخلاصون بله لار نه وه؛نو ما سوال وکړ چې ای خدايه ! دحضرت مجدد صاحب په واسطه ما له دغه مصيبت نه خلاص کړې . نوغيبي داسې کوزه راغله زمری ورباندې ولګيد ،کوزه ورباندې ماته شوه اوزمری وتښتيده اوزه له هغه مصيبت نه خلاص شوم .

نوخدای پاک ﷻ انسان ددين په برکت ،ددين په واسطه بيا دومره عزتمند کوي چې بيا يې تر ډېره ډېره پورې باطني تصروفات جاري وي .

له مرګه وروسته داولياء کرامو روحانيت حاضريدل

دحضرت مجدد صاحب (قدس الله سره) يومريد ليکي چې کله حضرت مجدد صاحب وفات شو دهغه نه وروسته موږ دماذديګر په جمعه ودريدلو نودی مبارک هم راغی اوله موږ سره په جمعه ودريده .زه حيران شوم چې نن مو خپل کړ جنازه مو پرې وکړه اودلته بيا له موږ سره په لمانځه ولاړ دی .اوله ځان سره دا

وایم چې داهسې خیال دی ،ته به خطا وې ؛خو چې هرڅومره خیرشوم په ربنتیا هم دی مبارک و اوتراخیره پورې په لمانځه کې راسره شریک و.

په مسلم شریف کې دمعراج په واقعه کې چې حضرت رسول الله ﷺ وایې چې ماانبیاء علیهم السلام په قبروکې لیدل چې په لمونځوباندې لګیا او مشغول و.

خو دلته اعتراض کېږي چې هغه خو له دنه څوزره کاله مخکې وفات شوی دي ؟ له دېنه دا جواب کېږي چې دوی ته دخدای پاک ﷻ په دین باندې حقیقي ژوندون په نصیب کړی ،هغه پدغه مرګ باندې نه مري، پس دمرګ نه هم دوی دخدای پاک ﷻ عبادت کوي.

ددغه دین په سبب خدای پاک ﷻ دغه انسانان دومره عزتمند کېږي چې له مرګ نه وروسته هم ژوندي دي . قرانکریم هم همدغه خبره کوي : ﴿ وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا ۚ بَلْ أَحْيَاءٌ عِندَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴾ یعنې تاسو هغو خلکو ته چې دخدای پاک ﷻ په لار کې شهیدان شوې دي ،مړه مه وایې بلکې دوی ژوندي دي، دوی ته خدای پاک ﷻ رزق ورکوي.

په دنیاکې موږ جنازېورباندې کوو،مړه ورته وایو،مال یې ورثه تقسیم کوو ،ښځه یې بل څوک په نکاح کوي خو خدا ی پاک ﷻ ورته ژوندي ویلي اورزق ورکوي.

بل طرف ته ژوندی کافر،په غوږوروغ،په سترګوروغ اوژبه یې روغه ؛خوخدای پاک ﷻ دغه کافر ته مړ ،کوڼ ، ړوند اوګونګ

ویلې اوس ظاهري ژوندی دی خو خدای پاک ﷻ ورته مړی ویلې (يُخْرِجُ ٱلْحَيَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ ٱلْمَيِّتِ مِنَ ٱلْحَيِّ) له مسلمان څخه کافر پیداکړي ،مسلمان ژوندی دی ،نوله ژوندي نه مړ پیداشو،سره له دې چې ښه خوراک، چښاک کوي خوخدای پاک ﷻ ورته مړوایې.

حضرت نبي کریم ﷺ په کفارو پورې هم زړه خوږي اونصیحت ورته کوي ،خدای پاک ﷻ ورته وایې چې آیا ته مړیو ته خبرې ور اوروې؟

ګوره ژوندي کافرانو ته خدای پاک ﷻ مړه وایې څکه چې اصلي اوحقیقي ژوندون په دین باندې راځي ،حقیقي سترګې،غوږونه اوژبه په دین خلاصېږي.

نوکه سړی په دینداري لګیاوي دخدای پاک ﷻ په نزد ژوندی دی ،له مرګ نه وروسته هم رزق ورکوي ،تلاوت کوي.

حضرت نبي کریم ﷺ ته یوصحابي راغی اوورته وایې چې یارسول الله ! په هوار ډاګ مې خیمه ووهله خو دزمکې نه اوس دتلاوت غږ راپورته کېږي توله شپه یې سورت الملک ویلې .حضرت نبي کریم ﷺ ورته وایې چې دا دقبر له عذاب نه خلاصونکی دی ،دانجات ورکونکی سورت دی .دغه سړی په دنیا کې ددغه سورت له تلاوت سره ډېره مینه درلوده،دهغه په برکت دې خدای پاک ﷻ دقبر له عذاب نه خلاص کړی.

اوس نو هغه یو صحابه دزمکې دننه اودابل یې دباندې تلاوت اوري .

نو غرض دادی چې نن سبا د هر مشکل داخای دی چې ددین سره تعلق نشته ،هغه حقیقي ژوندون اوهغه حقیقي سترګې نشته چې په هغه سره دین لیدل کېږي .

داولیاوو په مجلس انسان له ازلي بدبختي خلاصیدل

حضرت ابو الحسن خرقاني (رحمه الله) دحضرت بازید بسطامي (رحمه الله) په باره کې له حضرت سلطان محمود صاحب نه پوښتنه کوي چې دده څه واقعات راته بیان کړه . هغه ورته وایي چې حضرت بازید بسطامي (رحمه الله) هغه څوک دی چې چا هغه لیدلی وي نو هغه به خدای پاک ﷻ له ازلي بدبختي نه وساتي . هغه ورته وایي چې داڅه وایې ؟ تر پیغمبر ﷺ نه هم دی پورته دی ؟ سره له دې نه چې پیغمبرﷺ کافرانو لیدلی و خو ایمان یې نه و پرې راوړی . دازلي بدبختي نه ،نه وخلاص شوې . اوحضرت بازید بسطامي (رحمه الله) خو یو ولي دی اودهغه په لیدلو دی دازلي بدبختي نه څرنګه خلاصېږي .

حضرت ابو الحسن خرقاني (رحمه الله) ورته وایي چې (حد خود بشناس) پام کوه زیات مه غږېږه . کفاروحضرت رسول الله ﷺ په حقیقي سترګو نه و لیدلی بلکې هغه ته یې دیو یتیم په سترګو کتل ،هغوی دیو عرب په نظر ورته کتل ،هغوی دپیغمبرۍ په

صفت نه ولیدلی ،چا چې پیغمبر ﷺ دپیغمبرۍ په صفت ولید هغودده دانوارو خوبايي وليده،بيا يې ځان مال ،اولاد ،مور اوپلار تول ورباندې قربان کړل ځکه چې هغودحق سترګې ورباندې خلاصې شوې ،دده خبرې يې دحق په غوږو اوريدلې ؛نو خدای پاک ﷻ هغه خلک پدغه دين عاشقان کړه، هغه خلک بيا دحضرت رسول الله ﷺ چوکيداران و. بيا دده په مخ کې ځان ډال اوسپر جوړوي ځکه رسول الله ﷺ يې درسول په صفت باندې ليدلی و. پيژاندلی يې و.

نوځکه ورته وايي چې حضرت بازيد بسطامي «رحمه الله » هم چې څوک په حقيقي سترګو ويني ؛نو خدای پاک ﷻ هغه سرى دازلي بدبختي نه ساتي .

نوچې څوک دالله تعالى شي اودالله تعالى ﷻ دوست شي بيا خدای پاک ﷻ ددغه دين په برکت داسې مقام ورنصيب کوي .

همدارنګه حضرت نجم الدين کبرا چې مخکې يې هم مکمله واقعه تير شوې ،دومره لوی مقام خدای پاک ورکړی و چې دجذب په حال کې يوه ورځ را ووت اوپه سپي يې سترګې ولګيدلې نوبيا به له هغه سپي څخه نور سپي راتاو اوذکر به يې کاو.

په قرانکريم کې موږ اوتاسې داصحاب کهف واقعه اوريدلې چې کله يوڅو ځوانانو دظالم بادشاه له وجې هجرت ته مجبور شول نوپه لارکې يوشپون،چې سپی هم ورسره و، ملګرى شو،دوى کوشش کوې چې سپی وشړي ،ځکه داسې نه چې دده په غپيدلو سره خلک راباندې خبرشي ؛ خو هغه نه ځي اخير سپی ورته ګويا

شو چې تاسې دکوم الله په دین هجرت کوئ زه هم دهغه الله تعالی ﷻ ددین په خاطر له تاسې سره ځم . بیا قرانکریم وایې چې دغواصحاب کهفوپه یو غارکې (۳۰۹) کاله پراته و چې خدای پاک ﷻ یې دژوندیو په شان یوطرف اوبل طرف ته اړولي .دا ددوی کرامت و اودغه کرامت خدای پاک ﷻ ددوی سپې ته هم په نصیب کړی و .

نوچې څوک دخدای پاک شي اودهغه په دین روان شي بیا دهغه دومره مقام په نصیب کېږي چې دده په ملګرتیا سره سپی هم عزت پیدا کوي .

نو مطلب دا چې تول عزت په دین کې دی ،حقیقي ژوند په دین کې دی . دخدای پاک ﷻ رضا په دین کې دی . دحضرت نبي کریم ﷺ رضا په دین کې دی . داخرت کامیابي په دین کې دی .دا دین به تول سړی په ځان عملي کوي ،کوشش به کوي ځان ،لباس بلکې هرڅه به په دین برابر وي .

یوځل صحابه کرامو حضرت رسول اللهﷺ ته وویل چې موږ کله په دښتوکې روان یو ،هلته نوره ابادي نه وي یواځې داهل کتابو کورونه وي یا نور لوښې نه وي یواځې ددوی لوښې وي ؛ آیا د دوی په لوښوکې خوراک کوو اوکه نه ؟ حضرت رسول اللهﷺ اول به دنورو لوښو کوشش کوئ که پیداشو خو ښه ،که نه شو پیدا نو بیا به دهغو دمنځلو ښه کوشش کوئ بیا به خوراک پکې کوئ . حضرت نبي کریم ﷺ دومره احتیاط کوي چې د دوی په لوښوکې خوراک هم نه کوي .

نودهغه مبارک اخلاق،خوی ،عادت اودهغه لباس به په څانوکې راولو بیا به صحیح اوکامل مسلمانان جوړیږو .

دحضرت رسول الله ﷺ په وخت کې دوه ډلې : مشرکین او اهل کتاب موجود وو. داهل کتابو عادت داو چې ویښتان یې یوطرف ته اوبل طرف ته نه اچول بلکې په مخ به یې راپراته و ،لکه زموږ په علاقوکې دېته څنې وایي. اومشرکینو به په منځ بیلول .

حضرت رسول الله ﷺ پدغو دواړو ډلو کې چې دواړه کفار دي اویوې ډلې څه ناڅه داسماني دین دعوه لرله دهغه مشرکو څخه یې خان یوې خواته کړ چې اهل کتاب بیا هم داسماني دین پیروي کوي نوله دوی سره مشابهت یوڅه ښه دی نو ویښته به یې همدغسې پریښودل اونه به یې اړول. ددې له پاره چې له مشرکینو څخه مخالفت راشي .

اوبل طرف ته پکې حکمت داو چې اهل کتاب ګوندې زما په مجلس کې ،زما ددین طرف ته یې رغبت پیداشي اواسلام راوړي ؛نو خدای پاک ﷻ ورته وحې وکړه چې دابدبختان ایمان نه راوړي اومامورشو چې ددوی نه مخالفت وکړه، بیا نبي کریم ﷺ د سرمبارک ویښتان واړول اوپه ویښتوکې یې لیکه تیره کړه اودڅنو شکل یې ورنه جوړ کړ،چې ګمنځول ،غوړول اومینځل به یې هم اویوې اوبلې خواته به یې هم اړول .

نوحضرت رسول الله ﷺ په ویښتانوکې هم له کفاروڅخه خان ساته . په لباس کې یې هم دکفارو څخه خان ساته . په موزوکې یې هم له کفارو څخه خان ساته . څومره چې سرې له بې دینه خلکو

ښځه لرې کېږي اودينداره خلکوته نږدې کېږي نو خداى پاک ﷻ يې عزتمن کوي.
الله تعالى ﷻ موږ ته په قرانکريم کې ﷺ دسوال طريقه په سورت فاتحه کې راښودلې: ﴿ اَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴾ خدايه ماته سمه اونيغه لار راوښيه . سمه لار کومه ده ؟ سمه لار داده چې ﴿ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ﴾ دهغو خلکو لار چې تاخصوصي انعام ورباندې کړى،چې صديقين، شهداء ، صالحين اواولياء كرام دي . ﴿ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴾ دهغو خلکو لار مه راښيه چې تا په هغو غضب اولعنتونه کړي دي .اګرکه دشانزول په اعتبار خوديهودو اونصارو په حق کې نازل دی خومفسرين ليکي چې دلته به نيت دټولو ګمراهوډلو کوي.
نوخداى پاک ﷻ موږ ته داښودنه کړې چې هره ورځ به ماته داسوال کوئ چې دنيکوخلکو لار وغواړئ اودبدو خلکو له لارو نه فنا وغواړئ ځکه چې عزت په دين کې دى اوپه دين باندې خلک په عزت کې کېږي اوخداى پاک هم راته وايي چې ددغوعزتمنوخلکو په لار روان شئ اوخداى پاک ﷻ داهم راته ښودلې چې بې عزتي په بې ديني کې دى اوله بې دينه خلکو له لارو ځنې ځانونه وساتئ ځکه چې دخداى پاک ﷻ غضبونه ورباندې شوي دي . نوبايد چې موږ پدغو خبرو باندې عمل وکړو ځکه اصلاح په عمل سره راځي په تشو اوريدلو سره اصلاح نه راځي . وآخردعوانا ان الحمد لله رب العلمين

(٤٧) مجلس

د نیکو خلکو سره د تعلق گټې

حضرت ذونون مصري (قدس الله سره) ، چې د ہر لوی شخصیت تیر شوی ، وایې چې کله زه دحج په سفر لاړم هلته دیوه یمني بزرگ نه خبر شوم چې د ہر بهترین شخصیت دی ، خدای پاک پیژندونکی انسان دی ؛نو چې دحج له ارکانو خلاص شو،زړه مې وغوښتل چې دهغه یمني بزرگ ملاقات ته ورشم ، ددې لپاره چې زه دهغه نه څه نصیحتونه زده کړم ،هغه معرفت اوعشق چې خدای پاک ﷻ دته ورکړی اویا هغه محبت چې له ده سره دی ،زه هم څه فایده ورنه واخلم.

تول پښتانۍ علماءکرامو به چې کله دینداره خلک پیداکړل اویا به دیوښه عالم اوبزرگ نوم واوریده نودهغه نه به دځه فایدې اخیستولو له پاره دهغه لیدلو ته به یې ځانونه رسول.

حضرت موسی ؑ ، چې یوجلیل القدر پیغمبر دی ، دتورات په شان لوی اسماني کتاب رب تعالی ﷻ دته ورکړی لکن کله چې ده په یومجلس کې په د ہره ښه طریقه سره وعظ اونصیحت وکړ؛ نوچا پوښتنه ورنه وکړه چې له تانه دزمکې په مخ بل لوی عالم شته ؟ ده ورته وویل چې نه ! ځکه دوخت پیغمبر دی ترټولو خلکو

لوی عالم وي. دخدای پاک ﷻ له طرف ده ته وحې کېږي ؛نوتول خلک له دنه دین زده کوي ؛خودده داخبره ،چې ترمالوی عالم نشته، خدای پاک ﷻ ته خوښه نه شوه،دستي خدای پاک ﷻ وحې ورته وکړه چې ترتانه یوبل لوی عالم زما بنده شته. په مجمع البحرین کې حضرت خضر علیه السلام یې ورته وښود.نو له موسی علیه السلام سره دستي دهغه دملاقات شوق پیداشو.

پیغمبر و؛ خوچې کله یې داخبره واوریدله چې یوبل لوی عالم شته چې هغه په دهروشیانو علم لري چې ته په هغوعلم نه لرې. نوخدای پاک ﷻ ته یې سوال وکړچې ای خدایه ! زه هغه چیرته اوڅنګه پیداکړم؟ خداوندمتعال ﷻ ورته وایي چې یوماهی درسره واخله. چیرته چې هغه ماهی درنه ورک شو،دغه انسان به هلته پیداکړي، کباب شوی ماهی په بعض روایاتوکې راځي چې نیم یې خورلی هم و،واخیست کله چې دمجمع البحرین (ددوی دریابو دیوځای کیدوځای) خواته دیوې لویې تیږې خواته ورسیدل هلته دهغې په څنګ کې یوه چینه وه ،دهغې په اوبوکې دا اثر و چې کوم مړه شي ته به ورګډې شوې هغه مړی به پرې ژوندی کېده ؛نوهلته دوی داستراحت له پاره دمه وکړه نودهغو اوبو څاڅکې دهغه ماهی سره ولګیدل نوهغه ماهی خدای پاک راژوندی کړ اوپه یوعجیب انداز یې اوبوته ورټوپ کړ او اوبه دسورنګ په شکل ودریدې اوماهی پکې ننوت.

قیصه ډېره اوږده دی له دېنه زما مطلب دادی چې موسی علیه السلام پیغمبر و؛ خوچې دایې واوریدل چې داسې یوبزرګ بنده

شته چې هغه داسې علم لري چې ماته نشته سمدستې یې خدای پاک ﷻ ته سوال وکړ چې زه به څنګه له هغه سره ملاقات کوم ؟

همدارنګ په صحابه کرامواو اولیاء الله به دیو حدیث مبارک دزده کړې لپاره یوه میاشت مزلونه کول . په مدینه منورې کې به یې چې واوریدل چې په شام کې یو صحابي فلانکی حدیث نقل کړی نو شام شریف ته به یې یواځې دهغه یوحدیث لپاره سفرونه کول .نودهغو خلکو سره دعلم شوق وڅکه خدای پاک ﷻ کمال ته رسول .

نودحضرت ذونون مصري (قدس الله) قصه موکوله چې ده هم داواوریدل چې په یمن کې یولوی بزرګ اوعالم دی ،دخدای پاک ﷻ یوښه بنده دی نودده سره دملاقات شوق پیداشوه . نوکله چې له حج نه فارغ شوم نوله ماسره ددې نیک بنده په لیدلوکې نورخلک هم ملګري شول، په دې ملګرو کې یوځوان داسې هم و چې دده رنګ به همیشه زیړاو مصیبتونه اودردونه دده په سترګو کې ښکاریدل اوهمیشه به یې په مخ دژړا له وجې اوښکې رواني وي .په لاره به موږ دته زاری وکړي چې ولې دومره بوج په خپل ځان راولي؛ده به هیڅ نه ویل . کله چې یمن ته ورسیدو دهغه نیک اوبزرګ سړي ځای موپیداکړ دروازه موتک تک کړه . هغه بزرګ اوعالم له کوره راووت . کله چې دی موږ ولید دده له مخ نه دخوف اوویرې علامې ښکاریدلې . دهغه له هیئت نه داسې معلومیده لکه چې اوس له قبر څخه راپورته شوی وي . اول یې له دغه ځوان اوبیا یې له نوروسره سترې مشې وکړه .کله چې په مجلس کې

کیناستلو نودغه څوان په خبرو شروع ور سره وکړه څکه دی هم یوعارف اونیک بنده واواهل الله چې سره یوځای شي نوپه باطن کې سره پیژني اودوئ په خپل منځ کې له یوبل نه پوښتنې شروع کړي اودغه څوان ورته وایې چې ته خدای پاک ﷻ دزړونودمرض معالج اوطبیب پیداکړی یې . اولیاء دخدای پاک ﷻ له طرف نه دزړونودمرض طبیبان دي ،ددوی په واسطه خدای پاک ﷻ دخلکو زړونه اصلاح کوي ،په زړه کې چې خراب – خراب فکرونه وي نوددغه طریقت په برکت هغه خراب فکرونه دزړه نه لرې کوي تر څو چې په زړه کې له الله تعالی ﷻ سره مینه ، اخلاص اومحبت پیداشي .

کتابونه لیکي چې څوک داولیاء الله مجلس ته ورځي نو ډېر په اخلاص دې ورځي څکه چې هغه دزړونوجواسیس دي . خدای پاک ﷻ دانسانانو په زړونو باندې علم ورکوي اوله هرچا سره دخپل اخلاص په اندازه معامله کوي نوچې څومره په اخلاص ورځي دومره هغه انسان ته دهغه په مجلس ،زیارت اوملاقات کې ډېرې فایدې رسیږي .

نودغه څوان ورته وویل چې ته خدای پاک دزړونو طبیب اومعالج پیداکړی یې،زما په زړه کې یوفکر،غم اودرد ده که چیرې ته زما دزړه دغم علاج وکړې .

هغه بزرګ ورته وایې چې وایه په زړه کې دڅه اشتباه دی نودغه څوان اولنی پوښتنه داوکړه چې له خدای پاک ﷻ نه دار،ویره اوخوف له څه نه عبارت دی ؟ بزرګ ورته وویل چې ددغه

داعلامه دی چې څوک په واقع کې له خدای پاک ﷻ نه داريږي ؛ نودبل هیڅا څخه نه داريږي ،په زړه کې يې يو اځې دده ويره وي له مخلوق څخه نه ويريږي . اودابه يې يقين وي چې هرڅه دخدای پاکﷻ په اختیار اوقدرت کې دي. له نورمخلوق نه به يې تعلق قطعه کېږي اوپه يوالله تعالی ﷻ به يقين جوړيږي چې دهرڅه مالک هغه دی.

موږ چې کله کومه ګناه کوو نو له بندګانو څخه داريږو،چې څوک ووينو دهغه له ډار نه هغه ګناه نه کوو. اصل ډار اوويره له خدای پاک ﷻ نه دی چې دخدای پاک ﷻ نه سړی وډارشي بیا يوه ګناه هم نشي کولای.

دوهمه پوښتنه دا ورنه کوي چې دايقين په څه معلوميږي چې زه له خدای پاک ﷻ نه داريږم ؟ بزرګ ورته ووېل چې دايقين هلته پيداکېږي چې له ګناه څخه داسې ځان وساتي لکه مريض چې دمرض په وخت کې له هغو خوراکونو څخه ځان ساتي کوم چې په ده باندې بد لګېږي .

مثلا ديوسړي زېړی ده او له غوړو څخه يې پرهيز دی ؛نو دی وايي چې که ښه خوراکونه وکرم زما تکليف نورهم زياتېږي نوهغه ښه خوراکونه پريږدي اوپه ترخو دواوو باندې صبر وکړي ؛نو ترخه خوراکونه خوري اوښه – ښه کوراکونه پريږدي .

نوڅوک چې دخدای پاک ﷻ نه داريږي،ده ته دايقين پيداکېږي چې زه رښتيا دخدای پاک ﷻ نه داريږم نو علامه يې دادی چې دی په دې مطمئن کېږي چې له ګناهونوداسې وډارشي اوځان وساتي

لکه دمرض له دهر والي له ویرې پرهیز کوي .ددې خبرې په اوریدلو سره ددغه خوان له خولې نه چیغه ووتله اوبې هوشه شو .

دریمه پوښتنه کوي چې دخدای پاک ﷻ محبت له څه نه عبارت دی ؟ یوڅوک وایې چې زه له الله تعالی ﷻ سره مینه اومحبت لرم ددغه څه علامه دی ؟

هغه مبارک ورته وایې چې دخدای پاک ﷻ دمحبت علامه داده چې دانسان دالله تعالی ﷻ سره مینه پیداشي نو بیا به په هرڅه کې دخدای پاک ﷻ تجلیات اوانوارښکاریږي . یعنې چې سرې په څه شي عاشق اومینن شي نوهغه شی همیش دده په خیال کې ګرځي بل څه یې بیا په خیال کې نه راځي .

نودالله تعالی ﷻ دعشق اومحبت علامه داده چې دهغه به ځان ته پام نوي ،اولاد ،ښځې اودنیا ته به یې پام نوي. انوار اوتجلیاب په ده باندې غالب وي همیشه به یې دالله تعالی دیدار اورضا په نظرکې وي . دالله تعالی ﷻ دیدار په دنیاکې عامو انسانانوته نشته ،دپیغمبر په دیدارکې هم اختلاف ده چې ده دمعراج په شپه خدای پاک ﷻ لیدلی اوکنه .

خودامعنی چې دمحبت اوعشق دا علامه دی چې دهغو انوارو اوتجلیات مشاهده به دلته دومره ډیریږي لکه دی چې خدای پاک ﷻ په سترګووینې ،هرڅه یې دده لپاره وي، هرکار چې کوي مقصود یې دخدای پاک ﷻ رضا وي . من اعطی لله ومنع لله ﴾ که ورکړه کوي نوهم دالله تعالی ﷻ لپاره یې کوي اوکه منع کوي هم دالله تعالی ﷻ لپاره یې کوي . تردې پورې چې خوراک کوي هم

نودديِ لپاره يې چې دخداوندمتعال ﷻ عبادت پرې وکړي اوکه خوب کوي هم ؛نوددي لپاره يې کوي چې بيا په ويښه دخداى پاک ﷻ عبادت په ښه طريقه سره وکړي .نوداد خداوندمتعال ﷻ سره دعشق اومحبت علامه ده .

ددې خبرې په اوريدلو سره ددغه ځوان له خولې نه بيا داسې چيغې ووتله چې روح مبارک يې همدغلته قبض شوه اووفات شو.

نوهغه بزرګ ووېل چې په رښتيا دخداى پاک ﷻ نه داراوډالله تعالى سره دربښتونې مينې داسې مصداق ده لکه په دغه ځوان کې چې موجود ده .

نوغرض داده چې مونږ اوتاسې په دې قيصو بيانولو کې مطلوب داوې چې زه ريښتيا دخداى پاک ﷻ داريدنکى يم . نوعلامه يې بيان شوه چې سړى به دګناهونوځخه پرهيز کوي ،سړى به دخداى پاکﷻ دامر نه خلاف نه کوي اودعباداتو بندګې چې څومره تکليفونه وي هغه به برداشت کوي خوديوځه مقصد لپاره يې برداشت کوي دابه يې يقين وي چې زه پدغه ګرمې کې دخداى پاک ﷻ ددين په خاطر ،دالله تعالى ﷻ دحکم دعملي کولو لپاره دجُمعي لمانځه ته ځم نوخداى پاک ﷻ په هر قدم ده ته يوه نيکي ورکوي اويوه ګناه صغيره ورته معاف کوي اويوه درجه ورته لوړوي .

کله چې دکوم انسان سره له خداى پاک ﷻ نه ويره اوډار موجود شو نوهغه به لوږه،تنده،ګرمې ،ساړه اوسفر اوداسې نور تکليفونه ټول برداشت کوي اوله ټولوخواهشاتوځخه به ځان ساتي

ځکه مریض هلته جوړیږي چې ترخه دوایي وخوري اوله ښو، ښو خوراکوڅخه پرهیز وکړي.

دانسان تقوا په زړه کې دی اوداتقوی هلته قوت پیداکوي، هلته عشق اومحبت پیداکیږي ،انسان هلته الله تعالی ﷻ ته رسیږي چې له گناهونوڅخه پرهیزوکړي ددې باطني مرضونوعلاج په نسبت سره ظاهري مرضونوته په نسبت ډېرمشکل دی ځکه چې که په ظاهري مرض کې پرهیز ونه شي نودبدن تاوان یې دی، بدن ته یې نقصان رسیږي اودنیا یې خرابیږي اوکه په باطني مرضونوکې پرهیز ونه شي نوداخرت تاوان یې دی .دقبر ژوندگي یې خرابیږي .اخرت یې خرابیږي ابدي زندگي یې خرابیږي.اوددنیا زندگي اوددنیا نعمتونه،ددنیا خوندونه چې ډېر وي (۶۰- یا ۷۰) کاله دې وي خولکن په دې (۶۰) یا (۷۰)کالوباندې داخرت ژوندبرابربرېږي، دهغه نتیجه پرې را روانه دی . که په دې (۶۰یا ۷۰) کالوژوندکې انسان پرهیز وکړي اودالله تعالی ﷻ دطاعت اوتکلیفونه یې برداشت کړل ،ترخې ورځې ،ساړه اوګرمي یې برداشت کړل نوپه دې (۶۰یا ۷۰) کلونو باندې هغه ابدي ژوند برابرېږي .داسې حقیقي ژوند ورته برابرېږي چې بیا به هیڅ مرض نه ورته پیداکیږي . څوک چې جنت ته داخل شي نوهغلته بیا اعلانونه کیږي چې دا داسې ځای دی چې نه بیا څوک په کې مرضیږي ، نه هلته څوک بیاوږیږي ،نه بیا هلته څوک مسکین کیږي یعنې هیڅ قسمه تکلیفونه نشته،داسې ژوندون بیا برابریږي چې څومره ښه پرهیز شوی وي دومره ښه قوت اوصحت

برابربږي .اوکه خدانخواسته څومره بدپرهیزي شوې وي همدومره بیا انسان هلاکېږي.

موږ اوتاسې باید خپل وجود ته متوجې شواوکه یوه شیشه ځان ته ونیسونو مخ کې معلومېږي ،تورداغ پکې معلومېږي ،نوچې تورداغ ووینې نو دهغه دلرې کولو کوشش کوو ،هغه خیري لرې کوو ،نوداسې دباطن په لحاظ هم باید خپل ځان ته وګورو چې دخدای پاک ﷻ نه دویرې نښې راپکې شته ؟ دحلالو اوحرامو فرق مو کړی؟ دروا اونا روا فرق موکړی اوکنه ؟ له ګناهونو ځخه موځان ساتلی اوکنه ؟ دخدای پاک ﷻ ددین تکلیفونه مو برداشت کړي اوکنه ؟ له خدای پاک ﷻ سره خودمحبت دعوه کوو داسوچ وکړو چې دخداوندمتعال ﷻ دمحبت څومره نښې په ماکې موجودې دي ؟ اوپه دې محبت کې رښتوني یو؟ حقیقي محبت خو داده چې دمعشوقې پرته به نورټول شیان له ذهن ځخه باسې ،هرڅه به دخدای پاک ﷻ درضا لپاره وي ؛نوکله چې څوک دې ته متوجې شي بیا دانسان داصلاح طرف قوي کېږي اواصلاح منځته راځي.

نن سبا بنیادي اوغټ تاوان دادی چې څوک له نیکو ،علماء کرامو اوهغه خلکو سره چې هغه ددین ماهرین دي،دزړه معالجین دي ، تعلق نه ساتي ،ناسته ،ولاړه،احترام،آدب دڅه هیڅ نشته. اوکه بیا څوک تعلق ورسره ساتي اوله هغونه څه واوري په هغوعمل نشته .څکه خو ورځ په ورځ له مشکلاتو سره موږ مخ کېږو ،کنه په هره زمانه کې چې څوک له خپل شان سره تقوی وکړي نوخدای پاک ﷻ یې له هغونه نیک خلک جوړوي .نوکه موږ له علماء

کرامو سره په آدب زندګي وکړو اوددوی خبرې په غور سره واورو ،په زړه کې ځای ورکړو عمل ورباندې وکړو نودغسې امید دی چې لکه هغه چې خدای پاک ﷻ دنیکو خلکو په ملګرتیا اونیکوخلکو په مجلسوباندې اصلاح کول داخرت طرف ته يې توجه اوترقي ورکوله ،زموږ هم خدای پاک ﷻ کارونه جوړکړي.

کتابونه ليکي چې واړه ماشومان داسې دي لکه تنکی لښته چې په کومه خوا يې تاو وې په هغه خواتاوېږي داپه هرمجلس کې چې کيني په هغه طرف سرې تاوېږي زموږ مجلسونه ټول ددنیاوي معاملاتو اوغلطو- غلطوخواهشاتوکې لګیا وي کشر اومشر موهم په هغه طرف لګیاوي اومشغوله وي . په نړیواله سطحه په نوره دنیاکې دکرکټ لوبه وي مقابله وي کنکی اوغټې ورباندې خبروي چې نن د فلانکي هیواد له فلانکي هیواد سره مقابله دی يعنې زه له ورو ماشومانو څخه اورم چې داسې الفاظ وايي چې څوک يې په مطلب نه پوهيږي ،فلانکي دومره رنځونه وکړه اورادیوګانې يې غوږوته نیولې وي. تلوزیون ته ګوري خوځان ورباندې خبروي څکه چې څومره مشران دي اوکشران چې لويږي هغه هم داخبرې زده کوي که موږ داسې یوچې دعلماء مجلسونه په کورکې وکړو،دمدرسې صفت وکړو؛نوبیا دوړو ذهنونه همغسې جوړيږي.

زموږ بنيادي تاوان دغه دی چې دعلماء سره تعلق نشته اوکه تعلق شته نواخلاص نشته . نیکو مجلسوته چې په کوم نیت ورځي نوخداوندمتعال ﷻ هغه معامله ورسره کوي .

داکارونه اولياء الله نه کوي بلکې داهرڅه خدای پاک ﷻ کوي
خو يوځوک واسطه وي ديو چاپه واسطه باندې يې کوي.

اولياوو ته چې په کوم نيت ورغلی وې هغسې کيږي

شيخ عبدالقادر جيلاني (قدس الله سره)، چې يومشهور پيران پيرتيرشوی، ده په کمکيتوب کې يې ديو ولي نوم اوريدلی وچې په فلانکي ځای کې د هر بنه بزرگ دی. نو له کورځخه دده دليدلو په نيت روان شو. دوه نفره نورهم ورسره ملګري شول يوله بله يې دسفردهدف پوښتنه وکړه ټولو وويل چې په فلانکي ځای کې د هربنه بزرگ دی هغه ته ورځو. نوهغه يوته وايې چې ته په څه نيت ورځې؟ هغه ورته وايي چې زه سخت غريب اوپور وړی يم، ددنيا دمشکلاتو سره مخامخ يم که دی دعا راته وکړي اوخدای پاک ﷻ مې له دې مشکلاتو نه خلاص کړي.

بل ملګری يوساينسدان و دهغه نه يې پوښتنه وکړه چې ته دڅه لپاره ورځې؟ هغه ورته وويل چې زه يې تجربه کوم چې رښتيا په کې څه کمالات شته اوکنه؟

اوحضرت پيران پير صاحب په دې وخت کې ماشوم هلک دی ،دده نه يې پوښتنه وکړه چې ته په څه نيت ورځې؟ دی مبارک ورته وايې چې يواځې په دې نيت ورځم چې هغه دخدای پاک ﷻ يو نيک بنده دی ،دخدای پاک ﷻ دوست دی. چې دده په ديدار

،دده په مجلس له مانه خدای پاک ﷻ راضي شي اودده نه دین زده کړم اودخدای پاک ﷻ رضا راته پیداشي.

کله چې دري واړه ملګري ورغلل کتاب لیکي چې کوم ددنیا په نیت ورغلی وهغه ته یې وویل چې داسې معلومېږي چې دسرو زرو په صندوق ناست یې. اوچې دتجربې لپاره ورغلی و هغه ته یې وویل چې داسې معلومېږي چې کافربه له دنیا څخه تیرشي اوحضرت پیران پیرصاحب مبارک ته یې وویل چې داسې معلومېږي چې یووخت کې به داسې وې چې په بغدادکې به ته تقریرکوې او وایې به چې زما قدم داولیاء په ورمیږو دی اواولیاء به وایې چې دستاقدم زموږ په سترګو دی.

نو دخدای پاک ﷻ کړو ته ګوره چې دده پیشنګوییي ددریو واړو په هکله همدغسې شوه لکه دغه نیک بنده چې ورته ویلې و. هغه مسکین خدای پاک ﷻ مالداره کړ. اوهغه سائنسدان دهارون الرشید په وخت کې دروم سفیر مقررشو اوهلته دروم بادشاه په لور مئین شو نودهغې نه یې د واده مطالبه وکړه هغې ورته وویل چې زموږ اوتاسې په دین کې فرق دی موږ اهل کتاب یو اوتاسې مسلمان یئ، زموږ اوتاسې نکاح نه کېږي . ده ورته وویل چې زه به خپل دین پرېږدم اودهغې نکاح له پاره کافر شو.

اوحضرت پیران پیرصاحب یووخت کې په بغداد کې تقریر کوي اوبیا وایې چې زماداسې حالات ده چې داولیاء په ورمیږو زما قدم دی اودهغه په مجلس کې اولیاء ناست دي هغه ورته وایې چې دتا قدم زموږ په سترګو ده څکه کتاب لیکي چې:

گفته ئی او گفته الله بود . گرچه از حلقوم عبدالله بود

ده ویل ،ویل دالله دي اگرکه ظاهرا دیوبنده له خولې څخه ویل کېږي. څکه چې ده ته دالله تعالی ﷻ له طرفه الهام وي

نو چې اول کوم ځای ته ورځو نوهلته به نیت دالله تعالیﷻ درضا کوو. ما په خپله دېر خلک لیدلي اوتجربه کړې مې دي چې له مشائخو سره تعلق له هغوی نه وظیفه ،ناسته او ولاړه ددې له پاره کوي چې دنیاوي کاروبار مې برابر شي اوڅوک بیا داسې وي چې له مشائخوسره سره ددې لپاره تعلق ساتې چې تجربه کوي یې چې څه پکې شته اوکنه ؛نوځان ورته غټ سړی ښکاریږي ،دهغومعلومات کوي. اوبعضې بیا خاص دخدای پاک ﷻ درضا لپاره ورځي ،که ددنیا په نیت څوک دین کوي ،دنیایې هم تباکېږي اواخرت یې هم تباده. که څوک وظیفه پدغه نیت اخلي .که څوک دنیکوخلکو مجلس ته پدغه نیت ورځي چې دنیا مې جوړه شي نودنیایې هم تباده اواخرت یې تبادی. په فاسدو غرضونو ورځي نودنیا یې هم تباکېږي او اخرت یې هم.

نودعلماء اونیکو خلکو مجلس ته چې سړی ورځي خاص دخدای پاک ﷻ درضا لپاره دې ورځي.

دبزرګانو امتحانول درسوایي سبب ګرځي

د احمد ضیاء خلیفه صاحب یومرید راته قیصه کوله چې په زنخان کې چې دی مدرس و نوپه ختم کې ماذ دیګر یوسړی جذب

شو او د بر زيات پورته - پورته کيده . خو وروسته بيا معلومه شوه
چي هغه سړى مريد نه و ،په خپله يې اقرار وکړ چې په دې نيت
راغلى وم چې ما اوريدلي و چې دخليفه صاحب په مجلس کې ډېر
جذب وي ،ماوويل چې راشه معلومات وکړه چې رښتياهم جذب
شته اوکه نه ؟ خو په هغه مجلس کې بيا داسې کيفيت ورباندې
راغى چې نږدې مړو ،ځان يې نشواى تم کولاى.

نوسړى چې دعلماء مجلس ته ورځي په سم نيت دې ورځي چې
خومره ښه نيت وي خداى پاک ﷻ يې دغومره ښه کارجوړوي.

دهميش لپاره چې دلرې لرې نه خلک راځي دهغو دزړه
دتسکين لپاره داخبره کوو چې څومره سړى لرې ځاى ته ځي چې
په صحيح نيت ولاړشي دايوقدم يې هم خداى پاکﷻ نه ضائع
کوي بلکې دهرقدم په بدل کې يوه نيکي ورکوي ،الله تعالى يې
گناه معاف کوي،الله تعالى ﷻ يې درجې لوړوي .داجومات که
سړى سوچ وکړي په نسبت نورو جوماتو ته داسې جومات نه دى
چې يواځې لمونځ په کې کېږي بلکې له جومات سره سره مدرسه
هم ده دلته علماء کرام ،دلته طالبان دي اودسهار نه تربيگا.له
بيگانه ترسهارپورې دنبي کريم ﷺ احاديث مبارکه يا بيانيږي
يايې مطالعه کېږي ،قرانکريم يا ټلاوت کېږي اويايې مطالعه
کېږي نوداځاى له ډېروځايونوفرق لري چې په يوځاى کې يوڅوک
دکومې رتبې سړى وخت تيرکړي هغه ځاى په نورو ځايونوباندې
دومره شرافت پيداکوي لکه خپله چې دهغه شخص څومره مرتبه
اوشرافت وي .په بخاري شريف کې راځي چې دمديني منورې

اوکعبې شریفې دلارو په اوږدوکې جوماتونه جوړ شوي په بعضونقشوکې به هم تاسې لیدلي وي حضرت عبدالله بن عمر رضي الله عنهما دغه سلسله بیانوي دهرځای نوم اخلي ،حضرت نبي کریم ﷺ به چې دمدینې منورې نه مکې معظمې ته روان و دماسپښین لمونځ یې په فلانکې ځای کې کړی .دماذیګرېې په فلانکې ځای کې کړی. دمابنام یې په فلانکې ځای کې کړی. شپه یې په فلانکې ځای کې تیرکړه وه.دغرمې دخوب لپاره یې په فلانکې ځای کې اړولي و، تردې پورې چې په هغه ځای به یې نښانه جوړه وه،اوچې بل وخت به بیا دی روان و اوحضرت رسول کریم ﷺپه کوم ځای کې اړولي و، که به ستړی واوکه به نه و،که به ضرورت و اوکه به نه و،خوده به هغلته اړول .اودلمانځه له پاره به یې هم کوشش کاوه اوهغه ځای ته به کوشش کاو چې په هغه ځای حضرت رسول الله ﷺ لمونځ کړی و.

دارنګه نور ائمه کرامو هم داسې کړې دي . اودابې ولې کړي؟ په بخاري شریف کې احادیث مبارکه راځي چې دوی په دې پوهیدو چې په کوم ځای حضرت نبي کریم ﷺ اړولي اوپه کوم ځای کې حضرت نبي کریم ﷺ لمونځ کړی . داځای ترټولو ځایونو برکتناک دی ،په هغه ځای کې دده په نفس ناستې خدای پاک ﷻ برکت پیداکوي ،دده په لمانځه هغلته برکت پیداکوي،نودوی به هلته لمونځ کاوه ،ددغه امید لپاره چې دلته نبي کریم ﷺ لمونځ کړی ،چې زه یې هم وکړم،چې زما لمونځ قبول شي ،دلته حضرت نبي کریم ﷺ دعا کړې ،چې زما دعاهم قبوله شي.

نوچې په کوم ځای کې دحضرت نبي کریم ﷺ احادیث ویل کېږي .مورنه،طالب نه،ملانه ،دحضرت نبي کریم ﷺ په احادیثوکې برکت دی . په قرانکریم کې برکت دی .دفقهې په کتابوکې برکت دی،دمذهب په کتابونوکې برکت دی، نوپه کومو ځایونوکې چې ددغوکتابونودرس اوتدریس کېږي ؛نوپه هغو ځایونوباندې دخدای پاک ﷻ رحمتونه نازلیږي ،هغه ځای له نورو ځایونوبرکتمندګرځي ؛نوبیا په داسې ځایونوکې ددعا دقبلیدو، دلمانځه دقبلیدواودنفس اصلاح بنه کېږي الحمد لله که څوک فکروکړي نواثر یې هم ښکاریږي .

که څو- څوواري یوڅوک یونیک مجلس ته ورشي؛نودخدای پاک ﷻ په رحم سره،دهغوتیکو ځایونوپه برکت سره رب تعالی ﷻ به تحول اوبدلون پکې راولي،مور ګورو چې زمور ځوانان ورځ په ورځ دیري پریږدي ،دهرملګري زمور په ختمونوکې شریک کېږي ،دهرملګري سره له دې چې امیان دي داحادیثوپه کتابونو نه پوهیږي خوبیاهم کتابونه ته کېني،معلومیږي چې جذبه پیدا شوې ده،دافکرپیداشوی چې دلته یوساعت څوک کیني نو په زړه کې یې خدای پاک ﷻ سکون او اطمنان پیداکوي .

نوکه یوڅوک نیکو مجلسوکې په ښه نیت، دهر- دهر شریکېږي ؛نوالله تعالی ﷻ اثرپکې پیداکوي،دانسان په زړه کې تحول راځي، بدلون راځي،بیادګناه په ځای دنیکي په طرف دسړي شوق پیدا کېږي.

وآخردعوانا ان الحمد لله رب العلمین

(٤٨) مجلس

د نیک عمل فایدې او د دنیا بدوالی

حضرت نبي کریمﷺ فرمایي: ﴿ الدنیا مزرعة الاخرة ﴾ دنیا د اخرت کرونده ده. ددغه عمل فایده، کوم تکلیفونه سړی په دنیاکې تیرکړي په آخرت کې خو خود شته په قرانکریم کې ،په احادیثو کې وعدې دي خودنیکو اعمالو په واسطه په مخکې مجلسونوکې (په حدیث داصحاب الغارکې) بیان شوي دي.

د دنیا لپاره موږ څومره ذلالتونه برداشت کوو،څومره تکلیفونه برداشت کوو، خوخدای پاک عالم دی چې پدغه دنیا باندې به موږ ته څومره سزاګانې راکول کېږي . لکه په یوروایت کې راځي چې دهغې دنیاچې چا یې حقوق نه وي اداء کړي ، دقیامت په ورځ به له دغې دنیانه مارجوړیږي اوله غاړې به یې تاووي اوپه یوچوخاختي اوبل چوخاختي به یې چیچې اوورته وایي به چې زه دتاهغه دنیا یم چې تاډېرولم.

د دنیا دګټلو له پاره له قبرونو څخه مړي وویستل شول

دنیادومره ذلیل شی دی چې موږ یې له دومره ذلالت سره مخامخ کړي یو چې یونفرقیصه راته کوله چې په کابل کې دمسلمانانو هدیره دی او دامریکایانو مشینو هغه ځای پرې زور

وي اودغه افغانان ،دهمدغه ظفرآباد خلک هغلته په موټروکې هغه خاوري وړي اوپه دښتوکې یې اچوي اوبیا یې دچاپه کوروکې زورځایونه پرې پرانه کوي . ده راته ویلې چې یوداسې قبر هم رالوځ شو چې جنګی وه (والله اعلم) چې شهیده شوې وه دشهادت په وجه یې دخپلو جامو سره خښنه کړې وه اوکه به څه وجه وه.خودسروجامو سره را ووتله اوبیا یې کورنی ورته راغله اوخپل کور ته یې وړه.

اوس چې فکروکړو چې دغه زموږ مسلمانان دي اوله مسلماني سره ،دافغانیت سره بیاهم هدیره لوټوي خودنیاګټې .دمړي بې حرمتي کوي خودنیاګټې.

دنیا دومره ذلیله شی ده چې دپلارهم بیابې عزتي کوي ،که ددنیا محبت یوار دچا زړه ته کوزشي دپلار هم بیا پروانه کوي، دمورهم قدر نه کوي ،بیا داهل اودناموس هم قدرنه پیژني ؛نود دنیا په وجه په دنیا کې هم ذلیله وي اوپه اخرت کې ذلیله وي .که هرڅومره یې په حلاله طریقه وګټې اوبیا یې حقوق هم اداء کړي،اومصرف یې هم په ښه ځایونو کې وکړي ؛خودقیامت په ورځ به مسکینان چې نیک عمل یې کړی وي ددنیا د ورځو په اندازه پنځه سوه کاله مخکې جنت ته داخلیږي .

په صحابه کراموکې یوصحابي ﷺمریض دی .نورصحابه کرام ﷺ یې پوښتنې ته ورغلل ؛خودی ژاړي . هغوی پوښتنه ترینه کوي چې غټ سړی یې ولې دمرض له تکلیف نه ژاړې ؟ دی ورته وایې چې په دې نه ژاړم چې تکلیف اومرض راباندې راغلی .په دې ژاړم

چې حضرت رسول الله ﷺ چې له دنیاڅخه رحلت کاوه نومایوه روپۍ نه درلود اوس مې دکوټې په کونج کې څوزره روپۍ پرتې دي.

د حضرت نبي کریم ﷺ د فقر واقعه

دحضرت عمرفاروق ﷺ نوره قیصه اوږده دی دلته یې کمه بیانوم :اهل بیت دحضرت رسول الله ﷺ نه دزیاتې نفقې غوښتنه کوله ،څوک یې نه ورپرېښودل وروسته یې ده ته اجازه وکړه ،دهغو خبرونه وروسته وایې چې حضرت نبي کریم ﷺ په یوکټ باندې پروت و چې هغه صرف مزری وبل شی نه و ،هغه مزری یې په ډډو کې ننوتلی و اوپه تبوله کوټه کې مې چې وکتل درې پوستکې څړیدل پدغو به دوی ناسته، اوخوب هم کاوه. ما حضرت رسول الله ﷺ وویل چې یارسول الله ! ته دعا وکړه چې په موږباندې خدای پاک ﷻ اسانتیا راولي . کسری اوقیصر سره له دې چې کفار دي خو خدای پاک ﷻ دوی ته دومره عزت ورکړی اوموږ مسلمانان یو اوزموږ دپیغمبر ﷺ په کورکې یوبستره هم نه شته. ده مبارک راته وویل چې یا عمره! ته هم داخیال کوي په دې نه یې راضي چې خدای پاک ﷻ دوی ته دنیا ورکړې موږ اوتاسو ته یې اخرت راکړی.

حضرت نبي کریم ﷺ خپلې لورته د مال دولت په ځای تسبیحات ورښيي

دحضرت رسول الله ﷺ لورمبارکه حضرت بي بي فاطمه ؓ چې دهغې میچنې غله میدوله لاس مبارک یې تنهاکې شول تناکې یې وچاودې .خبره شوه چې حضرت نبي کریم ﷺ ته دغنیمت ځ غلامان راغلي دي نوکورته ورغله چې یوه ښځه منځه راکړه چې زما دکور خدمت کوي . کله چې ورغله حضرت رسول الله ﷺ په کورکې نه و،ام المؤمنین عائشې صدیقې ؓ ته یې وویل چې که حضرت رسول الله ﷺ راغی دما له طرفه داسوال ورته وکړه چې زه دکور دخدمت نه ډېره تنګه یم ،لاسونه مې تناکې شو. دحضرت رسول الله ﷺ لور ده. کتابونه لیکي چې په پل صراط چې اول کس تیرېږي نوهغه به حضرت رسول الله ﷺ وي اوبیا به دده مبارک لور وي اوټول مخلوق ته به له خدای پاک ﷻ نه امر کېږي چې دحضرت لور مبارکه را روانه ده سترګې کته کړئ دهغې لاسونه مبارک تناکې اوچاودلې دي.

دحضرت رسول الله ﷺ لورمبارکه ده ،دغنیمت له مال نه یوخادم غواړي او ام المؤمنین ته یې حال ووایه اودا مبارکه بېرته کور ته ولاړه کله چې بیګاه شو حضرت رسول الله ﷺ کورته راغی ام المؤمنین ؓ ورته وویل چې بي بي فاطمه ؓ راغلې وه اویوخادمه یې غوښتله.

حضرت علي ﷺ وایې چې حضرت رسول الله ﷺ زمونږ کورته راغی زه اوبې بې فاطمه دواړه جګ شولو اوراته ویې ویل چې مه جګېږئ اوراغی زمونږ دواړو په مابین کې کیناست او ویې ویل چې تاسو زما کورته راغلې وئ اوخادم موغوښت زه تاسې ته له دې نه شي در ونه ښیم .ماخوستن چې څملئ نو (۳۳) واري سبحان الله او(۳۳) واري الحمدلله او(۳۴) واري الله اکبر وایئ ،لکه نن سبا یې چې موږ له هرلمانځه شاته وایو دا دتاسو له پاره تر ډېرو غلامان بهتره ده .

که دنیا بهتره وای نودخپلې عزتمنې لور لپاره به یې غوره کړې وه ،دذکر تعلیم ورته کوي چې دا دتاسې له پاره بهتره دی .

نوغرض دادی چې داسې نه دی چې داخلک وایې چې په دنیا پسې غرېږي اوپه خپله یې جبونه ورنه ډک وي خوپدغه دنیا چې په سم نیت استعمال شي دجنت انعامات پیداکېږي .

موږ وایو چې دنیادې ګټې خودومره ذلت دې نه پرې برداشت کوي چې ددنیا په سبب مرې هم راباسئ ، ددنیا په سبب لمونځونه هم پرېږدئ ، ددنیا له وجې جمعه هم پرېږدئ . ددنیا له وجې مورواوپلارهم ناراضه کړئ ،ددنیا په سبب خدای پاک اورسول الله ﷺ هم ناراضا کړئ .

قسم په خدای پاک چې دایوساعت ناسته په مجلس ذکر کې خو چې په اخلاص وي ددنیا تر بادشاهي اوتولو نعمتونوبهتره ده. اوکه په هغوتولوکې دومره جوند وي لکه دایو ساعت چې دخدای پاک ﷺ په ذکر اودهغه په عبادت تیرېږي . څکه دنیا اوبادشاهي

اونعمتونه تول ختميږي خو دغه دذكر مجلسونه ،دغه ژراوي بيا نه ختميږي دا داخرت سرمايه دی.

نو داخرت طرف ته توجه پكار دی بيا خدای پاک ﷻ مهربانه دی دغه دنيا موهم بيا خدای پاک ﷻ برابروي . په حديث شريف کې راځي كله چې خدای پاک ﷻ دنيا پيداکړه نوبيا يې دغې دنيا ته وويل چې چا دماخدمت کاوه ای دنيا ته دده خادمه شه! اوچاچې دتا خدمت كاوه،دځان مزدور ترجوړ كړه نوچې ددنيا ځان مزدور كړو دالله تعالى ﷻ بايد ځان مزدور كړو چې دالله تعالى ﷻ بندګي مختاره كړو دغه دنيا به موهم خدای پاک برابروي.

مَنْ كَانَ لله كَانَ اللهُ لَـهُ

نو چې فكر وكړو داجناب احمد ضيا خليفه صاحب ددنيا دګټې يې په ظاهري اسبابوكې څه برخه نشته خودخدای پاک ﷻ دانعاماتو سرې وګوري نوحيران شي يو ځل موږ شپه اوورځ ورسره تيركړه په هر وار يې ميلمانه شوي يو دسهار په چای کې تولو ميلمنو ته كوچ ،ملائي دشيدو نوی پيروی اومربا هرشی موجود وي . خدای پاک ﷻ يې دخلكو زړونو ته وراچوي چې له ده سره كومک وكړي. خوچې دالله تعالى ﷻ شونو الله تعالى ﷻ دده كېږي . دغه دنيا خدای پاک ﷻ له موږ نه ده ته بنه وركوي خوده خدای پاک ﷻ نيولى ،دالله تعالى ﷻ دين يې نيولى ،ځان يې الله تعالى ﷻ ته سپارلى خدای پاک ﷻ يې دنيا هم برابره كړې دی نو داسې نه

دی چې په دین باندې دسړي له لاسه دنیا وزي خومره چې سړی په دین باندې شه لاس ونیسي دومره یې خدای پاک ﷻ دنیا هم برابر وي خو داسې یې بیا برابروي چې اخرت یې نه ور خرابوي.

ماڅو وارې لیدلې روپۍ پیداکړي دستې یې په مسکینانو باندې تقسیم کړي.

غرض دادی چې ددین لوری ونیسئ نوددنیا لوری به مو په خپله برابر شي اوپه داسې طریقه به یې دربرابروي چې اخرت به مونه پرې خرابیږي، که نوي په دنیا اخرت خرابیږي چې څومره ډیریږي خدای پاک وایې چې زه چاته دنیا ورډیره کړم نودی دې داخیال نه کوي چې دا دده لپاره خیر دی. یا عزت ورکړم نودی دې دانه وایې چې دازما لپاره خیردی څکه کله داسې وي چې خدای پاک ﷻ یې په قرار قرار غرق وي اودعذاب سبب یې ورته ګرځوي څکه چې دنیاډیره شوه نودستې یې په ګناهونو ګرفتارکړي، تلویزون په کور کې کیږي،ډش انتن پورته کړي نو لمونځ پاته شي ،جمعه پاتې شي اوپه لهو لعب شروع وکړي ،له مسلمان سره دوکه شروع کړي، درواغ شروع کړي په راکړه ورکړه کې قسمونه شروع کړي ؛نو ورځ په ورځ به دخدای پاک ﷻ نه لرې کیږي. نوپه اصل ذات کې خبیث شی ده څکه ترمسلمانانو نه کفاروته ډیره ورکوي.

نو دنیا دعزت شی دی. ډیره دې شي خو چې په صحیح چوکاټ کې وي. اوهلته په صحیح چوکاټ کې ده چې دین پرې خراب نه شي ،که دین پرې خراب شونوبیا دا دنیا دذلت سبب دی

،درسوايي سبب دی ،دانسان اخرت پرې خرابېږي اوپه دنيا کې هم پرې بې عزته کېږي اوپه اخرت کې يې هم بې عزته کوي.

(اللهم احفظنا من الذلة)

وصلى الله تعالى على خير خلقه سيدنا وسندنا وشفيعنا ومولانا محمد وعلى آله واصحابه واتباعه واهل بيته اجمعين

(٤٩) مجلس

په خپل عمل بايد مغروره نشو

دنيکه بخته اوبدبخته بيان مخکې هم تيرشوی دلته يواځې ددوارو يوه علامه بيانوو هغه داچې نيکبخته سړی ته خپل عمل کم ښکاريږي اوبدبخته سړي په خپل عمل مغرورکيږي اونيک بخته که هرڅومره ډېر عملونه وکړي بياهم کم ورته معلومېږي .ددې بنيادي اواصل وجه دادی چې له شيطان ،چې دانسان لوی دښمن دی ، په هيڅ وخت کې غافل نه شي .شيطان هروخت کوشش کوي چې ياځوانسان نيک عمل ته پرې نه ږدي يايې که نيک عمل کړی وي بيرته يې په يوه طريقه ورختم کړي ؛نودديې وجې نه کله سړی نيک عمل کړی وي لکن بيرته عجب او ريا پکې پيداشوي وي ،ځان لوی ورته ښکاره شي نوهغه مخکې اعمال يې ټول لاړاوضائع شي .

حضرت عمرﷺ خپل زيات عمل څومره کم ګڼي

حضرت عمر فاروق ﷺ دمرض موت په حالت کې، چې کله هغه بدبخته غلام دُسهار په لمانځه کې په خنجروواهه ،دسخت ضعف په حالت کې حضرت ابن عباس ﷺ ورته راغی اوده ته وايې چې

ولې دومره فریاد کوې حضرت نبي کریم ﷺ چې له دنیانه رخصت کیده نو دتا څخه راضي و. حضرت صدیق اکبر ﷺ چې له دنیاڅخه رخصت کیده نوهغه هم له تا څخه راضي و، اوله هغوی نه وروسته له صحابه کرامو ﷺ سره هم تاداسې اعمال کړي چې هغوی ټول له تانه راضي دي؛نوژاړې ولې ؟

نوحضرت عمرفاروق ﷺ ورته وایې چې له حضرت نبي کریم ﷺ سره بنه ژوندون تیرول اودهغه رضا کیدل دادخدای پاک ﷺ احسان اومهرباني وه. له حضرت ابوبکرصدیق ﷺ سره بنه ژوندون اودهغه له مانه خوشحالتیا دادالله تعالی ﷺ رحم و په ماباندې له دې نه وروسته چې ما څومره اعمال کړي اوڅه باندې لس کاله حکومت مې کړی دا ټول دخداوندمتعال ﷺ فضل اومهرباني وه

لکن حضرت عمر ﷺ ورته وایې چې له صدیق اکبر ﷺ نه ورسته ددغه ژوندون ثواب نه غوارم اودا امید لرم چې دعذاب نه به مې خلاص کړي.

ددنیا زیاتره برخې ته دده په خلافت کې اسلام رسیدلی دی خوده ته دا اعمال هیڅ نه ښکاره کیدل. دا دنیا په اسلام باندې ده روښانه کړه لکن دی بیاهم وایې چې هغه دحضرت نبي کریم ﷺ دوخت ژوند ته زما امید شته ،دصدیق اکبر ﷺ دزمانې ژوندون نه زما امید شته اوله دوی نه وروسته ژوند ته زما امید نشته اوله عذاب نه یې داریږم چې عذاب رانکړي ،ثواب یې نه غوارم.

هغه لوی لوی صحابه کرام ﷺ د دومره لوی لوی خدمتونو باوجود ،دخدای پاک ﷺ نه داسې داریږي چې داسې نه زموږ په

اعمالو کې عجب اولويې ښکاره شي نو وايي چې دعذاب نه مودي خدای پاک ﷻ خلاص کړي ،ثواب يې نه غواړي.

اودنيا په هروخت کې امتحان دی په يوه حال کې هم شيطان سړی نه پرېږدي ،ددنيا ترقي که په سړي کې راځي هم دا خلک دي چې نه غافله کېږي چې په دنياکې ورځ په ورځ په چاکې آزادي اوترقي راځي چې ددوی دافکر شي چې موږ خدای پاک ﷻ ته محبوب يوددغې وجې نه الله تعالى ﷻ موږ ته ډېره دنيا راکوي نوغافل شي ،داخرت ډار يې دزړه نه ووځي اوکه په دين کې چاترقي کوله هغه دې هم نه غافله کېږي چې ووايي زه طالب وم ملاشوم شيخ الحديث شوم،مدرس شوم بس ماوګټله نوزما نه به دغه منصب له لاسه نه وځي . صحابه کرام ﷺ اوتابعين کرام اوائمه کرام داريدل په هروخت کې بايد سړی په ډارکې وي چې شيطان زموږ لاري ونه وهي.

اوکه څوک په دنياکې غافله شي نوخدای پاک ﷻ په ده امتحان راولي ،ډېر داسې خلک چې ددين په لار کې دومره ترقي ته رسيدلي چې مستجاب الدعوات و ،خدای پاک ﷻ يې هره دعا قبلوله لکن خدای پاک ﷻ مودي وساتي په اخروخت کې له دنياڅخه کافر تيرنه شو؟

دبلعم بن باعورله عبرت ډکه واقعـــه

بلعم بن باعور په بني اسرائيلو کې يومشهورمستجاب الدعوات سړی تيرشوی په يو وخت کې حضرت موسى عليه السلام له بني

اسرائیلو سره دجنگ اوحملې اراده وکړه ؛نو دهغه خای کفار بلعم بن باعور ته ورغلل چې دومره دنیا به درکړو خدای پاک ﷻ ته دعا وکړه چې موسی علیه السلام اودده قوم ته شکست ورکړي اوپه موږ رانه شي. ده ورته وویل چې زه څنګه سوال وکړم هغه خو پیغمبر دی ؟

دشیطان فریبو ته چې ګوري همدارنګه آدم علیه السلام ته چې شیطان وسوسه ور واچوله هغه نه ورسره منله خو دحضرت حوا (رضی الله تعالی عنها) په واسطه یې په حضرت آدم علیه السلام دانه وخوړله اوله جنت څخه یې راکوز کړ.

دلته هم ابلیس لعین دې خلکو ته په فکر کې ورکړه دېر سره اوسپین زر یې اونورشیان یې دده ښځې ته ور ورې هغه ښځه یې ورته واسطه کړه اوهغې ورته وویل چې څه کېږي ؟ دعاوکړه چې هغه پیغمبر ددغې علاقې نه لرې شي ،زمونږ اوتاسې دنیا به موهم ډېره وي اوعزت به موهم ډېر وي اوداخلک بهٔ له تکلیف نه خلاص شي.

کله چې بلعم بن باعورموسی علیه السلام ته ښېرا اوبددعا وکړه ،خدای پاک ﷻ یې ژبه راتاوکړه اوخپل قوم ته یې ښېراوکړه اودده ژبه له خولې راووتله اوکافر له دنیا تیرشو.

کله چې په خان پوه شو چې تباخوشوم نوبیا یې خپل قوم ته وویل چې زما خومواخرت تبا کړخویوکار به زه دروښایم هغه داچې دمسلمانانو مخنوی به هلته وشي چې دوی په بدعملې لګیاشي نوتاسې دمسلمانانو فوج ته خپلې ښځې ورولیږئ .که

هغوی یوکس هم بدعملي وکړي نوټول فوج بهٔ شکست وخوري ؛نویوې ښایسته ښځې څه سامان واخیست دسودا په بهانه هلته ورغله اخر انسان ده عاجز دی یوسړي چې په نام مجاهداو مسلمان و له هغې ښځې سره بدعملي وکړه ؛نوټول فوج شکست وخوړ.

نودبلعم بن باعور اخرت هم تباشو اودمسلمانانو دشکست لارې چارې یې ورونښودلې اودهغو دبې لارې هڅه یې هم وکړه.

نوپه نیک عمل کې به داسې ځای ته سړی رسیدلی وي چې خلکو ته به بزرگ ښکاریږي اونیک انسان به وي ؛نوده ته ځان لوی انسان ښکاره شي اوپه آخر په ځان پوه نشي اوخاتمه یې خرابه شي اوکافر له دنیا تیرشي.

اوداسې هم پیښیږي چې یوکس به دېروخت په بدعملي اوگمراهي کې تیرکړي وي خوچې دخدای پاک ﷻ دنیکي اراده ورته شوې وي نوپه اخیر وخت کې توبې اونیک عمل توفیق خدای پاک ورکړي.

نوپه دې کې دېته اشاره ده چې انسان باید هروخت په داراو ویره کې وي اوپه نیک عمل باندې دې نه دوکه کیږي چې ما وگټله اونه دې دگناه په وجه مایوسه کیږي چې ماخودومره گناوې کړې دي ،ما به خدای پاک ﷻ بیخي ونه بخښي؛نوالله تعالیﷻ له رحمت څخه به نه ناامیده کیږي اودنیک عمل په وجه به دلاوري هم نه کوي.

حضرت عمرفاروق ﷺ وايي چې زه خپل عمل وګورم نوکه خدای پاک ﷻ دافيصله وکړه چې ټول خلک به جنت ته ځي اويوسړی به جهنم ته ځي نوهغه به عمر يې اوچې دالله تعالی ﷻ رحمت ته وګورم نوکه خدای پاک ﷻ په اخرت کې اعلان وکړي چې ټول خلک به جهنم ته ځي اويوسړی به جنت ته ځي نوزه اميدواريم چې هغه به زه يم.

نودالله تعالی ﷻ رحمت ډېر زيات دی ،انسان دی که له خپلو ګناهونه څخه په اخلاص توبه وباسي نوخدای پاک ﷻ يې بيا دخپلو مقربوبندګانو څخه ګرځوي اودنيکې په وجه به نه دوکه کېږي.

نوبايد انسان هميش دخدای پاک ﷻ طرف ته متوجې وي بيا نوالله تعالی ﷻ مهربانه دی دانسان ددنيا حفاظت هم کوي اواخرت حفاظت يې هم کوي.

هو! خو دځواني په حالت کې ،دصحت حالت کې به له خدای پاک ﷻ څخه ډار زيات وي ځکه چې شيطان ډېر سړی خطا کوي اودسپين ږيرتوب په وخت کې دمرض اوضعف په حالت کې دې بيا دخدای پاک ﷻ رحمت ته اميدوار وي نااميده کېږي به نه اوکه کومه ګناشوې وي له هغه نه دې په اخلاص توبه وباسي نود(۲۰) کلونوکفر به خدای پاک ﷻ ورته معاف کړي.

نودځوانۍ په حالت کې ډار پکاردی کله چې په ځواني کې له الله تعالی ﷻ نه ډار پيداشو نوبيا شيطان په سړي نه غالبيږي ؛خوشيطان په موږ باندې دځواني حالت په غفلت کې تيرکړي.

له یوکس نه مې واوریدل چې زه حج ته ځم ،له هغې خوانه مې دې خدای پاک ﷻ ژوندی نه راولې ما ورته وویل چې ولې ؟ هغه وویل چې حج نشم ساتلی بیارانه خرابېږي اوس نوداشیطان کافر ده سړي ته په ذهن کې دا ورکوي چې اوس خوځواني دې ،اوس یې کوه چې هرڅه کوي بیاچې سپین ږیری شوې نوتوبه به وباسې ،حج نه به لارشې ،بونیک عمل به وکړې ،له هغه نه به ورسته بیا ځان له ګناهونوڅخه وساتې.

اوس نوداچاته معلومه دی چې ترسپین ږیرتوب پورې به رسیږي،بیا به دحج موقع ورته پیداکیږي یابه دیوبل نیک عمل موقع سړي ته پیداکیږي ،روغ سړی وي موتړ تکر شي اوپه هغه ځای مړ شي.

نوموږ اوتاسې پدغه ناستې اومجلس کې باید هروخت دې ته متوجې شو چې دځان سره دنیکې اراده وکړو اودبدی نه توبه وباسواوپه هغه ځای دې له ګناهونوڅخه توبه وباسې چې ای خدایه ! داګناهونه رانه شوي ،ته یې راته معاف کړې په اینده کې مې ته دګناه څخه وساتې اودنیک عمل توفیق رانصیب کړې.

نوچې په کوم مجلس کې په اخلاص توبه وکاږي خدای پاک یې مغکښې تول ګناهونه ورمعاف کوي تردې بورې چې په ورځ کې اویا(۷۰) وارې له سړي نه ګناه وشي او اویا(۷۰) وارې په اخلاص توبه وکاږي نوخدای پاک ﷻ یې اویا(۷۰) وارې توبه قبلوي.

په حدیث شریف کې راغلي دسخي اوبخیل دواړو مثال داسې دی چې دیوانسان وجود په زنځیر کې بند وي ،خوچې سخې سړي دنیکي اراده وکړي نوپه قرار - قرار دزنځیر کړۍ ازادیږي او له لاسونوڅخه ولویږي نوهغه جیب ته لاس کړي اوصدقه وکړي اوبخیل سړی چې دصدقې اراده وکړي نوهغه کړۍ نورهم مضبوطي شي ،دده لاس له هغه ځای څخه نه بنوریږي ؛نوداسې به ځان نه جوړوو لکه هغه بخیل چې دنیکي اراده وکړو بیرته شیطان را باندي غالبه شي ،شرم ده څرنګ اوس دخلکو ترمخ ووایم چې زه ړیره پریږدم اوهغه موقع یې له لاسه وباسي اودې ته نه ګوري چې په دې عام مجلس کې دشیطان سره مقابله وکړي اوله ځان سره هم توبه وباسي چې بیا یې نه کړم اوکه دخلکو په وړاندې توبه وباسم نوداټول خلک به راباندي شاهدان وي چې ای رب تعالی ! زموږ په وړاندې دغه انسان دخپلو بدواعمالو نه توبه ویسته اوچې څلوېښت نفره په یومجلس اوجنازه کې په داشاهدي ورکړي چې دافلانکی ښه سړی وو نوخدای پاک ﷻ یې شاهدي قبلوي اوچې هرڅومره ګناوې یې کړې وي هغه ورته معاف کوي.

په یوحدیث شریف کې راغلي چې په کوم مړي باندې درې صفه جنازه وشي اوشاهدي ورکړي چې دغه نیک سړی و ؛نورب تعالی ﷻ دخپلوبندګانو شاهدي قبلوي.

نوپه هرمجلس کې که نیک عمل کیږي هم ټول خلک شاهدان دي که بدعمل کیږي هم ټول خلک درباندې شاهدان وي ،له دې وجې نه دې هیڅوک دخلکو په وړاندې بدعمل نه کوي. الله تعالی

ﷺ دې زموږ په خوانانو باندې رحم وکړي چې بدعمل هم وکړي اوبیا فخر همورباندې کوي. دایې دوهم تاوان دی ،یویې گناه کړې الله تعالی ﷻ پرده پرې اچولې خودی یې په خپله پرده له خانه لرې کوي،په مجلس کې ورباندې غړیږي دقیامت په ورځ به داټول خلک ورباندې شاهدان وي . اوکه څوک دټولوخلکو په وړاندې توبه وباسي ؛نودغه ټول خلک به دقیامت په ورځ ورباندې شاهدان وي اوپه هغه سخته ورځ کې زموږ چې په دنیاکې دچاسره سخته دعوه اوحادثه پیښه شي نوکه څوک یو- دوه شاهدان ولري دقاضي اوحکومت په وړاندې په ډېره دلاوري سره غړیږي چې زه په دغه دعوه کې شاهدان لرم اوکه څوک شاهدان ونه لري ،که حق دعوه یې هم وي نوپه ډارکې وي ځکه چې شاهدیې نه وي.

نودهغه خدای پاک ﷻ په حضورکې چې له ویښته څخه نیولې ترهر رگ پورې په هرشي علم لري ،په زمکه په اسمان په ټولوشیانو علم لري دهغه په حضورکې چې موږ نیک خلک شاهدان ولرو اونیکه شاهدي ورکړي ،چې دغه بنده موږ په فلانې ځای کې ولیدچې نیک عمل یې کاوه ،دگناه نه یې توبه ویسته تردغه نه به غټ دخوشحالي ځای چیرې وي اوکه خدانخواسته په هغه سخت ځای کې چاددې شاهدي ورکړه چې ای رب تعالی ﷻ دغه بنده ته علماواونیکو خلکو وعظونه اونصیحتونه کول خوده نه منل ،ددین بې عزتي یې کوله . پیغمبرعلیه السلام به عارض شي،قران کریم به عارض شي اووایې چې ای خدایه ! زه دې چې دې خلکوته ورلیږلی وم ؛دغو خلکو په مابانډې عمل نه

کاوه، نو دهغې ورځې نه مودې خدای پاک ﷻ وساتې او زمونږ ټولو دې رب تعالی ﷻ د نیکو اعمالو توفیق راکړي.

آمین ثم آمین

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العلمین
وصلی الله تعالی علی خیر خلقه سیدنا وسندنا وشفیعنا
ومولانا محمد وعلی آله واصحابه واتباعه واهل بیته اجمعین

الله

(۵۰) مجلس

گناه زهر قاتل ده که په قصد سره وي اوکه په خطا سره

د حضرت نبي کریم ﷺ دا مبارك عادت وچې د سهار له لمانځه نه وروسته به يې له صحابه کرامو ﷺ څخه پوښتنه کوله چې چا نن شپه خوب ليدلی ؟ کوم صحابي ﷺ به چې کوم خوب ليدلی و نو هغه به يې نبي کريم ﷺ ته بيان کړ، د ه ﷺ به ورته دهغه خوب تعبير بيان کړ.

يو ورځ نبي کريم ﷺ د سهار له لمانځه څخه وروسته پوښتنه وکړه چې نن چا خوب ليدلی ؟ صحابه کرامو ﷺ څه ونه ويل ، نبي کريم ﷺ وويل چې نن ما خوب ليدلی ، زه به يې درته بيان کړم.

د انبياء کرامو عليهم السلام خوبونه وحيي وي، حضرت نبي کريم ﷺ چې کله پيغمبر کېده، نو شپږ مياشتې يې مسلسل خوبونه ليدل. او داسې خوبونه وو لکه څنګه چې دا سپېدې چوي، د ده ﷺ په خوب کې هم هيڅ شك اوشبهه نه پيدا کېده، له دې وجې نه وايي چې خوب د نبوت شپږ څلوېښتمه حصه ده،

خکه ویل کېږي چې له تولو نه بد او لوی دروغ دادي چې سړی په خوب کې دروغ وایي. خوب يې ليدلی نه وي ، په دروغو يې بيانوي، دا يـو لويـه ګناه ده. ځکه چې د نبـوت پـه شپږ څلويښتمه حصه کې يې دروغ وويل.

نو د نبي کريمﷺ خوب وحيې ده، په هغې کې څه شك او شبهه نشته، دا داسې ده لکه ده ته چې کومـه وحيې پـه قـرآن مجيد کې شوېده او موږ ته شك پکې نه پيدا کېږي، دده ﷺ په خوب کې هم بايد مونږ ته شك پيدا نه شي.

نـو حضرت نبـي کـريمﷺ خوب بيـانوي چې زه ويـده وم، دوه سړي راغلل، له لاس څخه يې ونيولم، روان يې کړم، چه څه، پـه لاز باندې روان يو، يو ځای ته ورسېدو چې يو سړی پـروت دی، بل سړي غټه تيږه په لاس کې ورتـه نيـولې او پـه سر يـې پـه تيـږه بانـدې وولـې، سـر يـې مـات شي، تيـږه تـر ډېـره ځايـه پـورې ورغړي، دا سړی بيا په تيږه پسې ورځي، چې تيږه راوړي، هغـه څوك چې ويشتل کېږي هغه په دې دومره وخت کې بيرتـه جـوړ شوی وي، هغه بل سړی يې بيا په تيږه باندې وولـې، او بيـايې دغسې سر ورمات کړي، دغـه سزا همداسې روانه وي، مـا لـه خپلو ملګرو څخه پوښتنه وکړه چې دا څه حالت دی ؟ دوی راته وويل چې: څه مخته څه!

مخته روان شوم، ګورم چې يو سړی پروت دی ، بـل ورتـه ولاړ ده او د اوسپنې چنګـك ورسـره ده، (پـه دې بـاره کې دوه قـسمـه

روایات راغلي دي، په یوه روایت کې چې د نبي طرف په ساختي کې د ، ننګک ور بند کړي ، داسې یې کشوي چې تر غوږ پورې یې توله خوله ورباندې وشکوي، بیا دغه سرې ورته را تاو شي چپ طرف ته، دا طرف هم ورباندې شکوي، ددې طرف په شکولو سره هغه نبي طرف الله تعالیٰ ﷻ په خپل قدرت کامله سره جوړ کړې وي، هغه بیا ورشي او هغه نبي طرف بیا ورته وشکوي.

اوپه بل روایت کې راځي سواختې یې هم تر غوږه ورباندې ښېري کړ، بیایې په پوزه باندې پیل وکړ هغه یې هم ورښېرې کړه، په سترګه یې بنا وکړه، هغه یې هم ورښېرې کړه، دغه دري اندامونه یې چې کله بیرته جوړېدل ، ده به په هغه بل طرف باندې شروع ورته وکړه، نبي کریم ﷺ فرمایي چې: ما پوښتنه ورځخه وکړه چې دا څه حالت دی ؟ ملګرو راته وویل چې: مخې ته څه ! مخکې تېر شو ، یو ځای ده چې د کوهي یا تنور په شکل کې ده، خوله یې تنګه ده، ببخ یې دېر پراخه دی، کله چې مې ور وکتل د اور لمبې دي، لوڅ سړي او لوڅې ښځې پکې دي. دغه د اور لمبې دغه انسانان د تنور تر خولې پورې راپورته کړي، او بیا بیرته یې ببخ ته وغورځېږي. ما له خپلو ملګرو څخه پوښتنه وکړه چې دا څه دي ؟ هغوی بیا راته وویل چې: مخته څه !

کله چې مخې ته ولاړو نو ګورو چې د وینو نهر ده، یو سړی په دغه نهر کې ولاړ ده او بل ورته ددغه نهر په څنده ولاړ ده، او

د بري تيرېږي يې په خوا کې پرتې دي، کوم سرى چې په نهر کې وي ، هغه دا کوشش کوي چې ترڅو د نهر څنډې ته خان راورسوي او خان له دې عذاب څخه خلاص کړي، خو کله چې دې څنډې ته راورسيږي ، دغه پاس ولاړ سرى يې په خوله کې په تيږه باندې وولي او بېرته يې د نهر منځ ته ور وغورځوي هغه بيا د نهر څنډې ته راځي اودغه پورته ولاړ سرى يې بيا په تيږه وولي. نبي کريمﷺ فرمايي چې ما بيا پوښتنه وکړه چې دا څه معامله ده ؟ راته يې وويل چې مخته څه !

مخکې چې ولاړو ، نو يوه شنه باغچه وه، ډېر ښائسته خاى ده، په دې خاى کې يوه ونه ده، دهغې سورې ته يو سړى ناست ده، چې دومره جګ وو چې ما يې سر نه ليده، له ده سره په خوا کې ډېر ماشومان ناست وو، ماته ملګرو وويل چې دې ونې ته وخېژه! کله چې ونې ته وختم، نو يوه ښائسته منزل ته ولاړم، ډېر بهترين خاى ده، د سرو زرو او سپينو زرو له خښتو څخه جوړ شوى ده، په هغه خاى کې يې راته امر وکړ چې پورته ولاړ شه ! له هغه نه پورته بل ښائسته خاى ته ولاړم، په هغه دوهم منزل کې چې کله ودرېدم نو راته يې وويل چې هغه پورته خاى ستا دى، سر مې چې پورته کړ نو دريم خاى د ورېځې په شکل ډېر جګ راته معلوم شو، ډېر ښائسته و، ما ورته وويل چې: زه غواړم ترڅو خپل خاى ووينم،هغوى راته وويل چې دا کار په ژوند کې نه شي کېداى. هغه خاى ته که ورتللې نو له مرګ څخه وروسته به وي. د دنيا په ژوند کې نه شي کېداى.

نو خپلو ملګرو ته مې وويل چې: نن خو ما په دې لاره باندې ډېره عجيبه منظري وليدلې ، داڅه عجائب و؟ تاسې خوماته وواياست چې داڅه وو؟

په ملګرو کې يوه راته وويل چې: زه جبرائيل عليه السلام يم اودا بل ملګرى مې ميکائيل عليه السلام دى.

په لاره چې روان وو او هغه يوه سړي چې هغه بل په تيږه باندې په سر ويشته او سر به يې ورمات کړ اوبيابه يې تيږه را اخيسته اوهغه سر به بېرته جوړ شوى و نو دا دهغه عالم ، قاري او مسلمان مثال ده چې په قرآن باندې خبر وي خو عمل ورباندې نه کوي، لمونځ نه کوي، ويده وي او لمونځ ورڅخه قضا شي، د شپې هم نه پورته کېږي او نه هم د ورځې له خوا د قرآن کريم د ويلو او په هغه باندې د عمل کولو اهتمام کوي. نو ددغسې عالم او قاري دغه سزا ده چې دقيامت تر ورځې پورې به په دغه سزا کې مبتلا وي، ترڅو پورې چې يې دقيامت په ورځ فيصله وشي.

اوهغه بل سړى چې يو طرف خوله به يې تر غوږونو پورې ورته څيرې کړه، بيابه يې دا بل طرف ورته څيرې کاوه، دا دهغه درواغجن سړي سزا ده چې له کوره راووځي ، شپه يې په کور کې تېره کړې وي، او په درواغو په خلکو کې يوه خبره مشهوره کړي او بيا نور خلك دده دغه دروغ خبره يوځاى او بل ځاى په مجلسونو کې بيانوي. نو ددغه درواغجن سړي دغه

سزا ده چې په ده باندې به خدای ﷻ داسې د عذاب فرښتې مقررې کړې چې ده ته به په قبر کې دا عذابونه ورکوي چې خوله به یې ورته تر غوږونو ورڅېروي.

او هغه تنور غوندې خای چې په هغه کې لوڅ سړي او لوڅې ښځې د اور لمبو د تنور تر خولې پورې راپورته کولې او بېرته به د تنور بېخ ته ور غورځېدل، دا دهغو زناکارو سزا ده څوك چې په بدو عملونو په دنیا کې لګیا وي. نو هغوی ته به رب تعالی ﷻ دغه سزا ورکوي.

او هغه بل سړی چې د وینو په نهر کې ولاړ و اود څان د ابستلو هڅه به یې کوله او هغه بل سړي به بېرته په خوله کې وویشت بیابه یې نهر ته ور وغورځاوه، نودا د سود خور سړي مثال ده، څوك چې د سود معاملې کوي، هغه ته به رب تعالی ﷻ په قبر کې داسې سزا ورکوي، تر قیامته پورې به یې دغه حالت وي، اود قیامت د ورځې سزاګانې خو یې لانورې دي. او کله چې سود خور د محشر په ورځ له قبر څخه راپورته کېږي نو د یوې کوټې په اندازه به یې خېټه لویه وي، چې ماران او لړمان به پکې له ورایه لیدل کېږي. او دی به د خپلې خېټې د دروند والي له وجهې نه پورته کېږي او بېرته به غورځي.

او هغه ونه چې دهغې د لاندې یو سړی ناست و، هغه حضرت ابراهیم ﷺ و، او دهغه شاوخوا چې کوم ماشومان وو دا هغه

ماشومان وو چې په ورکتوب کې مړه شوي وي، هغه به جنت ته داخليږي. دا دهغوی يو مثال و.

او هغه اول کور چې تا په اول منزل کې وليده دا په جنت کې د عامو مسلمانانو ځای ده ، دا دوهم منزل چې تر لومړني ښائسته وو هغه د شهيدانو ځای ده . اوهغه دريم منزل ستا ځای ده، چې هغه له نورو ځايونو څخه دومره پورته دی لکه يو څوك چې له ځمكې څخه د وريځې په طرف ګوري.

اوس دغه خوب چې نبي كريمﷺ خپلو صحابهٔ كراموؓ ته بيانوي دا د عبرت لـه پاره دی. د ګناهونو او عذابونو نمونې چې حضرت جبرئيلؑ او حضرت ميكائيلؑ ورته ورښيي او دی يې امت ته بيانوي چې امت يې لـه دغو عذابونو څخه خبر شي او ځان تري وساتي.

څوك چې په قرآن كريم باندې عمل نه كوي ، هغه په دې پوه شي چې لوی خدایﷻ نعمت راكړی د اسلام او قرآن په شكل كې، خو كله يې چې ددغه لوی نعمت بې قدري وكړه او په قرآن باندې عمل نه كوي نو بيا به يې دغه سزا وي. دغه دماغ د قرآن د زده كړې ځای ده ، نو چې عمل وربانـدې ونه شو ، نو دغه ځای ته به دغه سزا وركول كيږي، چې هغه به په تيږه باندې بار بار وهل او تكول كيږي او ماتيږي به. او چې څوك په درواغو باندې لګيا وي ، دهغو به دا سزا وي لكه چې مخكې بيان شو ، همداسې د زناكارانو او سودخورو.

او حضرت حذیفه ﷺ فرمایي چې خلکو به د خیر پوښتنې کولې او ما به د شر پوښتنې کولې تر څو پکې واقع نه شم

مونږ او تاسې ته ترټولو ضرروري داده چې له ګناهونو څخه خان خبر کړو او خان ورڅخه وساتو. که یو څوك ټول ژوند نفل ونه کړي ، نفل خیراتونه او صدقې ورنه کړي ، نور نفلي عبادات ونه کړي، نوخدای پاك ﷻ انسان ورباندې نه نیسي. سزا نه ورکوي، خو چې یوه ګناه یې وکړه فی الحال سوال اوځواب ورته متوجه کیږي، د انسان له پاره ډېرې مهلکې ګناوې شته دي، انسان ډېر ښه اعمال کړي وي، خو کله ورڅخه داسې ګناه صادره شي چې هغه مخکنې اعمال یې ټول وربانديې ختم او له منځه ولاړ شي

الله تعالی ﷻ فرمایي: «لاَ تُبْطِلُواْ اعمَالَكُمْ بِالمَنِّ وَالأَذَى» چې که عمل یعني صدقه مو وکړه نو بیا وروسته په هغه سرې باندې احسان مه باروئ چې هغه ګټلی عمل او انعام به مو ټول له لاسه ووځي او باطل به شي. ریا مه کوئ لکه یوڅوك لمونځ کوي بل ښه عمل کوي او نیت یې پکې خراب شي چې خلك دوایي چې څومره ښه سړی ده ، ښه عالم ده، ښه صوفي ده، ښه حاجي صاحب ده، ښه فلانکی ده، نو په نیت کې چې دا مسئله منځ ته راغله ټول اعمال یې باطل شول، لمونځ راواخله. له لمانځه سره دغه مهلك شیان زده کړه، چې که لمونځ مې ښه وکړ خو نیت مې خراب شو، ریا راڅخه پکې وشوه، نو لمونځ مې ولاړ خراب شو.

نو د انسان له پاره دا مهمه ده چې داسې خطرناك شيان وپېژني او خان ورڅخه وساتي، اودا گناه يو داسې مثال لري لكه زهر قاتل. زهر كه څوك قصداً وخوري هم يې وژني اوكه په هېره باندې يې وخوري هم يې وژني. د يو چا گمان د اوبو وي ، گلاس يې راپورته كړ او وېې څكل نو كه قصداً يې څكلي وي اوكه سهواً په دواړو حالاتو كې به يې وژني، يواځې دومره خبره پكې راتلای شي چې كه يوڅوك په قصدا سره زهر وڅكي نو عام خلك به بد ورباندې وايي چې زهر يې بنه پېژندل او سره له هغې يې بياهم وڅكل او خان يې قصداً وواژه. اوكه يوڅوك يې په ناخبرتيا كې وڅكي او ورڅخه مړ شي ، خلك بيا پرې افسوس كوي ، چې دی غريب خو خبر نه وو ، د بې خبرۍ په حالت كې يې زهر وڅكل او ورڅخه مړ شو. مطلب دا چې په دې صورت كې د خلكو له ملامتيا څخه خلاص وي.

(رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَآ إِن نَّسِينَآ أَوْ أَخْطَأْنَا) خدايه پاكه ! مونږ په هغه گناه مه نيسې كه له مونږ څخه په هېره يا په خطا سره شوې وي.

دلته مفسرين كرام ليكي چې: حضرت نبي كريمﷺ فرمايي چې: زما له امت څخه خطا او نسيان معاف دي اوپه قرآن كريم كې وايي چې كه سهو او خطا راڅخه هم شوې وي ما ورباندې ومه نيسې ! نو له دې څخه دا جواب دی چې گناه زهر دی، كه په هېره هم درڅخه صادره شي ، ستا كار خرابوي، كه په ناپوهۍ درنه صادره شوه هم ستا كار يې تباه او برباد كړ،

داسي نه ده چي هغه ګناه چي تا په ناپوهي او ناخبري سره کړې ده او نه به له عذاب څخه پرې خلاص شې. دا به وي چي سړی د ، ر ناخبره وي ، د ډېري سهوې او نسيان له امله يو کار ورڅخه وشي نو په آخرت کي به يې خدای ﷻ ورباندې ونه نيسي. اما که ويې نه نيسي خو هغه مرتبه يې پرې کمه شوه، که دا ګناه ورڅخه نه وای شوې نو دده به څومره اوچت مقام و.

انبياء عليهم السلام ټول له ګناهونو څخه پاك دي، اوپه همدې خبره زمونږ عقيده هم ده ، خو له انبياء کرامو عليهم السلام څخه داسي خطايي لکه سړی چي په لاره ځي، بې اختياره په خته کي وښويږي، دا خو ګناه او جرم نه ده، سړی روان و، څمکه ښويه او خته وه اودی پکي وښويده. په عام فکر اوپه رواج کي هم ده ته څوك جرم نه وايي، خو دغه لار چي د ختې لاره ده، په دغه لار کي که ماشوم شپه او ورځ غورځيږي نو څوك يې نه ملامتوي، خو که يو مشر، مولوي صاحب، يا حاجي صاحب يو هوښيار سړی وي، او بل طرف ته سمه لاره هم وي، خو دی له هغې سره سره بياهم دغه د ختو په لاره باندې ځي او بيا پکي وغورځيږي نو هرڅوك يې ملامتوي چي دومره غټ سړی وښويد. ولې يې لارې ته نه کتل، دا خو ختې ده ګناه خو يې نه ده کړې. خو که په هماغه د ختو په ځای کي کوم ماشوم ولويږي څوك بد نه پرې وايي، ځکه چي وايي ماشوم ده، او مشر ځکه ملامتوي چي دی خو لوی ده، ولې يې احتياط نه کاوه، نو کالي به يې نه خرابېدل.

نو انبیاء علیهم الصلاة والسلام چې مرتبه او مقام یې تر نورو انسانانو ډېر لوړ ده داسې اجتهادي نسیاني خطا چې ورڅخه شوې وي هم فی الحال عتاب د الله تعالی ﷻ له لوري ورکړل شوی دی چې تا به ولې داسې کار کاوه؟ هغه پیغمبر بیا په خپل هغه عمل باندې دومره ژاړي چې که د ټولې دنیا ژړاوې رایوځای کړې د حضرت آدمؑ ژړا ته نه رسیږي. چې په خطایې سره یې د غنم یوه دانه خوړلې وه، تر سلو کلونو یې د حیا له امله د اسمان په لوري ونه کتل، تر څلوېښتو کلونو پورې یې له خپلې بي بي سره نږدېوالی ونه کړ، تر ډېرو شپو بې خوراك څښناك نه کاوه، دا ولې؟ ځکه چې دده شان او مرتبه ډېره لوړه وه. نو ځکه دومره وړه خبره هم ورته معاف نه شوه. اوس تاسې فکر وکړئ ګناه نه ده، بلکې سهو او خطا ده، الله تعالی ﷻ له ګناهونو ساتلی ده، خو یواځې او یواځې د سهوې له امله دا کار د افسوس باعث شو او کنه؟

همدا وجه ده چې هر نبي ته چې د قیامت په ورځ انسانان ورجمعه شي چې ته دخدای پاك ﷻ په حضور کې زمونږ شفاعت وکړه چې زمونږ سوال او ځواب زرترزره شروع شي، نو هر پیغمبر چې په دنیا کې ورڅخه کومه اجتهادي سهوه شوې وي هغه به ذکر کوي اووایي به چې له ماڅخه په دنیا کې دغه خطایي یا سهوه شوې ده، زه د الله تعالی ﷻ حضور ته نه شم وړاندې کېدای اونه دا کار کولی شم، تردې پورې چې خبره به نبي کریمﷺ ته راورسیږي او هغهﷺ ته چې الله تعالی ﷻ په دنیا

کې کوم زېږی ورکړی دی دهغه په فضل او برکت سره به فی الحال او سمدستي شفاعت شروع شي، ځکه چې له ده ﷺ ځنې کومه سهوه او خطا نه ده شوې.

نو غرض داچې ګناه که په سهوه او که په خطا هم وي د انسان مرتبه ورسره کمېږي.

اوکه داسې وي چې په ناپوهۍ سره یوه ګناه وشي لکه دا زمونږ عام خلک چې کوم کار وکړي نو دې ته سهو او خطا نه وايي بلکې دې ته جِهل وايي، دوی ځان په دين نه خبروي، دا ځان په دین نه خبرول دا په خپل ذات کې یو جُرم دی، ولې؟ ځکه چې خدای پاکﷻ علم فرض کړی ده، دارد اسلام ده، علم فرض ده، دومره احکام زده کول چې انسان ورباندې څلرویشت ساعته ژوند تېر کړي دا فرض ده، اوس نو چې سړی بنه ورباندې خبر هم ده، چې په ما باندې علم فرض ده اوبیایې هم نه زده کوي، ددغه انسان نه چې بیا کومه ګناه صادرېږي او بیا دا دلیل هم وړاندې کوي چې مونږ ته ګناهونه څه معلوم دي، دا عذر یې ناقابل قبول اونه ورته هغه ګناه معاف کېږي، دې ته بیا سهو او خطا نه وایي ، دې ته جِهل وایي. قصداً له جهل ځنې کار اخلي اونه یې زده کوي.

نو مطلب داچې که مونږ او تاسې د آخرت له تکلیفونو اوله هغو عذابونو ځنې خبر شو چې د همدغو ګناهونو له وجې به راکول کېږي بیا به هېڅکله هم ګناه ته ورنږدې نه شو خدای

پاك ﷺ مو دې نجات نصيب کړي. نو بايد كوشش وکړو تر څو په پوره توګه له ګناهونو څخه ځان خبر کړو او له دې سره سره بيا ورڅخه ځان وساتو.

د معاملاتو په باب کې بايد هر تاجر علم حاصل کړي، چې دا بيع فاسده ده، دا باطله ده، او ځان هم ورڅخه وساتي. دا علم هم د فرضياتو له جملې څخه دی.

دا اوس چې حالات سره خراب او ګډوډ شول، نفقې خرابې شوې، بيعې په صحيح طريقې سره نه کېږي، زياتره په سود لګيا وي، تردې پورې چې ددغو نفقو اثر د مدرسو په طالبانو کې هم ليدل کېږي، طالبان به ټول بزرګان و، خو اوس هغسې طالبان نه ليدل کېږي، او که وي هم ډېر کم دي. وجه يې داده چې چنده د سودخواره او رنګارنګ خلکو له خوا ورکول کېږي، نو هغه به خامخا او حتماً ددغو مدارسو په طالبانو هم بوڅه ناڅه اثر کوي.

سره له دې چې که يو څوك د چا په حلالو او حرامو خبر نه وي، پوښتنه ورته ضرور نه ده، خوراك ورته روا ده، طالبان مسافر دي، ددوی له پاره دغه د وظيفې ډوډۍ او سوال روا ده، ځکه علم حاصلول بې له دې څخه نه کېږي، حتی که يو طالب په کلي کې اوسيږي نو په هغه کلي يې دا حق ده چې ده ته به ډوډۍ ورکوي، تردې پورې چې هغه د خپلې خوراکې په اندازه غلا هم کولی شي، خو ددې هرڅه باوجود چې کله د

خلکو دنیا خرابه شي د حلالو او حرامو تمیز ختم شو نو سره له دې چې طالب ته د هر څه روا و، بیایې هم په طالب باندې اثر وکړ او د هغه په تقوی او دیانت کې فرق راغی. طالب سره له دې چې مسافر ده، کور یې پرې ایښی، نفساني خواهشات یې شاته غورځولي نو چې کله په ده باندې اثر کوي نو په عامو مسلمانانو باندې به یې ولې نه کوي؟

هره ورځ خلك را روان وي چې زړونه مو خفه وي، پریشاني راته پیدا وي، تردې پورې چې ځینې یې لا دا هم وایي چې خودکشي ته مې څو واري زړه ښه کړی. دا ولې؟ ځکه ماحول خراب ده، ګناهونه د هر دي، د مسلمان په زړه تور داغ پیدا کیږي. نېك سړی چې بازار ته ولاړ شي، او په یوه بېکاره مجلس کې کیني، نو دده زړه هغه تنګ شي، ولې ځکه چې دی یو نیك عمله انسان ده، نو چې بد ځای ته ورغی دهغه بد مجلس اثر وربانديې ښکاره شو، خو که چېرته ټول مجلس د بد عمله خلکو وي نو بیا په هغوی باندې هیڅ اثر نه کوي، ځکه هغه ټول ماحول همداسې ده

د نبي کریمﷺ په وخت کې بدبویي پورته شوه، حضرت نبي کریمﷺ وویل چې دا په کوم ځای کې منافقین د مسلمانانو په غیبت لګیا دي. نو محدثین کرام فرمایي چې نن سبا ټول خلك په غیبت لګیا دي، څوك په بد بویي نه پوهیږي دا ولې؟ نو خواب یې داده چې مخکې زمانه او اهلِ زمانه ټول سره پاك وو، هلته به د بدبویي اثر د هر زر ښکاره کېده. او نن سبا چې

ټول ماحول خراب ده، نو ځکه د بدبويي اثر هم نه حس کېږي، ددې مثال داسې ده لکه سړی چې په بيت الخلاء کې دننه ناست وي، نو هلته سره ددې دومره زياتې مرداري ده ته بوی نه محسوس کېږي، ځکه چې هلته ماحول ټول خراب ده، پوزه او دماغونه يې ټول له بدبويي ځخه ډك وي، نو دا ورته نه معلومېږي چې بوی شته او کنه. اوپه پاك ځای او مجلس کې که ډېر لږ هم د بدبويي اثر ښکاره شي نو هرڅوك يې حس کولی شي.

نو دا گناهونه چې ډېر شو نو ځکه يې عام خلك په فرق نه پوهېږي، او ښك خلك پرې پوهېږي. له همدې وجهې نه نبي کريمﷺ فرمايي چې: (اسْتَفْتِ قَلْبَكَ) له خپل زړه ځخه وپوښته او فتوی وغواړه (دَعْ مَا يُرِيبُكَ اِلى مَا لاَ يُرِيبُكَ) چې که په کومه خبره کې درته شك پيدا شو نو پرې يې ږده ، مه يې کوه، مطلب دا چې د چاڙره پاك وي نو که هغه يو داسې ځای ته ولاړ شي چې هغه شکمن وي نو فی الحال ده ته شك پيدا کېږي ، هغه شي ته يې زړه نه کېږي، زړه يې تنگيږي، نو مسلمان ښك عمله انسان ته چې په زړه کې تنگي پيدا کېده نو هغه دې په دې پوه شي چې دا شی ناروا ده.

نو زمونږ ټول مجلسونه له درواغو او غيبتونو ځخه ډك وي، معاملات مو ټول په دروغو بنا وي، د گناه په ماحول کې مو سترگې، غوږونه ټول مصروف وي، نو همدا وجه ده چې په

عبادت کې مو خوند او ذائقه نه شته. او له خپل عبادت څخه خوند نه شو اخیستلای.

تاسې لږ سوچ وکړئ! دغه علماوو او طالبانو سره مو چې لږ څه تعلقات پیدا شي، چې دوی د کتاب او احادیثو سره د تعلق له وجهې یو څه پاك دي، اګرکه هغه پخوانی حالت د دوی هم نه دی پاتې، خو که بیا هم څوك له دوی سره علاقه لري، کله ناکله ورسره ناسته پاسته کوي، دهغوی په مجلس او محیط کې راشه درشه ولري نو فی الحال انسان ته په عبادت کې لذت پیدا کېږي اوله الله تعالی ﷻ اودهغه له عبادت سره یې مینه پیدا شي.

د یو مُخلص عجیبه واقعه

یو چا قصه کوله چې په کابل کې یو افسر راته ویل چې دا ببخي عجیبه ده. زه په دېرو ځایو کې ګرځېدلی یم، له هرچا سره مې راشه درشه وه او شته. له دېرو ښو ښو حافظانو او قاریانو څخه مې د قرآن کریم تلاوتونه په دېر ښه انداز اوریدلي دي خو له دې تولو سره سره اثر پکې نه وي، او کله چې زه ستاسې د خلیفه صاحب مدرسې ته درشم، هلته چې کله په ختم کې د قرآن کریم تلاوت شروع شي نو د سړي ژړا نه دریږي . ددې څه وجه ده ؟ په نورو ځایونو کې په ښو او مختلفو لهجو ویل کېږي هغه اثر پکې نه وي کوم چې د خلیفه صاحب د ختم

په تلاوت کې وي هغه شخص ویل چې ما دغه افسر ته وویل چې دا په خای کې فرق ده. هغه خای داسې خای ده چې صفایي پکې ډېره ده. نو هلته ځکه د قرآن کریم اثر ډېر زر ښکاره کېږي، ښه خلك چې قرآن کریم وایي په هغه خای د خدای تعالیٰ ﷻ رحمت او سکینه نازلیږي، نو بیا خو به خامخا دا اثر پیدا کېږي.

یو صحابي ﷺ د تلاوت په وخت کې د رحمت ملائکې وینې

یو صحابي ﷺ تلاوت کوي، خواته یې اس تړلی ده، هغه آس کله یو او کله بل طرف ته منډې وهي، ددغه صحابي ﷺ یو کمکی زوی یې دده په څنګ کې پروت ده، دغه صحابي ﷺ ووېرېده چې هسې نه دا زوی مې آس لاندې کړي، نو تلاوت یې بس کړ، کله چې یې بس کړ آس بېرته په آرام شو، بیایې چې تلاوت شروع کړ، نو بیا آس منډې شروع کړې، درې وارې دا خبره تکرار شوه، کله یې چې پورته وکتل نو د ورېځې په شکل څراغونه راخرېږي، نودې پورته شو او تلاوت یې بس کړ، زوی یې د آس له څنګ څخه لیرې کړ چې اوس به نو ښه په طبیعت سره تلاوت وکړم. دغه صحابي ﷺ وایي چې کله مې هغه لیرې کړ، او بیا د باندې راووتم هغه څراغونه او رڼاګانې ورکې

شوي وي، سهار يې نبي كريمﷺ ته دغه حال بيان كړ، هغهﷺ ورته وويل چې: دا ملائكې وې، سكينه وه، تلاوت به دې كاوه، كه تا تر سهاره پورې خپل تلاوت جاري ساتلای وای نو دغه ملائكې به عامو خلكو په خپلو سترګو ليدلې وې.

نو چې پاك خلك ، دخدایﷻ دوستان د قرآن كريم تلاوت كوي نو په هغه ځاى باندې دالله تعالىﷻ رحمت نازليږي، نو چې په آس اثر كوي نو په انسان باندې به يې ولې نه كوي. هغه طالب اوصوفي چې پاك ده، هغه ختم او مجلس كې چې پاك پاك خلك ناست وي نو كله چې په هغوى باندې د الله تعالىﷻ رحمت شروع شي نو دا ناپاكه خلك چې ورسره ناست دي دوى به هم د آس غونډې منډې شروع كوي. په ده به هم د الله تعالىﷻ د رحمت اثر ښكاره كيږي، داچې يو څوك څو وارې په دغسې مجلس كې كيني نو الله تعالىﷻ يې په زړه كې اثر پيدا كوي، په خپله يې بيا له عبادت او بندګي سره مينه پيدا شي. مونږ الحمد لله دا اثرات په خپلو سترګو ليدلي دي. د خان په هكله دا خبره نه كوو. د طريقت په باب كې وايو . د حضرات مباركانو او محترمو خليفه صاحبانو په باب خبره كوو. بلكې مونږ د خپل وخت سره چې موافق ليدلي نو يقيني درته وايم چې: هغه طالبان چې په داسې مدارسو كې اوسيږي چې په هغو ځايو كې ختمونه وي، په هغه ځاى كې يو خليفه صاحب موجود وي، ددغو طالبانو اود هغو مدرسو د طالبانو چې هلته دا ختمونه نه وي نو د ځمكې او آسمان فرق لري.

د دوه طالبانو حیرانوونکې واقعې

ماته یو طالب چې د (میر زاهد) د درجې طالب و قسم وخوړ چې: په خدای قسم که به زه د طالبۍ په مطلب پوهېدم، مګر کله چې دلته راغلم، دلته پوه شوم چې په طالبۍ کې څه مطلب ده، څکه زه په فلانکۍ، فلانکۍ، فلانکۍ ګناهونو اخته وم، خان مې نه شو ترې خلاصولای. خو کله چې دلته راغلم هرڅه مې سم دم شو.

بل د ورې دورې طالب راته قسم وخوړ چې دا لس کاله مې په طالبۍ کې تېر شوي دي، دا یو طرف ته او دغه یو کال د ورې دورې مې بل طرف ته، داسې راته معلومېږي چې هغه لس کاله مې عبث تېر کړي دي او سږ کال چې دلته راغلی یم دا دې خدای ﷻ په عُمر کې راحساب کړي.

همدغه طالب قسم کاوه چې: یوه ګناه مې داسې وه، چې ما به ډېر زیات کوشش کاوه ترڅو خان ترې منعه کړم، تردې چې د خان د وژلو اراده مې وکړه، خو کله چې دلته راغلم او ستاسې سره په دغو مبارکو ختمونو کې شریك شوم، نو له هرڅه پرته الله تعالی ﷻ له هغو ګناهونو څخه خلاص کړم. اوس په هغه تېره شوې زمانه او لس کاله طالبۍ باندې افسوس کوم چې هسې مې عبث تېر کړي دي.

نو ګوري؛ په مجلس کې څومره فرق وي، هغه هم طالبان دي، او داهم طالبان دي، خو دلته چې لږ څه دخداى ﷻ د ذکر او خوف خبرې وي، نو بيا په هغه مخکني ژوند باندې ارمان کوي. نو عوام مسلمانان چې له دې نه مخکې په هيڅ خبر نه وي نو هغوى به ولې په خپل تېر ژوند ارمان نه کوي.

څومره چې سړى له ګناهونو څخه ځان ساتي، دنېکو خلکو په مجلس کې شرکت کوي، رب تعالى ﷻ به يې له عبادت سره مينه ور زياته کړي. په عبادت کې به يې خوند او لذت وي، حرص به يې ختم او قناعت به يې په برخه شي. او بيا به ددې هڅه او فکر نه کوي چې يا ځان ووژني او يا بل ته ضرر ورسوي.

د دنيا ګټل مطلقاً ناروا نه دي

دنيا ګټل مطلقه ناروا کار نه دى، بلکې له دنيا سره محبت اومينه ناروا ده، که دنيا په جائزه طريقه سره وګټل شي، کوم مانع نشته، بلکې دا هم عبادت دى، څکه نبي کريم ﷺ فرمايي: ﴿اَلْكَاسِبُ حَبِيْبُ الله﴾ کاريګر د خداى تعالى ﷻ دوست اومحبوب دى، خو شرط پکې دادى چې په جائزه طريقې سره وي.

صحابۀ کرامو ﷺ هم دغه دنيا ، مال اودولت ګټلى ، کسب يې کړى. د تبوک په غزا کې حضرت عثمان ﷺ په يوه قول (۹۵۰)

اوښان صدقه کړل او زر دیناره یې راوړل او نبي کریم ﷺ ته یې په مخکې کېښودل. دا چې په یوه غزا کې دومره صدقه ورکوي، خو دنیا ده ورسره. که دنیا، مال او دولت ورسره نه وای، نو کله یې دومره صدقه کولای شوای؟

حضرت عبدالرحمن بن عوف رضي الله عنه چې وفات شو، نو دده رضي الله عنه څلور مېرمنې (ښځې) وې. یوې ښځې یې د اتمې حصې د دنیا د صلحې په عنوان څلورمه حصه وغوښته نو اتیازره دیناره ورته ورسېدل. یعنې دده د مال اتمه حصه (۳۲۰۰۰) روپۍ شوې.

مال او دولت پیغمبرانو، صحابه کرامو او اولیاء الله تولو درلوده خو له مال او دولت سره یې مینه نه درلوده. بلکې د الله تعالی ﷻ له دین سره یې مینه وه. نو حاصل د خبرې دا شو چې دنیا ګټل ناروا نه، بلکې محبت ورسره ناروا ده.

حضرت عبدالقادر جیلانی رحمه الله د مال په غرقېدلو اوبېرته پیدا کېدلو ولې (الحمدلله) وایې؟

حضرت پیران پیر (شیخ عبدالقادر جیلاني) رحمة الله تعالی علیه ته څوک راغلل او ورته یې وویل چې: هغه بېړۍ (کشتۍ) چې ستا د تجارت مال پکې را روان وو، هغه غرقه شوه، پیران

پیر صاحب سر تیټ کړ ، بیایې بېرته سر راپورته کړ ویې ویل: (الحمد لله) . لږ وروسته بیا سړی راغی چې کومه بېړۍ چې غرقه شوې وه ، هغه ستا نه بلکې د بل چا وه او ستا د مال بېړۍ روغه او سلامته ده، ده بیا سر تیټ کړ او له لږ ځنډ وروسته یې بېرته راپورته کړ. بیایې وویل : (الحمد لله) . په دې مجلس کې د علم ظاهر یو عالم ناست وو، نو سمدلاسه یې اعتراض وکړ چې ستا دغه مال دولت پاك وو اوکه نا پاك ؟ که پاك و نو په غرقیدلو دې ولې الحمد لله وویل ؟ اوکه ناپاکه وه نو بیا په بېرته پیدا کېدلو دې ولې الحمد لله وویل ؟ ته خو یو بزرګ انسان یې که پاکه وې نو په غرقېدلو یې باید خفه شوی وای اوکه ناپاکه وای نو په پیدا کېدلو یې باید خفه شوی وای. نو باید تا الحمد لله نه وای ویلي.

حضرت پیران پیر صاحب رحمه الله ورته وویل: چې: نه مې د دنیا په ورك کېدا الحمد لله ویلي اونه مې په بېرته پیدا کېدا. کله چې ماته نوکر وویل چې: ستا د مال بېړۍ غرقه شوه،نوزه خپل نفس ته متوجه شوم، چې زما په نفس کې څه اثر پیدا شو اوکنه، نو د الله تعالی ﷻ رحم او کرم و په زړه کې مې هېڅ دخفګان او غم نښې نښانې نه وې نو شکر مې ادا کړ چې په زړه کې مې د دنیا محبت نشته. بیا یې چې کله بېرته راباندې زېری وکړ چې هغه ستا کشتی نه بلکې د بل چا وه، نو زه بیا خپل نفس ته متوجه شوم چې دی په دې خبره خوشحالیږي اوکنه ، خو بیا راته معلومه شوه چې په زړه مې څه اثر د غم او

خوشالي نه بنکاريږي نو ځکه مې د الله تعالىٰ ﷻ حمد او ثنا بیا اداء کړ.

نو اصل حقیقت د دنیا داده چې نه به یې په ورك کېدلو خفه کېږي اونه به یې په پیدا کېدلو خوشحاله کېږي. خو نن سبا دا خبره نشته، یو ځل چې د چا له الله تعالىٰ ﷻ سره تعلق جوړ شي، هغه بیا دنیا ، مال ، جایداد ته اهمیت نه ورکوي، مینه یې ورسره نه وي، نه یې په پیدا کېدلو خوشالیږي اونه یې هم په ورك کېدلو خفه کېږي. خو دا حالت به هلته په لاس راځي چې زمونږ له دین سره تعلق جوړ شي.

مونږ د دنیا په ختمېدا دومره خفه کېږو چې هغه خفګان مو نه ورك کېږي. اوپه پیدا کېدو یې بیا دومره خوشحاله کېږو چې هغه خوشحالي مو بیا نه ورك کېږي. خو له دې سره بیا د لمانځه په قضا کېدو یا هم د جَمعې په پاتې کېدو یا هم کولو سره مو کله هم خفګان او خوشالي پیدا شوې ؟

که یو سړی سل روپۍ وګټي اویاهم یو لمونځ په جمعه سره وکړي نو که په دې حالت کې ورځخه یوڅوك په قسم سره پوښتنه وکړي چې په هغو سلو روپیو به ډېر خوشحاله شوی یې اوکه ددغه یو لمانځه په کولو سره ؟ نو معلومه ده چې انسان ته د سلو روپو خوند ډېر دی .

او حضرت نبي کریم ﷺ فرمايي: (التکبیرة الاولی خیر من الدنیا وما فیها) دغه یو تکبیر تحریمه چې له امام سره یې

ونیسي دا تر ټولې نړۍ بهتر دی، ټول د جمعې لمونځ خولاځه کوي ؟ خو مونږ چې په سلو روپیو څومره خوشاله کیږو د جمعې د لمانځه په نیولو سره هغومره نه خوشحاله کیږو. ددې وجه داده چې هلته مو له عبادت سره دومره مینه نشته لکه څومره مینه مو چې له دنیا سره ده. د سلو روپیو په تاوان سره که هغه زوی کړی وي نو خپل زوی وهو، که ورور کړی وي ورور وهو، په غصه یو. خو که په مقابل کې یې له دغو خلکو ځنې د جمعې لمونځ قضا شي مونږ هیڅکله خفګان وربانديې نه دی کړی.

یوبزرګ د تکبیر اولی د پاتې کیدو له امله درې ورځې ژړل

یو بزرګ جمعې ته راغی او تکبیر ورځنه تیر شوی و، نو تر دریو شپو پورې یې ژړل، جمعې ته به راغی او بیرته به ولاړ اوپه خپل دې عمل ډیر زیات خفه و. چا ورځنه پوښتنه وکړه چې: څه درباندې شوي او ولې خفه یې؟ دغه بزرګ ورته وویل چې: که د یو چا زوی، ورور یا پلار مړ شي نو خلك ورځې اوغمرازې غمشریکي ورسره کوي. خو له ماځنه تکبیر اولی (تکبیرتحریمه) تیر شو خو هیچا راسره غمشریکي ونه کړه، دومره غټ غم راباندې تیر شو خو هیڅوك فاتحې ته رانغلل، د غم شرکت یې راسره ونه کړ او د تکبیر اولی خو دومره غم ده

لکه د سري چې تو له دنيا رنګه شي، مونږ په کمکي بچي خومره ژاړو، په لرتاوان ژاړو. تکبير اولی او جمعه تو له رانه تېره شي، دجمعې اقامت شروع وي، زمونږ دلته ددنيا يوه خبره پاتې وي په هغې لګيا يو مُلا رکوع ته ورسيږي تکبير وکړي په ولاړې اقتدا يې هم نه وي صحيح، ځکه په دغه تکبير ولاړ تيټ شو لمونځ يې نه دهٔ صحيح بس بيا سلام وګرځوو ،ما لمونځ وکړ اوسره له دي چې ببخي صحيح نه وي.

نومطلب داچې دا کمزوري ده وجه يې بنيادي غلطي نفقې اوغلط خوراکونه دي.نو بايد چې دېر احتياط وشي، که مُلا دهٔ. که امي ده که طالب ده بايد دېر احتياط وکړي،مونږ والله که ګټلي وي، تکتې مونه ده اخيستی، هيچا نه ده اخستی ،ماسوا له هغو خلکو نه چې حضرت نبي کريمﷺ چې زيری ورکړی چې فلانکی فلانکی به په جنت کې وي،هغه خو په حديثو ثابته ده، خود چا په باب کې خو دغه فيصله نشي کولای اوکه څوك په دغه دوکه شو چې زه مُلا يم، طالب يم يا پير يم ، مجاهد يم، ولاړ دغه تباه شو، نوبايد ټول په ډار کې واوسو له خوراك څښاك او اعمالو سره بايد احتياط وکړو ،بيا اميد د رحمت شته چې خدایﷻ به رحمت وکړي ،بيا به مو په ژوند کې هم برکت وي، په کور کې به مو هم برکت وي.

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العلمين

(۵۱) مجلس

د دین ارزښت او له علماوو څخه پوښتنې کول

د فی سبیل الله مصداق

بنیادي شی په ترمذي شریف کې د جهاد په فضائلو کې احادیث راغلي دي چې څوك دخدای پاك ﷻ په لار کې ووځي دهغه څومره ثواب ده ؟ اوس فی سبیل الله چې په آیاتونو اواحادیثو کې ذکرکېږي دهغه مصداق دمفتي صاحب (منهاج السنن) لیکلی چې فی سبیل الله د خدای پاك په لار کې وتل، مجاهد چې له خپل کور څخه ووت د اعلاء کلمة الله له پاره ووت، په سنګر کې پروت ده، په بندر کې پروت ده، د جنګ په صحنه کې پروت ده، دده ژوند ته تول فی سبیل الله ژوند ویل کېږي ترڅو چې دی بېرته خپل کور ته راځي. حاجي چې د حج په سفر ووت ترڅو چې د حج له سفر نه فارغېږي دا ټول سفر دحج ته فی سبیل الله ویل کېږي. څکه د خدای ﷻ د دین په خاطر یې سفر کړی، ددغه وطن نه چې سړی ټکټ کوي په یو لکه څو زره روپیو ویزه داخلوي. دی خو د تماشې له پاره نه ځي خو دخدای پاك د یو فرض عبادت د ادا کولو له پاره ځي

نودغه وتل چې دحج په نیت څوك روان شو هم فی سبیل الله ورته ویل کیږي ترڅو چې بېرته خپل کور ته راځي.

عُمره کوونکی دخپل کور نه په دغه نیت روان شو چې ترڅو بېرته خپل کور ته راځي دغه ته فی سبیل الله ویل کیږي.

همدارنګه طالب العلم چې له خپل کور نه ووځي ترڅو چې خپل کور ته راګرځي دغه ژوند ته فی سبیل الله ژوند ویل کیږي. همدارنګه یو تاجر چې د حلال رزق د ګټلو له پاره ، نه د مال د زیاتولو له پاره. زمونږ زیاتره سفرونه د مال د ډېرولو له پاره دي. رزق مو وي ، خو بلډنګونه ، مارکیټونه جوړوو، خو په دین خبر نه یو. له ضرورت زیات تجارت او مال ګټل په هغه وخت کې روا دي چې دخدای ﷻ په دین به خبر وي، په کومه اندازه چې دی هغه علم ته ضرورت لري او خپل څلورویشت ساعته ژوند وربانديې د دین د ارشاداتو مطابق تېر کړي او دی هغه علم حاصل نه کړي او دنیا او مال ګټي دا ورته نه دي جائز. خوکه دومره خبر وي چې هغه خپله زندګي وربانديې تېرولای شي نو بیا په دغه صورت کې د مال ډېرول او زیاتول یو مباح کار دی. نو اصل مطلب ته راګرځو چې که یو تاجر د حلال رزق د حاصلولو له پاره له کور څخه ووت ترڅو چې دی بېرته راګرځي دا هم فی سبیل الله دی.

د جمعې لمانځه ته تلل څومره ثواب لري؟

اوس دا د خدای په لار کې وتل د جمعې د لمانځه له پاره هم دي. یو صحابي ﷺ ته یو سړی په مخه ورغی، دی د جمعې لمانځه ته روان ده، دی ورته وایي: ته چې دغه د جمعې لمانځه ته روان یې دا فی سبیل الله دي. ما له نبي کریم ﷺ څخه اوریدلي دي چې: کوم قدمونه چې د خدای پاک ﷻ په لار کې کېښودل شي او بیا هغه قدمونه په خاورو ګردجن شي نو دغه قدمونه به د دوزخ اور مسح نه کړي. یعنې د خدای پاک ﷻ د دین په خاطر چې ستا په بدن کوم ګردونه لګېدلي دي، دا ګردونه او د جهنم اور نه سره یوځای کېږي. نودغه د دین ټولو لارو چارو ته فی سبیل الله ویل کېږي، نو که یوڅوک خاص دخدای ﷻ د رضا له پاره جمعې ته ځي، عُمرې ته ځي، جهاد ته ځي، حج ته ځي، د علم په حاصلولو پسې ځي نو ددې اعمالو قیمت او درنښت له الله تعالی ﷻ سره دومره زیات ده چې که په دې لاره کې په یو ځای باندې ګردونه پرېوځي په هغه به د جهنم اور حرام وي. اوس چې یو څوک خپل ټول ژوند پکې تېر کړي، لس کاله، دولس کاله په طالبي کې تېر کړي او په میاشتو میاشتو وخت په جهاد کې ولګوي، دحج په سفر کې ځلوېښت اویا زیات و کمې شپې هلته تېرې کړي؛ نودا ټول

ژوند ، په دې ژوند کې خوراک، څښناک، ناسته ولاړه. دا ټول عبادت بلل کېږي. حتی که په دغه لاره کې څوک مړ شي. طالب د سبقونو په دوران کې مړ شو، نو الله تعالی ﷻ دغه انسان ته د شهادت مقام ورکوي. که مجاهد د جهاد په سفر کې په خپل مرګ مړ شو نو الله ﷻ ورته د شهادت مقام ور په برخه کوي. د الله تعالی ﷻ په خزانو کې څه کمی نشته

که یو څوک د الله تعالی ﷻ د دین په خاطر له کوره ووت، مثلاً اوس مونږ د جمعې لمانځه ته څو، نو مسئله داده چې که د کور خواته جومات وي نو سړی دې بل جومات ته نه ځي. څوک په دغه نیت بل جومات ته روان شو چې هلته نېک خلک او علماء او اولیاء الله دي، یا په هغه جومات کې ډېر خلک سره یو ځای کېږي، کېدی شي چې دهغوی د دعاګانو او لمونځونو په برکت زما دعاګانې او لمونځ هم د قبولیت مقام ترلاسه کړي نو بیا دغه سړي ته له خپل جومات نه هغه بل ته تلل جائز دي. نو اوس چې دلته ځي دا څومره قدمونه چې ده اخیستي دي نو په هر قدم الله ﷻ دغه شخص ته یوه یوه نیکي ورکوي، یوه یوه ګناه ورته معاف کوي. نو چې یو څوک څومره لرې ځي دغومره ډېر ثوابونه به یې په برخه کېږي.

د مسجد نبوي په څنګ کې یو څه ځمکه خالي پاتې وه، نو یو قوم غوښتل چې خپل کورونه را بار کړي او په دغه خالي ځای کې آباد شي ددې له پاره چې جومات ته نږدې دي، کله چې نبي کریم ﷺ ددوی له دې ارادې څخه خبر شو نو نبي کریم ﷺ ورته

وويل (دِيَارَكُمْ تُكْتَبُ آثَارَكُمْ) په خپلو کورونو کې اوسېږئ ستاسې قدمونه به ليکل کېږي، نو چې کورونه مو څومره ليرې وي قدمونه به مو زيات وي او په هر قدم باندې خداى پاکﷻ يوه يوه نيکي درکوي اويوه يوه گناه مو معافوي. او يوه يوه درجه مو لوړېږي.

دخداى پاکﷻ په لارکې مال لګول څومره ثواب لري؟

بيا که بالفرض په دغه (فى سبيل الله) کې له يو چا څخه مال مصرف شي نو د مصرف يې دوه لارې دي:

اول داچې ته په خپله په کور کې ناست يې خو روپۍ سنگر، مدرسې، يا حرم شريف ته يې ولېږې نو دا د خداىﷻ اود حضرت نبى کريمﷺ فرموده او وعده ده چې ددې مصرف کوونکي له پاره به يو په اووه سوه (۷۰۰) ثواب ورکول کېږي.

اوکه يو څوک په خپله حج ته ځي او کرايه لګوي، جهاد ته ځي خپل مال مصرفوي، علم حاصلوي او خپل مال مصرفوي نودغه شخص ته الله تعالىﷻ د يوې روپۍ ثواب يو په اووه لکه (۷۰۰۰۰۰) ورکوي. الله تعالىﷻ ډېر رحيم او مهربان ذات ده، نيکي ډېره په اسانتيا سره پيدا کېږي خو چې نيت ته مو پام شي، چې په دې پوه شو چې د څه له پاره خو ، غرض مو څه ده ؟ کله چې مو نيت صفا شي، چې د الله تعالىﷻ د دين

د زده کړې له پاره خو. یا بالفرض د الله تعالی ﷻ د یو فرض حکم د ادا کولو له پاره خو. د الله تعالی ﷻ د بندګی له پاره خو، نو کله چې په دغه نیت خو نو ره ی او قدمونه به مو بې ځایه نه وي، دېر داسې خلک شته چې د طالبي په فضایلو او درجو باندې خبر نه دي، نو له دې وجهې نه په خپل طالب ورور او زوی باندې خرڅه کوي اونه یې بل طالب ته څه ورکول له وسه وي.

په دنیاوي تعلیم ولې دومره مصرفونه کوي؟

د دنیا خو بیا دا نظام ده چې که یو هلک کالج (پوهنتون) یا سکول (مکتب) ته داخلیږي نو له اول څخه واخله آن تر شپاړسم پورې چې له مشرانو څخه یې پوښتنه وکړې چې په یو یو هلک څومره مصرف راځي، څومره فیسونه ورکوي؟ د موټرونو کرایه یې څومره ده؟ د هغه کور او کوټې چې دی هلته پکې اوسیږي څومره کرایه ده؟ نو بې اندازې خرڅې ورڅخه کیږي. دا ولې؟ دا ځکه چې دې خلکو دنیاوي ګټې په پام کې نیولې وي، چې زوی به مې ډاکټر شي، بیا به له یوه مریض څخه پنځه سوه فیس اخلي، لس یا شل زره روپۍ به ورخ کې راته راوړي، داسې ډاکټران هم شته چې د ورځې له مخې په لکونو روپۍ ګټي. نو ددې هلکانو مشرانو هغه دنیاوي

مفادات په پام کې نیولي وي، نو ښکه په خپل زوی او ورور مصرف کوي، هغه مکتبي هلک هم په خان مصرف کوي، ښکه ددنیا ګټه یې په سوچ کې وي، چې که څومره ډېره خرڅه وکړم نو بیابه هلته زه ښه پوسټ اخلم، بیابه مې تنخواه هم زیاته وي، عائدات به مې هم ډېر وي.

که انجینیر یا پروفیسور شي هم دغسې ګټه یې وي، خو کله چې طالب عاجز او غریب له کور څخه وځي، نو د دنیا د ګټلو سوچ ورسره نه وي، چې زه به بیا داسې پیسې ګټم، نه یې پلار او ورور او بل کوم دوست ته داسې په فکر کې ورځي چې طالب جان به مې وروسته ماته په ورځ کې لس زره روپۍ وګټي، په طالب باندې چې پلار لس، دولس کاله خرڅه وکړي، بیاهم چې کله فارغ شي نو زر روپۍ یې تنخواه وي، چې ډېره زیاته تنخواه یې شي بیاهم تر دریو زرو نه پورته کېږي، یو نیم داسې به وي، چې تنخوا به یې زیاته وي.

اوس نو چې ددنیا ګټلو ته یې ورور یا پلار وګوري نو وایي چې په طالب جان هسې بې ځایه خرڅه کوو، ښکه چې له فراغت څخه وروسته به یې ایله بیله دوه زره یا درې زره تنخواه وي، په دې تنخاګۍ به زمونږ کوم کار جوړ شي ؟

خو دې ته یې بیا پام نه وي چې په دغه طالب چې زه کومې روپۍ مصرفوم، نو الله تعالیٰ ﷻ به ما هم دده د طالبي په ټوله ژوندګۍ کې ورشریک کړي، اود یوې روپۍ بدله او ثواب به

راته یو په اووه سوه راکړي، او که زه په خپله علم حاصل کړم اویه خان باندې خپل مال مصرف کړم ماته به خدای ﷻ د یوې روپۍ په بدله کې اووه لکه راکوي، دومره ګټې چې دچا په ذهن او فکر کې ورشي نو بیابه یې په کالجونو او یونیورستیو کې دا خپل مال ولګوي ؟

زمونږ دا مطلب نه ده چې مونږ د کالجونو د تعلیم خلاف یو، د تعلیم خلاف نه یو خو تعلیم چې د شریعت په چوکاټ برابر وي، که عصري علوم دي او که دیني علوم ددې ټولو په جواز علماء قائل دي، حسد او بدبیني نشته، ددې دنیا نظام په دغو خلکو چلیږي، ډاکټر، پروفیسور، انجینیر، ساینس دان دغو ټولو ته پکې ضرورت شته، دا تخنیکي سامان آلات، ماشینونه ددوی د ساینس او ټکنالوجي نتیجه ده، چې دوی کوشش کوي نودغه ددنیا ماشین آلات ټول برابروي، د دنیا نظام لکه دختګر چې مونږ خلاف نه یو څکه کور راته جوړوي نود ډاکټر به ولې خلاف یو، نو مطلب مو په دوی اعتراض نه دی، خو خبره داده چې مسلمان باید خبر کړل شي، دمسلمان دګټې او تاوان لاږې باید وسنجول شي، د علماوو سره باید دا فکر وي چې دا روپۍ چې په دغه ځای لګوي اودا روپۍ چې بیا په دغه بل ځای لګوي دا فرق یې دی، نور ګټه او تاوان ته یې ته په خپله وګوره. که ددنیا په ګټه کې څوک راته ووایي چې په فلانکي ځای کې ددغه شي دومره قیمت دی اودلته په دومره دی، هغه ځای ته به ورځو چې زمونږ پکې ډېره ګټه وي، په اکثره ځایونو

کې د دريو ورځو د مېلو لـه پاره يو بازار جوړ شي ، مځکې دبنته وي اوپه دغو ورځو کې د يو دکان ځاى په دوه زره يا درې زره روپۍ وي او دنيـا د ګټې احسـاس د سـړي سره وي، خپـل دکان دلته پرېږدي او هلته ورشي، ځکه چې هلتـه ګټـه ډېره ده. نو د علماء كرامو مطلب همدا ده چې خلـک پـه دې پوه کـول غواړي چې هلته دې ګټه ډېره ده اود دين اوآخرت ګټه دې ده.

نو غرض داچې دلته راتګ يا بلې مدرسې يا جومات ته يا نورو ديني مسلکونو ته تګ بې ځايه نه ده، بايد خلک په دې پوه وي چې دا ناسته، مصرف ، دا سترې تول بې ځايه نه دي. الله تعالیٰﷻ به په آخرت کې اجر ورکوي او نېکه ثمره به ورباندې مرتبه كېږي. او خصوصاً د دين زده كړه د دين بنه تعمير غواړي، نومونږ چې د دنيا د بنه تعليم له پاره كوښښ کوو هغه کالج او يونيورستې ته خان رسوو چې هغه ډېره ګټه پکې وينو ، ځکه خو په هغه ځاى کې دغه تعليم حاصلېږي، په بل ځاى کې نه حاصلېږي ، خو دين دا په مدرسو کې زده کېږي ، دا په جوماتونو کې زده کېږي، له علماوو څخه زده کېږي او علماء کرام دولس يا ديارلس کاله په طالبې کې تېر کړي بيا تر آخري ژونده پورې دغه د دين په خدمت کې وخت تېر کړي.

د دورهٔ حدیث ټول درسونه په یواځې ځان تدریسول

زه د سر د مرض له پاره ډاکټر ته ورغلی وم، نودغه د خپلو درسونو حال مې چې ورته ووایه چې ټوله لویه دوره راسره ده، نو ډاکټر داسې تعجب کاوه چې دومره غټ کتابونه په یوه ورځ یو سړی برداشت کوي ؟ په دغو کالجونو کې چې ایم اې (M.A) دوی ورته وایي یعنې د شپاړسم سره برابره ده، هلته پروفیسران په ورځ کې یومضمون وايي، بعضې داسې دي چې ډیر مشهور شي نو په جُمعه کې یومضمون وايي، ځکه چې دا په دماغو باندې بوج راولي، نوداچې تاسې دومره ټوله ورځ په یوه سر باندې درس کوئ نو طبعاً به درته تکلیف پیدا کیږي، نو ستا علاج دوا نه ده، بلکې راحت او آرام ده.

اوس مطلب مې دا و چې دغه مُلایان یو خل په طالبي کې وخت تیروي ، بیا تر سپیین ږیرتوب پورې دومره تکلیفونه تیروي چې د دنیا پروفیسران يې نه شي تیرولای نو په دین به خود دوی خبر وي، چې عالم دیرش یا څلویښت کاله مسلسل په دې کار لګیا وي کتاب کتل او ویل دي ، هغه چې په دین پوه نه وي نو بل څوک به پوه شي ؟

د جوماتونو زیاتره امامان له مسائلو څخه ناخبره وي

زه چې په اکثره ځایونو کې په امامانو پسې درېدلی یم نو په اکثره ځایونو کې حافظان امامان دي، یقین ده چې اکثره لمونځونه بې کراهیته نه دي، خودغه د جومات امام په مکروه هم خبر نه ده، او حضرت نبي کریمﷺ وایي (الإمَامُ ضامِنٌ) امام د ټول قوم ضامن ده، د ټول لمانځه مسئولیت دده په غاړه ده، خو دی ورباندې خبر نه ده، علم ورسره نشته، یواځې د قرآنکریم په یادولو کله علم حاصلیږي؟

له مونږ سره بیا د لمانځه ارزښت نشته، چې امام په پنځه سوه روپۍ پیدا کېږي نو بیا مُلا په دوه زره روپۍ څه کوو چې نیسو یې؟ لکه مخکې مو همدغه خبر وکړه چې یو دکاندار د دوکان له پاره یو منشي په اته زره روپۍ نیسي چې څه ماهر منشي وي، په دې کار اوبار ښه پوه وي، یعنې د دنیاوې مفاداتو سره په جګ قیمت نیسي، که بالفرض درې څلور ځایه کارونه وي، درې څلور منشیان ورته نیسي، دغومره تنخواه ورکوي، خو په څلوېښت کوره یو مُلا نیسي او هغه یو مُلا ته دا کوشش کوو پنځه سوه روپۍ تنخواه یې وي، داسې مُلا چې نه وي چې مصرف یې دېر شي ، اوس هغه مُلا چې د پنځو سوو مُلا ده دهغه په خپله لمونځ نه ده زده، نه په مکروه

خبر وي اونه په مفسداتو خبر وي، زه چې په کوم جومات کې اوسېږم زما چې دا څومره وخت ووت که یو لمونځ هم وي له مکروه څخه خالي نه ده، له سنتونو خو بېخي خبر نه ده، چې په سهار کې څومره قرائت ویل سنت ده، په ماښام یا ماخوستن کې کوم ویل کېږي او خفیه خو مونږ اورو نه، چې هلته څه پکې وایي؟ خو په جهري لمانځه کې کله دوه آیاته (آمن الرسول) په یو رکعت کې وو ایي او بیا په دوهم رکعت کې چې په اتفاق د ټولو ائمه وو که دوهم رکعت په اول اوږد شي مکروه کېږي ، په دوهم رکعت کې بیا اوولس آیاته ،کله پنځلس آیاته وو ایي، څکه په اول کې آیاتونه دوه دي، خو وقفې پکې ډېرې وي، نو دی غریب په دې خبر نه دی.

نو له مونږ سره دا احساس نشته ، دا فکر نشته ، نه مونږ خبر یو نه مُلا خبر ده.

اصل مطلب خبره داده چې نن سبا چې په دې خلکو ګمراهي ډېره شوه هغه داده چې مونږ د دین مرکز ته رجوع نه کوو، چې هغه مدرسه ده، علماء دي، له هغوی سره باید زمونږتعلقات وي، تر څو د دین په احکامو خبر شو، له فرائضو اوواجباتو خبر شو، دا عمل په مونږ کې نشته، د پښتو متل ده چې: څرنګه غر هغسې یې کربوړې. څرنګه یې چې امام وي همغسې یې مقتدیان وي، په روژه کې امام په دې خوشاله وي چې مقتدیان یې صفت وکړي چې فلانکي امام په دومره کم وخت (یو پاو)

کې تول فرض، سنت، تراویح او وتر لمونځ پوره کړ. دوی به دې خوشاله وي چې تول لمونځ په یوه پاو کې خلاصوي.

د یو امام عجیبه واقعه

یو وخت کې د ډېر مخکې زه او زما مشر ورور د روژې په منځ کې یو ځای ته تللي وو، هلته یو امام و، نو که قسم درته وکړم برې حانث به نه شم، په الحمد لله کې د الحمد څخه نیولې تر ولاالضالین پورې یو تکی هم نه صحي کېده. په یوه پاو کې یې فرض، واجب او تراویح تول خلاص کړل. زمونږ مشر ورور ورته وویل چې: د تراویحو او نور فرض لمانځه چې دې یو ځل نیت وتاړه نوبیا د تراویحو او فرضو ترمنځ څه فرق نه پاتې کېږي، په نفلو او سنتو کې هم قرائت ، قیام، رکوع او سجده فرض ده، تعدیل د ارکانو یکې واجب ده، په دې کې بیا د فرضو او سنتو فرق نشته، خو دغه امام په دې خبره ځان پوه نه کړ. دا مسئله ده چې که یو څوک معلومات نه لري، نو اول وار به یې په پته پوه کړي، که بیا نه اصلاح کېده نو بیا به یې دخلکو په مخکې ورته وایي. په دوهم ځل چې دغه امام په تراویح کې بیا خپل عمل تکرار کړ نو د خلکو په مخکې یې وَرته وویل چې دا لمونځ داسې مکوه ، قرائت دې بالکل نه صحي کېږي، نو ده وویل چې ما خپله شروط صلوة ویلی ده، زه دغه ثواب ته

راغلی یم، زمونږ په ورور یې دا ګمان نه کاوه چې دا به طالب وي حال داچې هغه مشر طالب و، نو زمونږ ورور په مختلفو کتابونو یو څه حوالې ورکړې، ورته په غصه شو، کله چې امام صاحب پوه شو چې دا خو طالبان دي، نو سهار وخت کې یې وویل چې زه فلانکي ځای ته ځم خپل کالي مې راوړم، دی به لا خپل کالي راوړي.

په سبا ورځ یې چې زه مخته کړم ، له مخکښې لمونځونو نه مو یو څه وخت پرې ورزیات کړ، کومې تراویح چې په یو پاو کې خلاصېدې هغه مو نن په نیم ساعت کې خلاصې کړې، کلیوالو وویل چې هغه بل امام صاحب خو داسې تکړه و چې په یو پاو کې به یې له هرڅه خلاص کړو، او تا خو دومره اوږد کړ، داسې ښکاري لکه دا لمونځ چې په مونږ او تاسې یو پېټی وي، دا احساس له هیڅا سره هم نشته چې دا لمونځ صحي شو او کنه؟ خو بس چې دا لمونځ خلاص شي.

زمونږ او ستاسې په جوماتونو کې همدا خبرې وي چې داسې ښه لمونځ کوي، داسې ښه او خوږ غږ یې دی، او چې کله ورته وګوري نو لاسونه به یې پاس په سینه باندې نیولي وي، زیاتره امامانو ته والله که به د مذهب درک وي، څوک داسې وي چې په لمانځه کې به دواړو لاسونو خپلې جامې برابروي ، څوک په ږیره کې لاس وهي، سره له دې چې امام وي، له مونږ سره د خپل لمانځه غم نشته نو د امام به راسره څه غم وي.

له کتابونو څخه دا مسئله ښکاره ده چې: د امامت تر ټولو لومړی حق دچا دی ؟ په ټولو کې لائق او احق د امامت هغه څوک ده چې ښه عالم او مُلا وي، که ټول علماء وي، په علم کې سره برابر وي، بیاهغه څوک حقدار ده چې ښه قرائت یې وي، که په قرائت کې هم ټول سره برابر وي، بیا چې څوک ښه پرهیزګار وي، او که په دې صفت کې هم ټول سره برابر وي، بیاچې څوک ډېر مشر وي نو هغه د امامت حقدار ده. بیا چې څوک ښه ښائسته وي، څکه ښک وجود په ښکو اخلاقو دلالت کوي، د صورت حُسن د اخلاقو په حُسن دلالت کوي، تردې اندازې پورې چې که په ټولو صفتونو کې سره برابر وي نو چې د چا ښځه ښائسته وي بیا به هغه د امامت له پاره مخته کوي، څکه چې د ښځې د ښائست له امله له ګناوو څخه ساتل شوی دی، په پردیو ښځو پسې یې نه سودا کېږي، نو د امامت په باره کې کتابونه تردې اندازې احتیاط بیانوي.

او زمونږ دا کوشش وي چې هغه څوک امام کړو چې نه په قرآن خبر وي ، نه په احادیثو خبر وي اونه یې اعمال له سنتو سره برابر وي، هرڅه یې که کول کوي به یې.

نو زمونږ اصلي نقصان داده چې له علماوو سره زمونږ تعلق نشته، که څوک غواړي چې له دین څخه خبر شي نو له علماء کرامو سره دې تعلق ساتي ، له دوی څخه باید د دین په هکله پوښتنې وشي، زه بار بار خپلو شاګردانو ته او علماء کرامو ته دا وایم اود نورو مدرسو طالبانو ته هم دا وایم چې: دغه

مدرسې اوطالبان، استادان ددغو عوامو مسلمانانو ورونو په مرسته او کومک رواني او چليږي، دا چې دغه مسلمانان په يو بل خای کي تکليفونه تېروي، مسافري برداشت کوي، لوږه او تنده تېروي او بيا له دي سره دوی دا خپل مال راوړي، عالم او طالب العلم ته يې ورکوي نو طالب او عالم ته هم ضروري ده چي دوی ته بيا دين ورزده کړي، دا د عوامو مسلمانانو په علماوو حق ده، لکه څنګه چې يوطالب په کوم کلي کي اوسيږي په هغو کليوالو يې دا حق ده چې دوی به ورکوي، نو کلی هم دا حق لري چي له مولويصاحب څخه د مسئلو پوښتنې وکړي. که يو څوک له يو عالم څخه پوښتنه وکړي او دغه شخص ته ددغې مسئلې حل کولو ته ضرورت ولري او دغه عالم ته دغه مسئله معلومه هم وي او ورته يې حل نه کړي نو دقيامت په ورځ به يې د اور قيضه په خوله کي ور ولويږي. نو قوم په مُلا صاحب حق لري او مُلا صاحب په قوم حق لري.

د عوامو له مدرسو او علماوو اونېکو خلکو سره اخلاص دا د دوی دنياوي تعاون ده، خود علماوو اخلاص داده چي له دوی سره په دين کي تعاون او همدردي ولري، اوس نوداچي حق مو دی نو تاسي هم بايد په دغه حق پوښتنه کي ونه شرمېږئ!.

که مسئله مو زده نه وي، نو له ملاصاحب څخه به يې پوښتنه کوي! حتی که ښځه وي ، هغه هم د دين د احکامو زده کولو ته مجبوره ده، حيض ورته پېښ شو، د حيض په احکامو خبره نه ده، د نفاس په احکامو خبره نه ده، د لمانځه فرائض او

واجبات ورته نه دي معلوم، نو اول به دغه ښځه له خپل مېړه څخه پوښتنه کوي، دا د دين مسئلې خان ته معلومول دا يې په مېړه ددي حق ده، نو كه مېړه يې عالم و نو هغه به ورته خواب وركړي او كه عالم نه و نو ښځه دا حق لري چې ورته ووايي چې ورشه له مولويصاحب څخه زما له پاره پوښتنه وكړه، خكه د ښځې د باندې وتل جائز نه دي، نو مېړه د ښځې د مسئلې دحل كولو له پاره مجبوره ده او هغه عالم ته به خې تر څو ددې ښځې دا مسئله حل شي.

اوس دا خو مسئله ده اود هر سړي په كور كې لور، خور او ښځه ده ، نو چې كله مسئله پېښيږي نو حل كول يې هم ضروري دي، كه مېړه ملا نه وي او دا هم ورته ووايي چې له مُلا څخه هم پوښتنه درته نه كوم، نو بيا له دې څخه وروسته دې دا ښځه له خپل مېړه څخه اجازه وغواړي چې ماته اجازه راكړه تر څو زه مولوي صاحب ته ورشم ، خو هغه هم د شريعت د حدودو په چوكاټ كې د كلي يو سپين ږيري عالم ته دې د خپلې مسئلې وضاحت وكړي او له هغه څخه دې د حل لاره وغواړي.
په دې خاى كې په مېړه باندې واجب دي چې ښځې ته به اجازه وركوي او كه داسې وي چې مېړه اجازه نه وركوي اودا د مسئلې حل كولو ته مجبوره وي ، ضرورت يې زيات وي، نو په دې صورت كې د مېړه له اجازې نه بغير هم تللاى شي، خو د شريعت د حدودو په چوكاټ كې. چې د فتنې وېره نه وي. له سړيو سره يې كوم خلطيت رانه شي، مگر عالم ته دا جائز نه

دي چې هغه له مسئلي څخه مخ واړوي اوورته ووايي چې زما نه ده زده. ځان نه شي خلاصولای. عوام په عالم باندې دا حق لري چې له ده څخه به پوښتنه کوي، که يې نه وه زده، بل ځای ته دې ولاړ شي پوښتنه دې وکړي.

ماته داسې مسائل هم پېښ شوي دي چې زما به زده نه وو، په بل کوم مشر عالم پسې به تلم، هلته به مې له هغه څخه پوښتنه کوله. ځکه چې زه د کلي امام وم، د کلي په ما حق وو، اوس چې زما زده نه وي،نو ده ته داسې نه شم ويلای چې زما زده نه ده، او بل عالم ته ولاړ شه او له هغه څخه پوښتنه وکړه، بل عالم خو به زه نه پېژنم، او عوام خو هغه مُلا نه عالم بولي چې نه تقرير ورته کوي، او بيا وايي چې ياره فلانکی ډېر ښه مُلا ده، مُلا په تقرير نه پېژندل کېږي، تقرير هرڅوک نه کولای شي، دا سياسي خلک (سياست مداران) دومره ښه تقريرونه کوي چې داسې تقرير ښه شيخ الحديث هم نه شي کولای، خو که بيا دې له همدې مقرر صاحب څخه پوښتنه وکړه چې د لمانځه څو فرائض دي، څو يې واجبات دي؟ بيا په هېڅ هم خبر نه وي. نو ښه عالم چې پېژني عالم به يې پېژني (اِنَّمَا يعرفُ ذُوالفضلِ مِنَ النَّاسِ ذَوُهُ) داچې فلانکی ښه مُلا ده بايد له هغه نه پوښتنه وکړم.

نو د دين د احکامو پوښتنه درباندې فرض ده، کوئ به يې، او په علماوو باندې مو د احق ده چې له هغوی څخه به پوښتنه کوئ او عالم به تاسې ته ځواب درکوي.

خو مونږ داوداسه، غسل يا د لمانځه په پوښتنه يا د کور د ښځو دمسائلو په پوښتنه کولو شرمېږو ، دغه شرم دې ځای ته ورسولو چې خدای مکړه جهنم ته به ځو. که د دين د احکامو په پېژندلو کې څوک شرم وکړي هغه به له بربادي سره مخ کېږي.

دحضرت نبي کريمﷺ تره چې مخکې دی کافر هم و، له نبي کريمﷺ سره ډېرې زياتې ښېګڼې هم کړې دي، دده تر مرګه پورې کفارو په حضرت نبي کريمﷺ ظلم نه شوای کولای، خود زنکدن په وخت کې چې ابوطالب مريض ده، حضرت نبي کريمﷺ دده کورته ورغی ،هلته ابوجهل بدبخته او اميه بن خلف هم ناست دي، حضرت نبي کريمﷺ ورته وايي چې ای کاکا! له ماسره دې ډېر ښه کړي دي ، يواځې يوه کلمه زما په غوږ کې ووايه چې د قيامت په ورځ درته زما د شفاعت لاره خلاصه شي، اود خدای پاکﷻ په حضور کې دې زه شفاعت وکړم، ځکه مسلمان خو د کافر له پاره شفاعت نشي کولای، ابوجهل لعين اودا بل کافر (اميه بن خلف) ورته وايي چې ګوره د نيکه دين پرې نه ږدې، هغه به ورته هغه خبرې کولې او دوی به ورته دا ويل، په آخر کې ابوطالب حضرت نبي کريمﷺ ته دا وويل چې: دا شرم ده چې زه دپلار او نيکه دين پرېږدم، خلک به وايي چې : د مرګ نه ووېرېده، نو ځکه کلمه نه وايم، که نه ښه پوهېږم چې ستا دين حق ده، د شرم له وجهې نه هغه کافر له دنيا نه ولاړ.

مونږ د دین په کار کې شرمېږو، د بدن په علاج کې مونږ ته که داسې تکلیف پېښ شي چې د عین شرمګاه په ځای کې وي په هغه خپل شرم سترګې پټوو، او خپل عورت ډاکټر ته لوڅوو، ځکه خو د بدن د علاج راسره غم وي.

هغه خپله لور، ښځه ، مور چې څوک اسلام او غیرت ولري دا نه شي برداشت کولای چې څوک یې تیکري ته وګوري ، قسم ده که به یې د چا غیرت ومني ، خو د ضرورت له وجهې نه چې تکلیف ورته پېښ شي دغه خور او لور او ښځه ډاکټر ته ور ولې ، ډاکټر یې ګوري کنه ؟ دا شرم ټول تر پښو لاندې کوو او کنه ؟ حتی ډاکټر یې په خېټه ورته لګیا وي، تردې چې ډاکټر د اپرېشن ځای ته تا هم نه ور پرېږدي ،ډاکټر او مریض سره پوهېږي، چې څرنګه یې کوي ، داټول شیان برداشت کوو ، دا ولې ؟ ددغه درد غم راسره وي، چې ښځه مور او لور مې مره نه شي، حتی د ښځې په مسانه کې ډاکټر لګیا وي اپرېشن کوي، مونږ ورباندې خبر نه یو ، عورت یې ټول وینې او کنه ؟

که نه ښځه خو له سر نه تر نوکانو پورې ټول بدن یې عورت ده ، د ښځې قبر چې معلوم شي، چې داد ښځې قبر ده، او هډوکي یې معلوم شي نو هغو هډوکو ته کتل نه دي روا . د سري له نامه لاندې چې کوم عورت ده اوپه مونږ باندې له نامه لاندې وینبتان خرییل لازم دي، دغو خرییلو وهینتانو ته د سري کتل جائز نه دي، له دې وجهې نه دي په عامو غسل خانو کې

نه غورځوي، چې نور مسلمانان په ګناه اخته نه شي دغه وېښتان دې پټ کړي.

اوس چې خبره دومره د شرم ده، چې د عورت وېښتان به هم پټوي، خود مرض له وجهې، د درد له امله مونږ ډاکټر ته هم عورت لوځوو. خور، مور او ښځه او لور هم لوځوو، شرم شاته پرېږدو، خو د دین په مسئله کې بیا شرمېږو، حال داچې مولوي صاحب یې نه په عورت ګوتې وهي او نه پوچ او بد رد ورته وایي او نه فیس اخلي، نه نمبر وي چې انتظار به ورته کوي، هېڅ شی هم نشته پکې، خو په دې باندې شرمېږو چې دمولوي صاحب نه پته پوښتنه وکړو، د حیض یا نفاس په مسئله کې چې ښځې ته داسې تکلیف ده، یا ماته داسې تکلیف ده، په دغه مونږ شرمېږو، دغه شرم مونږ له دنیا څخه جاهلان تېر کړو، اوپه دغسې جهل کې واقع یو.

نو په مونږ او تاسې دا لازمه ده چې له علماوو نه دمسائلو پوښتنې وکړو، دغه عالم ته چې له کوره دمسئلې د پوښتنې په نیت ور روان شوې دغه زندګي دې فی سبیل الله ده، چې ددغه ځای نه حقانیه اکوړه ختک ته پسې ځې، کراچۍ ته پسې روان یې دا ټول تګ دې فی سبیل الله ده، دا سفر دې ټول غټ غټ ثوابونه لري. اوس نو مطلب مې داده چې ټول دین سره زر ده.

حضرت امام شافعي رحمه الله د امام صاحب په مناقبو کې چاته وایي چې: (أعِدْ ذِكرَ نُعمانٍ لنا فَانَّ ذِكرهُ هُوَ المسكُ ما

کړنهٔ یضوعوا) ګوري ؛ امام شافعي صاحب د بل مستقل مذهب څښتن ده، هغه بر حق علماء دي، نو دی وايي چې : د امام صاحب مجلس راته کوه ، ځکه د امام صاحب خبرې دا مُشک دي چې څومره یې موښې خوشبویي یې زیاتیږي، مثلاً په بوتل کې عطر دي، پنځلس کاله پراته وي، تاته یې بوی نه درځي ، خو چې سر یې خلاص کړې نو ځرنګه بوی یې شروع شي، نو چې کله یې په بدن ولګوې نو بوی یې زیاتیږي، بیاکه بنه عطر و تر څو شپو دوام کوي ؟ اوس نو دا دین ټول دغسې شی ده ، چې په دین څومره خبریږي دغومره ثوابونه دي، څومره چې عمل وربانديږ کوي دغومره ثوابونه دي، څومره چې تکلیف پکې تېروي دغومره یې ثوابونه دي، دخدای پاک ﷻ په خزانو کې خو څه کمی نشته،دا چې دنیا پیدا ده ، څومره انسانان یا حیوانات او څومره مخلوقات چې الله تعالیٰ ﷻ د قیامت تر ورځې رزق ورته ورکوي دهغه ﷻ له خزانو دومره شی هم نه شي کمېدای، د ستنې دسپم په اندازه باندې ختمېدل نه لري، په قیامت کې هغه جنتي چې هېڅ عمل یې نه وي کړی یواځې کلمه یې ویلې وي اود جهنم نه چې راووځي داسې تک تور شوی وي لکه د اور سکاره، حضرت نبي کریم ﷺ وايي: تر ټولو وروستنی سړی چې جنت داخلیږي دغه سړی به وي، نو په جنت کې به د دنیا په اندازه لس چنده ځای ورکوي، نو خزانې یې دېرې دي، دومره جنت ده لکه دا اووه واره اسمانونه او ځمکې چې سره یوځای کړې، په یوه حدیث

شريف کې دي چې په جنت کې يو يو ونه دومره ده چې په اس سپور سړی اويا کاله ور څخه لاندې مزل وکړي ددغې ونې ښاخونه او سوری نه خلاصيږي، نو د الله تعالی ﷻ خزانې نه خلاصيږي، دا زړه ته مه غورځوئ چې دا ثوابونه څرنګه ورکوي؟ هغه يې ورکولای شي.

کمی په مونږ کې ده، چې مونږ اصلاح شو، نود انعاماتو لړۍ شروع دي، بيا په کم عمل دومره غټ غټ ثوابونه ورکوي چې تر حده به زيات وي، هوکې ! خو نيت غواړي، عقيده او اخلاص غواړي چې د خدای ﷻ د رضا له پاره وي.

دحضرت نبي کريم ﷺ دهجرت لنده واقعه

حضرت نبي کريم ﷺ او حضرت عائشه صديقه رضی الله عنها ماخُستن د شين آسمان لاندې چې وربخ نشته اوټول ستوري ځليږي، نو حضرت عائشه رضی الله عنها له نبي کريم ﷺ څخه پوښتنه کوي چې يا رسول الله ﷺ ! ددي ستورو په اندازه نيکي به د چا وي؟ نبي کريم ﷺ ورته وايي چې: هو ! دحضرت عمر ؓ همدومره نيکی دي، د حضرت عائشي رضی الله عنها په زړه کې څه ور وګرځېدل چې دحضرت عمر ؓ ثوابونه زما له پلار (حضرت ابوبکر صديق ؓ) څخه هم زيات دي، نو حضرت نبي کريم ﷺ ته يې وويل چې: د صديق اکبر ؓ څه مرتبه او مقام ده ؟

نبي کریمﷺ ورته وویل چې: دحضرت عمرؓ د تول عُمر عبادت دحضرت صدیق اکبرؓ له هغې یوې شپې سره نه ده برابر کومه شپه یې چې له ماسره په هجرت کولوکې تېره کړې ده. کله چې کفارو ددوی د قتلولو اراده وکړه ، کفارو ویل چې دا خلک خو ورځ په ورځ ترقي کوي او مخ په وړاندې روان دي نو ددوی مخنیوی په کار ده، لکه نن سبا چې د یو نېک انسان مخنیوی کېږي، او مسلمان یې مخه نیسي، ځان ته به مسلمان هم وایي، خو د خیر د کارونو مخه به نیسي، له کافر نه خو ګیله نشته، ځکه چې هغه خو مو هسې هم دښمن ده، نو په (دارالندوة) کې یې مشوره وکړه، ابلیس لعین هم ورته راغی، ویې ویل چې زه خبر شوی یم چې تاسې له دې سړي نه ډېر په تکلیف کې یاست، زه هم له تاسې سره په دې مشوره کې شریک یم، نو څه وړاندې کوئ ؟ یو وویل چې: بندي به یې کړو، دومره خوراک به ورکوو چې له مرګ نه پرې خلاص وي، نور خلک به یې له دعوت نه خلاص شي، ابلیس بدبخته ورته وویل چې: دا څه خوندوره مشوره نه ده، ځکه دده داسې ملګري دي چې په ده باندې ځان قربانولو ته هم تیار دي، بیا به یې په زور درځخه خلاص کړي. بل یو کافر ورته وویل چې: له وطن نه به یې وشړو، ورک به شي، ځوک به یې نه پېژني، ابلیس لعین ورته وایي چې: نه ! په دې کې هم تاسې خطا یاست، تاسې دده خوږو خبرو ته نه ګورئ ، مجلس یې څومره خوږ وي، څومره ښه اخلاق لري ، دا که بل وطن ته ولاړ شي

هلته به شناخت پیدا کړي، ملګري به یې پیدا شي، بیا به په تاسي حملې کوي. ابوجهل لعین ووېل چې: د هر قوم له هري پښې نه دې یو یو ځوان له توري سره راشي ،لس دولس پښې دي، دا ټول دې په یو وار داسي توري ور واچوي لکه یو سړی چې یو څوک وهي، نو چې په یو وار یې شهید کړي، دده کورنۍ (بني هاشم) له ټولو عربو سره جګړې او بدي ته زړه نه شي ښه کولای، او که پور او تاوان (دیت) یې غوښتنه هغه به ورته ورکړو.

شیطان لعین ووېل چې: دا ډېره ښه رایه ده. خدای ﷻ حضرت جبرائیل ﷺ راولېږه او حضرت نبي کریم ﷺ ته یې امر وکړ چې نور له دې ځایه هجرت وکړه . حضرت صدیق اکبر ﷺ څلور میاشتې ددې حکم په انتظار و، قصه ډېره اوږده ده.

مطلب دا چې په هغه سفر کې چې حضرت ابوبکر صدیق ﷺ ورسره روان شو، کله به یې د حضرت نبي کریم ﷺ څخه مخکې مندې وهلې، کله به ورځخه شاته پاتې کېده، رنګ یې تک زېړ شو، د دار او خوف اثر وریاندې ښکاره شو، حضرت نبي کریم ﷺ ورته وایې چې: ابوبکره ! ولې داسې وارخطا یې ؟ دی ورته وایې چې: یارسول الله ﷺ! کله راسره دا فکر پیدا شي چې کفارو مخکې مخه راته نه وي نیولې نو څکه مخته کېږم چې که هغوی څه اقدام کوي چې ته خلاص شي او زه ستا په مخکې شهید شم، کله بیادا سوچ راسره پیدا شي چې کفار به د شا له

لوري راپسې راشي ، زه به مخکې يم تابه رانه شهيد کړي، نوځکه بيا شاته درځخه پاتې شم. چې ما دې شهيد کړي خو چې ته پاتې شې، هلته په هغه غار کې يې چې نبي کريمﷺ ته ځاى برابراوه په خپل مبارک لاس يې ځاى ورته برابر کړ، خپل پوستين يې ورته واچاوه،دى حضرت نبي کريمﷺ ته وايي چې: ته ځمله او زه به پيره درته کوم، نو هغه يوه شپه چې ده په هجرت کې ورسره تېره کړې نو د حضرت عمرؓ د ټول عُمر عبادت له هغې يوې شپې سره نه ده برابر.

زمونږ د نن سبا وخت خلک راپورته شي او وايي چې : امام صاحب ځوک و ،هغه هم يو مُلا تېر شوى دى، کم بخته لږ فکر وکړه ،ته په څه اعتراض کوې ؟ په هغه چا لګيږې چې شپه ورځ يې د دين په خدمت کې تېره کړې، په کوم ځاى چې امام صاحب رحمة الله عليه وفات شوى، په هغه ځاى باندې ده مبارک اويازره واري قرآن کريم ختم کړى. زه اوته هغه مقام او مرتبې ته رسيداى شو؟

مطلب داچې له دين ځخه خبرتيا ، له دين سره تعلق ذا هغه وخت حاصليږي چې زمونږ له علماء کرامو سره تعلق مينه اومحبت وي، نو څومره چې مو وس وي په خپله علاقه کې کوشش کوئ چې ښه مُلا پيدا کړئ، چې ستاسې زامن په صحي طريقه تربيه شي، په خپلو مسائلو کې له علماء کرامونه پوښتنې کوئ، په پوښتنه کولو باندې مه شرمېږئ، نو خداى

تعالی ﷻ مهربانه ده چې زمونږ ددغو کوششونو موافق مونږ ته ښه عوضونه او ثوابونه راکړي.

الله ﷻ شاهد دی چې په دې خبرو سره مو نور څه مطلب نه دی، یواځې هغه خپل مسئولیت چې له خپلو اسلافو او بزرگانو څخه راته راپاتې دی چې هغه د خلکو اصلاح کول یواځې همدا مسئولیت مو سرته رسول مطلب دي.

زمونږ پخوانیو مشائخو څومره تکلیفونه تېرول؟

زمونږ داسې مشائخ وو چې په ټول شواروز کې به یې دوه ساعته خوب کاوه، او چې په سجده به یې سر کېښود تر هغې به یې له سجدې سر نه راپورته کاوه ترڅو به یې چې د سجدې خای له اوښکو نه وو ډک شوی. نن دهغوی یو څو نمونې راته پاتې دي، هغوی د مسلمه أمت د سوچونو له امله په مرضونو اخته دي، د ډېرو حوادثو له امله د مسلمانانو سره د همدردي له امله په څو څو شپو کې خوراک نه کوي، بالفعل په دغو تکلیفونو اخته دي. او مونږ ته دهغوی نسبت کېږي، چې دا د فلانکي مُرید ده، نو مونږ وایو چې خدای نخواسته داسې نه شي چې دهغو بزرگانو خدمت دغسې ولاړ شي. د دین په خاطر یې ډېر تکلیفونه برداشت کړي دي، نو زمونږ په واسطه که دهغوی لاړ خدای تعالی ﷻ ژوندی وساتي دا به زمونږ له پاره ډېره لویه کامیابي وي، زمونږ استادانو له مونږ سره ډېر

تکلیفونه تېر کړي دي، الله تعالیٰﷻ دې دهغو تکلیفونو په بدل کې ددوی هر وېښته او هر هډوکي ته جنت الفردوس نصیب کړي. دهغوی حقوق مونږ نه شو ترسره کولای، یوولس دولس کاله مو طالبي کړې ده، دا د دوی د تربیې اثر ده، که مونږ کوم وعظ او نصیحت، درس او تدریس ونه کړو، نو دهغوی هغه کړې سعې به عبث ولاړې شي.

مصنفینو څومره تکالیف تېر کړي؟

مصنفینو حضراتو چې دا کتابونه جوړ کړي دي، دا هم په ډېر تکلیف سره دا کار ترسره شوی، یواځې د هدایې مُلاصاحب چې دا هدایه لیکلې شپاړس کاله یې وریاندې تېر کړي دي. امام محمد بن اسماعیل بخاري چې د بخاري شریف کتاب تصنیف کړی څه باندې اووه زره احادیث پکې دي، ددې هر یو حدیث له پاره یې غسل کاوه او هر حدیث ته یې لمونځ او استخاره کوله، چې دحضرت نبي کریمﷺ له طرف نه به ورته معلوم شو چې دا حدیث زما ده ،نو له هغې نه وروسته به یې بیا لیکه.

اوس علم ورک شو، ټولې رسالې دي، اردو کتابونه دي، نو هغه بخاري شریف چې امام بخاري په څو کاله کې تصنیف کړی، وضع او تراجم الابواب یې د نبوي ممبر او روضې

مبارکي ترمنځ کړی دی، نو چې اوس هغه بخاري شریف تدریس نه شي آیا هغه به ضائع کېږي او کنه؟ هغه هدایه به ضایع شي اوکنه ؟ همداسې نور کتابونه به ضایع شي او کنه؟ دا چې پروفیسران یو مضمون په جُمعه کي وایي او مُلا ۷ یا ۸ کتابونه په یوه ورځ کي وایي، په یوه یوه حدیث کي چې زما اول کال ده ما ناچیز او ناقص هم یوه یوه جُمعه سبقونه پکي ویلي دي. دري څلور شپې مونږ په یوه حدیث کي سبق ویلی ، د حضرت نبي کریمﷺ احادیث مبارک جوامع الکلم دي، یوه خبره یې دتولي دنیا له پاره یوه قاعده ده. په یوه حدیث باندي ۱۱۱ مخه شرحه لګېدلي ده.

همداسې ۲۰، ۷۰، ۹۰ مخه شروحات په یوه حدیث لیکل شوي دي، دیوه کتاب څو څو شرحې لیکل شوي دي. همدارنګه تفاسیر په څو څو قسمه دي. زمونږ استادانو خبره کوله چې: زه چنی (چرې) وم اُوزما استاد علامه شمس الحق افغاني صاحب رحمه الله قصه کوله چې مصر ته ولاړم، په کتاب خانه کي مي یوه شخص ته وویل چې: یو نادر او ناآشنا کتاب راته راکړه، دی وایي چې یو تفسیر شریف یې راوښود چې ۷ جلده یې یواځې په بسم الله لګېدلي و اوتول تفسیر ۳۰۰ جلده و. دا داسې کمې خبري نه دي ، مونږ دهغو علماوو په زرمه حصه کي هم نه یو، مونږ چې دا دېر غرېږو ،همیش په درس اوتدریس کي بوخت یو حرص مو داوي چې دا زمونږ ځونډي خلک هم ورک نه شي، که داسې نه وي دا دین

اومذهب هم رانه ورکیږي، په دې توله علاقه کې وګرځئ پوښتنه وکړئ چې د چا په مذهب یې ؟ زما په فکر د هر خلک به له دې پوښتني هم خبر نه وي چې زه د چا په مذهب یم او مذهب څه شی دی. مذهب کومه رتبه ده ، تقلید واجب ده، سنت ده ، مستحب ده، یا د مذهب ثبوت په قرآن یاپه احادیثو کې شته که نشته ؟ په دې خبرو خبر هم نه دي. والله که به دا د موجوده وخت اکثره ملایان هم پرې خبر وي، عوام خو لاڅه کوي، نو علم ورک کیږي، له دې وجهي نه باید د هر کوشش وشي . چې یو ورځ یې هم وس کیږي د علم په اشاعت کې دې کوشش وکړي، همې نه چې دا علم ورک شي. که نه بیا به تیارې ته ناست یو. دغه خرې پرې مدرسې دې آبادې وي، له دې مدرسو سره تعلق ساتئ ، زما دا خبرې د خدای د رضا له پاره دې. یو ډاکتر ته که ورشئ ، هغه ته فیس هم ورکړئ ، که دوهمه خبره ورسره کوې نو درته وایي چې دماغ به نه راخرابوې ، د دوایي د استعمال طریقه هم دې درته نه ښیي، او درته وایي چې د باندې دواخانې والا به یې درته وښیي، دوهمه خبره درسره نه کوي، خودا علماء چې دا تکلیفونه تېروي داد روپیو له پاره نه دي، دا د دین په خاطر دي چې دا دین خدای تعالی ﷻ ژوندی وساتي. نوموږ اوتاسې ته دې خدای پاک ﷻ په دغه مقدس دین باندې د عمل کولو توفیق راکړي، او خدای ﷻ دې زموږ او تاسې له علماء کرامو سره واقعي مینه اومحبت پیدا کړي. او خدای پاک ﷻ دې هغه خلک چې د اسلام په جامه کې ددین اومذهب

او دنیکو خلکو خلاف لګیا دي او غواړي چې اسلام او مذهب داغجن کوي ، په مذهب ردونه کوي، الله تعالیﷻ دې ورته هدایت وکړي، خکه مسلمان ته به سری د هدایت سوال کوي، اوکه هدایت یې په برخه نه وي اودین تخریبوي نوخدایﷻ دې دده کور خراب کړي، هغه که مُلا وي، که پیر اویا هر څوک وي، چې د اولاد غم ورنني بیا به د دین څخه ودرېږي.

غیر مقلدین څومره بې ادبه دي؟

داسې خلک چې هغه د دین د خرابولو کوشش کوي، له موږ سره د طالبي په وخت کې د کوټ د خوا غیر مقلدین طالبان وو، چې معمولي خبره به شوه نو ویل به یې چې : دا شرک دی، چې تا به ورته وویل چې: په دې مذهب خو ستا پلار اونیکه تیر شوي دي، آن تر امام صاحب پورې ټول په مذهب تېر شوي دي. آیا هغه هم مشرکین وو ؟ دوی به ویل : هوکې ! هغه هم په شرک کې تېر شوي دي. نو چې یو څوک دومره بې ادبه شي چې پلار،مور اونیکه ټول مشرکان بولي نو هغه بیا انسان دی ؟ خو زموږ دومره ناپوهه خلک دي چې بیا همدغو خلکو ته غوږ نیسي، دهغوی خبره مني. اوهغه د دین او مذهب علماوو، د طریقت هغه حقاني علماوو اودهغوی خبرو ته بیا غوږ نه نیسي او بیاداسې خرافات وریسې وایي چې دا خو د چندو

علماء نه دي، بلکې غیر مقلدینو ته دامریکا له خوا ډالر ورکول کیږي، دهغو په پیسو چلیږي، خلکو ته هغه پیسې نه ښکاره کوي، نو اوس مُلایان د چندو والا دي، ته خومسلمان یې، باید کومک ورسره وکړې. حضرت نبي کریمﷺ چنده کوله، دصحابهٔ کراموﷺ له پاره یې چنده کوله، کوم یو وفد به چې له کوم طرف نه راغی او مسکینان به وو دهغوی له پاره به یې چنده کوله. همدارنګه به یې دمجاهدینو له پاره چنده کوله. ددې دین له پاره حضرت نبي کریم ﷺچندې کړي دي. حضرت نبي کریمﷺ فرمایي: (الاسلامُ بدء غریباً و سیعود کَمَا بَدَءَ فطوبی للغرباء) دین اول هم غریب و، آخر به هم غریب وي، خوشحالي دې د غریبانو له پاره وي. ددې دین ساتل دغریبانو کار ده. دلته په دغه مجلس کې چې ناست دي دا ټول دهغو خلکو له جملې څخه نه دي چې ښکاره شراب څکې، چې په زِنا یې وس ورسیږي زِنا کوي، چې په (تي وي، وي، سي آر) یې وس ورسیږي هغو ته ګېني. داسې کسان بیا دلته نه شي کېناستلای، دا دین ددغو غریبانو ده او غریب هغه چاته ویل کېږي چې په دین باندې روان وي، داسې نه چې په جېب کې یې روپۍ نه پیدا کېږي، چې د سنتو پابند وي، دغه ته غریب ویل کېږي، د شریعت په اصطلاح کې (طوبی للغرباء) معنا داده چې دغو خلکو ته په جنت کې د طوبی زیری دی، طوبی په جنت کې یو ونه ده. دا طوبی ونه ددغو غریبانو له پاره ده، چې خاص یې په دین لاس نیولی وي، خلک تعلق ورسره نه ساتي.

الله تعالی ﷻ دې مونږ او تاسې هم د هغو غریبانو له جملې څخه وګرځوي.

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العلمين
وصلى الله تعالى على خير خلقه سيدنا وسندنا وشفيعنا ومولانا محمد وعلى آله واصحابه واتباعه واهل بيته اجمعين

(۵۲) مجلس

د محبت علامې او د هغه ځښتې

دمحبت په هکله مونږ مخکې خبره کړې ده، د چاچې لـه چاسره محبت وي، د هغه کردار، اقوال او افعال او دهغه اخلاق په ځان کې پيدا کوي.

اوس ددې خبرې وضاحت په کار ده چې لـه يوچا سره محبت کول څومره گټه لري؟ له جناب نبي کريمﷺ سره يې چې څوک محبت کوي دهغه اقـوال اوافعـال پـه ځـان عملـي کـوي ، يـا لـه صحابهٔ کرامو ، علماء کرامو او ياهم لـه اوليـاء الله وو سره څوک مينه او محبت کوي ددې محبت څه گټه ده ؟

د حضرت نبي کريمﷺ څخه پـه بخاري شريف کې يو روايت دې چې: څوک له يو چاسره محبت لري، دی په خپلـه دومره ښه اعمال نه لري چې دهغو ښکو خلکو درجې ته پرې ورسيږي نو دا محبت دهغـې مرتبـې لـه خلکو سـره څـه گټـه لـري، نـو نبـي کريمﷺ ورته وايي چې: (اَلْمَرْءُ مَعَ مَنْ اَحَبَّ) سړی بـه لـه هغـه چاسره وي چې له چاسره يې مينه محبت او علاقه وي.

په دې خای کې محدثین کرام چې کومه بُنیادي خبره کوې هغه داده چې: یوه طرف ته هغه نېک شخصیت ده چې دخپلو نېکیو له امله خدای تعالیﷻ ورته لوړ مقامات ورکړي دي. او بل طرف ته دغه بل شخص ده چې دومره نېک اعمال یې نه دي کړي، خو په نفسِ محبت سره تا له هغوی سره یوځای کوې، ددې څه وجه ده ؟نو ددې یوه وجه داده چې: الله تعالیﷻ د دنیا د پیدایښت نه څو زره کاله مخکې یو کتاب لیکلی، په هغه کې یې دالیکلي دي: (اِنَّ رَحْمَتِی سَبَقَتْ غَضَبِی) زما رحمت زما په قهر او غضب باندې مخکې ده. مطلب داچې د خدایﷻ رحمت د هغه له قهر نه زیات ده، اوس نو دهغه رحمت دا اثر ده چې: که په دنیاکې څوک لږ عمل هم وکړي نو الله تعالیﷻ د خپل وسیع او زیات رحم له امله ورته یو په لس شخه نیولې تر یو په اووه سوه پورې بلکې یو په اووه لکه بدله او ثواب ورکوي. ځکه چې رحمت یې ډېر او غضب یې کم ده.

په دنیا کې که یوڅوک بد عمل وکړي، نو بیاددې لائق دی چې باید هم یې په دنیا او هم یې په آخرت کې الله تعالیﷻ تباه او برباد کړي، خو که همدغه شخص بېرته توبه وباسي نو خدای پاکﷻ ورته هغه ګناه معاف کړي، ځکه چې رحمت او مهرباني یې ډېره ده. که یو څا شپېته اویا هم اتیا کاله په کفر اویا په بد عملي کې تېر کړي وي خو وروسته بیا توبه وباسي نودغه دشپېتوکلونو بدعمل حتی کفر هم ورته معافوي، ځکه چې رحمت یې له عذابه زیات اوغالب ده. که خامخا دغه

انسان توبه ونه وېسته خو یو بل نېک عمل یې وکړ، بیا هم د خدای ﷻ د رحمت امید شته، ځکه چې خدای پاک ﷻ فرمایي: (اِنَّ الحَسَنٰاتِ یُذْهِبْنَ السَیِّئٰاتِ) نېک عملونه ګناوې ختموي.

له یوچا څخه صغیره ګناه وشوه ، نو په اودس یې ورته معاف کړي، په لمونځ یې ورته معافوي، د جمعې لمانځه ته ولاړ په هغې یې ورته معافوي، روژه یې ونیوله، حج یې وکړ، هجرت یې وکړ، صدقه یې ورکړه، په دې ټولو نېکو عملونو ورته ګناهونه معافوي.

یا دا معنا چې: دخدای پاک ﷻ رحمت دهغه له غضب نه زیات دی، چې که یوڅوک ډېر نېک عملونه، ډېرې خوارۍ وکړي، نو کومې مرتبې ته چې رسېدلی نو دغه بل شخص چې له دغه نېک انسان سره محبت کوي، نودمحبت دا معنا ده چې ددغه سړي په زړه کې هم دا نیت شته چې دی به نېک عمل کوي، له نېک عمل سره مینه لري، اوس هغه لومړنی شخص په عمل دغه ځای ته رسېدلی اودغه بل یواځې په نیت خدای ﷻ هغه ځای ته رسوي.ځکه دخدای پاک ﷻ رحمت ډېر ده له غضبه. هغه شخص په تقوی او دینداري باندې هغه ځای ته ځان رسولی خو دغه بل محض په نیت کې ورسره شریک شو، دی هم ددې شوق لري چې کاشکې زه هم خدای ﷻ دغسې عالم کړی وای، یایې مجاهد او ولي کړی وای، حاجي یې

ګرځولی وای، نو په یواځې په دغه نیت باندې الله تعالیٰﷻ ورته دهغه بل په اندازه مرتبه ورکړه. ځکه چې: (المرءُ مَعَ من احَبَّ) سړی به له هغه چاسره وي چې له چاسره يې مينه محبت وي، هغه کار يې کړی نه وي، خو په زړه کې ددې اراده شته چې زه به يې هم کوم.

نو له نېکو خلکو سره زمونږ مينه اومحبت کولو فائده به مونږته ځکه زياته وي چې مونږ په خپله په اعمالو کې ډېر کمزوري يو، پخوا به په اعمالو کې يو له بل سره سيالي وه، اوس په دنيا ګټلو کې سيالي ده، مخکنيو به په تقوی او ديانت کې سيالي وه، مونږ اوس په فسق، فجور، ظلم او ګمراهي کې سيالي کوو، اوس نو چې له نېکو خلکو سره مو هم علاقه نه وي او اعمال مو هم دغسې بې خونده وي نو بيا خو خدای مکړه ددې خبرې زيات احتمال ده چې په هلاکت کې به واقع شو، ځکه به مونږ ډېر ددې خبرې کوشش کوو چې له نېکو خلکو او اولياء الله کرامو سره ښه اخلاص اومحبت پيدا کړو. ولې چې مونږ په خپله ډېر کمزوري يو.

د يو صحابي د پوښتنې په مهال د حضرت نبي کريمﷺ د ځواب عجيبه انداز

په يوه روايت مبارکه کې راځي چې: يو صحابي رضی الله عنه حضرت نبي کريمﷺ نه پوښتنه کوي چې: (مَتَى السَّاعَةُ) ؟ قيامت به څه وخت وي ؟ حضرت نبي کريمﷺ ورته په ځواب کې وايي چې: د

قیامت د ورځې له پاره دې څه تیاری کړی دی ؟ دغه صحابي‌ﷺ له ډېر خجالت څخه وروسته وایې چې:
ډېرلمونځونه مې نه دي کړي، ډېرې روژې مې نه دي نیولې، ډېرنیک اعمال مې نه دي کړي، خو زه له الله تعالیﷻ او رسول اللهﷺ سره دزړه له اخلاصه مینه او محبت لرم،حضرت نبي کریمﷺ ورته وایي: (اَنْتَ مَعَ مَنْ اَحْبَبْتَ) ته به له هغه چاسره یوځای کېږې چې له چاسره ستا محبت زیات وي، د الله تعالیﷻ دیدار دقیامت په ورځ داسې حق دی لکه مونږ چې په شنه آسمان کې لمر یا سپوږمۍ وینو، د لمر په لیدلو کې د ټولې دنیا خلک سره شریک دي، یو او بل سره نه پورې وهي چې ته یوې خوا ته شه چې زه لمر ووینم،هیڅ ازدحام نه وي، دغسې به په قیامت کې په کروړونو او اربونو خلک یوځای وي ، په یو میدان کې به وي، اود الله تعالیﷻ په لیدلو کې به ورته هیڅ تکلیف نه پیدا کېږي. خو دغه دیدار به په اندازه دمحبت سره وي، د جنت ترټولو نعمتونو زیات خوند دالله تعالیﷻ په دیدار کې دی. د یو چاچې په دنیاکې له الله تعالیﷻ سره څومره مینه وي هغومره به یې هغلته د دیدار برخه زیاته وي، څوک به الله تعالیﷻ نه سهاره تر ببګاه پورې لیدلی شي، څوک به یې یوه جُمعه کې او څوک به یې په یوه میاشت کې لیدلی شي. همدارنګه ملاقات به له حضرت نبي کریمﷺ سره هم وي، له صحابهٔ کرامو‌رض او اولیاء الله کرامو سره به هم په همدغه تناسب لیدنه او کتنه وي. په دنیا کې چې

دې خومره مينه او محبت وي نو په آخرت کې به دې هم دغومره نږدېوالی په برخه وي. خو شرط يې دادی چې محبت به دې واقعي وي، يواځې چيغې ناري سورې کفايت نه کوي.

داچې مونږ دالله تعالی ﷻ غلامان يو نو مونږ بايد څه وکړو؟

يو عالم ليکي چې په دې خبره کې چې: مونږ دالله تعالی ﷻ غلامان يو، نو مونږ په دې کې درواغجن يو، د عبدالله معنا داده چې د خدای ﷻ غلام. نو غلام دغلامي ژوند کوي، غلام د حُر (اصيل) په څېر ژوند نه کوي، غلام د څښتن په مخکې د حيوان حيثيت لري، که هغه يې خرڅوي اوکه يې له ځان سره ساتي، که يې آزادوي اوکه خپل خدمت ورباندې کوي نو څوک يې په مالک اعتراض نه شي کولای، خو که يو غلام د څښتن له امر څخه مخالفت او سرغړونه کوي،نو څښتن يې هم سزا ورکوي او نور خلک يې هم ملامتوي چې ولې له خپل څښتن څخه مخالفت کوې؟ په اوس وخت کې خو غلامان نشته ، نو په مثال کې به اولاد را واخلو

يو څوک اولاد ولري، نو په هر دين کې په اولاد باندې پلار حق لري، که دغه اولاد دخپل پلار احترام او ادب کوي ، دهغه خبره مني،نو پلار هم ورڅخه راضي وي او خلک هم شاباشی ورکوي چې د فلانکي خو ډېر ښه زوی دی، دخپل پلار ښه په اخلاص خدمت کوي، دخپلې مور يې ډېر خدمت وکړ. اوکه

خدای مه کړه که کوم اولاد له خپل پلار سره مخالفت ته ملا
وتړي نو دا پلار مجبورېږي چې دده سره په مقابل کې ودرېږي
، خپل زوی به وهي، همدا مور یې ور جګېږي اودا خپل زوی
وهي، خلک هم ورته د یو بدبخت انسان په سترګه ګوري چې
فلانکی خو انتهایي بداخلاقه دی، له خپل مور او پلار سره یې
بې ادبي شروع کړې ده. دمور ، پلار او مشر ورور خبره نه مني.
اوس چې مور او پلار په اطاعت درنه راضي کېږي او په
مخالفت کولو درڅخه خفه کېږي، دپلار او مور په اطاعت
باندې نور خلک درڅخه خوشالیږي، چې دا خو ډېر نېک
انسان دی، او که کله په دې خوشالي کې ورڅخه خفه نه شي ،
نو بیا همدا نور خلک یې مور او پلار ته راځي چې خیر دی دا
دومره وخت یې ښه درسره کړي دي نن ورڅخه سهوه شوې ، پوه
شوی نه دی، خیر تاسې ورته عفوه وکړئ، بیا نو هغه پلار چې
له خپل اولاد څخه راضي وي، په خپله هم له خپنو تقصیراتو د
اولاد څخه تېرېږي اود بل په سفارش خو یې بیا یقیني معاف
کوي. نو بالکل په همدې شکل باندې که یوځوک د الله
تعالیٰ ﷻ بندګي په اخلاص او مینې محبت سره وکړي نو الله
تعالیٰ ﷻ ورڅخه راضي کېږي.

الله تعالیﷻ په خپلو بندګانو څومره مهربانه دی؟

د الله تعالیﷻ مینه او محبت رحمت او مهرباني له غضب څخه مخکې ده، له خپل بنده سره له اويا واري زياته هغه مينه او محبت لري کوم چې مورېې له خپل اولادسره لري، څوک چې څومره د الله تعالیﷻ خبره مني دغومره به يې مقام او درجه ورزياتوي. خو انسان عاجزه ده، که دده نه څه ګناه وشوه نو اول خو يې الله تعالیﷻ هغو پخوانيو نېکيو ته ګوري نو ګناه ورته معافوي اوکه بالفرض الله تعالیﷻ يې ورته معاف نه کړي، توبه يې ونه ايسته اودی جهنم ته ولاړ او له عذابونو سره مخامخ شو، نو بيا د الله تعالیﷻ د دوستانو سفارش ده ته فائده رسوي ، پیغمبرﷺ ، ملائکې ، علماء کرام اويا هم شهيدان به يې سفارش کوي، قرآن عظيم الشان به يې شفاعت کوي، الله تعالیﷻ ته به زارۍ کوي چې ستا دغه بنده د نورو اعمالو په اعتبار سره ډېر ښه وو دغه يوه ګناه ورڅخه شوې دغه ګناه خو ته ورته معاف کړه،نو الله تعالیﷻ بيا دهغه سفارش هم قبلوي ، اوس نو چې مونږ څومره د اطاعت کوشش کوو نودا د محبت علامه ده.

نو اصل خبرې ته خو ، مونږ د غُلامې خبره کوله، نو هغه عالم وايي چې: مونږ په دې خبره کې دروغجن يو چې مونږدا وايو

چې مونږ د الله تعالیٰ ﷻ غلامان یو، خکه چې داسې کارونه کوو لکه حُر (اصیل) خلک یې چې کوي، د خپلې خوښې کار کوو، څښتن چې څه راته وېي هغه نه کوو.

خلک په دوه قسمه دي

خلک په عمومي توګه په دوه قِسمه دي، یو قِسم هغه خلک دي چې تول له مینه او محبت یې له خپل نفس سره ده. او یو قِسم هغه خلک دي چې دهغوی محبت تول له الله تعالیٰ ﷻ سره ده.

په ځا چې خپل نفس غالبه اوبه کوم شي یې نفس راضي کېږي نو دهغه دخواهش د پوره کولو له پاره کوشش کوي، څکه دده له خپل نفس سره مینه وي، نو چې نفس یې څه غواړي دي هم کوشش کوي چې هغه شی ورته ورسوي. که دغه انسان له یوچا سره محبت کوي هغه هم دخپل نفس په تقاضا کوي، که له دنیا، قدرت، عزت او مشهورتیا سره مینه لري هغه هم د نفس د تقاضاوو له امله وي. چاته چې خپل نفس محبوب او معشوقه شو نو بیا هغه دخپل نفس رضا غواړي.

له انسان څخه نفس یواځې په دې خوشالیږي چې هغه دې په خپل ژوند کې د الله تعالیٰ ﷻ اوامرو ته غاړه کې نه ږدي اود نفس دغه تقاضا هغه وخت پوره کېږي چې یو څوک له دنیا، قدرت او له نامه سره مینه ولري،حتی له یو خپلوان سره

دوستي کول هم د نفس په تقاضا وي چې دا خو مې خپلوان او ترېور ده، باید چې ورسره محبت وشي. یا له یوچاسره محبت د طمعې اوتوقع په خاطر کوي، امید ورته لري چې که له دې سړي سره آشنايي وکړم دا فائده به راته ورسیږي، نوداهم د نفس تقاضا ده. اوکه له یوه هلک یا ښځې سره محبت کوي هغه هم د نفس په تقاضا کوي، ځکه له هلکانو او ښځو سره په مینه کولو باندې دنفس خواهش سره پوره کېږي.

نود چاچې له خپل نفس سره ډېره مینه او علاقه وي هغه تل دا کوشش کوي چې نفس څنګه راضي وساتي، نو نفس چې کوم شی ورته ښائسته کوي دی کوشش کوي چې هغه پوره کړي.

دوهم قسم بیا ځینې داسې انسانان دي چې دهغوی ډېره مینه او محبت له الله تعالیٰ ﷻ سره وي،نو که دغه انسان له چاسره مینه او محبت کوي هغه د دین په خاطر کوي چې الله تعالیٰ ﷻ پرې راضي کېږي، که له علم او قدرت سره مینه کوي هم د دین له پاره يې کوي، له دې شیانو سره يې په محبت کې مقصد د دین خدمت کول وي.

نو اصلِ خبره داده چې په دنیا کې دوه قسمه معشوقې شوې: یا به الله تعالیٰ وي، اویا به نفس وي. د نفس د خواهشاتو په پوره کولو سره شیطان له سړي څخه راضي کېږي،نوشیطان يې

هم ملګرى شي، هغه کوشش کوي چې دا سې اسباب ورته پيدا کړي چې نفس يې ورباندې خوشحاله وي.

اوچې د چا محبت له الله تعالىﷻ سره وي، نودده ملګري ملائکې، انبياء عليهم السلام او نېک خلک وي، دهغوى سره محبت کوي، ځکه چې د الله تعالىﷻ مينه اومحبت په دې کار کې ده.

د پيغمبرﷺ سره محبت داهم دخداى پاکﷻ د محبت اثر ده، چې دچا له الله تعالىﷻ سره مينه وي، نودهغه بيا د الله تعالىﷻ له رسول سره هم مينه پيدا کېږي،دخداى پاکﷻ له دوستانو سره محبت هم د الله تعالىﷻ د محبت يوه نښانه ده،ځکه د چاچې له الله تعالىﷻ سره مينه وي دهغه له دوست سره يې هم مينه پيدا کېږي.

اصل مقصود د خداى پاکﷻ رضا شي. لکه په جانب مقابل کې چې اصل مقصود نفس رضا شي نونفس چې په کوم شي راضي کېږي دى کوشش کوي چې هغه کار وکړي. نودچا مينه چې له الله تعالىﷻ سره پيدا شوه نو چې په کوم شي هغهﷻ راضي کېږي دى دهغه عمل د کولو کوشش کوي، خو د الله تعالىﷻ رضا بيا د حضرت نبي کريمﷺ په متابعت کې نغښتې ده، ځکه رب تعالىﷻ حضرت نبي کريمﷺ ته فرمايي: (قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّوْنَ اللهَ فَاتَّبِعُوْنِيْ يُحْبِبْكُمُ اللهُ) هغه خلک چې دا خبره کوي چې زمونږ له الله تعالى سره مينه ده ته دوى ته

روایه چې که تاسې رښتیاهم له الله تعالی سره محبت لرئ نو زما متابعت وکړئ، له هغې وروسته به بیا الله تعالی هم له تاسې سره محبت وکړي. څکه د الله تعالی سره تعلق هغه د پیغمبر په واسطه جوړیږي، نو چې یو څوک د پیغمبر اطاعت وکړي بیا به د الله تعالی سره دده تعلق جوړیږي. څکه الله تعالیٰ ﷻ مونږ ته حکم کوي چې: (اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَ اَطِيْعُوا الرسولَ) د الله تعالی اودهغه د پیغمبر اطاعت کوئ. څکه خدای تعالیٰ ﷻ وايي چې زما پیغمبر یواځې ددې له پاره در استولی ده چې: (لِيُطَاعَ) چې خلک یې اطاعت وکړي، اوس نو د پیغمبر اطاعت د الله تعالیٰ ﷻ په حکم شو،چې په واقع کې بېرته متابعت او اطاعت د الله تعالیٰ ﷻ شو.

د چاچې له خدای پاک ﷻ سره مینه وي د هغه علامې

علماء کرام لیکي چې: که څوک غواړي چې یو سړی وپېژني چې رښتیا هم دده له الله تعالیٰ ﷻ سره مینه ده اویاهم خپل خان معلوموي چې آیا زما له الله تعالیٰ ﷻ سره مینه شته کنه نو ددې له پاره څه علامه ده ؟

علامه یې داده چې: ددې انسان له قرآن کریم سره محبت پیدا شي، څکه چې د الله تعالیٰ ﷻ سره خبرې د الله تعالی احکام چې الله تعالیٰ ﷻ په دې شیانو راضي کېږي اوپه دې شیانو ناراضه کېږي دا په قرآن کریم کې پېژندل کېږي، سړي ته د

خپل محبوب خبرې خوند ورکوي، د خپل محبوب د امر په ځای کول ورته خوند ورکوي، په کوم شي چې يې محبوب خفه کېږي له هغه شي نه دی ځان ساتي، نو د الله تعالیٰﷻ خفګان او رضا ټول په قرآن کریم کې معلومېږي.

نو علامه د محبت داده چې له قرآن کریم سره یې مینه او محبت وي، نو دی به بیا کوشش کوي چې په قرآن.کریم کې له ما څخه الله تعالیٰﷻ څه غوښتي دي زه به په هغو عمل کوم ځکه چې هغهﷻ پرې راضي کېږي او چې له کوم شي څخه یې منع کړی یم ځان به ورڅخه ساتم، ځکه چې دی پرې خفه کېږي. هغه ﷻ مې معشوقه ده بیا راڅخه خفه کېږي، په دنیا کې چې د چا له بل چا سره څومره مینه وي هغومره یې خبرې ته غوږ نیسي.

نوچې څومره له الله تعالیٰﷻ سره مینه زیاتیږي دغومره به دهغه خبرې ته غاړه ږدي.

دهغه سرې علامه چې دده له قرآن کریم سره مینه وي

او له قرآن سره محبت کول له کوم شي معلومیږي ، چې ددې سړي واقعاً هم له قرآن کریم سره مینه ده ؟

نودا د رسول کریمﷺ په محبت سره معلومیږي، قرآن کریم مونږ ته د حضرت نبي کریمﷺ په واسطه رارسیدلی اوهغه راته بیان کړی دی . اوس نود قرآن کریم سره به زمونږ مینه هلته پیدا کېږي چې دهغه چا سره مینه پیدا شي چې مونږ ته دقرآن کریم خبر راکړی وي، دهغه احکام یې راته بیان کړي وي.

دهغه چا علامه چې له حضرت رسول اللهﷺ سره رښتیا مینه لري

او له رسول کریمﷺ سره مینه بیا په څه معلومیږي؟ نودا بیا د سنتو سره په محبت باندي معلومیږي.

مونږ مخکې ذکر کړل چې: د چا له چا سره مینه وي نوداسې عمل به ورباندي کوي چې هغه معشوقه یې پرې راضي کېږي، اوس دپیغمبرﷺ سره محبت هلته ثابتېدای شي چې هغه عمل وکړل شي په کوم چې پیغمبرﷺ راضي کېږي اویه کوم شي چې خدای مه کړه هغه خفه کېږي له هغه نه ځان وساتي. د پیغمبرﷺ قول، عمل اودهغه په مخکې چې چا کوم عمل کړی وي (چې تقریر ورته ویل کېږي) دا ټولو ته د پیغمبرﷺ سنت ویل کېږي.

حضرت مجدد الف ثانی قدس سره نصیحت

اوس نو چي څوک د پیغمبرﷺ سره د مینې او محبت دعوه لري هغه به هغه وخت رښتیونی وي چي واقعاً د پیغمبرﷺ له سنتو سره یې مینه وي ، له دې وجې (حضرت امام مجدد الف ثانی قدسَ اللہُ سِرہ) خپل نوم سید احمد سرهندي فاروقي او په مجدد الف ثانی سره مشهور ده، او زیارت مبارک یې په (سرهند شریف) کې ده، د طریقت او تصوف په لاره کې د (نقشبندیه) طریقې یو عظیم مقتدا او لاربنود ده. نو هغه مبارک فرمایي چي: انسان هغه وخت د کمال درجې ته رسیږي چي دی د سنتو متابعت کوي، حتی که یو وړوکی سنت پر ځای کوي او یو لوی بدعت حسنه چي حضرت نبي کریمﷺ نه وي کړی نو له دې بدعت حسنه څخه هغه د وړوکي سُنت ثوابونه زیات دي، ځکه چي هغه د حضرت نبي کریمﷺ عمل ده او له هغه څخه ثابت ده.

مثال یې داسې ورکړی چي: یو سړی بیت الخلاء ته ننوځي ، نو په دې ځای کې سنت عمل داده چي چپه پښه به مخکې ننه باسي او (اعوذُ بِاللہ مِنَ الخُبُثِ وَالخَبَائث) دعا به ووایي، که دا یې زده نه وي نو اعوذ باللہ من الشیطن الرجیم دې ووایي. بیا چي له هغه طرف نه بهرته راوځي نو ښی پښه به راوباسي او

بیابه دغه دعاووايي چي: (الحمدُ لِله الذی اَذهَبَ عَنی الاذی و عفاني) .

نو اوس يو طرف ته دغه سنت عمل خلکو ته يو ډېر وړوکی کار ښکاري. او بل طرف ته دمدرسې جوړول چې د پیغمبرﷺ په وخت کې داسې مدرسې نه وې، نودغو د مدرسو جوړولو ته بِدعتِ حسنه وايي. (بِدعت حسنه معنا نوی کار خو چې ښک وي). نو اوس ددغې مدرسې له جوړولو څخه دغه د بیت الخلاء په سنتو باندې عمل کول ډېر ثواب لري.

تاسې اوس فکر وکړئ چې يو طرف ته څومره غټ کار ده چې هغه د مدرسې جوړول دي او بل طرف ته څومره وړوکی عمل ده چې بیت الخلاء ته چپه پښه مخکې ننه ايستل دي چې يوسنت عمل ده، دا چپه پښه ننه ايستل د سنتو په نيت باندې خدای پاکﷻ ته دمدرسې تر جوړولو هم محبوب او عزتمن دي.

اوس دې سړی فکر وکړي چې: له الله تعالیﷻ سره محبت ترهغه وخته نه پيداکېږي تر څو چې دسړي له قرآن کريم سره اوله حضرت نبي کريمﷺ سره مينه پيدا شوي نه وي اوله رسول اللهﷺ سره مينه بيا تر هغه وخته پورې نه شي راتلای ترڅو چې دهغهﷺ له سنتوسره زمونږ مينه نه وي پيداشوي. نو له خپل خان سره وګورئ چې مونږ څومره دحضرت نبي کريمﷺ له سنتوسره مينه او محبت لرو ؟ نو بيا به مونږ ته معلومه شي

چې: رښتيا زمونږ له دين سره څومره مينه ده ؟ له الله تعالیٰﷻ او حضرت نبي كريمﷺ سره مو څومره مينه ده ؟

دحضرت نبي كريمﷺ د سنتو په پابندي خدای پاکﷻ راضي كيږي، ځكه چې خدای پاکﷻ فرمايي : چې كه څوک زما محبت غواړي نو زما دپيغمبر ﷺ اطاعت دې كوي، له هغې نه وروسته به بيا زه ورسره محبت كوم.

داسې خلک مې هم وليدل چې په دروغويې د حضرت نبي كريمﷺ سره د محبت دعوه درلوده

يو وخت مونږ كوم ملګري جلسې ته بيوولي وو، هغو خلكو ددې دعوه درلوده چې: مونږ له الله تعالیٰﷻ او له حضرت نبي كريمﷺ سره ډيره مينه لرو، په هغه مجلس كې چې د نورو جوماتونو خلک هم راغلي وو په ټول مجلس كې پنځه داسې كسان هم نه وو چې ږيرې به يې درلودې، نو ما په هغه تقرير كې ورته وويل چې: تاسې دحضرت نبي كريمﷺ سره د عشق دعوه لرئ ، دا څرنګه محبت دی چې دحضرت نبي كريمﷺ د سنتو فكر له يو سپين ږيري سره هم نشته، او دعوه ددې لرئ چې مونږ دحضرت نبي كريمﷺ سره محبت لرو، پوښتنه مې وكړه چې: په ټوله علاقه كې مدرسه نه وه، په ټوله علاقه كې دخپل قوم يو عالم يې نه و، په ټوله علاقه كې يو طالب نه و، ماته يې چې هغه خلک معرفي كول د يوې كورنۍ به پنځه كسان وو،

چي دا دايرېکټر صاحب ده، داماسټر صاحب ده، دا کلرک صاحب ده، دا فلانکی صيب ده، ټول صاحبان وو، ديوه کور څلور پنځه کسان ټول به د دنيا خلک وو، اويو هم پکې عالم او ياطالب نه وو، نو له دين نه به په څه شي خبرتيا راشي ؟ دا انسان به په دې څه پوه شي چې زه د الله تعالیٰ ﷻ په لاره روان يم اوکه د شيطان ؟ له ماځخه په دې عمل الله تعالیٰ ﷻ خوشحاليږي اوکه شيطان ؟

دچا چې له چاسره مينه وي نور خو څه کوي دا ظاهري لباس دا خوند ورکوي چې دهغه په شان يې جوړ کړي، هغه نورعمل خو به خامخا کوي، دهغه اعمال او اخلاق خوبه په ځان کې خامخا پيداکوي، دوه ښه ملګري چې په خپل منځ کې يې ربښتيا مينه اومحبت وي دهغو جامې په يو رنګ وي.

حضرت ام المؤمنين رضی الله عنها صحابهٔ کرامو ﷺ ته د حضرت نبي کريم ﷺ دژوند حالات بيانوي

حضرت نبي کريم ﷺ چې له دنيا ځخه انتقال وکړ حضرت ام المؤمنين عائشې صديقې رضی الله عنها ته به چې صحابهٔ کرام ﷺ او تابعين حضرات ورتلل اود نبي کريم ﷺ دحالاتو او ژوند پوښتنه به يې ترې کوله چې حضرت نبي کريم ﷺ په کومو جامو کې له دنيا ځخه رحلت وکړ ؟ نو حضرت عائشې رضی

الله عنها صحابهٔ کرامورضي الله عنهم اوتابعینو حضراتو ته هغه جامې راوړیستي یوه شرې وه.

په حدیث شریف کې راځي (مُلبد) یعني لیمځی. د حضرت نبي کریمﷺ دغه مبارک څادر یا شرې له ډېرو پیوندونو ورکولو څخه داسې شوې وه چې یو پیوند به په بل باندې برسېره وو.

اوهغه لنگ مبارک چې دحضرت نبي کریمﷺ روح مبارک پکې قبض شوی وو، هغه دومره ډبله جامه وه چې ځینې وایي چې هغه ته هم پیوندونه ورکړل شوي وو، څوک وایي چې دا یوه خیره جامه وه اوله دې نه یې لنگ مبارک جوړ کړی وو، دا د حضرت نبي کریمﷺ دهغه وخت لباس دی چې دی له دې فاني دنیا څخه رحلت کوي، سره له دې چې پیغمبر هم ده، په دنیا کې یې هم څومره طاقت او قدرت درلوده، د ټولو عربو امیر و، داسې نه وو چې دی د مسکنت او یا هم نیستي په وخت کې وفات شوي وي، د وخت لوی حاکم، امیر او پیغمبر هم و، خو دی په هغو جامو کې له دنیا څخه رحلت کوي چې له ډېرو پیوندونو څخه لیمځی ورځخه جوړ شوی دی.

حضرت عمررضي الله عنه یو وخت د حضرت نبي کریمﷺ کور ته ننوت، حضرت نبي کریمﷺ په پوزي باندې ډډه وهلې ده، بالښت د خرمنې له پوستکي څخه جوړ شوی دی، په بالښت کې دننه د خرما پاڼې اچول شوي وي ، په کوم پوزي باندې چې حضرت

نبي کريمﷺ تکيه کړي وه نوودده مبارک دبدن په څنګ کې دهغه پوزي لټ په لټ ننبې وې. کله چې حضرت عمرؓ وکتل چې د حضرت نبي کريمﷺ په مبارکه کوټه کې له دوه دري پوستکو څخه پرته نور څه نشته، نو حضرت عمرؓ په ژړا شو، او ورته يې وويل چې: يارسول اللهﷺ! تاسې الله تعالیﷻ ته سوال وکړئ چې په مسلمانانو آسانتيا او آزادي راولي، قيصر، کسرا او نور مشرکين سره له دې چې کفار دي خو بياهم څومره په آسايش او آرايش کې ژوند تېروي، تاسې د خدای پاکﷻ پيغمبر ياست خو ستاسې په کوټه کې د کېناستلو له پاره لاندې فرش نشته اوته هم په پوزي پروت يې، هغه هم ستاسې په وجود کې ننبې جوړې کړي.

حضرت ام المؤمنين رضی الله عنها فرمايي چې : زمونږ په کور کې يو پوستکی و چې د ورځې به مو اوبش ته پرې وابنه اچول اود شپې به په هغه باندې ويده کېدو.

همدارنګه دا مبارکه فرمايي چې: زمونږ په کور کې دوه مياشتې هم داسې تېرې شوي دي چې په نغرې کې اور نه دی بل شوی، په اوبو او خرماوو به مو وخت تېراوه، يابه هم د همسايه له کوره چا شيدې راوړې اوهغه به مو وڅکلې، نور مو په کور کې څه شی نه دې پاخه کړي. او وجهه يې دا وه چې حضرت نبي کريمﷺ به په کور څه شی نه جمع کول، هرڅه يې آخرت ته ساتل. نو اوس چې د چا له چا سره مينه وي نو دغه مثال ته دې وګوري.

حضرت عمر رضي الله عنه څومره د حضرت نبي کریم ﷺ پوره تابع و؟

د حضرت عمر رضي الله عنه دخلافت په زمانه کې چې دی د ټولو مسلمانانو خلیفه و ، اودده په وخت کې مسلمانانو ډېر زیات فتوحات کړي او ډېر ملکونه په اسلام مشرف شوي ، نو اوس څرنګه چې دحضرت عمر رضي الله عنه په ربښتیا هم له حضرت نبي کریم ﷺ سره مینه وه، نو څرنګه جامه ، خوراک څښناک چې د حضرت نبي کریم ﷺ و حضرت عمر رضي الله عنه هم هماغه عادت ګرځولی وو. نو مونږ وویل چې د چا له چا سره مینه وي هغه ددې هم کوشش کوي چې حتی خپله ظاهري جامه له هغه سره یو رنګه کړي.

دحضرت عمر رضي الله عنه د کمیس د اوږو په منځ کې درې پیوندونه (پینې) لګېدلې وې، او کوم لنګ چې ده مبارک له ځانه راتاو کړی و هغه ته دولس ځایه پیوند لګېدلی و. نن سبا تر ټولو غریب سړی هم داسې جامې نه اغوندي چې هغې ته پیوند لګېدلی وي. او حضرت عمر رضي الله عنه چې دخپل وخت د ټولو مسلمانانو امیرالمؤمنین ده، خو له خپل محبوب سره د مینې اومحبت له امله یې خپله جامه هم هماغسې ساتله.

حضرت علیﷺ وایي :د ډېرې لوږې له امله د حضرت نبي کریمﷺ کور ته ورغلم، خو هلته هم د خوراک څه نه و، جامه مې هم نه درلوده، نو دحضرت نبي کریمﷺ په کور کې یو پوستکی راخوړند و، هغه پوستکی مې په منځ کې غبرګ کړ او وامې غوسته، هغه داسې جامه وه چې لنګ او قمیص دواړوته یې پیوندونه لګیدلي وو.

حضرت عمرﷺ دخپل خلافت په زمانه کې شام ته ولاړ، ترڅو دخپلو ټاکل شویو امیرانو په هکله له خلکو څخه پوښتنې وکړي، کوم امیر چې ده مقرر کړی و، هغه دده د استقبال له پاره (حمص) ته مخته راغی، هغه چې کله دحضرت عمرﷺ جامې ولیدلې نویو جوړ تازه اونوې پستې جامې یې ورته راوړې چې یا امیر المؤمنین ددې مملکت خلک تاته راځي له تاسره ملاقات کوي، ته یې تراوسه نه یې لیدلی، تاسې دغه جامې واغونډئ ، حضرت عمرﷺ ورته وایي: ماته خپله جامه محبوبه ده، ځکه چې د حضرت نبي کریمﷺ هم دغسې جامې وې، بیا هغه امیر ورته وایي چې ښه بدله یې کړئ ترڅو درته یې ومینځو، دا خبره یې ورسره ومنله ،اوهغه بله جامه یې ترهغه وخته له ځانه څخه راتاو کړه ترڅو چې دده هغه زړې جامې ومینځل شوې او وچې شوې، هغه امیر غوښتل چې دغه نوې جوړه همداسې واغونډي ، ځکه چې ددې مملکت خلک ورته راځي اوله ده سره به وینې، خو حضرت عمرﷺ وایي چې زما خپله جامه راواخلئ ، هغه خولې ډېرې ښې وچوي. نو د چا

چې له چا سره مینه وي دهغه قول اودهغه فعل هم ده ته خوند ورکوي، دهغه جامه هم ورته خوند ورکوي.

د الله تعالیﷻ د محبت علامه داده چې د سړي به له قرآن عظیم الشان سره مینه وي، له قرآن عظیم الشان سره د محبت علامه داده چې له حضرت رسول اللهﷺ سره به یې محبت وي، له حضرت رسول اللهﷺ سره دمحبت علامه داده چې: ددهﷺ له سنتو سره به یې مینه او محبت وي، هغه سنت به په ځان عملي کوي.

انسان په خپل وس مکلف دی، مونږ به خپل کوشش کوو، دا خو مو له وسه پوره ده چې خپله جامه، ظاهري صورت په سنتو برابر کړو، په دې کې مونږ ته څه مشکل دی؟ مونږ ته به څه مشکل وي چې د حضرت نبي کریمﷺ په سنت طر... په جمعه لمونځ وکړو؟

له دین سره هر موافق عمل دا د سنتو زندګي ده اوپه سنتو ادا کولو سره انسان ته ترقي پیدا کېږي.

په یوسُنت د عمل کولو له امله دفیوضاتو دروازه خلاصه شوه

حضرت مجدد صاحب قدس سره فرمایي چې: یو وخت زما پام نه و د سنتوخلاف په چپ ارخ څملاستم،په ما باندې چې

کوم انوار اوفیوضات د الله تعالیﷻ له لوري راورېدل هغه راباندي بند شول، نو زه پوه شوم چي ما د سنتو خلاف عمل کړی دی، په څنګ هم وانه وښتم، بلکي له سره په نبي ارخ څملاستم، له دي سره سم داسي انوار او فیوضات راجاري شول چي مخکي مي هم نه وو لیدلي.

اولیاء الله وو اونهکو خلکوته چي څومره ترقي په لاس ورغلي هغه د سنتو د پابندي نه امله ده. علماء کرام هرځای مونږ ته په تقریرونو، وعظونو او نصیحتونو کي په شریعت باندي د عمل کولو دعوت راکوي چي په شریعت باندي عمل وکړئ ، داچي مونږ تر څلوېښت او پنځوس کلنۍ پوري په شریعت خان نه شو برابرولای، نو له دي نه معلومېږي چي زمونږ له الله تعالیﷻ او حضرت نبي کریمﷺ سره محبت نشته، لکه اوس چي مو زړه راته څه وايي هغه په ځای کوو، بیابه چي الله تعالیﷻ او حضرت رسول اللهﷺ څه ویل هغه به مو هم په ځای کول، ائمهٔ کرامو او اولیاء الله وو که څه ویل هغه به مو په ځای کول.

دنیاوي معشوقه که څه راځځه وغواړي نو فی الحال هغه ځای ته خان رسوو اوهغه شی ورته راوړو. نو دي ته هم توجه په کار ده چي دا علماء کرام چي بار بار مونږ ته بیانونه کوي آخر ددي خو به هم څه مطلب وي. یو څه ګټه خو به یې وي. بالفرض مثلاً په دغه مجلس کي هغو خلکو د حضرت رسول اللهﷺ د سنتو موافق د ژوند تېرولو اراده وکړه، چي مونږ به خان په سنتو او شریعت باندي برابروو، نوتاسي وواياست چي دغه

کار مُلّا ته د دنیا څه ګټه ورکړه ؟ هو کې ! دا ګټه یې شته چې که چېرې دغه عالم دا خبره دخدای تعالیٰ ﷻ د رضا له پاره کړې وي اودغه سړي هم دخدای تعالیٰ ﷻ د رضا له پاره پرې عمل وکړ نو دی چې څومره نېک اعمال کوي نو دغه عالم ددې عمل په ثواب کې ورسره شرېک ده، دغه د آخرت ګټه یې ده.

نو الله تعالیٰ ﷻ دې زمونږ او ستاسې په زړونو کې د خدای پاک ﷻ او جناب محمدرسول الله ﷺ اودغه د مبارک دین محبت واچوي، چې ددې سوچ او فکر راسره پیدا شي چې الله تعالیٰ ﷻ او رسول الله ﷺ په کوم عمل راڅخه خوشالیږي. او بیاهماغه عمل په پوره کوشش سره سرته ورسوو او امید مو ددې وي چې الله تعالیٰ ﷻ او رسول الله ﷺ به راڅخه راضي وي.

زه ډېرې خبره دېره کوم، او الحمدلله دېرو خلکو پرېښې هم دي، خو په دېرو خلکو دا خبره بنه لګیږي، څکه چې وایي په دې کې زما ګټه ده، دحضرت رسول الله ﷺ سنت عمل ده، اودېر داسې خوانان دي چې په بازار کې له سړي څخه خان څنګ ته کوي اویه بل طرف څي، حال دا چې خان مُحب بولي چې له دې عالم سره مې محبت ده، ظاهره بې ادبي نه کوي،لکن دا ورته مشکله ښکاري چې دېره پرېږدي، خودا ورته آسانه ده چې لاړه څه کړي، له هغه عالم سره په کېناستلو خو به یې د آخرت یو څه ګټه شوې وه، خو له هغه نه څان پټوي، ولې چې شرم ده،

ځکه نفس یې خرابیږي، که ډیره پرېږدو نو نفس خفه کېږي، نو نفس نه شي خفه کولای.

یو طالب د وېښتانو د نه کمولو له وجې د کال په منځ کې درس پرېښود

زه د منبع العلوم په مدرسه کې مُدرِس وم،نو یوه طالب وېښتان په یوه طرف اړولي وو، او ډېر غټ پېکی یې پرېښی و، نو ما په مجلس کې بار بار دا خبره کوله چې سړی باید ځان په سنتو برابر کړي، یو وخت د کال په منځ کې دغه طالب بستره واخیسته، ملګرو ورته وویل چې اوس خو دکال منځ ده ، په بله مدرسه کې به هم کتابونه درځخه ویل شوي وي او ته کډه اخلې؟ دی ورته وایي چې زه له دې وېښتانو نه تېرېږم، دا پیکی نه شم ختمولای، او استاد په سبق کې ماته خطاب نه کوي. یعنې خطاب بلې خوا ته کوي زه یې بد ایسم.

اوس نفس خبیث ده ، سړی نه پرېږدي، که یو څوک په دې باره کې لږ فکر وکړي چې مولوي صاحب یا خلیفه صاحب سره له دې وجهې نه مخامخ کېږي چې ږیره یې خرېیلې اویایې لنډه کړې او شرمیږي، نو له حضرت نبي کریمﷺ څخه ولې نه شرمیږي ؟ دا د مُلا سنت دي اوکه دحضرت نبي کریمﷺ ؟ دا شریعت د مُلا ده که د الله تعالیﷻ اودغه د رسول ﷺ؟ له مولویصاحب، خلیفه صاحب او حاجي صاحب نه شرمیږي اود

چاچې سُنت او شریعت ده اود چاچې دین ده له هغه څخه بیا نه شرمیږي، سره له دې چې دقیامت په ورځ مو د امید خای هم هغه ده، چې هغه ﷺ به مو شفاعت کوي، او حضرت نبي کریم ﷺ وايي چې څوک زما د سنتو متابعت نه کوي زه به یې هېڅکله شفاعت ونه کړم، نو باید دحضرت نبي کریم ﷺ د سنتو پوره تابعداري وکړو.

نو یو څوک که له چا سره په جامه او لباس کې ځان برابروي او عمل یې دهغو خلکو په شان نه وي نو حضرت نبي کریم ﷺ فرمايي چې: (كَلاَبِسِ ثَوْبَيِ زُوْرٍ) لکه د دروغو جامې یې چې اغوستې وي، یعنې داچې له سر نه تر پښنو پورې ټول په دروغو کې پټ ده، چې عمل دې د عالم نه ده، نو ځان د عالم په شکل مه جوړوه، چې عمل دې دخدای د دوست او یو ولي په شان نه ده، نو ځان هغسې مه جوړوه.

که یو طرف ته وګورو داسې د امید خبرې دي چې نفس په محبت سره د سرې کار جوړیږي، خو بل طرف ته بیا داسې ده که عمل دې هغسې نه وي نو بیا دهغو په شان جامه مه جوړوه، دا په هغو پورې استهزاء او پسخند ده. بنه نو چې څوک ږیره ، سر او جامه نه برابروي هم تاوان ده، ځکه چې دا د اصیل کار شو، د غلامۍ کار مو ونه کړ، او چې څوک بیا ږیره ږیږدي ، پټکی په سر کوي، د صوفیانو لباس اغوندي خو بیا په ناروا ورلګیا وي.

گوري: دا ږیره د انسان له پاره یو د نصیحت لاره ده. مثلاً که یو بې ږیرې یو غټ ناروا کار کوي، نو خلک څه ورته نه وایي، خو که د ږیرې څښتن یو معمولي بد کار وکړي نو خلک فی الحال شور جوړوي چې ږیره دي هم پرې ایښې ده اودا غلط کار کوې.

نو معلومیږي چې په دې ږیره کې عزت او سرېتوب دی، دچاچې ږیره نشته څوک ورپسې څه نه وایي،دا معنا چې هغه خو بالکل ختم ده، او ستا خوږیره هم شته نو ته ولې داسې ناروا کوې ؟ أمې که یو کار کوي خلک څه بد وربانديِ نه وایي، خو که یو مُلا د شریعت خلاف یو معمولي کار وکړ نو فی الحال یې خلک ملامتوي چې ته خو ملا هم یې داکار کوې . نوداسې ونه شي چې خدای نخواسته ږیرې هم پرېږدو ، پتکی هم په سر کړو، د نېکو خلکو او علماوو جامه هم واغوندو او بیا په غلطو کارونو کې لګیا یو. نو بندګان به مو هم بد یادوي چې ولې داسې کار کوي، او خدای پاک ﷻ به هم بیاراته وایي چې ولې دي داسې کاوه ؟

د حضرت شرُیح په یوه تنبیه مجرم مړ شو

امام شریح چې دحضرت علي رضی الله عنه دخلافت په زمانه کې یو مشهور قاضي و، نو یو چا څه ګناه کړې وه، بل څوک راغی او

شاهدي يې ورکړه چې دا ګناه يې کړې ده، ده حکم ورکړ چې پنځوس دوري يې ووهئ، دا سړی يې پنځوس دورې ورواهه. په دې پسې چا يو بل ګنهکار هم راوست چې هغه هم دغسې ګناه کړې وه، امام شريح رحمه الله ورته مخ وروګرځاوه چې تا به ولې داسې کار کاوه ؟ نه يې وواهه اونه يې نور څه ورته وويل، يواځې همدومره يې ورته وويل، کله چې هغه دوهم مجرم ووت نو په مجلس کې ناستو خلکو اعتراض وکړ چې په دغو دواړو مجرمانو کې مو ډېر فرق وکړ، حالانکه ګناه يې هم يوه وه، اولنی دې پنځوس دورې وواهه اودغه بل هم چې همداسې ګناه يې کړې وه هغه ته دې يواځې همدومره وويل چې تابه ولې داسې کار کاوه ؟

امام شريح ورته وويل چې: په دې دواړو کسانو کې ډېر فرق دی، په اول شخص به خبر شې چې يو څو ورځې وروسته به بيا په ګناه لګيا وي، او پاتې شو دا دوهم شخص دی به يواځې زما د همدې خبرې د غم له امله مړ شي ؟ رښتيا هم هماغسې پېښه وشوه، هغه لومړنی بيا په ګناه کولو شروع وکړه اودغه دوهم چې کور ته ولاړ دا سوچ ورته ولوېده چې رښتيا هم خلک ماته څومره د قدر په سترګه ګوري ، خدای پاکﷻ څومره رحم راباندې کړی دی، عالم هم يم، نو ما به ولې د الله تعالیﷻ د امر مخالفت کاوه ؟ دا غم دومره ورباندې دروند شو چې خوراک څښاک يې پرېښود اودڅه وخت له تېرېدووروسته له ډېره غمه مړ شو. (حسنات الابرار سيئات المقربين)

د انبیاوو علیهم الصلاة والسلام حالات چې وکتل شي ، له هغوی څخه زمونږ په عقیده صغیره ګناه هم نه ده صادره شوې، حتی په خطایي انداز سره هم. لکه سړی چې په لاز روان وي او پښه یې وښوییږي او ولویږي ، نو په ډېرو معمولي معمولي مسائلو کې هغوی دومره ژړلي دي چې که مونږ قتل هم وکړو نو دومره به ونه ژاړو.

د دنیا د ټولو خلکو ژړا که رایوځای کړو نو د آدمﷺ له ژړا سره نه شي برابرېدلای، سره له دې چې اجتهادي خطا ورڅخه شوې وه. ابلیس علیه اللعنة په ناحقه ورته قسم وکړ چې ته یې د غنم له دانې خوړلو څخه نه یې منعه کړی،زه نصیحت درته کوم، ستا خیرخواه یم، که دا د غنم دانه دې وخوره نو همیش به دې جنت ځای وي اوبیا به ورڅخه ونه ایستل شې ، خو آدمﷺ بیاهم ونه منله، حضرت حواء رضی الله عنها ته دغه بدبخت شیطان راغی اوبه خبرو خبرو یې تېرایستله اودهغې خبره آدمﷺ هم ومنله ، نو له دې نه وروسته آدمﷺ ته دا فکر هم ورغی چې زه یې دغنم له هغه بوټي نه منع کړی یم نوکه دا بل وخورم څه حرج به نه وي، نو په خطایي سره یې یوه دانه وخوړه،نو الله تعالیﷻ ورته فی الحال وویل چې: تاسې ته ما نه وو ویلي چې دجنت له نعمتونو څخه مو چې هرڅه خوښه وي وېې خورئ؛ خو دغې دانې ته به نه ورنږدې کېږئ، له دې سره د جنت هغه د عزت جامې ورڅخه لرې کړل شوې، څمکې ته

راکوز کړل شول، او د هغې یوې سهو له امله یې تر سلو کلونو پورې د آسمان طرف ته ونه کتل.

دا چې مونږ ډېره پرېښودو، یا طالب صاحب، مُلاصاحب، خلیفه صاحب یا مجاهد صاحب شوم نو بس زه ولاړم او ما وګټله، نه داسې نه ده، بلکې ددې خلکو مسئولیت بیا په دې بل طرف کې هم زیات ده.

د چاچې ظاهري شکل او صورت له شریعت سره مخالف وي نوهغه چې ناروا کارونه کوي خلک یې هم دومره نه ملامتوي، او څوک چې په شریعت برابر وي او غلط کار وکړي نو خلک یې هم ملامتوي، نو دخدای ﷻ په نزد هم دغسې ده. په نېکانو ابتلاآت ، مصیبتونه او تکلیفونه هم زیات وي، وجه یې دا ده چې بیا په کم شي دوی ته لوی ګرفت ورکوي.

نو کوشش به کوو چې خان تر خپله وسه په شریعت برابر کړو، او له دین سره د زړه له اخلاصه مینه او محبت وکړو،نو امید شته چې خدای پاک ﷻ کله له سري نه په داسې عمل راضي شي چې هغه دخلکو په نزد د هر کم شی وي. له دې وجهې نه دې سړی کوشش کوي چې مستحب تري پاتې نه شي، کله کله په مستحبو خدای پاک ﷻ له انسان څخه راضي کېږي.

سپي ته د اوبو په ورکولو سره ټول ګناهونه معاف شول

په حدیث شریف کې راځي چې یو سپی دیوه کوهي په غاړه پروت و، د تندې له امله یې په ختو خولې لګولې، یو سړی راغی هغه هم ډېر تږی و، کوهي ته ورښکته شو او اوبه یې وڅښلې ،کله چې راپورته شو نو سپی یې ولید چې په ختو خولې لګوي، نو سوچ یې وکړ چې کېدای شي چې دا سپی هم داسې تږی وي لکه زه چې تږی وم، دی بېرته ښکته شو او په خپله موزه کې یې اوبه راواخیستې،موزه یې په خوله کې ونیوله او راوخوت، او اوبه یې سپي ته کېښودې، سپي اوبه وڅکلې. نو جناب حضرت نبي کریمﷺ فرمایي چې: خدای پاکﷻ دغه سړي ته په دې کار باندې ټولې ګناوې ورمعاف کړې، صحابهٔ کرامو ؓ وویل چې: یارسول اللهﷺ ! آیا په سپیو هم مونږ ته خدای پاکﷻ ثواب راکوي ؟ په دې کې هم صدقه ده؟ نبي کریمﷺ ورته وویل چې: هر ژوندي باندې چې شفقت وکړل شي دا صدقه ده، خدای پاکﷻ ورباندې راضي کېږي، ځکه د الله تعالیﷻ مخلوق ده. دا کار دخلکو په نزد معمولي ده، خو خدای پاکﷻ په دغه عمل دغه انسان ته ټولې ګناوې معاف کړې. همدارنګه یوې ښځې یو سپي ته اوبه ورکړې خدای پاکﷻ ټول ګناهونه ورته معاف کړل.

ښځه د پېشو له وجې جهنم ته ولاړه

خو بل طرف ته په حدیث شریف کې راځي چې یوې ښځې یوه پیشو تړلې وه اوهغه له لوږې اوتندې نه مړه شوه، دهغې په سبب دا ښځه الله تعالیٰﷻ جهنم ته داخله کړه. یوه نیکي که وړه هم وي وړه به یې نه بولې، ګناه که کمکۍ هم وي خو کمکۍ به یې نه ګڼې، کله کله یو انسان په غټه ګناه نه نیول کېږي اویه کمکۍ نیول کېږي، ځکه غټه ګناه ده ته هم ګناه معلومېږي، توبه ورنه باسي. کله کله کمکۍ ګناه سرې ته ګناه نه ښکاري. په هغې زړور شي. فخر او خوشالي ورباندې کوي، نو په وروکې ګناه کفر ته ورسیږي

په نېکۍ کې هم دغسې ده، نه دي وړه پرېږدي اونه غټه، په غټه نیکۍ انسان ته عُجب، تکبر او ریا پیدا کېږي، خو که کمکۍ نیکي وکړي، خلک یې هم کمکۍ ګڼي، ده ته هم ځان غټ نه ښکاري او په هغه وړه نیکۍ الله تعالیٰﷻ ترې راضي شي.

حضرت نبي کریمﷺ دمجاهدینو له پاره د چندې غږ وکړ چې ضرورت ده، یو صحابيرضی الله عنه ډېرې روپۍ راوړې او بل صحابيرضی الله عنه یوه کاسه خرما (کجورې) راوړې. نور یې په کور کې څه شی نه و. منافقینو اعتراضونه شروع کړل. چاچې

ډېرې روپۍ راوړي وي په هغه يې دا اعتراض وکړ چې دې خو خلکو ته ځان ښکاروي او ريا کاري کوي، اوبه دغه بل صحابي ﷺ پسې يې پسخند شروع کړ، چې په دغه يوه کاسه خرماوو باندې دی مجاهدين کاميابوي. نو الله تعالیٰ ﷻ آياتونه نازل کړل چې دغه اول صحابي که ډېره قرباني ورکړې ده او ډېر مال يې راوړی ده، دده هم د الله تعالیٰ ﷻ رضا مطلب ده او که دغه بل لږ صدقه کړې ده هم مطلب يې د الله تعالیٰ ﷻ خوشالي ده.

په يوه حديث شريف کې دي چې: کله يو سړی يو لک روپۍ خيرات کړي او بل سړی يوه روپۍ خيرات کړي ،ددغه سړي د يوې روپۍ خيرات دهغه بل سړي د يو لک روپيو خيرات ته رسيږي، ځکه ددغه مسکين په وس کې دغه يوه روپۍ وه، اوهغه بل کرور پتي ده هغه ته دغه يو لک روپۍ هيڅ شی هم نه معلوميږي، ددې مسکين وس دغومره وه، ده ته به په دغه يوه روپۍ د يو لک روپيو نه زيات ثواب ورکول کېږي، خلکو ته خو کم معلوميږي ، خو دغه کم شی چې دخدای پاک ﷻ درضا له پاره وي نو الله تعالیٰ ﷻ هم لوی انعام پرې مرتب کړي.

نو په نيکي کې به کوشش کوو نه به وړه نيکي پرېږدو اونه به غټه. اوبه ګناهونو کې به هم احتياط کوو، هم به له صغيره ګناهونو او هم به له کبيره ګناهونو ځخه ځان ساتو.

الله تعالیٰ ﷻ دې مونږ او تاسې ته په دې نصیحتونو باندې د زړه له اخلاصه د عمل کولو توفیق راپه برخه کړي.

آمین

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العلمین

وصلی الله تعالی علی خیر خلقه سیدنا وسندنا وشفیعنا ومولانا محمد وعلی آله واصحابه واتباعه واهل بیته اجمعین

(۵۳) مجلس

دوه لوى نعمتونه او له هغوڅخه غفلت

په بخاري شريف کې د حضرت نبي کريمﷺ مبارک قول ده چې: ﴿نِعْمَتَانِ مَغْبُوْنٌ فِيهِمَا كَثِيْرٌ مِنَ النَّاسِ الصِحَّةُ وَالْفَرَاغُ﴾

د خداى تعالىﷻ په خپل مخلوق باندې دوه داسې نعمتونه دي چې د هر خلک پکې تاوانې او دوکه شوي دي. يو صحت او بل فراغت ده. د الله تعالىﷻ له طرف نه په انسانانو باندې صحت يو داسې لوى نعمت ده چې د صحت په شپو کې که د آخرت له پاره سړى هرڅومره کوشش وکړي هغومره ذخيره ورته جوړولاى شي، مگر خلک له دې نعمت نه غافله دي. د دنيا په کاروبار او تجارت کې که له چاڅخه يو دکتې کار پاتې شي نو ټول دوستان او ملگري يې ورباندې خفه وي، چې فلانکي د هر غټ تاوان وکړ، څکه چې دا يې د خرڅولو وخت و اوله ده نه تېر شو اوتاوان يې وکړ، مگر د آخرت لورې ته څوک متوجه نه دي، څکه حضرت نبي کريمﷺ فرمايي چې: ددغه نعمت په هکله خلک دوکه شوي، چې نن الله تعالىﷻ ورته صحت او

موقع ورکړي اودی يې په غفلت کې تېروي، له دوی سره دا سوچ او احساس نشته چې سبا به يوه داسې ورځ راځي چې زه به بیا مریض یم اوله لاسه به مې هېڅ پوره نه وي.

بل نعمت فراغت دی، چې د دنيا له مشکلاتو څخه سړی خلاص وي، دا هم یوداسې لوی نعمت دی چې که د فراغت په شپو کې يو انسان د آخرت له پاره هرڅومره کوشش وکړي کولای يې شي، ترڅو بنه سرمايه ورته برابره کړي. خو ددغه فراغت له نعمت څخه هم ډېر خلک بې پروا او غافله دي، د فراغت په شپو کې يې الله تعالیﷻ ته پام نه وي، آخرت يې هېر وي، خو کله چې بیا له کوم مشکل سره مخ شي نو بيا يې آخرت هم په زړه شي، الله تعالیﷻ ته يې هم پام شي او په زاریو شروع وکړي، خو بیا څه فائده نه کوي.

دحضرت سراج المشائخ د بندیخانې واقعه

جناب حضرت سراج المشائخ صاحب يو وخت د دريو شپو له پاره بندي و، نو کله چې له بنديخانې څخه خلاص شو، نوده مبارك ويل چې ما مخکې دا فکر کاوه چې دا موجوده وخت د فتنو دی، نو که يوڅوک له فتنو نه خلاصيږي نو بنديخانه به يې د خلاصېدو ځای وي، خو اوس مې چې بنديخانه وليدله نو و مې ويل چې خدای پاکﷻ دې مسلمان نه بندي کوي، څکه

زمونږ خو دا خیال ده چې په بندیخانه کې به سړی له ګناهونو ساتلی وي، له غیبت، شیطانت او بهتان نه به سړی پکې خلاص وي. لکه په حدیث شریف کې راغلي چې: په آخر وخت کې به بنه دنیا هغه وي چې سړی یوه رمه واخلي اود غرونو په لمن کې اوسیږي، خلک یې له شر نه محفوظ وي، خپل طاعت او بندګي کوي، چاته یې ضرر نه رسیږي، دا به له دې وجهې نه بنه مال او دولت وي چې سړی ورباندې د آخرت له عذابونو خلاصیږي.

نو خلیفه صاحب مبارک ویل چې: ما ولیدل په بندیخانه کې د آخرت سرمایه نه برابریږي، ځکه زړه به دې غواړي چې اودس وکړې نو څوک به دې نه ورته پریږدي، زړه به دې غواړي لمونځ، تلاوت وکړې پیره دار به دې ورته نه پریږدي. نوکله چې سړی له مشکل سره مخ شي بیابه هغه وخت ستا زړه عبادت او طاعت ته ډېر کېږي خو هلته به بیا څه په لاس نه درځي.

خو اصل کار او واقعي بندګي بیا هغه وخت کېږي چې دا دواړه نعمتونه یوځای وي، یعنې هم صحت وي اوهم فراغت، کله صحت وي خو انسان فارغ نه وي، بیاهم څه نه شي کولای،کله فراغت وي خو صحت ملګرتیا نه کوي، بیاهم د انسان له لاسه څه نه کېږي، نو دا دواړه نعمتونه چې یوځای شي ډېر لوی نعمت دی اود آخرت ډېر غټ کار ورباندې جوړیږي. خو عام خلک له دې نه غافله دي.

مونږ که لږ فکر وکړو په دنیا کې اکثره وختونه مونږ روغ هم یو او فارغ هم، نه داسې مریضان یو چې ددې مرض له لاسه مونږ له بندګۍ نه عاجزه شو، اونه دداسې مشکل سره مخامخ یو چې دهغه له وجهې مونږ عبادت ته نه خلاصیږو، خو بیاخې دومره خبره ده چې مونږ غافله یو. د اخرت ژوند ته مو پام نه ده.

زما په دې خپل کم عمر کې ذاتي تجربه ده، خصوصاً کله مې چې له خلیفه صاحبانو سره تعلق جوړ شوی دی، نو اکثره داسې ملګري به وو چې ددې نعمتونو له زوال نه وروسته به یې آرمانونه کول.

یوفوځي کرنیل حضرت انوارالمشائخ صاحب ته عجیبه خوب بیا نوي

زمونږ مرحوم خلیفه صاحب (انوارالمشائخ صاحب) چې دحضرت صاحب مبارک بالذات خلیفه و، یوه لویه هستي وه، له ده مبارک څخه الله تعالیٰ ﷻ د دین لوی کارونه اخیستي دي. یو وخت د فوځ یو لوی کرنیل ورته راغی، طالبان دېر خفه وو چې هسې نه چې خلیفه صاحب مبارک ونه نیسي، څکه ملیشه او زور طاقت ورسره ده، کرنیل ویل چې زما له خلیفه صاحب سره پټ کار ده، طالبان نور هم وارخطا شول، تردې بدې چې ددې اراده یې وکړه چې له ملیشې سره جنګ وکړي،

هسې نه چې خليفه صاحب ته څه مشکل پېښ شي. خليفه صاحب مبارک طالبانو ته وويل چې تاسې هېڅ فکر مه کوئ؛ نوهغه کرنيل خليفه صاحب ته وويل چې: بېګاه مې داسې خوب ليده چې: ستاسې په دغه مدرسه کې يو لوی ترانسفارمر لګېدلی او له دې ځای نه افغانستان او پاکستان ته بجلي ورکول کېږي. نو تاسې څه کار او بار کوئ؟ اوددې خوب تعبير هم له تاسې نه غواړم. ! خليفه صاحب مبارک ورته وخندل چې: زمونږ کار د طريقت کار ده، نور اصلي حقيقت خو يې ده ته نه وايه.

خو کله چې خليفه صاحب مبارک له دنيا څخه رحلت وکړ بيا ما ډېر داسې علماء کرام، حاجي صاحبان، صوفيان کرام او طالبان وليدل چې ددې ارمان يې کاوه چې کاشکې مونږ له خليفه صاحب سره په مجلس کې يو ځل شرکت کړی وای. کاشکې مو په ختمونو کې ورسره ګډون کړی وای.

بياچې دحضرت انوارالمشائخ صاحب په ځای کوم خليفه صاحب (قطب المشائخ مولوي صاحب دين محمد قدس الله سره) جانشين موجود و، بيا مو هم له غفلت څخه کار واخيست او توجه به مو نه کوله،خو کله چې هغه مبارک وطن ته ولاړ بيا مو ارمانونه کول چې خليفه صاحب دلته نږدې و نو مونږ به خپل هر ضرورت ورته وړاندې کولای شوای، اوس مو موقع له لاسه ووته.

د سراج المشائخ صاحب په فراق مریدان څومره افسوس کوي؟

مونږ چې د سراج المشائخ صاحب جنازې ته ورغلي و، نو بې شمېره مخلوق يې جنازې ته راغلی و، هلته مې دده له مریدانو مولويصاحبانو اونورو خلکو نه په ژړا کې دا خبرې اورېدې چې مونږ خو اوس يتيمان شو اودغه الهي نعمت مو له لاسه ووت.

حتی يو مولويصاحب راته ويل چې: زمونږ د آخرت له ده سره دومره فکر و چې کله به ده ته خليفه صاحبان اونور عزتمن مېلمانه راغلل نو په ما پسې به يې شخصي يو نفر راولېږه چې ورشئ او دی راوغواړئ، خو زه دومره ناپوه وم چې په دې نه پوهېدم چې دی مې د څه له پاره غواړي. اودا مې په خيال کې نه وو چې دی مې ددې له پاره غواړي چې ترڅو د هغو نېکانو خلکو په دعا کې زه هم شريک شم، په وظيفو کې ورسره شريک شم، خو اوس يې ارمان کاوه چې هغه مجلس اوهغه ماحول او محيط مو له لاسه ووت. ډېرو مولويصاحبانو به ويل چې مونږ به يواځې نه پرېږدئ او دغه ځای ته به تاسې راځئ مونږ خو يتيمان شو، له چاسره به ختمونه کوو، له چاسره به ناسته پاسته کوو ؟

نوکوری ! د نعمت قدر له زوال نه وروسته معلومیږي ، د نعمت له زوال نه وروسته بیا آرمانونه کول کومه گټه نه لري، نن چې الله تعالیٰ ﷻ کومه موقع اووخت درکړی دی، ددې قدر وکړئ ، وخت مه ضائع کوئ، بیابه د آخرت په ورځ لاس او پښې وهئ او څه گټه به درته نه کوي.

دغه مدرسه ده، دا دخدای پاکﷻ د نعمت یو مظهر ده، طالبان او ملایان وجود لري، دلته مونږ ته لا ددې موقع شته چې د نېکانو په مجلس کې شرکت وکړو، خو بیابه ددغه ځای هم ارمان کوو.

فارغېدونکي طالبان څه وايي ؟

دا اوس چې کوم ملگري فارغیږي ، دا خو د خوشحالۍ ځای ده چې سړی د علم هغه آخرنۍ مرحلې ته رسیږي اود خدای پاکﷻ د دین د خدمت له پاره ملا تړي، هلته د دین اود مسلمانانو دخدمت او رهنمايي له پاره ځان تیاروي، خو سره له دې هم دا ملگري افسوس او ارمان کوي. پرون ماته یوه ملگري په ډېر افسوس سره دا خبره کوله چې: زمونږ له پاره خو مدرسه ډېره ښه وه، دلته مو پکې ختمونه کول اوله نېکو خلکو سره مو په مجلسونو کې شرکت کاوه، خو که وطن ته ولاړ شو، نو له مونږ سره نږدې په خوا کې کوم خلیفه صاحب

نشته چې زمونږ کار ورسره روان شي، خدای خبر چې هلته به بیا څرنګه ژوند کوو ؟ ډېرو ملګرو داسې ویل چې مونږ به اوس له خپلو ورونو سره څنګه ګوذاره کوو ؟ څکه هغوی له دین نه ناخبره دي، زمونږ د دغه علم قدر له هغوی سره نشته.

نو ګورئ فکر وکړئ ! سره له دې چې طالب ده، خو ددغه فراغت او صحت قدر لاورته نه دی معلوم.

ډېر داسې طالبان چې په ځینو کارونو کې به یې کوشش نه کاوه اوس چې آخر وخت راغی نو ارمان کوي.

هلته په میرانشاه کې به هم مونږ الحمدلله دمشائخو په برکت له جمعې څخه وروسته مجلس کاوه، ښه جوش به و، کله چې مو دعا وکړه نو له یو خلیفه صاحب سره مې ولیدل، له سترې مشې وروسته یې راته ډېر وژړل چې: قسم ده په طالب پسې مې سترګې وخې، په داسې خای کې ګیر یو چې په ټوله روژه کې یوه تراویح مو په جمعه کړېده، پخوا مې په وطن کې مدرسه وه، د طالبانو خدمت مې کاوه، اوس خپلې مدرسې ته نه شم ورتلای، هرڅه راڅخه پاتې دي، دا مې ارمان وي چې کاشکې له یوه طالب سره پنځه دقیقې ناست وای، ده ماته د زړه حال ویلی وای اوما ده ته.

نو د دنیا ژوند تېرېدونکی ده، باید چې په غفلت کې تېر نه شي. ډېر مولویصاحبان او طالبان تر سپین ږیرتوب پورې په غفلت کې وي، ډېر داسې شیخان مې لیدلې چې وایې :

دحضرت صاحب نه راوروسته مې له هيچا سره تعلق نه دی ساتلی. يواځې د خان خبره درته نه کوو، تول په غفلت کې اخته يو. لنده داچې وخت د هر قيمتي ده بايد چې په ناخبرۍ کې يې تېر نه کړو. په دغو دوه وو نعمتونو د هر لوی کارونه کېږي، که صحت ده که فراغت، په دې باندې د آخرت له پاره ښه بهترينه سرمايه برابرېږي، خو که مونږ له غفلت څخه کار واخلو، دا نعمتونه به مو له لاسه وځي، دغه خواني اود بدن صحت هر وخت نه وي، که ستاسي دا خيال وي چې له دې نه وروسته به مونږ داسې کار کوو، هغه به کوو، د سکون ژوند راروان دی، مونږبه بيا هلته کارکوو، داهسې يو خوب دی.

نن هم راته چا ويل چې گرمي ډېره ده، ما ويل چې: دا هم د الله تعالی ﷻ رحم ده، که زمونږ د اعمالو تقاضا شي نو مونږ ددې لائق يو چې ددې گرمي په ځای په اور وسوځول شو، ښکه روغ جوړ او صحت ښه برابر ده، ښه د فراغت ژونده‌ده، خولمونځ نه کوو، روژوې نه نيسو، دالله تعالی ﷻ حقوق نه ادا کوو، په ښکاره د الله تعالی ناشکري کېږي.

په مخکنيو امتونو کې چې به ښکاره نافرماني شروع شوه او بې ادبي به پيل شوه، نو بيا به الله تعالی ﷻ هغه قوم په عذاب سره نيست ونابود کړ، خودا دحضرت نبي کريم ﷺ د دعاگانو برکت ده، د رحمت للعلمين ﷺ د ژړاوو اودده د تکليفونو په برکت الله تعالی ﷻ په مونږ باندې هغه عام مصيبتونه نه راولي په کومو چې يې مخکني قومونه هلاک کړي دي.

مخکني قومونه به ديوي ګناه له امله تباه کېدل، د حضرت شعيب ﷺ قوم و چې هغوی به په تله کې کمبوت کاوه، دوه کاسې به يې وې، يوه غټه او بله وړه، له بل نه به يې چې څه شی اخيستل په غټه به يې اخيستل اوکه به يې چاته څه ورکول نو بيابه يې په وړه کاسه ورکول. ددغې يوې ګناه له امله خدای پاک ﷻ ټول قوم تباه کړ، نن سبا تاسې وينئ چې په کيلو، سير، ګز او ميټر بلکې په اکثرو شيانو کې دغه دوکه کېږي.

د يوه لواطت له وجهې چې د لوط ﷺ قوم دا عمل کاوه، خدای ﷻ د لوط ﷺ قوم داسې تباه کړ چې ځمکه يې په ځټ مخ ورياندې واړوله. تاسې ووايئ نن هغه عمل په مسلمانانو کې شته کنه؟

د يوه سود په معامله باندې الله تعالی ﷻ قومونه برباد کړي دي، نن دا عمل په مسلمانانو کې څومره په زور او شور روان دی؟

تفاسير ليکي چې: په آخر اُمت کې به د پخوانيو قومونو دغه ټول ګناهونه يوځای کېږي اوپه ښکاره به د الله تعالی ﷻ نافرماني کېږي، خلک به فخر ورياندې کوي، خو د حضرت نبي کريم ﷺ مبارکې سترګې دي چې دا دنيا په مونږ نه رنګيږي او عام عذابونه په مونږ نه راځي. مخکنيو خلکو چې به عبادت کاوه نو له هغې سره به هم له خدای ﷻ نه داريدل، خو له ګناه سره هم له خدای پاک ﷻ نه نه داريږو.

د قرآن کريم ددې آيت په تفسير کې چې الله تعالیٰ ﷻ فرمايي: ((وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوا وَّقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ)) هغه څوک چې کوي هغه کارونه چې کوي يې او زړونه يې ډارېږي. حضرت ام المؤمنين سيدتنا عائشة صديقه رضی الله عنها فرمايي چې: ما له حضرت نبي کريم ﷺ نه پوښتنه وکړه چې دغه خلک چې په کوم کار لګيا دي خو زړونه يې ډارېږي چې خدای پاک ﷻ ددغو خلکو صفت کړی آيا له دغو خلکو نه زانيان، غله او بدعمله انسانان مراد دي؟ چې ګناه کوي او له خدای پاک ﷻ نه ډارېږي؟ نو بيا به خدای پاک ﷻ په هغوی باندې رحم کوي؟ نو حضرت نبي کريم ﷺ راته په جواب کې وويل: (لَا يَا بِنتَ الصديق!) نه! ای د صديق اکبر لورې! دا آيت ددې خلکو په باب کې نه دی، بلکې دا دهغو خلکو په حق کې دی چې: ((الَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوا)) چې لمونځ کوي، روژې نيسي، علم حاصلوي، جهاد کوي، صدقه او زکات ورکوي ((وَّقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ))) خو بيا يې هم زړونه ډارېږي چې آيا زما دا عبادت قبول شو او کنه؟

ځکه خو به صحابهٔ کرامو ﷺ له ډېر عبادت سره سره خدای پاک ﷻ ته ژړل. الله تعالیٰ ﷻ فرمايي: ((فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۝ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَب)) کله چې له لمانځه څخه فارغه شوې بيا خدای پاک ته بنه وژاړه، په دعا ځان ستړی کړه.

که یو څوک حج وکړي نو شپږ میاشتې به دعا کوي چې خدایه پاکه ! دا حج مې قبول کړې، آینده شپږ میاشتې به بیا دا دعا کوي چې خدایه پاکه ! په آینده کې بیامې حج نصیب کړې.

نو که څوک لمونځ کوي، روژه نیسي، جهاد کوي، علم حاصلوي ، بیابه هم له خدای ﷻ نه داریږي ، پس له هغې به بیا دی د رحمت مستحق ګرځي.

په حضرت زین العابدین به له اوداسه وروسته کوم حالت راتلو؟

حضرت زین العابدین بن الحسین بن علي ﷺ چې د حضرت علي ﷺ لمسی دہ، هغه به چې کله له اودس نه فارغ شو او بیابه د لمانځه ځای ته راغلی، ټول بدن به یې رپېده، رنګ به یې ژېړ شو، چا ورڅخه پوښتنه وکړه: چې کله اودس وکړې نو رنګ دې بدل شي او بدن دې په رپېدا شروع وکړي، ده ورته وویل: چې ته له دې څخه خبر یې چې زه اوس د چا په مخکې درېږم ؟ د چا په حضور کې ولاړ یم، له چاسره مناجات او خبرې کوم؟ لمونځ له خدای پاک ﷻ سره خبرې راز او نیاز دہ، هلته مونږ خدای پاک ﷻ ته مخامخ وایو چې: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝﴾

یواځي تاته عبادت کوو خاص له تاڅخه معاونت غواړو، نو لمونځ په حقیقت کي له خدای تعالیٰ ﷻ سره مکالمه ده.

د دنیا له یو وړوکي منصبدار سره چي مخامخ شي نو ژبه یې وددرېږي او خبري نه شي کولای، له خپل استاد او شیخ سره چي مخامخ شي نو غږېدای نه شي، نو هغه الله تعالیٰ ﷻ چي ستا د بدن د هر اندام له هر عمل څخه خبر او ستا په زره عالم ده اوبیادهغه په حضور کي ولاړ یو ، خو بیاهم دا سوچ راسره نه وي چي زه چاته مخامخ ولاړ یم. اوله چاسره غږېږم.

یو بزرگ فرمایي چي: که ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝﴾ دقرآن کریم آیت نه وای ، او یا د ﴿الحمد لله﴾ ویل په لمانځه کي لازم نه وای نو قسم ده که ما په ټول ژوند کي په لمانځه کي دا آیت ویلی وای ، ځکه چي په دي خبره کي مونږ دروغجن یو، په خوله وایو چي خاص ستا عبادت کوو او خاص له تاڅخه مرسته غواړو، حالانکه مونږ په څه لګیا یو، په ریاکاري اخته یو، توله توجه او التجاء مو انسانانو ته وي.

حضرت نبي کریم ﷺ فرمایي چي: په لمانځه کي به مخامخ د قبلي طرف ته لاړي نه تو کوي، ځکه د لمونځ کونکي او کعبې شریفي تر منځ الله تعالیٰ ده، لمونځ کونکی دهغه ﷻ حضور ته ولاړ ده.

اوس تاسي فیصله وکړئ چي : زمونږ لمونځ څومره بې حضوره وي، سلام لانه وي ګرځېدلی مونږ نبغ روان شو، دعا

نه کور، دا څه وجه ده ، وجه یې داده چې له الله تعالیٰﷻ نه وېره او خوف نشته، دا سوچ راسره نشته چې دا سوال وکړو چې خدایه پاکه! دا لمونځ مې قبول کړې.

مخکني خلک ټول د شریعت نمونې وې، دهغوی په وسیله خدای پاکﷻ مونږ ته د دین رڼاګانې را ورسولې. دهغوی بنیادي وجه دا وه چې هغه خلک په واقعیت کې له خدای پاکﷻ نه وېرېدل، خپل اعمال ورته غټ نه ښکارېدل اونه په خپلو عملونو دوکه کېدل.

د حضرت ابراهیم خلیل الله ؈ زیاته ژړا

حضرت ابراهیم؈ ته په انبیاوو علیهم السلام کې (خلیل الله) وایې، معنا یې داده چې یواځې او یواځې یې له خدای سره مینه وه، نور یې هېڅوک په دې مینه کې شریک نه وو، خو چې کله به د الله تعالیٰﷻ هغه د جلالیه صفاتو انوار په ده باندې غالب شول نو دخدای پاکﷻ له وېرې به یې دومره ژړل چې تر یو میل پورې به یې د ژړا غږ رسېده. الله تعالیٰﷻ حضرت جبرئیل؈ ورته راولېږه چې: زما خلیل ته ورشه او زما سلام ورته وایه، اودا هم ورته ووایه چې: دوست له دوست نه دومره داریږي ؟ ته خو (خلیل الله) یې! ته څرنګه له ماڅخه دومره دارېږي ؟ حضرت ابراهیم؈ ورته په خواب کې قسم

کوي چي: کله مي په ذهن کي د الله تعالیﷻ لویي راشي اوخپلو تقصیراتو ته متوجه شم، نو دا مي هېره شي چي زه دخدای پاکﷻ دوست او پیغمبر یم.

حضرت نبي کریمﷺ چي په ټولو مخلوقاتو کي اعلی ترین او بهترین مقام دده ده، خو په لمانځه کي به یې بیا داسي ژړل چي د سیني مبارکي به یې داسي غږ راووت لکه کټو او یا چای جوش چي جوش خوري، یا لکه میچن چي گرځوي، په لمانځه کي به دومره ولاړ و چي پښي مبارکي به پړسېدي. صحابۀ کراموﷺ به ویل چي: کاشکي د لاري د غاړي یو بوټی وای، چي حیواناتو خوړلای وای ځکه نه هغو نه پوښتنه نشته، له مانه خو به پوښتنه کېږي.

اصل مطلب داچي باید خپل مسئولیت ته متوجه شو، ددغو دوه نعمتونو قدر وکړو، صحت او فراغت غنیمت وگڼو، خدای مکړه که دلته څه مشکل له کوم طرف نه راپېښ شي، بیابه دغسي مجلس نه شو کولای.

دغسي وخت په میرانشاه کي هم و، طالبان و، مدرسي وې، د درس حلقې او خانقاگاني وې، خو چي د بنده حکم راغی چي کډې بار کړئ نو بیا له هغې وروسته خلکو ارمان کاوه چي کاشکي مو دا وخت هسي عبث نه وای تېر کړی. خو بیا نعمت له زوال څخه وروسته ژړا او فریاد کومه گټه نه لري.

کله چي واقعي عشق او محبت وي نو چي مريد له پير نه بېل شي، شاګرد له استاد نه، دوست له دوست نه نو بيا سړى پوه شي چې کاشکې مې له وخت نه استفاده کړې واى.

نو څومره مو چي وس وي د خداى ﷻ ددغو نعمتونو قدرداني وکړئ، له نېکو خلکو سره علاقه دوامداره ساتئ، په مجلسونو کې يې شرکت کوئ، د عبادت طرف ته تلوار کوئ، ځکه مرګ پټ ګذار کوي، نېټه يې معلومه نه وي چي څه وخت به راځي ؟ دقيامت په علامو کې راځي چي : يو سړى به خولې ته مړى پورته کړي خو قيامت به وربانديې راشي او مړ به شي، دا اوس هم داسي مرضونه شته چي پياله ورته ډکه وي او دى مړ شي، له کوره ووځي او بېرته يې مړى ورته راوړي.

له حضرت نبي کريم ﷺ نه چاپوښتنه وکړه چي: قيامت به څه وخت وي ؟ حضرت نبي کريم ﷺ په دغه مجلس کې يوه کشر ته اشاره وکړه چي دغه به لا سپين ږيرى شوى نه وي چي په تاسي به قيامت راشي. نو په دې کې اشاره دې ته وه چي انسان څرنګه مړ شو قيامت يې شروع کېږي، يعني کشر به لا سپين ږيرى نه وي او مشران به مړه شي نو قيامت يې شروع ده. (اِذَا مَاتَ الْاِنْسَانُ فَقَدْ قَامَ قِيَامَتُهُ) کله چي انسان مړ شو نو قيامت يې شروع ده، فى الحال يا عذاب ده اوياهم راحت.

وروسته به بيا افسوس کوو، دقيامت د ورځي يو نوم (يوم الحسرة) ده، يعني د ارمان ورځ، بيابه هلته نېک عمله انسان

هم ارمان کوي چې کاشکې مې د بر عمل کړی وای او بدعمله به هم ارمان کوي چې کاشکې مې توبه په دنيا کې ايستلې وای، داچې د ژوند په پای کې ارمان کوو، ياپه آخرت کې ارمان کوو، که له سپين ږيري نه پوښتنه وکړو هغه هم په تېر عمر او ځوانۍ ارمان کوي، که لږ عقل ولري هغه هم ارمان کوي چې هسې مې ژوند عبث تېر کړ، علم مې ونه کړ، د دين خدمت مې ونه کړ، دآخرت له پاره مې څه ذخيره برابره نه کړه، نو دا چې په ژوند کې ارمان کوي نو په قيامت کې خو به خامخا ارمان کوي څکه چې دهغې يو نوم (يوم الحسرة) دی، نورهم د بر نومونه لري، لکه (قارعة، غاشية، التغابن) دی چې بيابه هرڅوک ارمان کوي.

له دې وجې نه حضرت نبي کريمﷺ فرمايي چې: (مُوْتُوْا قَبْلَ اَنْ تَمُوْتُوْا) ځان مړ وګڼه مخکې له دې نه چې ته مړ شې، اوس له ځان سره فيصله وکړه چې زه مړ شم اوپه قبر کې مې ښخ کړي، له ماسره ملائکې سوال اوجواب شروع کړي نو زه به په کوم عمل خلاصيږم؟ له ځان سره چې دې محاسبه شروع کړه داد خلاصېدو لاره ده. له ځان سره حساب کوه چې که داکار وکړم نو قابل د رَحَم يم اوکه دا غلط کار وکړم نوبيا به د قبر له عذابونو سره مخامخ کېږم.

که دا سوچ له چاسره پيداشو نو آخرت کې هم کامياب ده او دنيا يې هم ګل ګلزار ده، بيابه ارمان نه کوي، بيابه د راحت

معامله ورسره کیږي، دخوشحالۍ مرحلې به یې شروع کیږي او تکلیفونه به بالکل نه وي.

الله تعالیٰ ﷻ دې زمونږ ټولو سوچ او فکر د آخرت طرف ته وګرځوي.

آمین ثم آمین.

وَآخِرُ دَعوَانَا اَنِ الحَمدُ لِله رَبِّ العٰلَمِين

وصلی الله تعالیٰ علی خیر خلقه سیدنا وسندنا وشفیعنا و مولانا محمد وعلیٰ آله واصحابه واتباعه واهل بیته اجمعین

(٥٤) مجلس

په انسانانو باندې درې لوی امتحانونه

﴿ تَبَٰرَكَ ٱلَّذِى بِيَدِهِ ٱلْمُلْكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ۝ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلْمَوْتَ وَٱلْحَيَوٰةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۚ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْغَفُورُ ۝ ﴾

خداوندمتعال ﷻ دانسانانو اوپیریانو په پیداکولوکې لوی حکمت ددغو انسانانو اوپیریانو تجربه کول دي خداوندمتعال ﷻ ژوند اومرګ ددغه له پاره پیدا ده که همیشه ژوندون وای مرګ نه راتلای بیاهم دامتحان ثمره نه ښکاره کیده اوکه مرګ وای بیرته ژوندون نه وای بیاهم دامتحان ثمره نه ښکاره کیدله،خدای پاک یو وار په دنیاکې ژوندون خلکوته ورکوي له لیږ وخت نه نیولې تردېره وخت پورې دچالږ وخت اودچا ډېر وخت بیا دهغه نه وروسته په دغو مخلوقاتوباندې مرګ راولي ،دمرګ نه وروسته بیا ژوندون راولي ،ددې له پاره چې دغه دنیا اول ژوندون دانسانانو دامتحان ژوندون ده ،دپیریانو دامتحان ژوندون دی، اودوهم ژوندون ددغه امتحان دنتیجې ژوندون دی چې په دغه امتحان کې چاڅهٔ کړي اوله دغه سره به بیاهلته څهٔ کیږي ،خدای پاک ﷻ مرګ اوژوندون ددې له پاره پیدا ده چې دتاسو امتحان

راځلي چې تاسو کوم یو ډېر ښه ده په اعتباردا عمالوسره چې ځومره ډېرښه وي هغه خدای پاک ﷻ ته ډېر محبوب دی کوم یو په امتحان کې ښهٔ کامیاب دی ،دهغه لپاره دخدای پاک له طرف نه ډېر ښه انعامات تیار دي.

دانسان په ژندګي کې امتحانونه

خوډغه امتحاني ژندګي دانسانانو په دنیاکې چې خدای پاک پیدا کړې ده په څوقسمه په انسانانو باندې امتحان راځي.

موهم امتحان په انسانانوباندې په اعتبار دعمل سره ده ،داچې خدای پاک ﷻ لمونځ ،اودس ،روژه، زکات ،حج ،جهاد، علم ،قرباني ،سرسایه اوصلې رحمي اوداسې نورنیک اعمال په خلکو مقرر کړې دي ،ورسره یې غلا ،زنا، درواغ،غیبت، رشوت، خیانت،غصب ،قتل ،ظلم ،پوچ الفاظ ،بهتان ،شیطانت ، حسد ، تکبر اوعجب اوداسې نورکارونه حرام کړې دي ،دا اصلا مهم شی د امتحان دتجربې دا امر اونواهي دي چې خدای پاک ﷻپه کوم شي امر کړی دی چې دا اوس یې څوک په ځای کوي اوکه نه یې په ځای کوي اودغه امتحان کې رب تعالی خپله انسانانو ته اختیار ورکړی ده .

حضرت نبي کریم ﷺ به دکفارو په نه ایمان راوړلو ډېر غمجن کیده ،ډېروعظ اونصیحت به یې ورته وکړچې هغوی به ایمان نه راوړلو نوده به ډېر ژړل اوخفه کیده به .

الله تعالی ﷻ ورته وایې چې ته دې‌پره غمه چې کافر ایمان نه راوړي ،خان وژني که زما اراده ددې وایې په زوره خلک مسلمان کړم نوداسې معجزه به مې ورښکاره کړې وه چې بیا به دهیچاهم دمخالفت طاقت نه وه ،زه یې په زوره هم مسلمانه والای شم ،لکن دنیا دامتحان ځای ده په زوره کار زه نه کوم یعنې الله تعالی قادر ده خوپه امتحان کې یې خپله خلکوته اختیار ورکړی ده چې په خپله خوښه روژه ونیسي اوکه نه ؟ لمونځ کوي اوکه نه ؟ نور اوامر په ځای کوي اوکه نه ؟ اوډهغو نواهیوځخه چې انسان منع کړشوی دی له هغو ځخه به خپله خوښه ځان منعه کوي اوکه نه ؟

نولوی امتحان په اعمالوکې ده اوپه دغه امتحان کې یې دکوشش کولواختیار موږ ته راکړی دی اوورسره یې دارحم هم راباندې کړی دی چې دامتحان دکامیابې ځایونه یې هم راښودلې دي.

مثلا په مدرسوسکولونواوپوهنتونوکې چې امتحان دطالبانو اوشاګردانو اخیستل کیږي نوکوم استاذ چې نفس اشاره،کوم ځای ته وکړي دوی داستاذ دادېرلوی احسان منې چې پدغه ځای کې استاذ اشاره کړې وه ،کیدای شې امتحان پدغه ځای کې راشي داځای به موږ سم زده کړواوخدای پاک ﷻ اشاره نه ده ورته کړې بلکې په واضحه توګه یې ښودلې دي ،په ښکاره یې بیان کړي دي.

دالمونځ ده اوداپې نتیجه ده ، داروژه ده اودایې نتیجه ده، دازکات دی اودایې نتیجه ده، داعلم ده اودایې نتیجه ده،داجهاد

دي اودابې نتيجه ده نوهرڅه یې په ښکاره بيان کړي دي اوورسره ورسره يې ۱۰۴ کتابونه او ۱۲۴۰۰۰ زره انبياء يې دخلکو دپوهې لپاره رالیږلي چې په دغه امتحان کې کامیاب شي اودشک ځای ورته پاتې نشي.

اوهمدارنګه دهغونه وروسته چې دهغو وارثان چې په میلونودي بیایې په بدن کې دقابلیت دزده کړې شیان پیداکړي دي ،سترګې يې راکړي چې وربانديې وينو ،غوږونه يې راکړي چې خبرې وربانديې اورو ،که په خپله نه وربانديې پوهیږو له بل نه يې زده کولای شو، عقل يې راکړی چې دخبرو سوچ وربانديې کوو اوددغو احساناتوسره سره يې په دې يې هم خبرکړي يو چې په دې امتحان کې ناکامي په يوه وجه دبانديې راغلي اونفس اوشيطان دربانديې غلبه وکړي بيرته په دنياکې دخلاصيدلو لار مې هم درته خلاصه کړې ده.

داسې نه ده چې نه يوځل ناکام شوې پرچه دې ختمه شوه اوبيا دې کارنه کیږي ،نه بلکې که بيرته کوشش وکړو سوال غلط درنه حل شوی وي نوتوبه وباسئ دخدای پاک ﷻ دربارته رجوع وکړئ ،ژرا وې وکړئ،نوهغه ليکل شوی شي ،چې دهغه نتيجه داده چې په جهنم کې پرې غوزول کیږو هغه ټول په دنياکې درته ختموي.

يعنې دهر چې غافله نشو نواخرت ته دګناه سره دورتګ لاره پره نشته ،خوداچې بيا د دومره ښوونو اويادونو سره اخرت ته دګناه سره ځو، وجه داده چې موږ غافله يو.

حضرت عبدالله بن عباس ؓ د مرغانو په ژبه پوهېده

په قرانکریم کې راځي چې حضرت سلیمان علیه السلام ته خدای پاک ﷻ دمرغانو په ژبه هم علم ورکړی و، تفسیر لیکي چې ابن عباس ؓ ته چې دحضرت نبي کریم ﷺ داکازوی ده، هغه ته یهودیان راغلل ورته وایي چې موږ دتانه په یوڅو شیانوکې پوښتنه کوو که راودې ښودلې نوموږ بیا ایمان راوړو اودتاسو دین حق دی ،نودوی دحیواناتو د"آوازو پوښتنې وکړي چې قنبر مرغه څه وایي؟ هغه دا وایې ﴿ اللهم العن میغض محمد ومبغض ال محمد ﴾ خدایه ! ته دحضرت نبي کریم ﷺ اودده دکورنۍ په دښمنانو لعنت وکړې، دامرغه همیشه خدای پاک ته داسوال کوي ځکه چې دغه مرغه دحضرت نبي کریم ﷺ سره محبت لري. اورسول الله ﷺ رحمت دعالم دی اوچې له رحمت سره څوک دښمني کوي هغه درحمت لائق نه دی.

دچرګ په هکله یې پوښتنه ورنه وکړه . ده ورته وویل چې چرګ دا وایې :﴿ اذکروا الله یاغافلون ﴾ ای غافلانو خدای پاک ﷻ یاد وئ.

اوس نو چرګ یو مرغه دی چې په هغوګنده ګیوکې دده ژوند دی ،زموږ اوتاسې دخوراک شی ده لکن هغه موږ ته نصیحت کوي چې ای غافلو انسانانو دخدای پاک ﷻ یادونه کوئ.

آس چې دجنګ میدان ته ورګډ شي نوپه ششنیدا کې داوایي (سبوح قدوس رب الملائکة والروح) دالله تعالی ﷻ تسبیح اوپاکي بیانوي ،خای دی ذکر دی چې دلته دخدای پاک ﷻ یادونه وشي نوبیا خدای پاک ﷻ نصرت درسره کوي.

چونګنبه چې خدای پاک ﷻ په اوبوکې یوضعیف مخلوق پیداکړی ،هغه وایي : (سبحان للمعبود فی الحجج البحار) پاکي ده هغه خدای پاک ﷻ چې دده عبادت دریابونو په منځ کې هم کېږي.

نوکه په دریابونوکې حیوانات دي هغه هم دخدای پاک ﷻ په ذکر باندې لګیا دي.

اوجنت یې ما اوتاته تیار کړی ،دا دخدای پاک ﷻ داسې مخلوقات دي چې یواځې دالله تعالی ﷻ داحساناتو شکریه اداء کوي،خوعقل دانسان لپاره،علم دانسان لپاره،ښکلی وجود دانسان لپاره،کمال دانسان لپاره اوپه اخرت کې جنت اوانعامات اودرب تعالی دیدار هم دانسان لپاره اوددوی لپاره هیڅ شی هم نشته.

خودایواځې دخدای پاک ﷻ په دوی باندې احسانات دي ،دوی وخت په غفلت نه تیروي،انسان چې خدای پاک ﷻ ترټول مخلوقات نه اشرف پیداده اوټول مخلوقات یې دده دګټې لپاره پیدا کړې دي هغه بیا خپل وخت په غفلت تیروي خوددغه غفلت دوېښولو لپاره الله تعالی وخت په وخت موږ ته تنبیه راکوي ،امتحان ده ، بیدارشه!

په موږ باندې چې خدای پاک ﷻ روژه فرض کړې ده ددغې اصلي هدف اومقصد خدای پاک ﷻ ذکرکوي :﴿ لعلکم تتقون ﴾ په تاسو روژه ددې لپاره فرض شوه چې تاسو له خدای پاک ﷻ نه ووارشئ . دا اوس په انسانانو باندې دخدای پاک ﷻ له طرف نه امتحان راغلی ،که چېرې دغه روژه چا په صحیح معنا ونیوله نوپه هغه کې ویره اوله ګناهونوڅخه اجتناب پیداکېږي ،بیاکامیاب شو بیا داسې کامیاب شو چې ددغې روژې په برکت مخکې یې کومې ګناوې کړې هغه ټولې ورته معاف کوي،هغه دده عمل نامه چې چټله لیکل شوې وه هغه بیرته ورته صفاکوي، ددغه روژې نه ترمخکې روژې چې څومره صغائرګناهونه شوې وي هغه ټول ورته معاف کوي اوچې کله ګناوې معاف شوې نودغه انسان دخدای پاک ﷻ ددوستانو له جملې نه ګرځوي . څکه چې دخدای پاک ﷻ په امتحان کې کامیاب شو .

دالله تعالی ﷻ دوستي له تقوا پرته نه پیداکېږي ځکه خداوندمتعال ﷻ چې فرمایي ﴿ إِنْ أَوْلِيَآؤُهُۥٓ إِلَّا ٱلْمُتَّقُونَ ﴾ بیا خپله متقیانوته خدای پاک جنتونه تیارکړې دي : ﴿ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴾ دمتقیانو بیا کامیابي وي، باغونه ،بڼې ،حورې اوغلمان دي ،دشرابو اوشیدو ډک جامونه دي اومیوې دي ،داټول ددې دنیا دمتقیانو له پاره دي .

نوپه عبادت کې امتحان ده پدغه امتحان سره انسان صفاکېږي ،متقي کېږي، په تقوا سره انسان دخدای پاک ﷻ

دوست گرځي اوخدای پاک ﷻ ددوستي په نتیجه کې بیاداسې دجنت انعامات ورکوي چې نه په دنیاکې چالیدلي اونه یې په غوږو دهغوپه هکله څه اوریدلي اونه دچاپه زړونوکې دهغوی تصورتیرشوی.

نواول مهم امتحان په انسان دعباداتو دی، که انسان په دې امتحان کې کامیاب نه شو نوبیا خدای پاک ﷻ نورامتحانونه ورباندې راولي ،چې عاجزه شي ګوندې خدای پاک ﷻ ته راجع شي،کله بیا مرض ورباندې مسلط کړي اوکله بیا ظالم بادشاه ورباندې مسلط کړي ،کله کفار ورباندې غالبه کړي بیا یې په دې قسمه امتحاناتوکې راولي،څکه چې خپل عبادت اوخپله وظیفه یې ونه پیژانده.

نوپه دنیاکې یې خدای پاک ﷻ پدغه پوهوي چې ګوره چښتن دې زه یم، په خپل غنا اومړینت ،په خپله څواني اوقوت باندې دوکه نه شې،مریض کوم دې هم زه ،مسکنت هم زه درباندې راولم،مظلوم کوم دې هم زه.

نوبیا دا امتحان په خلکو باندې راولي داچې دڅومره تکلیفونه سره انسان مخکېږي دادخپلواعمال نتیجه ده، په هغه کې بیا که څوک کامیاب شول،صبریې وکړ،خدای پاک ﷻ ته یې غاړه کېښوډله ،عاجزي یې مختاره کړه،دخپل ګناهونو نه توبه ګار شو بیا پدغه امتحان کې داګټه ده چې هغه مخکني تول ګناهونه خدای پاک ﷻ ورته معاف کوي، باغي و،خو عاجزشو

خدای پاک ﷻ ته يې غاړه کېښوده بيا نو توبه ګار شو خدای پاک هغه ګناوې دډغو تکليفو په ذريعه ورته معاف کوي.

ﷻ که بيا ېدغه امتحان کې هم دا انسان پوه نشو او دايې وويل چې دنيا ده کله به انسان مريضيږي، کله به بيا روغ رمټ وي، کله به مسکنت ورباندې راځي اوکه به مالداره کېږي سوچ ونه کړعقل يې کارپرينبود، دايې ونه ويل چې دا دخدای پاک ﷻ په ماباندې يو امتحان را وستلی نوبيا الله تعالی ﷻ يدغه انسان دريم امتحان راولي اوداډېر خطرناک امتحان دی هغه دا چې په دې انسان باندې درزق آزادي راولي ،مالداره شي ،قدرت ورډېر کړي،صحت يې برابر کړي.

په دې امتحان کې انسان دسختې خطايي سره مخامخ کېږي ځکه چې په مرض ،مسکنت اومظلوميت کې خوله انسان سره عاجزي وي ،بغاوت نه شي کولای.

نوکه په دې يوه طريقه هم اصلاح نه شو نوبيا خدای پاک ﷻ نورنعمتونه هم ورزيات کړي او استدراج ته يې ورسوي اودافکر کوي چې داهرڅه زه کوم ،نوورځ په ورځ ،ساعت په ساعت يې دګمراهي طرف ته زورونه کوي.

هغه مخکې داسې امتحانات وچې په هغوکې ګناهونه ورباندې ختميدل اودا داسې امتحان دی چې ګناهونه يې ساعت په ساعت ورزياتېږي.

تاسو به ډېر خلک ليدلي وي چې څرنګه لېږ په خيته موړ شي نودستي تلويزون کورته راوړي، سينما او د (وي سي ار)

خاېونو ته تگ راتگ زيات شي ، شراب چښتل شروع کړي،په بل مسلمان ناحقه ظلم شروع کړي، خواهشات ورباندې غالبه شي په زنا اخته شي،په لواطت اوبدعملي لگيا شي. نوورځ په ورځ يې خداى پاک ﷻ بيا غرقوي ؛نودا بيا خطرناک امتحان دی ،تول په دې دوکه دي چې زه ښه سړی يم چې ماته خدای پاک ﷻ ډېر مال او اولاد راکړی ؛نو دتوبې طرف ورنه هيرشي ،دې ته يې پام هم نه وي چې داالله تعالی ﷻ احسان ده،شکريه به يې اداء کړم اودې ته يې پام نه وي چې غرق به شم توبه به وباسم،نو نوريې خدای پاک ﷻ غرقوي.

کفار هم په دې خبيثه دنيا دوکه وو چې دانبياء عليهم السلام مقابلې به يې کولې اوبيا به يې ورته وويل چې تر تا نه موږ خدای پاک ﷻ ته ورنږدې يو ،له تانه يې موږ ته ډېره دنيا راکړې،له تانه يې موږ ته ډېر اولادونه راکړي، له تا نه يې موږ ته ډېر قدرت راکړی.

اوکه ديو مسلمان په مقابل کې و هغه ته به يې هم دا ويل.

دوه ورونه چې يو د دنيا طالب او بل د اخرت طالب ده

په قرانکريم کې واقعه راځي .دوه ورونه دي له يو پلار څخه ورته اته زره روپۍ پاتې دي ،هريو ته څلور- څلور زره روپۍ ورسيدلې ؛خو يو هغه خپلې روپۍ په دنياالگوي ،په زر روپۍ يې زمکه واخيستله،اوهغه بل زر روپۍ صدقه کړې. بيا هغه دزمکې

دخدمت لپاره په زرو روپو غلامان واخېستل اوهغه بل بیا زر روپی صدقه کړي. هغه بیا په زر روپی واده وکړ اوهغه بل بیا زر روپی صدقه کړي.

هر وار دا وایي چې خدایه پاکه ده په دنیا زمکه واخېستله اوزه داخرت زمکه اخلم.

ده ددنیا غلامان واخېستل زه داخرت غلامان اخلم،ده ددنیانبځه وکړه زه داخرت حوره کوم. بیا چې د ډېر احتیاج په وخت کې دا خپل وروړته ورغي ورته وایي چې څه کومک راسره وکړه نودی یې ملامتوي چې زما اوتا دنیا یوه برابر وه څلور زره دتا وې اوڅلورزره زما وې،بې عقله ټولې دې خیرات کړې اوس راشه اوګوره زما په باغوباندې وګرځه څه چې ماته خدای پاک ﷻ باغونه راکړي،څومره غلامان اوخادمان دي اواخرت نشته که بالفرض دوهم واري ژوندون راشي بیا به هم زما له تانه ډېر وي ځکه چې په دنیا کې مې تر تانبه ساتي نوپه اخرت کې به هم ترتانبه یم.

هغه بل ورته وایې چې ګوره داسې به دې نه ویل ،دابه دې ویل چې په مادخدای پاک ﷻ احسان دی ،کفر اوبغاوت ولې کوې؟ الله تعالی ﷻ په دې قادر دی چې بیرته یې ماته راکړي اوله تانه یې واخلي.

سهار چې کله راپورته شول په باغ یې اور لګېدلی و اوټول سوزلی و.

اوس نودغه دنیا ده ته دعزت شی معلومیږي چې په دنیا کې
بې مانه ډېر شی راکړی ،که اخرت ته لاړشو نوهلته به هم ترتا زما
ډېر وي.
نودا موجوده انسانانو کې هم داسې خلک شته چې دچا دنیا
ډېریږي دوی ورځ په ورځ باندې په دوکه کې ولیږي حتی په
ټولوخلکو کې ځان ښه ورته معلومیږي ،ځان دخبري سړی هم بولي
او دافکر ورسره وي چې په ملجس کې کېنم نوباید زه وغږیږم ،زه
ترټولوهوښیار یم،ترټولو خلکو دي زما عزت وشي،له ټولوخلکو
زه عزتمندیم، مرکه باید زما په خبره فیصله شي، قدرت اوهرڅه
زما په واسطه وشي ځکه زه ترټولوخلکو عزتمند یم. ولې ؟ دنیا
مې ډېره ده.

حضرت نبي کریم ﷺ ته یوشامي دخپلې علاقې صفت کوي

دشام دعلاقې حضرت نبي کریم ﷺ ته یوځوک راغی اودهغې
علاقې صفت یې ورته وکړچې زموږ علاقه ډېره سرسبزه اوسرابه
ده،خدای پاک ﷺ هم مبارکه زمکه ورته ویلې ده، ښه باغونه
اوفصلونه لري.
حضرت نبي کریم ﷺ ورته وایې چې په داسې سرسبزه علاقه
کې ین نوبیاڅهٔ وریاندې کوي. ده ورته وویل چې بیا ښه ښه
خوراکونه ورته تیاروو،د دوډۍ وخت وي ښه خوراکونه ،ښې
میوې وي ځکه آبادیو.

حضرت نبي کريم ﷺ ورته وویل چې ددغه ښه خوراک نه بیاڅه جوړیږي ؟ دی ورته وایې چې یارسول الله ! ﷺ ته ښه پوهیږې نورچپ شو. حضرت نبي کریم ﷺ ورته وویل چې ددنیاحقیقت دغه شی دی . اصلا ددنیا اصلي حقیقت دغه ګندګي ده .

اوس زموږخلکوته په دغوګندګیوخان عزتمند معلومیږي ،چې څوک ترټولونه ډېر په ګندګیوباندې ککړوي ،ترټولو څان ورته عزتمند ښکاریږي ، داوجه داده چې شیطان دوکه کړي یو.

د شیطان د دوکې مثال په محسوساتو کې

د (الهکم التکاثر) په تفسیرکې تفسیرعزیزي لیکي چې یوسړی ښه دنیادار ده ،ښه ډېره دنیا اوجاید ادلري،په کورکې یې ورته وویل چې داشی نشته، دانشته،دانشته. نودی په دې نیت له کوره راووت چې مثلا بوره واخلم،اوره واخلم، غوړي به واخلم ،چای به واخلم دکورنورضروریات به پوره کړم نوښې ډېرې روپی یې له څان سره را واخستې اوس شیطان ،چې دانسان دښمن دی په لارکې کمین ورته نیولی ،په لارکې خلک شراب چکې ،ده ته هم داخیال وروګرځیده ،شیطان یې دوکه کوي چې روپی ډېرې دي داخلک یې چکې راشه ته هم یوبوتل وچښه چې څه خوند پکې شته ،نوشراب یې وچښل اوپه روميې څل ډېر زیات اثر کوي نوبیا ولاړشي چیرې په یوګندګي کې ولویږي ،غله راشي دېې ګوري چې داڅوک دی؟ چې راجګ یې کړي اوجیبونه یې وګوري نوهغه ټولې روپی ورنه ویسي ،لکه دا نن سبا چې په موټروکې

ځ دنیښ شی ورکړي اوټولي روپۍ ورنه واخلي، دغه انسان په هغه ګندګي کې خالي پاتې شي ،اوټوله سرمايه ورنه ويسي، ماذديګر يې خپل خپلوان راشي اودی په ګندګي کې پورت وي او وايي چې فلانکی خان صاحب خوپه ګندګي کې پورت دی، چې راپورته يې کړي جيبونه يې وګوري ټولې پيسې چا ورنه وړې وي، هيڅ شی ورسره نه وي،هم سرمايه ولاړه شي ، هم په بې عزتي،بې عزته شي اوپه اخرت کې به بې خدای خبرچې څه حال وي.

نودنيا داسې ده چې شيطان موږ ته په کمين کې ناست دی ،دچاچې روپۍ زياتې شي څوک په شرابو اخته کړي، څوک په زنا اخته کړي اوڅوک په نورو بدعمليو لګيا کړي، خو هغه يې بنيادي سرمايه چې ايمان ده، ورختموي، بيا به په مرداره نالي باندې پروت وي، دهلاکت کندې په غاړه به وي په اخرت کې به دسخت مشکل سره مخا مخ کېږي.

نوبنيادي اواصلي هدف وپيژنئ چې مقصود په عباداتوکې په انسانانو باندې دخدای پاک ﷻ له طرف نه امتحان ده، هرانسان دې بايد دېته متوجې شي چې زه ځان ورته تيارکړم،که نوي نوپه دې پوه شي چې بل قسم امتحان راباندې را وران دی ، تکليفونه به راباندې راځي اوکه څوک په راحتو کې و هغه دې نه خوشحالېږي چې زه په خدای پاک ګران يم ،ولې ؟ ځکه چې ماده ګټلې ده.

زموږ شناخته دنيادار خلک موږ وينو چې روژه په صحيح طريقه نه نيسي، لمونځ په جمعه نه کوي ،لمونځ په صحيح طريقه

نه کوي، دخدای پاک ﷻ حق نه اداء کوي؛خوچې پوښتنه وکړي هغه فلانکی مالدار چېرې ده؟ نوکله یې شپږ میاشتې اوکله یې اووه میاشتې په کراچۍ اولاهورکې تېرکړې وي یا کابل ته تللی وي،یا دوبۍ او سعودي ته تللی وي اوپه دې ګندګۍ پسې لګیا وي.

نودا امتحانات دي په موږباندې ؛نوپه امتحان کې به سړی زیرک اوسیږي ،هرسوال ته به زیرک وي اوداسې سخت امتحان ده چې په اینده کې په قیامت کې دا زمکه په سړي شاهدوي ،خپل اندامونه به په انسان شاهدي ورکوي،ملائکې به په سړي شاهدي ورکوي،الله تعالی ﷻ په سړي شاهدي وي ،بیا هیڅ شی پټ نه پاتې کېږي ،ددغې نتیجه به هلته سړی ویني، په انبیا ء کرامو علیهم السلام رنګ رنګ تکلیفونه راغلي،خودوی پوه و چې داامتحان ده.

په حضرت ایوب علیه السلام امتحان اوپه هغې کې کامیابیدل

حضرت ایوب علیه السلام سخته ډېره دنیادرلوده ،ښۀ اولادونه، ښه صحت یې درلود؛خو ابلیس لعئین خدای پاک ﷻ ته وایي چې دی ځکه عبادت کوي چې دنیا ډېره لري،ورته خلاص ده. خدای پاک ﷻ شیطان ته وویل چې څه په دنیا یې ته مسلط شه،نوشیطان یې په دنیا مسلط شو نود اوښانو یې چې څومره ګلې وي په هغو تولو مرض ولګیده اوتول ختم شول،نوشیطان

ورته راغی اوورته ویې ویل چې اوښان دې ټول تبا شول . حضرت ایوب علیه السلام ورته وویل چې الحمد لله ،خدای پاک ﷻ راکړي و هغه واخیستل . حضرت ایوب علیه السلام پوه و چې امتحان دی.

بیا په غواو اومیږو مرض ولګیده هغه ټول ختم شول ،په هروار به شیطان دشپانه په شکل ورته راته اوورته ویل به یې چې غواوې ختمې شوې ،پسونه ختم شول ؛خو ده به ورته وویل چې الحمدلله ؛ خدای راکړي و ،خدای واخیستل .

بیا ابلیس لعین وایې چې اولاد یې ډېر دی ،په هغو یې زړه تکیا دی ځکه عبادت ته خلاص دی ،دګټې یې خلک شته . الله تعالی ﷻ ورته وویل چې په هغه هم ته مسلط شه . ۱۲یا ۱۴ اولادونه یې په یوه کوټه کې ناست ول ،په هغوټولوکوټه راولویده او ترې لاندې شول اوپه یوځای مړه شول؛ نوشیطان په داسې شکل چې ویني ورنه بهیدلې ورته راغی چې ټول اولادونه دې له کوټې لاندې شول اومړه شول . حضرت ایوب علیه السلام وژړل نوشیطان خوشحاله شو چې کامیاب شوم ،بې صبري خویې شروع کړه ، خوهغه خدای پاک ﷻ ته ر جوع کوي چې داپه ماباندې دتا امتحان دی ، اوپه مسلمان باندې خودمسلمان زړه سوی دایمان علامه ده.

کله چې شیطان په دې کې هم ناکام شو نووایې چې دی خوښه صحت لري ځکه ښه عبادت کوي ؛نوخدای پاک ﷻ ورته وویل چې په وجود یې هم ته مسلط شه ،نوپه وجود یې هم شیطان مسلط شو

اوخارښ پرې ولګيد ،بدن به يې ګراوه- ګراوه ترديې پورې چې غوښه يې ټولې ټوټې شوې ،بدن يې خوړين شو، خو دحضرت ايوب عليه السلام په عبادت کې بياهم دخداى پاک ﷻ کوم تقصير اوفرق را نه غى.

چې کله په دا ټولو امتحاناتو کې ناکام شو حضرت ايوب عليه السلام ته بيرته خداى پاک ﷻ خپله رضا اوکاميابي ، صحت اوځواني ،اولادونه اومالونه ،سره اوسپين ورکړل،او ددنيا اواخرت ټول انعامات يې ورکړل.

نوسړى چې په دې پوه شي چې په دې کې امتحان دى نوبيا انسان ورته متوجې کېږي اوکاميابيږي.

په بدعملو خلکو باندې چې امتحان راشي : مرض اومسکنت راشي ؛نوهغوى ته درک نه لګيږي چې غرض پکې څه و،لوګه اوتنده ورباندې راشي ؛نودرک نه ورته لګيږي چې په دې کې مطلب څه دى ؛خو په نيکانو چې مرض راشي ،نوهغوى ورباندې پوهيږي چې دا امتحان دى نو صبر به وکړم نوبيا مې ګناهونه ورباندې ختميږي.

چې روژه ورباندې راشي نوپوهيږي چې عبادت دى ،په دې سره مې ګناهونه ختميږي، اوس نو چې امتحان کې هرې نقطې ته متوجې وي نوبيا دالله تعالى ﷻ انعامات د هر زيات دي.

نوهره ورځ بيان ته هم ضرورت نشته ،مونږ هره ورځ لګيا - لګيا يو. اوخلک يې څوک راسره مني هم نه، صرف دلته چې راشي

نوټول سرونه ښوروي اوښه په شوق ناست وي چې ربنتیا مومن
خودلري ځای نه پدغه نیت راغلي يو.
داخبره ښکه کوو چې دا پند به مورخه وخت اخلو:

از جوانی تابه پیری واز پیری تا به کی

یعنې له ځواني څخه ترسپین ږیرتوبه اوله سپین ږیرتوبه تر څه وخت پورې هوښیارېږې ؛خوچې له دې ځایه ولاړ ښي بیا هیڅ نه وي ،داسې خلک شته چې تراوسه پورې يې ږیرې نه دي پرې اینبې ، بس صرف دا وايي چې درځئ دخلیفه صاحب داسې ښه مجلس وي .داسې ښې ژړاوې،دعا پکې قبلیږي ،پدغه نیت را روان وي چې گناهونه به مودلته معاف کیږي خوبیاهم دعمل کوشش ډیر کم وي.

داتبلیغان ډیرې اسانه خبرې کوي ،دجمعې دلمانځه وروسته دا درود ووايه نوداتیا کالو عبادت درته معاف کیږي بې عمله خلک ددې دردو په ویلو سره داسوچ کوي چې سود اوشراب هم ورباندې معاف کیږي . نوبیا په سود شروع وکړې ځکه چې هلته درود شریف وایي . دېته خونه گوري چې په دې درود شریف باندې دچا گناهونه معاف کیږي اوڅه وخت ورباندې معاف کیږي

که چیرته یوانسان په اخلاص ،صحیح نیت اوعقیده سره په یومجلس کې کیني اودخدای پاک ﷻ خبرو ته غوږونیسي، دحضرت رسول کریم ﷺ احادیث مبارک واوري اوپه هغه مجلس

کي دالله تعالی ﷻ ذکروشي ؛نو د دوزرو هغو مجلسو چې په هغه کي لهو اولعب ،توکي اومسخري شوي وي ، کفاره گرځي.
اوهمدارنگه دیوشوم شخه ټوله علاقه هم ویرانه کېږي لکه چې وایي:

ازدست یک شوم سوخت شهر روم

کله داسې وي چې په یومجلس کي د ډېرنیک خلک،دخدای پاک ﷻ درحمت مستحق خلک وي خویوداسې بدبخته اوعناد کس ناست وي چې صرف هغه ددغې عقیدې په لحاظ چې هغه په علماء ،په مشایخو امتحان وکړي ،حسدا ناست وي اودامجلس واوري اوبیا یې نوروځایوته غلط غلط دپروپاگندې په غرض نقل کړي :نوخدای پاک ﷻ ددې یوکس له وجې هغه رحمت ودروي . کله دیوه سړي په برکت خدای پاک ټول مجلس معاف کړي ؛خو کله دیوه شوم اوبدبخت اومفسد له لاسه په هغه ټول مجلس دخدای پاک ﷻ قهر اوغضب راځي نوپکار دی چې هرسړی توبه وباسي اوځان ورته مجرم اوتائب ښکاره شي .

ځېل تقصیرات یادول د خدای پاک د رحمت سبب گرځي

یومجلس کې مو له مُریدانو سره وظیفه وکوله یعنی چشم دیده واقعه درته بیانوم اوهلته یوبل خلیفه صاحب هم موجود ویوملگري تلاوت وکړ اوذکر وشو خوداسې خاص اثرېې ونکړ

هغه مجلس نه وروسته دافکر راسره پیداشو چي داخه چل و په دي ذکر کي خوهیڅ اثر نه ووخوبیا وروسته راته هغه تقصیر معلوم شو چي په موږ کي دانقصانات دي . قسم په خدای چي په هغه مجلس کي دوهم وار داسي جذب اوژړاوي شروع شوي چي ډېر زر یې په اثر پوه شووچي سړی ورته حیران شي . چي مخکي تلاوت کیده داسي اثر نه و خوچي سړي ته ځان مجرم ولیدل شي چي داخو په ماکي جرم ده چي پداسي پاک مجلس کي ناست یم او اثر نه کوي .

ډېر واري ماداسي مجلسونه لیدلي دي چي ډېر ملګري ژاړي اوډېر بیا خاندي چي دااوس ژاړي ولې؟ اوس دغه ته یې نه ده پام چي دازما زړه دخه شی ده، دالله تعالی ﷻ دنامه په یادیدلو دمسلمان په زړه کي خوف اوویره پیداکېږي ،قران کریم بیانېږي خوف نه پیداکېږي ،سړی باید پوه شي چي زه خراب یم، دخپل عمل نه چي په اخلاص ځوک تائب شي په هغه مجلس کي خدای پاک ﷻ اثر پیداکوي .

نوالله دي زموږ اوتاسي داروژه دمغفر ت سبب وګرځوي اوالله تعالی دي دتقوی سبب وګرځوي. چي خدای پاک ﷻ ویلي چي ددغه له پاره مي روژه فرض ده چي تاسي پرهیزګاره شي .الله تعالی مودي پرهیزګاره کړي اوپرهیزګاري دامعنا چي سړی دداسي ځایونه ځان وساتي چي دده دبدن له پاره تاوان وي اووریاندي سوځي اوهلاکېږي ،ګناهونه زموږ دبدن لپاره تاوان دي چي داسي عمل له موږ ځخه ونه شي چي بیا په موږباندي تبه

زيړي ته ورسيږي ياتبه ينه راخرابه اوخوړينه کړي . داسې ګناهونه رانه ونه شي چې داکړي اعمال مو رانه (هباء منثورا) ختم شي اوکه دغسې توجه وه خدای پاک ﷻ خو رحيم ذات ده يونه په يو وخت کې خوبه خدای پاک ﷻ ديومسلمان توبه قبوله کړي ،يوه دعا ،يوه ژړا خوبه خدای پاک ﷻ قبوله کړي دهغې په برکت به داخرت زندګي دسړي برابريږي بيا به دغه بدنونه انشاء الله دجنهم له اور اوهلاکت نه بچ شي اوالله تعالی ﷻ مودې دهلاکت نه وساتې.

واخردعوانا ان الحمد لله رب العالمين

وصلى الله تعالى على خير خلقه سيدنا وسندنا وشفيعنا

ومولانا محمد وعلى آله واصحابه واتباعه واهل بيته اجمعين.

(۵۵) مجلس

د آل نسبي او حسبي سره تعلق او محبت

﴿ قُل لَّآ أَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ أَجۡرًا إِلَّا ٱلۡمَوَدَّةَ فِي ٱلۡقُرۡبَىٰۗ ﴾

صدق الله العظيم

حضرت نبي کريم ﷺ په ټوله ژوندگي کې، په خاصه توگه د مکې معظمې په ژوندگي کې د دين په اشاعت کې بې انتها زيات تکليفونه تير کړي .بيا ورپسې د ده صحابه کرامو (رضی الله تعالی عنهم اجمعين) ته د کفارو له طرفه نه قسم - قسم تکليفونه د دغه دين په سبب رسيدل .

يوځل کفار را جمعه کيږي او حضرت نبي کريم ﷺ ته وړانديز کوي چې د دې خلکو ،له پخواني دين څخه په اړولو کې ،که د دتا د امطلب وي چې دنيا لاس ته راوړې ؛نو مونږ به دومره دنيا درکړو چې دتا او دتا د اولاد او لمسيانو به هم بس شي خو دا نوی دعوت پريږده ،د پلار نيکه له دين څخه خلک مه منحرف کوه .

او که دتا نيت داوي چې ته زمونږ مشر شي نو بيا به مونږ ټول قوم او ټول قريش تا خپل مشر،امير او سردار مقرر کړو او ټول به دتا اطاعت کوو ؛خو د اخبره پريږده چې ته د ټولو بوتانو خلاف کوې او خلک ديوه خدای طرف ته رابولې .

اوکه دادي مطلب وي چې واده غواړي نوپه تولو قریشو کې په خپله خوښه باندې لس جنکۍ خوښې کړه تولې به تاته ،بې له مهر واده کړو ؛خودا نوي دعوه پریږده .

یعنې ددوی خیال داو چې حضرت نبي کریم ﷺ چې دتولو دینو خلاف یودین ته خلک رادعوت کوي ،چې هغه داسلام دین دی ،دیو الله تعالی طرف ته خلک بولي ؛نودده دنیوي غرضونه دي ،ډېروخت کې سیاستدان دخپل مبارزې په وخت کې اودسیاست په میدان کې خلکوته دیوشي اوبل شي طمعې ورکوي ؛خو مقصد اواهداف یې خپله کامیابي وي خوخلکو ته په ذهن کې داورکوي چې زه خو دتاسو لپاره لګیا یم ،خوخلک په دې باندې پوهیږي چې ته خپل شخصي غرض لرې ؛نومشرکینو هم په حضرت نبي کریم ﷺ باندې داګمان کړی و چې دی هم خپل غرضونه لري چې دانوي کلمه یې شروع کړې ده .

دحضرت عیسی علیه السلام د پیدائښت (۵۷۰) یا (۲۰۰) کاله تیرشوي وي اوله هغه نه وروسته بل پیغمبر نه و راغلی ،په دې موده کې په خلکو کې په شرک اوکفرکې تیرو ، عقیده یې هم دشرک اوکفر وه ، دومره جاهلیت و اودومره وحشت و چې خلکو به خپلې ژوندۍ لورانې په خارو کې له دې وجې خښولې چې سبابه ددغو دوی بندوبست څرنګه کوم اویازما لوربه غتیږي اوبیا به یې بل په نکاح کوي ؛نودومره دجهل دوره وه .

دومره جاهیلت و چې خلکو به له بیت الله شریفې نه لوڅ لغړ طوافونه کول ،داسې رسوایې چې یوې ښځې به له لسو کسانو

سره زنا کوله اوچې اولاد به یې پیداشو نوقافیه شناس به یې راوست چې دغه بچی په دې لسو نفرو کې کوم یو کس ته شوی دی ؟ کله به چې هغه قافیه شناس ورته وویل چې ددې ماشوم رنګ دې کس ته ورته والی لري بس هغه ماشوم به دهغه کس واوهغه ښځه به دهغه بلل کیدله ،ترهغه وخت پورې به دغه لس اویازیات اوکم تولو له دغې یوې ښځې سره بدفعلي کوله.

نو حضرت نبي کریم ﷺ د داسې وحشت په دورکې یوه دین ته بلنه اودعوت شروع کړچې دیوه الله تعالی وحدانیت قبول کړئ، دهغه دین قبول کړئ ؛نو طبعا چې دومره جهالت تیر شوی وي نودهغوی خلکو په خبره سر نه خلاصیږي ، نو ده ته یې وویل چې که دنیوي څه غرض لري،هغه به دې پوره کړو ،سردار به دې مقررکړو، مال اودولت به درکړو.

حضرت رسول الله ﷺ ورته وایې چې نه زما پدغه دعوه کې نقط – فقط دحق دین مطلب ده چې کلمه د(لا اله الا الله) ده ، له تاسو نه نور اجراومزدوري نه غوارم.

﴿قُل لَّآ أَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ أَجۡرًا إِلَّا ٱلۡمَوَدَّةَ فِي ٱلۡقُرۡبَىٰ﴾

نوزه دتاسې نه اجرت اوتنخوا په خپله پیغمبري نه غوارم صرف–صرف دتاسې نه محبت په خپلوي کې غوارم.

مفسرین ددې دوه قسمه تشریح کوي یا دا چې زما دتاسې سره چې کومه خپلوي ده دقریشو چې څومره شاخونه و حضرت نبي کریم ﷺ دهغو سره دخپلوي تعلق درلود ،یاد خسرګنۍ په نسبت

باندې ،یاد ماماتوب په نسبت باندې، یاد خوریي توب په نسبت باندې ،یاد تربگلوي اوعزيزي په نسبت باندې ؛په دې تولو نسبتوسره زه صله رحمي دخپلوي درنه غوارم ،چې زه موخپل یم ،دخپلوي حق درباندې لرم، زما ددیني خدمت مانع مه واقع کیږي ، که نور نبه مو نه رارسیږي زما مقابله خومه کوئ.

گورئ ستاسو زوی - وررور اوقریب یم ،لکه یو وخت کې ابوجهل اوپنځویشت نفره مشران راتول شوهلته یې دحضرت نبي کریم ﷺ تره ابوطالب ته یې وویل چې درازه ته دې ووایه چې ددغه دین نه واوړه اوموږ دهغه خپل دین نه مه اړوه که نه وي نو بیا داوکړه چې ته خپل خدای ته خلک دعوت کوه اوموږ به خپل خدای ته ،په موږ کار مه لره .

حضرت نبي کریم ﷺ ورته وایې چې زه تاسې ته یوه خبره کوم که هغه راسره ومنئ دټولو عربو به مشران شئ اودټولو عجمو به مالکان شئ اوهغه داکلمه ده چې ﴿ لا اله الا الله ﴾، دوی ورنه روان شو نوحضرت نبي کریم ﷺ ورته وایې چې زه دخپلوي لحاظ درنه غوارم چې دتاسې سره زما خپلوي ده نووصل رحمي راسره کوئ زما مانع مه واقع کیږي.

دوهمه تشریح یې مفسرین داکوئ چې زه دتاسې نه خپل شخصي غرض ،شخصي هدف نه غوارم دتاسې نه محبت زما داهل سره غوارم چې زما داهل سره تاسې محبت کوئ.

دحضرت نبي كريم ﷺ اهـل (كورنى)

دحضرت نبي كريم ﷺ دوه قسمه اهل دي : يو دنسب په لحاظ اهل ده، چي سيدان مباركين دي ،اولاد دبني هاشم اوبني عبدالمطلب دي ؛ نوددغوپه هكله محبت درنه غوارم ،زما له اهل بيتو سره محبت كوئ.

يا له اهل نه دانسبي اهل مراد ده.

اوپه اهل بيت دحضرت نبي كريم ﷺ باندې سري ته څه چي وغواري هغه پيداكيږي ،دهغو چي هره غوښتنه ومني دا داخرت كته ده.

نوزما دنسب په باره كي له تاسي نه محبت غوارم اودا ولې غواري ؟

منشاء دمحبت به څه وي ؟ ځكه چي د حضرت رسول الله ﷺ خپل دي ؛نوچي په دې نيت چي دوى دنبي كريم ﷺ اولاد دي ؛نودا په حقيقت كي دحضرت نبي كريم ﷺ سره محبت ده ،اوپه دې محبت بيا دخداى پاک ﷻ رضا پيداكيږي ،دجنت انعامات ورته پيداكيږي.

د ساداتو مبارکانو په قدر کې په بې پروایۍ سره انسان تباه کېږي

په بخاري شریف کې یو حدیث راغلی چې یوه کونډه سیده دیو مسلمان تجار کورته ورغله ،ورته ویې ویل چې زه سیده یم،دحضرت نبي کریم ﷺ اولاد یم . خوبنځینه مسکینه یم ،خاوند مې وفات شوی ،اولاد مې کمزوری ده دنفقې څه بندبست نشي کولای ،ته مسلمان یې،داسلام په خاطر درسول الله ﷺ په تاباندې حق ده ،که څه راکړې ؟
هغه مسلمان تجار ورته وویل چې ته څه دلیل لرې چې ته سیده یې؟لکه اوس موږ اوتاسې له سیدانو څخه دشجرې پوښتنه کوو .
دې مبارکې ورته وویل چې زه خپله اقرار کوم چې زه سیده یم نور څه غواړې ؟ هغه ورته وویل چې داسې سیدان ډېر دي ،په داسې سیدانوپسې زه نشم راسیدلای.
داسیده مبارکه سخته مایوسه شوه او دمایوسیت له وجې خپل کور ته هم بیرته نشوای رسیدلی څکه چې ناوخته شو شپه پرې راغله ؛نوپه هغه ځای کې دیو یهودي کافر کورته ورغله اوهغه ته یې هم دخپل مسکنت اظهار وکړ .هغه کومک ورسره وکړ.
دشپې دغه مسلمان تجار خوب وویني چې دقیامت ورځ ده حضرت نبي کریم ﷺ ناست ده دخلکو لپاره شفاعتونه کوي ،په

جنت کې یوه بهترینه ښه بنګله ولاړه ده ،دامسلمان تجار ورته وایي چې یارسول الله ! دابنګله دچاده ؟ حضرت نبي کریم ﷺ ورته وویل چې (لرجل مسلم) دیومسلمان سړي لپاره ده ،دی ورته وایي چې خوزه هم مسلمان یم داماته راکړه . حضرت نبي کریم ﷺ ورته وایي چې څه دلیل لرې چې ته مسلمان یې ؟

مسلمان تجار ورته وایي چې زه اقرار کوم چې زه مسلمان یم . رسول الله ﷺ ورته وایي چې اقرار دلیل وای نوهغه زما لور زما نسب ،چې تاته درغلې وه هغې درته وویل چې زه سیده یم تاولې دهغې خبره نه منله ؟

هغه یهودي هم دشپې دغه واقعه په خوب باندې ویني اوبیا خپله کورنۍ توله راپورته کوي اودسونه کوي کلمه وایي اوپه اسلام مشرف کېږي .

سهار دغه مسلمان تجار ورځي چې بیګاه دتاسې کره خوځوک میلمانه نه و راغلي؟ هغه یهودي ورته وویل چې یوه مسکینه عاجزه ښځه راغلې وه .

تجار ورته وویل چې هغې ته ووایې چې صرف تر دروازې یې راوباسه دومره زره روپۍ به درکړم . هغه ورته وویل چې زه دجنت بنګله پدغو پیسو نه خرڅوم

نودحضرت رسول الله ﷺ داهل بیتو په احترام اومحبت باندې سړي ته دجنت بنګلې پیداکېږي ،دجنت انعامات اودحضرت رسول الله ﷺ شفاعت ورته پیداکېږي .

حضرت نبي كريم ﷺ حسنين مباركين خپل لمسيان په غيږ كي نيسي اووايي چي اى خدايه ! زه ددوى سره محبت لرم ،ته دهغوخلكوسره محبت وكړي چي څوك دحسنينو سره محبت كوي

حضرت نبي كريم ﷺ وايي چي زما له اهل سره محبت دايمان برخه ده، څوک چي زما داهل سره محبت لري دادايمان برخه ده اوڅوک چي عداوت ورسره لري دادكفر نه برخه ده .
نوحضرت نبي كريم ﷺ ورته وايي چي زه دخپلوانو په باب كي دتاسي نه محبت غوارم چي تاسي زما دكورني سره محبت كوي ،زما له نسب سره محبت كوي.

داهل له دوهم تفسير نه څوک مراد دي؟

داهل دوهم تفسير داده چي اهل نه اولياء مراد دي .دحضرت نبي كريم ﷺ له اولاد حسبي نه علماء رباني ،علماء عاملين چي په شريعت باندي مستقيم وي دغوته علماء رباني هم ويل كيږي ،دغوته اولياءكرام هم ويل كيږي . نوزه ددغوپه باب كي له تاسي نه محبت غوارم چي ددغو سره محبت كوي .
څكه چي حضرت نبي كريم ﷺ وايي چي څوک دعلماء سره محبت كوي دازما سره محبت ده اوڅوک چي زما سره محبت كوي دا له الله تعالى ﷻ سره محبت ده اوڅوک چي له الله تعالى ﷻ سره محبت كوي دهغو لپاره جنت واجب ده اوڅوک چي دعلماء سره

دښمني کوي ،دعلماء نه نفرت کوي دا زما سره دښمني ده اوځوک چې زما سره دښمني کوي دا دالله تعالی ﷻ سره دښمني ده اوځوک چې دالله تعالیٰ ﷻ سره دښمني لري دهغوی لپاره جهنم واجب ده .

لوی اومتعال خدای ﷻ فرمايي : ﴿ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنكُمْ ﴾

اول به دالله تعالی ﷻ مني اوبيا به دحضرت رسول الله ﷺ مني اوبيا داولوالامر مني . مفسرين داقول مختاره کوي چې له اولی الامر څخه دهر وخت علماء ربانيين ،حقيقي علماء کرام مراد دي ،نودد غو اطاعت به کوي ځکه چې عالم څه راته وايې له خپل ځان څخه يې نه وايي،دقوميت په لحاظ يې نه راته وايې بلکې په دې لحاظ يې راته وايې چې درسول الله ﷺ نائب ده ، دحضرت رسول الله ﷺ خليفه ده دهغه وارث دی ،دهغه دين ماته رارسوي .

اوس دلته علماء کرام ليکي چې ترهغه پورې انسان کامل مؤمن نشي کيدلای ترڅوچې له الله تعالی ﷻ سره ،له هرڅه نه دده محبت زيات شوی نه وي .

دوه قسمه احاديث راغلي دي په يوه حديث کې راغلي چې رسول الله ﷺ فرمايي : لايؤمن احدکم حتی اکون احب اليه من والده وولده والناس اجمعين) يوکس ترهغه پورې کامل مؤمن نه شي کيدلای ترڅو چې زه ده ته له خپل مور اوپلار، اولاد اونورټولوخلکو نه ،زيات محبوب شوی نه يم .

اوپه بل حديث كې راغلي چې: من كان الله ورسوله احب اليه مماسواهما، يعنې مؤمن ترهغه پورې كامل مؤمن نه شي كيدلای ترڅوچې ده ته له خپل ځان څخه خدای اورسول زيات محبوب شوي نه يي.

نو له خپل ځان څخه ،له اولاد څخه ،له مور اوپلار څخه بلكې له ټول مخلوقاتوڅخه له الله تعالى اورسول الله ﷺ سره زياته مينه ولري ، يعنې دځان به نه منې دالله تعالى ﷻ به منې،داولاد به نه منې دالله تعالى به منې،دموراوپلاربه نه منې دالله تعالى ﷻ به منې.

خو لكن مفسرين كرام ليكي چې دحضرت نبي كريم ﷺ سره كامل محبت به هلته پيداكېږي چې دده له وارث سره كامل محبت پيداشي، ترڅو چې دده له جانشين سره كامل محبت نه وي پيداشوی نودنبي كريم ﷺ محبت پيداشي. همدارنګه له حضرت نبي كريم ﷺ سره كامل محبت ترهغه نه پيداكېږي ترڅو چې له الله تعالى ﷻ سره يې كامل محبت نه وي.

دالار ده يوبل ته . موږ حضرت نبي كريم ﷺ نه ليدلی،نه مودهغه معجزې ليدلي،نه مو دهغه دوحې دنزول حالات ليدلي ؛خوداچې دحضرت نبي كريم ﷺ عظمت ،دهغه لويې ،دهغه لوی مقام چې ترالله تعالى ﷻ نه را لاندې په مخلوقات كې بل د داسې لويې مرتبې څوك نشته ، داموږ ته چاراپيژندلی؟ علماء كرامو راپيژندلی ،نواول به دغه خپل استاذ ،خپل مرشد چې تاته ددين ښوونه كوي ،اول به ته دهغه په نقش قدم باندې راونيږې، خپل

خواهشات به پرېږدي ،دده په نقش قدم به روانيږي داوسيله ده نودحضرت نبي كريم ﷺ سره علاقه،تعلق اولار پيداشوه ځكه عالم خودنبي كريم ﷺ لار درته ښيي.

حضرت امام غزالي قدس الله سره په احياء العلوم کې ليکلي چې ماته يوو خت کې داسې سوچ پيداشو چې هرشي لره يوحقيقت شته دغه حقيقت دشي چې سرې ته معلوم شي بيا تغيرّ اوتبدل په هغه شي کې نه راځي مثلا دامته ده له سمنتو اوخښتوڅخه جوړه شوې ده ،ددغې خپل حقيقت ده . داپنکی ده،دغې هم خپل حقيقت ده په دوغوشيانو که هرڅومره هواوې راشي ،بارانونه پرې او ووريږي نوپه تيگه نه بدليږي.

نوامام غزالي صاحب وايي چې علم هم يوحقيقت لري ،دعلم حقيقت مې چې وکوت نوهغه کامل اوپوخ يقين ته ويل کېږي ،چې داسې ديقين پيداشي چې دهغه په خلاف کې هرڅومره خبرې درته وشي دتاپه يقين کې هيڅ تردد اوشک نه پيداکېږي ،ترڈي پورې چې خوارق درته وښيي چې په هوا والوت اوتاته ووايي چې داپنکی نه دی ، نودتاپه يقين کې بايد شي رانه شي.

خوامام غزالي قدس الله سره وايي چې ماهرڅومره کتابونه وکتل زما په علم کې دغومره مقام نه و،ځکه ډېر وخت يوسړی ښه ملاوي داملاخپل پنځه يالس کتابونه کتلي وي ،مطالعه يې کړې وي اوپه خپله مطالعه يې اعتماد اويقين راشي لکن چې ترڅانه څخه بل ملا اوعالم ووينې اودلائل ورته ووايي نوبيرته يې په خپله خبره کې شک پيداشي ،ځکه چې دعلم حقيقت ته نه وي

رسیدلی ، نوځکه دبل دلیل یې واوریده نوپه خپله خبره کې تردد ورته پیداشو .

علم دېر مشکل کار دی ،ځکه چې یوه مسئله به وي، خلک همدغه مسئله له یوملا څخه پوښتنه وکړي نوهغه ملا یوخبره ورته ووایې اوچې کله دهمدې مسئلې له بل ملانه پوښتنه وکړي نوهغه بل څه ورته ووایې ؛ځکه چې یوعالم په دې مسئله کې یونظر لري اوپه خپل کتاب کې یې لیکلي وي اوبل عالم بل نظر لري اوپه کتاب کې لیکلي وي ،مسئله یوملاهم له خپل خان څخه نه کوي ،کتاب، گوري بیا مسئله بیانوي ؛ نواوس به په مفتی به قول پسې گرځي نومشکل کار شو .

نوامام غزالي قدس الله سره وایې چې ماچې خپل علم ته وکتل داسې حقیقت ته نه ورسیدلی،نوکوشش مې شروع کړ چې داخپل علم داسې یقیني شي چې هرځومره خوارق اودلائل ورته ښکاره شي شک اوتردد نشې پکې راتلای .

صرف ،نحو اوداسې دانور مروج علوم مې تول مطالعه کړل ؛خوداسې یقین مې پکې پیدانکړ ؛نواخیر مې داولیاء کرامو کتابونه مطالعه کړل ،ددوی په کتابونوکې یوڅه تسکین راته پیداشو ؛خوپه یواځې کتلوسره خوداحقیقت نه شي ترلاسه کیدلای نودحقیقي علماء کرامو،اولیاء عظامو سره مې تعلق پیداکړ چې ترڅو هغه حقیقت چې په دوی کې موجود دی ،په ماکې هم پیداشي .

دهغه وخت داولیاء کرامو سلسلې داسې نه وې لکه دا نن سبا بې چې موږ ګورو ، اصلي پیران ډېر کم دي ، دا خانقاوې هم داسې نه وې لکه دانن سبا چې دي ،دهغه وخت خانقاوې داسې وې لکه دادنن سبا مدرسې چې طالبان درس پکې وایې ،هلته به مریدان په کې اوسیدل اوذکر،اذکار اووظائف به یې پکې کول؛دټولو دفقراومسکنت په حالت کې و،جامې به یې پیوند-پیوندوې ،خوراکونه به یې ډېرکم و،یعنې دملنګې ژوندو،مقصد داچې ددنیا له هرشي نه تیروو.

امام غزالي قدس الله سره وایې چې مادغې خبرې ته نیت وکړ،نفس مې نه راسره منله ،نفس اوشیطان دافکر ته راواچوله چې نبه ملا یې،نبه کتابونه جوړوې،نبه درس کوې، ددین خدمت کوې،ته چې اوس ملنګې غوره کړې داټول خدمتونه درنه پاتې کېږي ؛ نوبیرته پیښمانه شوم چې ربښتیا خوددین خدمت پاتې کېږي . شیطان هرسړي ته په خپل لباس کې ورځي چې درس ،تدریس ،تصنیف اوکتابونه درنه پاتې کېږي.

خوهلته ددې خبرې شوق و،څه وخت وروسته مې بیا قصد وکړبیا نفس داخبره زړه ته راواچوله چې دلته خوته شهرت لرې ،ددین خدمت کوې ،خلک درته راځي دیوې مسئلې پوښتنه درنه کوې ،که ملنګې غوره کړې ،ولاړشې چیرته په خانقاه کې واړوې یوغریب طالب شې ،غریب ملنګ شې اودرویش شې نوبیا ددین خدمت درنه پاتې کېږي اوداشهرت به دې ختم شي؛نوشیطان بیا مقابله کوله .

دریم واري مې بیا نیت وکړ؛نوبیا نفس دازره ته راواچوله چې اوس دې بنه کار جوړه،خلک دې عزت کوي،شکرانې پیداکېږي ،درس اوتدریس باندې تنخوا پیداکېږي ،خلک کومکونه درسره کوي اوچې ملنګي غوره کړې ؛نوداټول هرڅه ختم شو ،دعیال نفقه هم فرض ده ،لکه دانن سبا چې زموږیه عواموکې مشهوره ده دعیال نفقه فرض ده،لس کروړه روپۍ لرې،لمونځ هم فرض ده خولمونځ بلکل تکی نه کوي،دعیال نفقه فرض ده !!! .

نوهمیشه داسوچ اوفکر راسره و اخیر داعصابو کمزوري راته پیداشو،دوخت حکیمانو دافیصله وکړه چې ددغه سرې عصاب ختم دي ،ددغه علاج نه کېږي . دغې اندازې ته ورسیدم .

خوواېي چې له شپږو میاشتو وروسته خدای پاک ﷻ مې زړه ته الهام وکړ،چې داټول هرڅه دې پاته وي ؛خو یوار خپله ځان اصلاح کړه ،چې علم وي اصلاح نوي ،شهرت وي اصلاح نوي؛نوداخوټول ددنیاشیان شول اخرت خوپاته شو !

نوکور مې پرینبود،وطن اوشاګردان ،درس اوتدریس هرڅه مې پرینبودل اوشام شریف ته ولاړم ،هلته مې ددمشق په جومات کې ځان ته اعتکاف (چهله) اوخلوت خانه مې غوره کړه ،په دې خلوت خانه کې مې چې دکومو اولیاء سره تعلق جوړکړ اذکارمې شروع کړل،څه اسرار راته پیداشول، دحج وخت رانزدې شوزړه مې وغوښتل چې دحرمینو شریفینو زیارت وکړم ،حج ته ولاړم اودحضرت نبي کریم ﷺ په جومات کې مې خلوت غوره کړ .

دى وايي چې په دې ځاى کې داسې اسرار راته پيداشول چې دزبې دويلو نه دي ،دقلم دليکلو نه دي . صرف دومره به ووايم چې که ددنيا ټول هوښياران جمعه شي ،ټول عاقلان جمعه شي ،ټول پروفيسران جمعه شي اودا ووايي چې موږ دې داولياء کرامونه ښهٔ اخلاق پيداکړو ؛نو بلکل يې نه شي پيداکولاى.

اوس ولې يې نه شي پيداکولاى؟ ځکه چې داولياء کرامو اخلاق دحضرت نبي کريم ﷺ له سينې مبارکې نه اخيستل شوي دي ،ځکه چې يو ولي هلته کامليږي چې دحضرت نبي کريم ﷺ په سنتو روان شي ،دهغه دشريعت پابند وي اودحضرت نبي کريم ﷺ په صفاتو کې خداى پاک ﷻ ويلي دي چې :﴿ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴾ ته د ډېرو لويو اخلاقو څښتن يې ، نوچې خداى پاک ﷻ لوى ورته ويلي نوبنده يې دصفت نه عاجز ده ،چې خداى پاک ﷻ ورته ويلي دي چې ته دغتو صفاتو څښتن يې نوموږ به يې بيا څرنګه بيان وکړو .

له دغې وجې نه علماء کرام دحضرت نبي کريم ﷺ صفات چې بيانوي داوايي :

لايمكن الثناء كما كان حقه

بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر

يعنې دالله تعالى ﷻ نه را لاندې لنډه خبره داده چې ته لوى يې . دمعراج په شپه چې حضرت نبي کريم ﷺ لامکان طرف ته روان شو، سدرة المنتهى ته چې ورسيده حضرت جبرائل عليه السلام ورنه پاتې شو،حضرت نبي کريم ﷺ حضرت جبرائيل عليه السلام

ته وايي چې راځه راپسې ،ولې دې ملګرتيا پرېښودله ؟ هغه ورته وويل چې که ددغه مقام نه يو ويښته اندازه پورته وښوريدم تول وجود به مې وسوځي . دالله تعالى دانوارو اوزما دوجود ترمنځ (۷۰) حجابه دي ،نور که ورنږدې شوم وبه مې سوځي .

همدارنګه اسرافيل عليه السلام چې دعرش عظيم نه رالاندې ولاړ ده ،هغه وايي چې زما اودخداوندمتعال ترمنځ (۷۰) حجابه دي ،نور که ليږ وراندې شوم وبه مې سوځي .

لکن حضرت نبي کريم ﷺ پورته شو ﴿ فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ﴾ الله ته دومره نږدې شو لکه دغيشې دوه طرفه ،بلکې نږدې هم ورنږدې شو .

نوچې حبره بيرته سرته بوزو حضرت نبي کريم ﷺ فرمايي چې زما له اولياء سره محبت کوئ، ځکه ددوى اخلاق دحضرت نبي کريم ﷺ نه اخيستل شوي دي ، ددوى په محبت دالله تعالى ﷻ اودرسول الله ﷺ په طرف چې لار خلاصه شوه (تخلق باخلاق الله) نبي کريم ﷺ دالله تعالى ﷻ په اخلاقو متصف ده . په قرانکريم کې الله تعالى ﷻ حضرت نبي کريم ﷺ ته فرمايي :﴿ بِٱلْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴾ په مسلمانان مهربان اورحيم ده . نودده په عشق اومحبت کې دالله تعالى ﷻ عشق اومحبت پيداکيږي؛نو(فنا فى الشيخ) چې اول خپل شيخ ترخپل مور اوپلار اولاد بلکې ترهرشي محبوب نه شي ترهغه (فنا فى الله) نه درته پيداکيږي (فنا فى الرسول) چې نه وي پيدا (فنا فى الله) نه پيداکيږي .

اصلي مطلب له اولیاوو سره کامل محبت ده

اصلي مطلب زما داو چي زموږ دکامیابي لار داده چي ددغوخلکو سره کامل محبت وکړو ،ځکه چي دوی د حضرت نبي کریم ﷺ اودالله تعالی ﷻ خبري موږ ته کوي هغه څوک چي دالله تعالی ﷻ خبري موږ ته کوي ددنیا محبتونه ټول په دنیا بناء دي . دڅاسره دخپلوي اودوستي لحاظ وي ،دڅاسره دورکړي اوراکړي لحاظ وي چي دفلانکي له ماسره کومک کوي ،دڅاسره دیوبل څه نفسي خواهشاتو تعلق وي خودعلماء کرامو سره تعلق په دین بناء وي ځکه غټ مقام لري،ملا څاته روپۍ یاکورسی یا ددنیا عزت نه ورکوي نوچي نه یې ورکوي اوبیاهم څوک دیوحقیقي عالم سره محبت ساتي نومنشاء به یې یواځي اویواځي دین وي نوچي ته دعلماء و سره ددین په لحاظ محبت کوي الله تعالی ﷻ بیا دېر غیرتي ذات ده ،دومره غیرتي ده چي په حدیث شریف کي راځي چي څوک زما له اولیاء کرامو سره مخالفت کوي نو ددغه سري سره زما دجنګ اعلان ده (بارزني محاربة) دغه سړي دي زما جنګ ته ځان تیارکړي اوبعضي الفاظ داسي راځي چي : (من عاد لی ولیاً فقد اذنته بالحرب) یعني څوک زما له دوست سره مخالفت کوي دهغه سره زما دجنګ اعلان ده .

اوتفسیر مظهري کي لیکلي دي چي خدای پاک ﷻ وایي څوک چي زما له اولیاء سره مخالفت کوي دغه زما جنګ ته ځان تیارکړ.

ترڈي پوري چې په دغه حديث شريف کې الله تعالى ﷻ وايي څوک چې زما دعلماء ،زما داوليا ء سره مخالفت کوي زه داسې ورته په غضب کېږم لکه زمرى چې په غضب کېږي .

اوس نو چې الله تعالى ﷻ دخپلو دوستانو په خفگان داسې خفه کېږي نودهغه په خپلوي اومحبت بيا دغسې خوشحالېږي ،دعلماء سره چې څوک ددين په خاطر محبت کوي نودا په حقيقت کې له الله تعالى ﷻ سره محبت ده . درسول الله ﷺ ددين په خاطر محبت نوداپه حقيقت کې له الله تعالى ﷻ سره محبت ده .

دمسلم شريف په شرح کې امام نووي ليکي چې په کوم مجلس کې دالله تعالى ﷻ ددوستانو نوم واخيستل شي نو خداى پاک ﷻ په هغه مجلس کې رحمتونه نازلوي .

په بخاري شريف کې دبدرينوصحابه په هکله چې موږ يې مخکې بيان وکرچې ددوى د نومولو اخيستلو وروسته خداى پاک ﷻ دعا قبلوي څکه چې دالله تعالى دوستان دي وسيله کړل دهغه دنوم په يادولو الله تعالى ﷻ خوشحاليږي نوچې دالله تعالى ﷻ رحمت متوجې شو نوبيادمسلمانانو حاجتونه ورپوره کوي .

دقيامت په ورځ به دوى ته دخداى پاک ﷻ له طرف نه اعلان کېږي چې چا دتاسې سره محبت کړى وي په هره نوعه باندې نودهغو تولوشفاعت وکړئ اوجنت ته يې درسره بوزئ ، خلک به په ځان پوري حيران وي اودغو دخداى دوستانوته به دالله تعالى ﷻ له طرف نه اعلان کېږي چې اى علماوو ، اى طلباوو، اى مجاهدينو، اى مخلصينومسلمانانو،چې دتاسوسره چامحبت کړى

وي، معاونت یې کړی وي؛ نونن دهغوسره تاسوبنهٔ وکړئ،هغودنیاوي ښه درسره کړی نن تاسوپه اخرت کې ښه ورسره وکړئ له ځان سره یې جنت ته بوزئ.

نوځومره موچې وس کېږي له علماء سره تعلق جوړوئ ،دهغو سره محبت کوي اودغه ته مو چې خیال نشي چې دوی په دنیاکې ددنیا په لحاظ مسکینان دي ،نوتاسې ته ځان غټ ولیدل شي اودوی ته دحقارت په نظر وګورئ ،ډیر داسې عوام شته چې ملا ته تنخوا ورکوي اودتنخوا احسان په ده باروي اوداسې معامله ورسره کوي لکه دمزدور سره چې اوس خو تنخوا درکوم څه خوښې خونه یې .تردې پورې چې داسې جوماتونه شته چې دجومات خدمت یې په ملا باندې لازم کړی وي . مزدور یې ورنه جوړ کړی وي ،ولې خو دمیاشتې (۱۰۰۰) روپۍ ورکوي اوبیا یې ځان لوی پرې بولي، دا خوبیا بله خبره ده چې خدای پاک ﷻ دعلماء نفقه په خلکو کې تقسیم کړی ،که نه وي قسم ده که پدغه زر روپۍ په دې قیمتې کې دکوټې صفایي هم څوک وکړي.

ددنیا هغه ادنی نوکري تاسې له (۴۰۰۰) څلورزرو نه کمه لیدلې ده ؟ علماء دسهار نه تربیګاه پورې ټول وخت درسره محصور وي خوپه پنځه سوه (۵۰۰) اودولس سوه الله تعالی ﷻ دوی ته قناعت ورکړی دا دالله تعالی رحم ده چې قناعت یې ورکړ ، که دعالم هم داسې حرص وای چې ته لودر اخلې نوزه یې ولې نه اخلم؟ ته تراکتور اخلې زه یې ولې نه اخلم؟ ته دوکان جوړوې نوزه

بې ولې نه جوړوم؟ دهغه هم پڼدغه طرف حرص وای نودا دین به پاته نه وو؟

خو ددې فقر برکت ده چې دوی خدای پاک دوی بې فقیران کړي دي تاسې نه بې محتاج کړي دي خو ددین خدمت خدای پاک ﷻ روان ساتلی ده.

دکوم ملا چې کار جوړ وي هغه بیا درس اوامامت کوي ؟ نه یې کوي ، ځکه مخلص خلک کم دي . هو! کم علماء به داسې وي چې خدای پاک ﷻ خپله هم ښه ورکړي وي او ددین خدمت ته ولاړ وي.

نوخواهشات په دوی غالب نه وي ،هغه خاص دخدای پاک ﷻ درضا له پاره ددین خدمت ته ولاړ وي ، کولای شي په بله لار کې ښه ډیره دنیا وګټي خودنیا یې مطلوب نه وي ،دین یې مطلوب وي ،په کم شي قناعت کوي ،هغه ددین کار کوي .

دوصول الی الله درې لارې

دکامیابي لار،خدای پاک ته درسیدلو لار اودالله تعالی ﷻ درضا حاصلولو درې لارې دي : یوه لار دطاعت ده چې په عبادت اوبندګي باندې سړی خدای پاک ﷻ ته نږدې شي . الله تعالی ﷻ وایې چې ماته بنده په فرض عمل رانږدې کېږي بیا په سنتو اونفلو رانږدې کېږي تردې پورې چې زما محبت ورسره پیداشي ،کله چې زما محبت ورسره پیداشو نوزه دده سترګې شم په ما لیدل کوي،زه

لاس شم نیول راباندې کوي،زه یې پښې شم تلل راباندې کوي،نولنده داچې خدای پاک ﷻ یې خپل ځان وبولي.
نویودعبادت لارده دطاعت په لار خدای پاک ﷻ ته انسان غټ مقام ته رسیږي ؛خومشکل ځکه ده چې دومره طاعت اوبندګي چې بالکل غفلت ورځخه ونشي ،په دې وس وخت کې څوک کولای نه شي.
دوهمه لار: خدای پاک ﷻ ته درسیدلو دوهم لار دمصیبتوده چې تکلیفونه ورباندې راشي اوبیا صبر پرې وکړي ،نوبیا په دغو تکیفونو باندې ګناوې بخښل کیږي ،دالله تعالی ﷻ رحمت ورته متوجې کیږي .اودرجې یې پورته کیږي.
دریمه لار: خدای پاک ﷻ ته درسیدلو چې ډیره اسانه اوبې تکلیفه ده هغه داده چې کوم څوک دخدای پاک ﷻ دوستي ته رسیدلي وي ،ته دهغو په زړونوکې محبوب شې دهغو له تاسره مینه پیداشي.
اوله : طبقه په خپل طاعت اوعبادت رسیدلي.
دوهمه : په مصیبت رسیدلي، او دریم داولیاوو په محبت رسیدلي دي . اوس ته ددوی په خدمت کې لګیا شوې ،تا ددوی ملګرتیا غوره کړه ، دتا ددوی سره تعلق پیداشو اوددوی له تاسره مینه پیداشوه نوکله چې دالله تعالی ﷻ ددوست له تاسره مینه پیدا شوه نودالله تعالی ﷻ مینه درسره پیداکیږي.
نودغه لار ډیره نږدې اواسانه لار ده ،نه دې طاعتونه اوچهلې تیرې کړي اونه مصیبتونه اوپریشاني درباندې راغلې ،فقط

دعلماء خدمت دې وکړ،ددوی زړه درنه خوشحاله شوي اودعا يې درته وکړه.

په دعا وو دېر لوی کار کيږي ،دخدای پاک ﷻ ددوست په خدمت الله تعالى ﷻ خوشحاليږي نوبس تاته يې له لنده درکړه.

کله په يوه دعا د سري ټول کارونه جوړشي

زمونږ خليفه صاحب حضرت قطب المشائخ مولوي دين محمد اخنداره (قدس الله سره) قصه کوله ،کومه ورځ چې دده دخلافت دستار بندي کيدله مونږ ته يې پټ ځای کې داقصه وکړله ،وايې چې غالبا خدای پاک ﷻ ددې کار(دخلافت درجې ته رسيدل) دسبب جوړولو داکار گرځيدلی وي چې دسليمانخيو سپين ږيری ملاصاحب په ډيرفقراومسکنت حال کې راغی اوډېر تنگ دستی و،نوکور ته مې بوته ،نوخليفه صاحب مبارک خودکشف خاوند و ،نووايې چې دستي مې نسوارېې ورته راواخيستل چې نسوار وکړه، بيامې دستي چای ورته راوړ ،چای يې چې وخوړ بيا مې مړی ورته راوړه اوله مړی خوړولو وروسته مې بيا چا ی ورته راوړ.

نوبيامې دده دحاجت پوره کولو هڅه وکړه خوچونکی زما سره نوري روپۍ نوي يواځې په واسکټ کې مې پنځوس روپۍ وي هغه هم په کورکې پروت وي،نو دکورنی خلک خورابانديې پوه و ،چې فقير راغلی وس به بيا هرڅه ورکړي نوهغه يې له واسکټ څخه

ایستلي وي ،کله مې چې واسکټ راواخیست چې گورم روپۍ پکې نشته نو یو طالب ته مې وویل چې پنځوس روپۍ راکړه بیا به یې درکړم ؛نوهغه پنځوس روپۍ مې ورکړي .نودغه فقیر سر سرتورکړ اومخ په قبله ودریده دعایې راته وکړه .

دغه واقعه غرمه پیښه شوه اوماسپښين حضرت انوار المشائخ (قدس الله سره) حال راولیږه چې دلته راشه چې ورغلم راته ويې ویل چې بس پټکی تیارکړه دتادخلافت دستاربندي ده .

حضرت قطب المشائخ صاحب (قدس الله سره) ډېر عابد اوپرهيز گار او دالله تعالی ﷻ په طاعت اوعبادت کې يې ډېر زيات تکليفونه تيرول ؛خوقسم ده چې په يوه دعا سره دانسان دسلهاو کالونو کار جوړیږي .

داولیاوو کرامو په معمولي خدمت سره هم ډېرې غټې برخې ترلاسه کیږي

يو ولي په غسل خانه کې ځان پاکه وي خو اوبه ورخلاصي شوي ،ديومشکل سره مخامخ ده ،يومريد ته داخيال ورغی چې کيدای شي اوبه ورکمې وي ؛نويوه بوکه يې دکوهي نه راويسته او ټانکۍ ته يې ور واچوله .

کله چې دغه ولي له غسل خانې څخه راووت نوپوښتنه يې وکړه چې دا اوبه چادغه ټانکۍ ته را واچولي ؟ دمريد په دې نکر شو چې بې ادبي مې نه وي کړي، څه ونه ويلې اوچپ شو. ولي بيا

وویل چې دا اوبه چا را واچولې بیا غلی شو. دغه ولي وویل چې ډېر بنه وخت یې اوبه راورسولې زه ډېر ورنه خوشحاله یم ،بې ادبي یې نه ده کړي . دغه مرید ورته وویل چې ما در واچولې. دغه ولي ورته وویلې چې تا په یوه بوکه دومره مقام واگاته چې فلانکي په دیرشوکالنو کې هم نه و گټلی . دالله تعالی ﷻ په خزانو کې څه کمی نشته .

حضرت ابن عباس ﷺ دحضرت نبي کریم ﷺ یو خدمت وکړ ،زړه یې ورنه خوشحاله شو ،دعا یې ورته وکړه په ټول امت کې اوس په رئیس المفسرین اوحبر الامت سره یادیږي . څکه چې دحضرت نبي کریم ﷺ دعایې وگټله .په یوه دعا یې کار جوړ شو .

نودا علماء یا طلباء یا اولیاء اوداملنگان چې خلکوته په نظرنه ورځي دا دخدای پاک ﷻ په نزد ډېر عزتمن دي نوددغو سره تعلق ساتئ ،گورئ چې په سوچ کې دا درنښي چې زه خومالدار یم غټ سړی یم اودغه خو زموږ په وظیفو اوچندو رالوی شوي دي . ډېر خلکوته دملا اوطالب په هکله داسوچ وي چې زه کومک ورسره کوم نودی باید زما تابع وي . گورئ که په طبعیت کې موداخبره راغله قسم ده که کامیاب شئ .

نوحضرت نبي کریم ﷺ وایې چې زه له تاسوڅخه نور اجر نه غواړم یواځې دخپل جای نیشینو ،دخپل نسب سره دتاسې محبت غواړم ،ددغو په محبت به ماته را رسیږئ اودما په محبت به الله تعالی ﷻ ته رسیږئ ،اوکوم انسان ته چې دالله تعالی ﷻ محبت پیدا شو هغه په دنیاهم کامیابه ده اوپه اخرت کې هم کامیابه ده .

حضرت نبي کريمﷺ دنيا له څه شي سره مشابه کوئ؟

نوپه عباداتوکې هم بايد کوشش وشي حضرت نبي کريم ﷺ وايي: ((الدنيا ملعون وملعون مافيها الا عالم اومتعلم اوذاکر وما والاه)) يعنې دنيا ملعونه ده اوهغه څه چې په دنياکې دي په ټولو باندې دخداى پاک ﷻ لعنت ده مګر عالم اومتعلم اوذاکر اوڅوک چې دالله تعالى ﷻ بندګي کوي هغه ملعون ندي ،څوک چې ددوی سره تعلق ساتي هغه ملعون ندي ، څوک چې علم حاصلوي هغه ملعون ندي ، څوک چې درس اوتدريس کوي هغه معلون ندي نوره دنيا دلعنت شى ده .

حضرت نبي کريم ﷺ په لار کې يوپرسيدلى اوچينجن سيرلى وليدل نوصحابه کرامو ؓ ته وايې چې داخلک له دې سيرلى څخه په تنګ شوې دي اوبهر يې راغورځولى دى ؟ صحابه کرامو ؓ ورته وويل چې هو يارسول الله ، دامردار سيرلى څه کوي. حضرت رسول الله ﷺ ورته وايې چې خداى پاک ته دنيا تردې مردارې نه هم ذليله ده .

له دېنه څوک دامطلب وانه خلي چې دنيا ګټل ناروا دي بلکې دنيا ته خيرهم ويل شوې دي خداى پاک ﷻ فرمايي (وَإِنَّهُۥ لِحُبِّ ٱلْخَيْرِ لَشَدِيدٌ) خوپه اصل ذات کې خداى پاک ﷻ وايي چې : وَلَوْ

﴿بَسَطَ اللّٰهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهٖ لَبَغَوْا﴾ که چیرته مور دنیا اورزق ورزیات کړای وی نو سرکشي به یې کړې وه.
په اصل ذات کې یې طغیان پروت ده که نه دخیرکارونه هم دېر ورباندې کېږي، دحضرت صدیق اکبر، حضرت عمرفاروق اوحضرت عثمان غنی په دنیاکې دجنت دزیرې خبرې چې اورو دا ټول یې ددنیا په برکت حاصل کړي دي، ددې دا مطلب نه چې دنیامه ګټئ، دنیاګټئ خو عبادت مه پرېږدئ په کومه دنیاچې عبادت پاته شو هغه حرامه ګرځي اوچې عبادت پرې پاته نه شي دنیابنه ده، بنه خوره، بنه چیښه اوبنه اغونده الله تعالی پرې خوشحالیږي. الله تعالی چې چاته کوم نعمت ورکړی وي بایدهغه نعمت اثر ورباندې ښکاره شي په دې الله تعالی خوشحالیږي، چې علم یې کړی وي دایونعمت ده نو درس، تدریس، وعظ اونصحیت پرې کوي داېې اثار دي الله تعالی ورباندې خوشحالیږي، الله تعالی ورباندې راضي کېږي.
نوالله تعالی دنیا پیداکړې زمونږ له پاره ده، داڅومره حیوانات اوکروندې چې دي داټولې یې دانسان دفائدې لپاره پیداکړي دي، دنیا په داسې طریق وګټئ چې ارام اوراحت درته پیداکړي، په دنیاکې هم پرې ارام شئ اوپه اخرت کې هم پرې ارام شئ اوپه داسې طریقه یې مه ګټئ چې په دنیاکې هم پرې ذلیله وئ اوپه اخرت کې هم پرې ذلیله شئ. په داسې طریقه یې وګټئ چې په دنیاکې هم پرې عزتمند شئ اوپه اخرت کې هم پرې عزتمند شئ.

نوداللہ تعالی ﷻ دي زموږ له حقيقي علماء سره محبت پيداکړي چې دهغو په واسطه دخدای پاک ﷻ اودرسول الله ﷺ محبت زموږ په برخه شي اودامحبت به هلته پيداکېږي چې په ځان کې دالله تعالی ﷻ احکام اودحضرت نبي کريم ﷺ سنت طريقې عملي کړواوددين رنګ راباندې ښکاره شي.

مسلمان بايد خپله اسلامي جامه بدله نه کړي

تاسو پام وکړئ چې سيکان کافران دي مګر ددوی داخپله عقيده ده چې وېښته نه پرې کوي اوپټکی وهي ،هغه دخپلې عقيدې څخه نه اوړي اوهرڅوک په دې پورتنيو ښنوباندې پېژني چې داسيکان دي ؛نوپه مسلمانو کې داسلام داسې اثراونښې ښکاره شي چې دهغو په وجه دوی په مسلماني وپېژندل شي لوله ده سره دخلکو مينه اومحبت پيداشي چې الحمد لله چې مسلمان مې وليدل ،داسې نه چې دده اوانګريزانو فرق نه کېږي ،ددوی اوديو مفسد فرق نه کېږي.

يوځل زموږ دمدرسې داوبو دماشين لپاره يوسپين ږيری مستري راوستی و، ؛نوپه روژه کې يې له يومولوي صاحب اوبه غښتلې چې تږی يم اوبه راکړئ،خوهغه مولوي صاحب اوبه نه وي ورکړي نويو طالب ته يې دې مستري ويلې و چې داڅرنګه بې کاره خلک يئ چې په چاموزړه هم نه خوږېږي؟ صله رحمي هم نه کوئ.

نو مسلمان هم ده او په مدرسې کې هم کارکوي خو له خدای ﷻ
څخه نه داریږي روژه خوري.

هغه ګنهکارهم ښه وي چې ګناه خوکوي خوله خدای پاک ﷻ اوله مخلوق نه حیا ورته دریږي ،ددې حیا په وجه دغه ګنهکار ته خدای پاک ﷻ دتوبې توفیق ورکوي ؛خو هغه ګنهګار چې په ګناه کې دلاوري وي ددغه بیا خدای پاک ﷻ توبه هم نه قبلوي اوورته په غضب وي ،اکثره قومونه له دې وجې نه تبا شوي دي چې په ګناه کې به یې دلاوري کوله ،دلوط علیه السلام قوم دومره بې حیاشو چې په عام مجلس کې به په یوبل سپریدل اولواطت به یې کاوه،نوخدای پاک ﷻ ورته په غضب اوقهرشو داسې یې تباکړل چې جبرائیل امین علیه السلام دلوط علیه السلام ټول قوم دومره پورته کړل چې په اسمان کې یې چرګانو اذانونه واوریدل شول اوبیا یې دله پورته نه ښکته راوغورځول اوبیا دتیږو باران پرې وکړ اوتر نن پورې په هغه ځمکه باندې اثر ښکاره ده اوهیڅ شی نه زرغونه وي ؛ددې وجه داوه چې ښکاره یې بې ادبي کوله اوله خدای پاک ﷻ نه دار اوحیا نه ورته دریدله.

نن هم خلک دومره دلاوره شول چې یومسلمان دبل مسلمان په مقابل کې جنګیږي اوبیا فخر هم پرې کوي ،داسې هم خلک شته چې په جماعت کې جمعه ولاړه وي اودوی په فتبال لګیا وي.

داسې دفتنو دور دی خدای پاک ﷻ دې خپل رحم اوکرم وکړي چې ددغوله ګناهونو څخه نفرت پیداشي اوداخرت طرف ته دمسلمانانو توجه پیداشي. **واخردعوانا ان الحمدلله رب العالمین**

(۵٦) مجلس

داعتکاف بیان

الحمد لله والصلوة والسلام علی سیدنا الانبیاء وعلی اله واصحابه الاتقیاء امابعد فاعوذ بالله من الشیطان الرجیم بسم الله الرحمن الرحیم

﴿ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ﴾

(یعنې تاسو ملګرتیا وکړئ په نیکۍ اوتقوی سره اوملګرتیا مه کوئ په بدۍ اوسرکشۍ سره .)

نن به داعتکاف په هکله بیان وکړو ، اعتکاف دروژې مبارکې په اخیرنی لسو ورځوکې په جماعت کې داعتکاف په نیت اوسیدلو ته وایي اوداد حضرت رسول الله ﷺ سنت عمل دی.

دهرعمل لپاره نیت ضروري دی نوداعتکاف لپاره هم نیت کول ضرور دی په پښتوکې یې نیت داسې دی : ای خداوندمتعاله ! زه نیت دسنت اعتکاف لرم ته یې راته اسانه کړې اوله مانه یې قبول کړې.

له دینه وروسته به جماعت ته داخل شي او (۹) ورځې که میاشت دنه ویشتو ورځو وه اویا (۱۰) ورځې که میاشت د دیرشو

ورخو وه تیرول لازم دي اوپه جماعت کې به دې نیت شپې تیروي چې زه دلته دالله تعالی ﷻ په کور(جماعت) کې دالله تعالی ﷻ دعبادت لپاره ناست یم ؛ نوددې کس ټول وخت دخداوندمتعال ﷻ په عبادت کې شمارل کیږي ځکه چې مسئله داده چې هربو لمانځه ته انتظار کول په خپله عبادت دی نودده ناسته هم دلمانځه په اراده اونیت وي نودومره ثواب یې وي لکه چې په لمانځه مشغول وي ؛ نوداسې آدب به کوي لکه چې انسان په عین عبادت کې مشغول وي ،له بې خایه مجلسونو،لهو اولعب ،توکې اوټکارې به په جماعت کې نه کوي ځکه چې معتکف دثواب ګټلوله پاره دخدای پاک ﷻ کور ته راغلی اوبیا دعبادت په نیت راغلی نوپه چپه ناسته ،په خوراک اوڅښاک ،په تلاوت اوذکر ،په لمانځه ،ارام اوخوب ټول په عبادت کې شمارل کیږي ځکه چې دعبادت په انتظار ناست وي.

نوهغه خلک چې معتکفینو ته ددعا اوبرکت په نیت ورځي نوهغه دې داسې نه کوي چې معتکف له عبادت نه وباسي اووختونه یې ورضائع کړي ، بلکې دومره وخت به ورسره تیروي چې هغه له عبادت څخه په بل ؛ ي مصروف نه شي لکه یوکس چې دیومریض پوښتنې ته ورځي نودومره وخت به ورسره تیروي چې هغه ورنه په تکلیف نه شي ځکه مسئله داده چې دمریض پوښتنې ته چې څوک ورځي نودومره وخت به ورسره تیروي لکه یومیرمن چې غوا رالوشي اوبیا لیږ دمه ورته وکړي اوبیا یې به لوشلو پیل وکړي ؛نوچې دمریض پوښتنې ته څوک ورځي په دې نیت ورځي

چې دې دغه کس دمرض په وجه ډېر پاک دی کیدای شي خدای پاک ﷻ دده دعا قبوله کړي اودعا دې ورنه وغواړي خو دومره وخت به نه ورسره تیروي چې مریض ورنه په تکلیف شي.

نو معتکف ته خلک په دې نیت ورځي چې دی دخدای پاک ﷻ دکور میلمه ده اودغه کور ته په ننواتي ورغلی نو کیدای شي دده په وجه زما کارونه جوړ شي خوبې ځایه وخت به نه ورسره تیروي.

بلکې ده ته دا پکار دی چې په خپله ولاړ شي اومعتکف ته دویلو ضرورت پیښ نشي چې ولاړ شه زه اوس تلاوت کوم، یالمونځ کوم یا بل عبادت کوم.

داعتکاف آداب

معتکف چې په اعتکاف کې کیني دده لپاره د آداب ضرور ده چې دا جومات هغه ځای ده چې له ضرورت پرته خوراک، چښاک اومجلس پکې روا نه دی خو ددغو شیانو اوس ده ته ضرورت ده حتی داودس دا حکم دی چې که دجومات ککړیدلو ویره نه وي نوبیا بهر ته وتل ورته روا نه دي خو که دککړیدلو ویره وه بیا دضرورت په خاطر وتلی شي.

● دضرورت په خاطر دقضاء حاجت اواودس لپاره له جومات نه بهر وتل روا دي خو دضرورت نه پرته هلته به زیات وخت نه تیروي له اودس کولو نه وروسته به سمدستي جومات داخلیږي.

• که چیرته په دې جوماتو کې دجُمعې لمونځ نه ادا کیده نوبیل جوماتو ته تلل روادي ؛خوکتابونه دومره اندازه احتیاط لیکلی چې داسې وخت به ورځې چې یواځې سنت وکړای شي اودجمعې له کولو وروسته به بیرته خپل جوماتو ته ځان رسوي ،اګرکه هغه جوماتو دی خو ده په دې جوماتو کې داعتکاف التزام کړی چې زه به په دغه جوماتو کې کینم

• دضروري غسل کولو لپاره له جوماتو نه وتلی شي .که دمعتکف احتلام وشي اوغسل وربانديې واجب شي نومسئله داده دغه کس به تیمم ووهي اوله تیمم نه وروسته که په جوماتو کې دغسل کولو ځایونه موجود وي نوهمدغلته دې فی الحال غسل وکړي خکه چې د جنب شخص لپاره په جوماتو کې وخت تیرول روا نه دی اوکه دغسل کولو ځای نه وي نوبیاکه څوک ورسره وي هغه ته دې ووایې چې ماته اوبه راوړه ضرورت ورته لرم ،که اوبه یې ورته راوړې نوغسل به وکړي اوکه څوک ورسره موجود نه وي نوتیمم دې ووهي اوجې سهار شو له چاځخه دې اوبه زا واغواړي اوغسل دې پرې وکړي اوکه څوک وسره نوي نوبیا دې خپل کور ته او یاچې کوم ځای جوماتو ته نږدې وي هغلته دې غسل وکړي .

• ښځه په خپل کور کې چې په کومه کوټه کې لمونځ کوي هغلته دې پرده راتاوکړي .هغه ددې لپاره دجوماتو حیثیت لري ،

مغلته خوراک ،څښاک اونیک مجلس کولی شي خوله هغه ځای نه به له ضرورت پرته نه وځي.

که سړی په جومات کې په اعتکاف کې ناست دی اودځه مشهورې ضرورت پیښ شو اودکورخلک دمشورې لپاره ورته راغلل نومشوره ورکولی شي همدارنګه ښځه په خپله کوټه کې داعتکاف په ځای کې ناسته ده دکورپه کاروکې لور.نګور او داسې نوروته مشوره ورکولی شي . خو له هغه ځای څخه به دباندې نه راوځي.

ځیني عوام وروڼه په اعتکاف کې ناست وي ،قرانکریم یې نه وي زده ،نور اذکاریې هم نه وي زده چې هغه وکړي نوددوی داعقیده وي چې داعتکاف له ضروریاتو نه داده چې چپه خوله کیني،غږیدا نه کوي ،تردې پورې چې که ورته خبره وکړي نو خلک ورته وایې چې اعتکاف یې خراب کړ؛ نوورونو! په دې ځان پوه کول پکار دی چې په اعتکاف کې خبرې منع نه دي ،په اعتکاف کې له ضرورت نه پرته له جومات نه وتل منع دي ،په جومات کې روا مجلس کولای شي ،خپل ضروریات له چاغوښتلی شي اودارنګ چوپه خوله هم کیناستلی شي خودغه چوپه کیناستل عبادت نه دی اوکه ددې وبره وي چې داسې نه په اعتکاف کې غیبت، لهو اولعب رانه ونشي ؛نوبیا چوپه خوله کیناستل هم عبادت ده .

دحضرت نبي کریم ﷺ ،دصحابه کرامورضي الله عنهم دامت دنورو بزرگانو عادت داوو چې ﴿ کثیرالصمت ﴾ یعنې زیاتره به پټه خوله ناست

وو ،بې له ضرورت نه به یې غږیدا نه کوله اوکه به چا بیا دکومې مسئلې پوښتنه وکړه نوداسې تفصیل به یې ورته کاوه لکه دریاب چې روان شي ،داسې نه چې خبرې یې نه کولې .

نوچې په اعتکاف کې کوم کس ناست وي ذکر،تلاوت اونورعبادت دې کوي یا دخدای پاک ﷻ په مصنوعاتو اومخلوقاتوکې سوچ اوفکر کوي، چې خدای پاکﷻ اسمانونه ځمکې، انسانان اونور مخلوقات په څومره ښه کیفیت پیداکړي .

نوروخلکو ته په کار داده چې دمعتکفینو اوقات ورضائع نه کړي ،دېر مجلسونه باید نه وي ځکه چې په دېر مجلس کې دکار خرابیدلو ویره وي ،یابه په غیبت لګیاکېږي،یابه په درواغو لګیاکېږي یابه په کوم بل ناروا کار لګیاکېږي .

نوپه اعتکاف کې ناسته لویه خوش قسمتې ده .

دادېر بهترین کار دی چې دېره غږیدا نه کېږي ځکه چې سړی دېر نه غږیږي عقل یې هم په ځای وي ،هغه سړي بیا چې خبرې کوي هم دعقل خبرې کوي .

اوچې توله ورځ کوم کس په خبرو لګیا وي بیا یې چې څه په خوله ورشي هغه وایي . لکه یوسالک وایي :

زبان بیهده گو نیی نشسته صم وبکم به از کسی که زبانش نباشد اندر حکم

دسړي چې ژبه پرې وي اوګونګی په کونج کې ناست وي له هغه سړي نه بهتر دی چې ژبه یې په خپل اختیار اوکنټرول کې نه وي.

ځکه چې حضرت نبي کریم صلی الله علیه وسلم یوصحابي ته نصیحت کوي اوبیا په اخرکي ورته وایي چې دټولوشیانوځخه غوره درونه ښایم ؟ هغه ورته وایي چې بلې هو! راوبي ښیه حضرت نبي کریم ﷺ ژبه ورته ونیوله چې ژبه په کنترول کې ساته .

یعنې که یوه خبره دې بې ځایه وکړه هم ،ولاړې غرق شوې ،که دځپل عبادت دې صفت وکړهم غرق شوې ځکه چې ریاکاري اوعجب پکې راځي ،که درواغ اوغیبت وشو هم لاړې تاواني شوې

اوکه پته خوله ناست وې دهغه پوښتنه نشته؛نوردهري خبرې پوښتنه شته ،که داسې خبره وکړې چې مسلمان پرې ازاريږي ،دمسلمان سپکوالی پکې راغی دهغه غیبت دې وکړ ،بوچ الفاظ دې وویل ددې ټولو پوښتنه شته .

لکه سالک چې وایي :

ای زبان ہم گنج بی پایان توئی ای زبان ہم رنج بی درمان توئی

اې ژبې ته خزانه بې انتهایې داسې کارونه وریاندې کیږي که حق وریاندې بیان کړې قرآنکریم اوحدیث نبوي اودمذهب کتابونه وریاندې بیان کړې دنصیحت خبرې وریاندې وکړې ځینې خبرې داسې وي چې په هغوی باندې الله ﷻ خوشاله کیږي چې دهغه پای بیاجنت ته ننوتل دي اوځینې بیاداسې خبرې دي چې دهغوی بیادوااودرمل نشته .

لکه شاعرچي وایي: جراحة السنان لها التیام ولایلتام ماجرح اللسان

همدارنگه دپښتو شعر ده چې وایي:

پرهر د توري ښه ده چې جوړیږي په مرهم
ولې بد پرهار د ژبې ده له عمره سم سم

دتوري اونېزې پرهرجوړیږي خوژبې ږهر نه جوړېدونکی مرض دی دمثال په ډول لکه یوڅوک چې پيغوردرکړي دهغه زخم بیانه جوړیږي لکه په یوه حدیث شریف کې هم راغلي دي (المسلم من سلم المسلمون من لسانه ویده) که لیرخیرشونو په حدیث شریف کې هم لومړی دژبې یادونه شوې ده اومحدثین هم وایي چې داڅه یې ځکه مخته کړه چې دژبې ضرر اوزیان عام دی اودعمومیت وجه یې داده چې که کمزوری تن وي اوکه زوروروي نوهم غیبت کولای شي اوپاتې شودلاس ضررهغه هرسړی نشي ترسره کولای دژبې غیبت ښځه هم کوي چې په بشرکې دنړیه مقابله کې ډېره کمزورې ده خوسره له هغه بیاهم دژبې ضرربه ډېره ښه توګه رسولی شي اوبل دژبې ضررغائب اوحاضردواړوته رسیږي اودلاس ضررغائب ته نه رسیږي دمثال په توګه که یوسړی له تاځخه لرې اوغائب وي نوته یې مرکولای نشې خودژبې ضررکه نوموړی سړی ددنیاپه هغه ابل سرکې هم وي ورته رسولای یې شې اویاداسې چې دژبې له ضرراوتاوان ځخه مړي هم ندي خلاص اودلاس ضررخونشې ورته رسولای نوچې هرمجلس له ذکرالله ځخه خالي وي اوزیات شي نوخامخا ژبه دسړي له کنترول ځخه

وزي دمثال په دول که په جومات کې سره له دې چې دخدای ﷻ عبادت اوخوشاله کولوځای دی خوکه مجلسونه پکې شروع شي نوهغه دسړي هغه نیک عملونه داسې له منځه وړي لکه اورچې لانده اووچ لرګي له منځه ځخه وړي اویالکه یوحیوان چې وابنه خوري نوهغه بیاوچ اولانده نه ګوري خوري يې نوله همدې وجې بایدجوماتونه دمجلسونوځایونه جوړنه کړل شي دجومات ادب بایدوشي بلکې هغه کس چې په جومات کې اعتکاف کوي هغه هم بایددجومات دېرزیات خیال وساتي اونورخلک هم بایدداعتکاف کوونکودوخت لحاظ وساتي دهغه وختونه بایدورخراب نکړي لکه یوانسان دی هغه خپل خوبونه کوي اوخوب يې نبه پوره کړی وي اوهغه ابل چې معتکف دی هغه هم انسان دی شپه يې په عبادت دخدای تعالی کې تېره کړې وي اودسهارله خواهم دوعاګانې اوداﷲ تعالی ځخه مغفرت غواړي نوخوارکی به خامخابې خوبه شوی وي اوته ورشې له خوبه يې وباسې هغه هم انسان دی بایدویده شي اوخوب پوره کړي

مسئله : اعتکاف سنت کفایي ده که په کلي کې یوسړی هم کیناست نودټول کلي غاړه وربانديې خلاصیږي اوکه په دغه کلي کې یوسړی هم نه پکې کیناست نوټول کلی دسنتوپه پرینبودلوباندې ملامت دی ترديې پو رې که په کلي کې یوه ښځه هم داعتکاف له پاره ناسته وي نودټول کلي غاړه وربانديې خلاصیږي حضرت نبي کریم ﷺ به پخپله اعتکاف کولوترديې چې

دی مبارک له دنیاڅخه ولاړیبیابه امهات المؤمنین اعتکاف کولودیادونې وړخبره ده چې په معتکف باندې دټول کلي غاړه خلاصیږي له دې وجې څخه یې په ټول کلي باندې احسان دی له همدې وجې خوکتابونو لیکلي دي چې دمعتکف خدمت کول په ټول کلي باندې لازم دی څکه چې کلمیوال به ټول په ثواب کې ورسره شریک وي کیدای شي په معتکفینوکې به داسې خلک هم وي چې مسافربه وي دلته به کورنه لري اوبل به دالله ﷻ دهغه ایت مبارکه مصداق شو چې ترجمه یې داسې ده چې تاسې یوله بل سره په نیکوکارونوکې کومک اومرسته کوئ نوله همدې وجې که تاسې له معتکفینوسره کومک وکړئ نوکه تاسې په کورونوکې هم ناست یاست اللهﷻبه تاسې ته هم داعتکاف ثواب درکوي څکه چې دیوه مسلمان مشکل ورته حل کوي اوبیاپه څانګړې توګه هغه مسلمان چې دینداره اودالله تعالی دوست وي داخوڅه وړه خبره نده.

د یومسلمان د مشکل حل کولو کوشش د اوياوو اعتکافونوثواب

بوخل حضرت عبدالله بن عمر(رضی الله عنهما) په اعتکاف کې ناست ؤیوتن ورته راغی اوورته وې ویل چې په مابانډې دفلاني پوردی اووس وخت پوره شوی دی خوله ماسره څه نشته چې ورېې کرم نوده مبارک ورته وویل چې ستاڅه خیال دی زه درسره

ولاړشم؟ نوهغه کس ورته وویل چې ستاخوبنه ده ؟نوحضرت عبدالله بن عمر(رضی الله عنهما) ورسره روان شو له جومات څخه کله چې له جومات څخه ووتل نوهغه ابل تن داګومان شو چې ګواکې دده مبارک اعتکاف له یاده وتلی دی نوورته وې ویل چې ته خوپه اعتکاف کې ناست وې ؟ اعتکاف دې لکه چې له یاده وتلی دی چې له ماسره روان یې نوحضرت عبدالله بن عمر ورته وویل نه اعتکاف مې هېرشوی ندی نبه مې په یاددی خوماله حضرت نبي کریم څخه اوریدلي دي چې څوک دیوه مسلمان دمشکل په حل کولوکې کوشش وکړي خدای پاک د اویاوو کلونو قبول شوي اعتکاف ثواب ورکوي الله تعالی خوډېرمهربانه ذات دی

یادوونه: دجومات برنده دجومات په حکم کې ده نومعتکف په برنده کې هم اوسېدلای شي خو په جمعه سره لمونځ کولوله پاره به له برنډې څخه نه وزي څکه چې داعتکاف له پاره جومات شرط دی اودجمعې کولوله پاره جومات شرط ندی بلکې په بیابان کې هم کېدلی شي نومعتکف به دجمعې په وخت کې له برنډې څخه نه وزي اونورخلک کولای شي چې دباندې له برنډې څخه هم په امام پسې ودرېږي اودثواب په لحاظ باندې هغه جومات چې په هغه کې دجمعې لمونځ کیږي په هغه کې اعتکاف کول ترنوروجوماتویوپه پنځه درجې زیات ثواب لري.

تنبیه: بله مهمه مسئله داده چې دادبنخومرض کله کله له اختیاره‌ ته پیدا کیږي نوچې کله دامرض ورته پیښ شي نوروژه به

نه نیسي نواعتکاف هم ورباندې نشته خویوصورت یې داسې کیدلای شي چې دډاکټرانو په واسطه دغه میاشتنی مرض بدل کړي نوچې دوااستعمال کړي بیاپه هغه میاشت کې مرض نه ورته پیښیږي مفتي صاحبانو دافتوی ورکړېده چې کله یوه ښځه حج ته ځي نوکولای شي چې داسې دوایي استعمال کړي چې هغې ته دحج په موکه باندې حیض پیښ نشي نوداعتکاف په وخت کې هم کولای شي خوداهلته چې دیوې ښځې عادت معلوم نه وي که دیوې ښځې عادت معلوم چې یاپه اول اویاپه اخیرد میاشتې کې دی هغه دې بیاددډاکټرپه مشوره دغه دوااستعمال کړي.

وآخردعوانا ان الحمد لله رب العلمین
وصلی الله تعالی علی خیر خلقه سیدنا وسندنا وشفیعنا و
مولانا محمد وعلی آله واصحابه واتباعه واهل بیته اجمعین

(۵۷) مجلس

دا نسان دکامیابي مهمې لارې په قرآن کریم، احادیث اوداولیاء الله په لارتلل دي

ددې له پاره چې زموږ کامیابي په څه شي کې ده امام بخاري صاحب پخپل کتاب بخاري شریف کې چې دالله تعالی له کتاب څخه وروسته دمخلوقاتوپه کتابونوکې ترټولوبهترین کتاب دی چې دحضرت نبي کریم ﷺ حدیثونه یې پکې راټول کړي دي اوډېرپه تکلیف یې راټول کړي دي چې شمېره یې نه زره دوه اتیا(۹۰۸۲)، ته رسیږي اوهرحدیث ته به یې غُسل کولواودوه رکعته لمونځ به یې کولو اواستخاره به یې کوله چې په خوب کې به ښه یقیني ورته معلومه شوه چې دادحضرت نبي کریم ﷺ حدیث دی بیابه یې په لیکلوباندې شروع کوله نوامام بخاري په دې کتاب ترټولودمخه خبره دوحیې کړېده چې خدای ﷻ خپل پیغمبرته وحیې څرنګه رالېږلې ده نوامام بخاري صاحب داخپل کتاب دانسانانو دګټې اومنفعت له پاره جوړکړی دی

خودانسانانودګټې لارې درې شیان دي [۱]دیوه شي خیراوشرپه حواسو معلومیږي دمثال په توګه په سترګویې ویني

چې په دغه شي کې مې ګټه ده او په غوږونو يې اوري په ژبه باندې يې وخکي په لمس (لاس لګولو) [۲] انسان دعقل په واسطې باندې يوشی ورته معلوم شي چې په دې کې خير يا شر دی او که په ظاهري اسبابو ورته معلوم شي هم نودی وايي چې ماته تجربه ده هغه کارکوي وايي چې په عقل باندې ماته ددغه شي خير او شر معلوم شوی دی

نو دغه دواړه لاري خدای پاک ﷻ دانسان په وجود کې دګټې له پاره چې خير او شر و رباندې وپيژني پيدا کړې دي چې يو عقل او بل داظاهري حواس دي.

خو دا دواړه لاري ناکامې او کمزوري دي ځکه يو سړی چې په سترګو باندې يوه شي ته ګوري پکې خطا کيږي کتابونه مثال ورکوي لکه دمثال په توګه يو سړی په موټرکې سپوردی او موټر روان دی دسرک په څنډه کې ونې دي هغه خوپاتي کيږي نو دالېدونکی داګومان کوي چې داونې روانې دي نودادسترګو خطايي شوه او که يه؟ نور مثالونه هم شته په عقل باندې هم دېرخلک خطاکيږي [۳] دکاميابي لاره چې انسان ته دخير او شر بنه طريقه ورښيي هغه وحيې ده د الله ﷻ ملايکو په واسطه خپلو پيغمبرانو (عليهم السلام) ته راليږلي ده په قرآنکريم کې چې کوم شی الله ﷻ بنودلی دی چې په دې دانسان خير او په دې کې د انسان شردی هغه که په زرګونو کلونه هم تېرشي بدلون نه پکې راځي او پاتې شول زموږ حواس او زمونږ عقلونه دا له خطايي سره هميشه مخ کيږي او دالله تعالی کلام ډېر بې حده عظيم کلام او بل

داچې ترجمان یې حضرت پیغمبرﷺدی نوموږته چې خدایﷻقرآنکریم راالیږلی موږته چې دحضرت نبي کریم ﷺ حدیثونه رارسیدلي داتول زموږدخیرله پاره جوړشوي دي نوکه موږاوتاسې کامیابي غواړوهغه داسې چې په دې فاني دنیاکې هم خوشاله اوپه اخیرت کې هم خوشالي اوعزت راته نصیب شي نوداعزت پرته له وحیې څخه په بل شي کې نشته چې قرآنکریم اوحدیث دي خوداخبره دې پاتې نه وي چې مذهب هم ددغوداروشیانوخلاصه ده گوښی شی ندی قرآنکریم داﷲﷻکلام دی موږنه پرې پوهیږوحضرت نبي کریمﷺیې شافي اوکافي بیان کړی اوحدیث په مطلب باندې نه پوهیږوبیاحضرت امام ابوحنیفه رحمه الله بیان راته کړی دی زموږاوتاسې له پاره خیرپه دغه دین کې دی اوس چې موږفکروکړوموږ چې کوم کارونه کوودعقل اویاحواس ظاهره په واسطه باندې نودمثال په توگه یوتیکداردی هغه تیکه نیسي نودی سوچ اوفکر کوي چې په دې کې گټه شته نوکله چې تیکه سرته ورسیږي نوپه پای کې په لکونوروپۍ وگټي دخدایﷻاودپیغمبرﷺدقرآنکریم اوحدیثو څخه چې کومه گټه موږته لاس ته راځي هغه ترابده پورې موږته گټه ده.خومره گناوې چې اللهﷻموږورڅخه منعه کړي یوهغه دتول وخت له پاره زموږله پاره شراوزهرقاتل دي بلکې زهرکه سړي په هېره وخښي اوکه یې په لوی لاس وخښي دواړه سبب دمرگ گرځي دگټې امیدنه پکې پیداکیږي نوموږ ته چې رب العالمین قرآنکریم اوحدیث غوره کړي اومذهب یې راته غوره کړی نوای

علماء کرام مونږ باید پخپل عقل اوخپلو سترگو چې په کوم شي کې خیراوشروینو روان نشو دسترگو لیدلی شي اودعقل فیصله له قرآنکریم اوحدیثو سره وگوروکه دقرآنکریم اوحدیث نبوي تابع وو باید عمل پرې وکړواوکه نه نوبایددظاهر حواسواوعقل تابع نشوځکه هغسې خوپه دبرواندامو کې ظاهراً خیرمعلومیږي خوهغه بیاکله دسرې دجهنم ته دورتللوسبب شي نوپه دې باید مورږله هغو خلکوڅخه پوښتنه وکړوچې هغوی ته الله تعالی په دین کې بصیرت اوپوهه ورکړې وي ترڅوزمونږدتباهي سبب ونه گرځي خوکومه لارچې دکامیابي ده چې قرآنکریم اوحدیث دپیغمبر ﷺ دي هغه مونږشانته غورځولي دي له هغې سره تعلق نلرواوپه خولوباندې لا داخبرې هم کوو چې قرآن ،حدیث اودین پوه شه اوملااوطالب پوه شه دالله تعالی بندگان ځانونه بولوخودهغه په وینا باندې خبرنه یو دحضرت نبي کریم ﷺ امتیان ځانونه بولوخودهغه په حدیث باندې خبرنه یو دحضرت امام صاحب دمذهب خلک ځانونه بولوهغه دهغه مسلک نه راته معلومیږي ددې عمده وجه داده چې خپل عقل خطاکړي یو اوداسې یې خطاکړي یو چې خدای نخواسته جهنم ته به موبوزي

شیطان په عقل فیصله وکړه نوابدي ملعون شو

دالله تعالی له طرفه چې حکم وشو چې تاسې اې ملایکو حضرت ادم ﷺ ته سجده وکړئ نوټولې ملایکې چې دخدای تعالی

غوره مخلوق دی سمدستي په سجده باندې پریوتلې لکن شیطان دعقل څخه کاراواخیستلوهغه داسې چې زه څرنګه ده ته سجده وکړم زه له اورڅخه پیدایم اودی له خټې څخه پیدادی خته خوسپېره ده رڼانه کوي نوپه خپل عقل یې فیصله وکړه دالله ﷻ دامرخلاف یې وکړنوله نعمتونوڅخه بې برخې اودتول وخت له پاره یې لعنت په برخه شو

دکافرانوچې خومره ډلې دي دوی پخپلوعقلونواودحواس ظاهري په بناء باندې کارونه کړې دالله تعالی اودوخت دپیغمبرخبرې یې نه منلې تول تباه شول نومونږ باید په دې پوه شو چې زمونږ سترګې زمونږ غوږونه اوزمونږ عقلونه هیڅ شی هم ندي ترخوچې څانونه په شریعت باندې برابرنکړوکه په شریعت باندې برابرشوبیاچې کله هسې قرآنکریم ته ګوروهم بـ الله ﷻ ثواب راکوي که څه هم دقرآنکریم په مطلب باندې پوهیږوهم نه که یوڅوک دقرآنکریم تلاوت کوي اویوبل کس هغه ته غوږنیسي نوهم خدای ﷻ ثواب ورکوي څکه دغه اورېدل دشریعت مطابق شول بلکې په هره خبره کې الله ﷻ ثواب درکوي که په شریعت باندې برابره وي دمثال په توګه په قدمونوباندې دعبادت څای ته روان یې یادذکرڅای ته روان یې نوپه داهرقدم باندې الله ﷻ تاته ثواب درکوي مطلب داچې انسان ته چې الله ﷻ دخپلو اندامونو ثواب ورکوي هلته دغه اندامونه دوحیې جلي اووحیې خفي چې احادیث دي چې دهغوی تابع شي اودمذهب تابع شي اوکه دوحیې جلي اویاوحیې خفي اویادمذهب تابع نشو اوغافله شواوغفلت

موډې اندازې ته ورسیږي چې بیابه زمونږ اولادونه له تباهي سره مخ شي دمثال په توګه لکه نن سبا چې اولادونه لمونځونه نه کوي روژې بیخي نه نیسي بلکې عبادت له سره پېژني نه اوځه وخت وروسته خوالله اعلم چې څه حالات به راځي ایاد اسلام دعوه به کوي اوکه به دغه دعوه هم پرېږدي.

نوهلته امام بخاري صاحب لومړی داایت راوړی دی﴿ إِنَّآ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ كَمَآ أَوْحَيْنَآ إِلَىٰ نُوحٍ وَٱلنَّبِيِّـۧنَ مِنۢ بَعْدِهِۦ ﴾ اللهﷻ حضرت نبي کریم ﷺته وایي چې مونږ تاته وحیي درلیږلې ده چې هغه عبارت دی له قرآنکریم څخه لکه نوحؑاونوروپیغمبرانوته.

په آیت کریمه کې د نوحؑ تخصیص

پوښتنه: دحضرت نوحؑقوم یې ولې خاص کړ؟

ځواب: ځکه چې حضرت نوحؑ نهٔ نیم سوه (۹۵۰) کاله په خلکوباندې شفقت وکړخلکوته یې دعزت اوکامیابي دانسانیت ددین دترقي اوادب په خپل منځ کې دوصیلې لاربښوونه کوله خوقوم یې چې هغه چاته هدایت نه ؤشی بې عزتي ،بې حرمتي،بې ادبي شروع کړه دخپل مهربانه پیغمبرخبریې ونه منله دوحیې په خلاف کارونه یې ترسره کړل نواللهﷻداسې ورته په قهرشوچې دحضرت عبدالله ابن عباس (رضی الله عنهما) په قول پرته له اتیاوو(۸۰) تنوڅخه چې له حضرت نوحؑسره په کشتۍ کې

سپاره وونورچې دزمکې په سرخومره انسانان ووالله ﷻ ټول له تباهي سره مخ کړل يعني غرق شول.څکه نه نيم سوه (۹۵۰) کاله حضرت نوح ﷺ ورته دکاميابي لاربښوونه کوله خودوی ونه منله په خپل عقل به يې کارونه سرته رسول دمثال په توګه خپل اندامونه به يې بې ځايه کارول په ښځواوهلکانوبه يې خوندونه اخيستل په شرابوبه يې خوندونه ا خيستل دخپل خواږه نبي خبره يې نه منله بيانوالله ﷻ چې هم خالق هم مالک اوهم قادردی هرڅه دده په اختيارکې دي روزي رسان هغه دی مالک هغه دی اوخلک يې دعبادت له پاره پيداکړي خوشي خوږې ندي پيداکړي تاسې فکروکړئ چې يوسړی دومره بدبخته شي چې دخدای پاک ﷻ دنماينده پيغمبر حضرت نوح ﷺ (۹۵۰) کاله په خلکوپورې زړه خوري اوخلک يې بياهم خبره نه مني نواخيرخوالله تعالى چې زمونږ خالق،مالک اورازق دی هغه به نه په قهرکيږي ؟ نوعلماء ليکي چې دغه امت ته همداسې تنبيه اوخبرتياده چې که تاسې هم دخپل پيغمبرخبرې ونه منئ دهغه په لاره روان نشئ اودقرآنکريم قانون په ځان باندې عملي نه کړئ دحديثوتابعداري په ځان ونه منئ نوستاسوبه هم همداسې انجام اوپای وي لکه دحضرت نوح ﷺ دقوم چې تباهي اوغرقيدايې په برخه شوه.

په دنياکې يې مونږ مثالونه وينو خوعبرت اوپندنه ترې ا خلودترمذی شرحې تحفة الاحوزی يوحديث رانقل کړی دی چې حضرت نبي کريم ﷺ وايي چې زماپه امت باندې به داسې وخت راشي چې شراب په ښکاره ډول څښي دمې به ګډوي اوشپه به

لهواولعب باندي تبره كري سهاربه الله ﷻ بيزوگان اوياخنزيران جوړكري وي په دويم روايت كې داسې راغلي چې په اخيروخت كې به زمايه ا مت كې داسې خلک وي چې څښنې به شراب خونوم به بدل ورته اخلي لكه دمثال په توګه شرابوته به دمالتې اويانوروشيانونومونه وركوي اوشپه به پخپل لهواولعب لګياوي په دغه دنياوي خوندونوبه شپه تېره كړي په زناعرياني فحاشي بدعمل سهاربه خداى پاک ﷻ زلزلې ورباندې راولي اوپه ځمكه كې به يې ننباسي.

دبالاكوټ په سيمه زلزله ولې راغله ؟

دمثال په ډول تاسې دپاكستان دبالاكوټ سيمې ته ورشئ په هغوى باندې زلزلې په داسې حال كې راغلې چې په همدغو حالاتوباندې دوى مصروف وو چې زلزلې ورباندې راغلې افسوس چې مونږدغه شيان په سترګوويينوا وپه غوږونويې اورو خود ځانونو له پاره يې عبرت اوپند نه ګرځوومونږبايدېنه متوجې شو چې كه زه په شريعت محمدي باندې عمل ونه كړم خوزمابه همداسې حال وي لكه دهغونوروامته نولكه څرنګه چې خداى پاک حضرت نبي كريم ﷺ ته وايي چې دغوخلكوته ووايه چې يو،يويادوه،دوه بنه ګوښې شئ اومشوره وكړئ څكه دېر خلک كله په يوه خبره نه سره جوړيږي خوچې يو،يوځانته شي اوپه خبره يې سرخلاص شي اوياله يوه بنه هوښيارسړي سره مشوره كوي

دوه په دوه ناست وي بيا دشي خيراوشربته ورته معلوميږي نويو ،بويادوه ،دوه دځان سره کينئ چې زماکاميابي په څه شي کې. ذه اوزه دڅه شي په وسيله په ورځ دقيامت له عذابه دجهنم څخه خلاصيږم دقبرله لړمانودقبرله مارانو داورله عذابونودپل صراط له عذابونودحشرله ګرمي نه هغه چې پنځوس زره کاله چې په سرې اوږديږي دهغې ورځې له عذابه به زه په څه شي خلاصيږم داهرسړی چې خپل عقل ليږ په کار واچوي دنياوي ګټې څرنګه ورباندې کوي په همدغوسترګوپه همدغو غوږونوباندې دنياوي ګټې څرنګه ښيې سرته رسوي اوداعقل دانسان بياولې دومره بې کاره شي چې ددين کاربيانه پرې کوي داڅکه چې ددين طرف ته بې متوجې کوي نه ديني کارونه پخپل عقل باندې کوي نه که نه وي عقل الله ﷻ انسان ته داسې يوجوهرورکړی چې که يوانسان په غرونوبيابانونوکې اوسيږي اوپيغمبر کتاب وملايې بيخي په سترګونه وي لېدلی بيابه هم دهمدغه عقل په واسطه باندې الله تعالی ﷻ وپېژندلای شي څکه چې سړی دافکروکړي چې دادومره اسمانونه دادومره غټه ځکمه دادومره دريابونه داخوشي ندي پيداشوي دابه خامخا يوصانع لري نودی په خپل عقل سره هم مسلمانېدلی شي که ليږنورمتوجی شودغه عقل سالم پخپله باطني رسول دی بايدداسوچ له ځانه سره وکړوچې زه به دالله ﷻ حضورته دخوشالي په حال کې څرنګه ورځم کېږم په څه شي به الله ﷻ اودهغه خوږپيغمبرحضرت محمد ﷺ راڅخه خوشاله کيږي داخوشالي له قرآنکريم اونبوي احاديثوپرته بلکې له مذهبه پرته

چې ددې دوارو خلاصه ده پيداکيږي اولارې مدارس جوماتونه اوعلماء دي که يې سرې زده کوي خوافسوس نن سباچې زمونږنسل نه گورو ياخوتول يې تعليمه دي اوياله ديني تعليم څخه بې برخې پاتې شوي دي.

ځينې جوماتونه دانګريزي تعليم له پاره کارول کيږي

يوه ورځ په يوه جومات باندې تيريدم که گورم چې ماسترصاحب (معلم) لگيادی اوچوکۍ ورته ايښې ده اوهلکانوته دسکول (مکتب) سبقونه وايي افسوس دمسلمانانو په حال باندې کوريه کور سکولونه اوبنه سهوليات يې هم ورته برابرکړې سره له هغه هم نه پرې مريږي جوماتونه يې هم ونيول اوديني ښوونې ته دومره پام اوسوچ نشته اوحالانکه چې جوماتونه دقرآنکريم دنبوي حديثواودمذهبي مسائلو د تدريس ځايونه دي نوجوماتونه هم دقرانکريم ،نبوي حديثواودمذهب له چوکات نه ووتل نورشيان په کې تدريس کيږي .

له سره دې چې انگريزي کتابونه ماشومانوته وايې نواول دسپي يادخره عکسونه ورته راوړي اوماشومان پرې پوهوي ؛نود سپو ،خرو اوغواوو عکسونه نن په جومات کې شروع شول ، دازمونږ دمسلمانانو حال ده ،په هره مدرسه کې د مکتبونو څانگې ورسره ويل کيږي ،اوداوسنې مکتبونو حال تاسو ته بنه معلوم شو . دمکتبونو خلاف نه يو،ددې خبرې خلاف يو چې نن

مسلمانانو خپل دین پرې ایښی ، له خپل دین څخه ناخبره پاته شول . شپه اوورځ یې توله توجه دبې دیني طرف ته واوښتله،اوپه دې بنه ځان پوهول پکاردي چې ددین له لارې پرته کامیابي نشته خداوندمتعال ﷻ فرمایي چې:﴿ وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ ٱلْإِسْلَـٰمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ ﴾ داسلام له لارې نه پرته که نورې لارې څوک مختاره کړي ،نوخدای پاک ﷻ ته قبول نه دي .

نو لږ ددین طرف ته متوجې کېدل پکاردي ،طالب هم خپله دطالبي ژوند بایدوپیژني چې زه په کوم مقصد روان یم، زما لار کومه ده ،دامرتبه چې ماته خدای پاک ﷻ راپه برخه کړې دامرتبه بادشاهان پیداکولی شي اوکه نه ؟

ملاصاحب چې دملائي په ژوندکې په درس اوتدریس کې،په امامتي کې، په فقر اومسکنت کې ژوند تیروي ،هغه هم باید په دغه نعمت پوه شي چې خدای پاک ﷻ ده ته دعزت ژوند ورکړی اوکه دبې عزتي ژوند یې ورکړی ؟ کوم مسلمان چې دیوملا اویا طالب دمدرسې سره تعلق لري ،هغه هم باید په دې پوه شي چې ددې اهل الله اوطالبانو خدمت دعزت لاره ده اوکه نه ؟ په دې کې خطایم اوکه نه ؟

نودنعمت قدر پیژندل پکاردي ،داخر پرخلک به په قیامت کې انسانانو ته پکار راځي : ﴿ ٱلْأَخِلَّآءُ يَوْمَئِذٍۭ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا ٱلْمُتَّقِينَ ﴾.

دقیامت په ورځ تول خلک یوله بل څخه بیزاره وي خونیک خلک د خپلو ملګرو اومتعلقینو دوستان وي اوشفاعت به يې کوي.

نودخپلو اولادونو،میرمنو،ورونو اومتعلقینو ددین طرف ته متوجه کول پکار دي چې له خپل دین څخه خبر شي. کله چې له دین سره تعلق پیداشو اوبیا لږ اخلاص هم ورسره مل شو بیا دخدای پاک ﷻ اودرسول الله ﷺ وعدې دي چې داخلک کامیاب دي. اولیاء الله پیش ګویي کړي دي چې داخلک کامیاب دي ،بیا مو خدای پاک ﷻ تول منزل مقصود ته چې دالله تعالی ﷻ رضا دی ، رسوي ، په دې څوک نه خلاصیږي چې ووایې چې زه خومولوي یم ولې منزل مقصود ته ونه رسیدم ،اصل مقصد دالله تعالی ﷻ رضا ده کیدای شي په دمولوي صاحب په نیت کې څه فرق وي دیوبل فقیر اوملنګ نیت صحیح وي هغه ته خدای پاک ﷻ خپله رضا وربه برخه کړي وي ،دیر مجذوبین دالله تعالی ﷻ په عشق داسې حد ته رسیدلي چې هغه ته خدای پاک ﷻ دکامیابي بشارتونه ورکړي وي ،دده په عشق کې یې خپل اولادونه ،خپله میرمن هر څه پریښي دي،کور،کلي خپل اوخپلوان تول یې پریښي وي اودملنګي ژوند یې غوره کړی وي څکه چې اصل مقصد ته رسیدلی وي.

واخردعوانا ان الحمد لله رب العالمین

وصلی الله تعالی علی خیر خلقه سیدنا وسندنا وشفیعنا و مولانا محـمـد وعلی آله واصحابه واتباعه واهل بیته اجمعین

(۵۸) مجلس

د کابل د حضرات کرامو دحقانیت یوه حیرانوونکې واقعه

دمولویصاحب اعظم گل چې دزرمت ولسوالي اوسېدونکي ده لخوا دسترگو لیدلی حال داخبره ده ،نو مولویصاحب اعظم گل وایي چې: کېدای شي چې دځلوېښتوکلونودمخه وي څکه چې په (۱۳۴۷) لمریزکال کې زه فارغ شوم له هغه څخه یوکال دمخه مونږپه نورالمدارس کې، اوسېدلونودجناب حضرت صاحب دغو لخو اتلیفون راوشوچې دکندهار له طرفه یومیلمه درروان دی چې امریکایي دی اوترجمان هم ورسره ده نوتاسې طالبان ورته راپو خای کړئ اودخبروموکه ورکړئ دغه امریکایي چې دلته راتلودی پخپل عیسویت کې سالک صوفي ؤخوده ته په هغه خپله لاره کې څه مشکلات راتلل دنصرانیت په کتابونوکې چې نوموړي هر څومره مطالعه کړې وه نوده دهغومشکلاتودحل له پاره خواب نشوای پیداکولای بل.وخت خوب ویني یو څوک یې په خوب کې لېدلی چې هغه خلیفه صاحب عبدالقیوم دنورالمشائخ صاحب خلیفه دی چې دظاهرشاه په حکومت کې یې (۱۷) کاله بندیخانه

هم تبره کړي وه نوپه دې وخت کې دی مبارک له بندیخانې څخه
راخلاص شوی وچې په پیرمولویصاحب سره یې شهرت
درلودداخلیفه صاحب یې په خوب کې ولیده ورته وې ویل چې ته
څوک یې؟ خلیفه صاحب عبدالقیوم ورته وویل چې زه په اسلام
کې دنقشبندیې طریقې پیریم له هغه نه یې پوښتنه وکړه هغه ورته
وویل چې زه په نصرانیت کې یوصوفي یم نودغه امریکایي
پوښتنه تربنه وکړه چې ماته داسې مشکلات په دغومقاماتوکې
مخې ته راغې ددغوعلاج اوځواب څه شی دی؟ خلیفه صاحب
عبدالقیوم په خوب کې ددغو د حل لاره ورته ښودلې ده اودغه
نصراني په خوب کې قانع شوی دی خوچې راویښ شو نوځواب یې
له مغزوڅخه وتلی ؤاوسوال یې پاتې دی ده فکرکړی دی چې
داخوحرمین داسلام مرکزده نوداسړی به په سعودي کې وي نوفی
الحال یې پاسپورت کړی نوراغی سعودي ته نوسعودي ته چې
راغلی نو سفارت ته تللی یوترجمان یې غوښتی اوویلي دي چې زه
دیوه دیني عالم نه پوښتنه کوم هلته چې یوامام دجومات ته
ورغلی دی چې پوښتنه یې کړې هغه ترجمان ورسره ده ، غریبې
هغه ورته وایي ته څوک یې؟ نودی ورته وایي چې زه فرنګی یم
امریکایي یم دملولان دجزیرې څخه راغلی یم اوزماسره په
مغزوکې داسې سوال دی چې دنصرانیت په کتابونوکې ددغه
سوال ځواب اودحل لاره نشته ماداسې خوب لیدلی نوهغه ورته
وویل چې ښه نوددغه سړي چې ځوابونه یې درکړل څرنګه کیفیت
ده ورته ویلي چې پګړه یې په سروه I دجهادله برکتونوڅخه

پولوی برکت داڅې دنړۍ خلکو افغانستان ورسره وپېژاندکه نه افغانستان خوپه نړۍ کې دبرغریب اوورک نامې وطن] نوهغوی دافکرکړی چې دالباس خودپاکستانیانوده پاکستان ته ولارشه نوداامریکایي بیاویزاواخیسته اوپاکستان ته راغی یاپه اسلام اباد یاکراچۍ کې کوزشویدی خوسفارت ته چې ورغلی ترجمان ورسره ده یوه پاکستاني عالم ته ورغلي په یوه بنه عالم وربرابرشوی دی هغه عالم ورته ویلي چې ددغو سوالونوځوابونه دکابل پلازمینې په مربوطاتوکې دشوربازاردسیمې له حضرت صاحبانوپرته له بل چاسره نشته دکابل حضرات مبارکین پنځوس کاله مخکې په شوربازارکې اوسېدل وروسته بیاقلعه جوادته رانقل شویدي هغه دانګریزانوپه وخت کې چې نورالمشائخ صاحب رحمه الله جهادکړی له تل ځخه تر وانه پورې په هغه وخت کې هم دی دشوربازارپه ملاصاحب باندې مشهورؤ نوامریکایي بیاویزااواخیسته اوافغانستان ته راغی نوچې په کابل کې کوزشو په سفارت کې یې پوښتنه کړېده ترجمان یې ورسربیولی دی قلعه جوادته نودامهال ماسپښین قضاوخت دی په دې وخت کې به دحضرت صاحب دستراحت وخت ؤ نوځه وخت حضرت صاحب مبارک خندیدلی دی اوهغه امریکایي ته هم دسفارت له خوامعلوم وخت ورکړشوی نوچې کله حضرت صاحب مبارک راوتلی اوروغبرېږ سره کړی په دې وخت کې هغه پیرمولویصاحب دقندهارچې ده په خوب کې لېدلی ؤنودهغه چای جوش په لاس کې دی لنګرته ورځي اوچای رااخلي نودامریکایي سترګې

وربانديٍ لګېدلي دي اووې ويل چې هغه ماچې په خوب کې لېدلی ؤهغه خوداکس دی نوهلته یې ساعت ته کتل چې دامريکايي وخت نور (۱۵) دقيقې پاتې دي نودامريکايي وخت پوره دی دسفارت خپل قانون وي دخارجي ميلمه په اړه باندې خوامريکايي ولاړ مانبام چې شولونوپيرمولويصاحب له جناب حضرت صاحب څخه اجازت واخيستلواودقندهارپه لوري ولاړسباچې بياامريکايي راغی نوتقريباً (۸) اويا(۹) بجې دي چې پيرمولويصاحب نشته نوامريکايي ډېرافسوس کړی چې داځه کارراوشولو خوحضرت صاحب مبارک ډېره تسلي ورکړي ده چې خيردی بل هېوادخوندی ويزاته هيڅ اړتيانشته دقندهاراډې ته چې تللی نو په تېز رفتاره موټر کې سپور شوی او پير مولويصاحب په (قادري بس) کې سپور و ، نوپه دې وخت کې حضرت صاحب قندهارته تليفون کړی چې پيرمولويصاحب په لاره دی، چې دروړسيږي نود رئيس محمداشرف خان ځای ته دې راشي هلته يوميلمه ورته انتظاردی خودهغه په ځای کې يې سره ليدلي اوروغبر يې سره کړی دی ترجمان ورسره دی کله چې امريکايي له پيرمولويصاحب څخه پوښتنې کړې دي نوپيرمولويصاحب سمدستي خوابونه ورکړي دي نوامريکايي سمدستي کلمه وويله اوداسلام په پاک دين باندې مشرف شونوم يې عبدالله وربانديٍ کېښودلومخکنی نوم يې (ډوګن) و .دوه شپې اودوه ورځې له پيرمولويصاحب سره تم شولطائف يې خلاص کړل او پير

مولویصاحب ددې اجازه ورته وکړه چې که څوک په طریقت کې
نوې داخلېدل نوزماله طرفه درته اجازت دی وظیفې ورکوه.
کله چې بیامدرسې ته راغی جګ سړی دی توره ږیره یې ده
غږېدلواوترجمان یې ترجماني کوله نوریې په مطلب نه پوهیدلو
ځکه دترجمان په خوله یې دغه توري جاري ووچې تاسې
دپرېختورخلک یاست زمونږهېوادترټولونه داستراحت اوعیش
ځای دی خوله ماسره چې کومې پوښتنې پیداشوې وې دهغوی په
حل کولوپسې ماډېرهېوادونه وغوښتل حل نه شوې خوستاسې
داغریب اوبې وزله ځای دی چې زمادپوښتنوځوابونه پکې وشول
اوزه یولوی روحاني سړی ووم خوزمادروحاني پوښتنوځوابونه
دافغانستان ترحقیقي روحاني استاذانوپورې ترلې ووبلکې تردې
لوی روحانیت چې اللهﷻداسلام غوندې لوی روحانیت د
افغانستان دروحانیونوپه واسطه راپه برخه کړنوموړی کس
ولاړیوکال وروسته دمنهاج (ګهیځ) اخبارنشرېدلوهغه امریکایي
ته پیرمولویصاحب لیک ولیږلوچې عبدالله ږوګن ته دې زماسلام
ورسیږې اوپه لیک کې داسې توري ورته لیکلي دي چې که ته په ا
مریکاکې داسلام شعائر اوفرائض نشې پرځای کولای نودې تاله
پاره زمامشوره داده چې ته کوم بل هېوادته هجرت وکړه هغه په
ځواب کې ورته ولیکل چې زماشیخ اومقتدا خلیفه صاحب
عبدالقیوم ته دې زماله طرفه سلام ورسیږې ورروسته له سلامه
تاماته لیکلي ووچې که ته په ا مریکاکې داسلام فرائض نشې اداء
کولای نوبیابل هېوادته هجرت وکړه دلوی خدایﷻپه فضل اودې

تاسي حضراتودي توجه په برکت سره ماتراوسه (۷۳) کورنی په امریکاکې په اسلام مشرفې کړې دي اوله ماسره یې په طریقت کې هم بیعت کړی اوپه وظایفوکې هم بنه دي زه چې کله دصبح کاذب پرمهال تاته سلام درلیږم نوزماپه زړه کې تجلې پیداشي نوزه پوه شم چې زمامرشدته زماسلام ورسېدلودامکتوب یې په انګریزي ژبه باندې لیکل شوی دلته را ورسېدلو بیاجناب حضرت صاحب په فارسي اوپښتوژبه باندې ترجمه کړ اومنهاج الدین (ګهیځ) پخپله جریده کې نشرکړاومنهاج الدین بیالویه تبصره ورباندې لیکلې وه دهغې تبصرې خلاصه داده چې وګوری دمعنویت برکت ته که سره له دومره کراماتومسلمانان بیاهم فیوضات نه وینې نویقیناً رانده به وي ددوورڅوفرنګی له فرنګیتوب څخه داسلام منوراوروښانه دین ته راواوښتلواوبیایې لطائف خلاص کړل اوبیاپه تجلیاتواوانواروباندې پوهیږي سره له دې چې ددغه ځای صبح کاذب(دروغژن سبا) اودهغه ځای صبح کاذب دلمرپه حساب سره دیارلس ساعته توپېرلري لکه څرنګه چې ویل کیږي [**اگر در یمنی یامنی**]ادانودانسان تریاکوالي اوصفایې پورې اړه لري.

وآخردعوانا ان الحمد لله رب العلمین

وصلی الله تعالی علی خیر خلقه سیدنا و سندنا وشفیعنا و مولانا محمد وعلی آله واصحابه واتباعه واهل بیته اجمعین

(۵۹) مجلس

دجنت اوجهنم بیان

یوطرف ته ددې خبرې نه هم ویره لرو چې دتل له پاره مونږخلکوته وعظ اونصیحت کووسره له دې چې دهغه وعظ اونصیحت کولوباوجودپه مونږ کې هم نقصانات اوتقصیرات موجوددي عملونه موکمزوري دي نوسرې وویرېږي چې خدای مکړه الله ﷻ مونږ په دې خبروباندې ونه نیسي څکه زیاتره وخت ډېرې خبرې داسې هم وي چې نفسي خواهشات پکې پوره کیږي دمثال په توګه انسان ته داخپل ځان غټ ښکاره شي داهم دتباهي سبب ګرځي خوکه سړی بل لوري ته وګوري چې خلک په ډېرشوق اوذوق سره له ډېره لرې،لرې ځایونوڅخه راځي نوبیاسړی ددی امیدوکړي چې کېدای شي الله ﷻ په دې خبرولـه مونږ څخه خوشاله شي چې بیاداخوشالي ددواړوجهانونوکامیابي ده.

دتقواڅه معنا ده؟

تقوا عربي توری دی په معناددار،پرهیزګاري اوخوف باندې راغلی کله چې یوسړی له الله ﷻ څخه ودارشي نودغه انسان هرومروکمال ته رسیږي اوکله چې یوتن له الله ﷻ څخه ودارشونوپه

ده کې پرهيزګاري پيداکيږي دمثال په توګه که يوطبيب چاته
ووايي چې ستامرض ډېرخطرناک مرض دی که ته پرهيزونکړې
نوکېدای شي ته له مرګ سره مخامخ شې نوهمدغه مريض چې کله
ودارشي نوبيادی خامخا له هغوشيانوڅخه چې طبيب ورڅخه
منعه کړی وي له بيادډېرخان ساتي اوکه طبيب هرڅومره ترخه
دوايي ورکړي بيايې خامخاخوري اوعمل پرې کوي

د دنياوي تکليف د ختمولو له پاره څومره ځان تکليفوئ

؟

ماته يوه نفر قصه کوله چې زمادشوګرتکليف ده نوطبيب دوه
کيلومرچ راته ښودلي چې دابه په يوځل باندې خورې بيابه
ستادشوګرتکليف کميږي دا تريخوالی اويانورتکليفونه چې په
ځان باندې يومريض تېره وي ددې له پاره چې په ماباندې بوج
رانشي.

بل مريض قصه راته کوله چې زمادشوګرتکليف ؤنوطبيب راته
وويل چې دمرغوني بوټی درته ميده کړه اوپکې ودرېږه چې کله
دې تريخوالی خولې ته راورسېده کېدای شي بيابه دې
دشوګرتکليف کم شي دادومره تريخوالی چې يوکس تېروي اوهغه
خوارۀ نعمتونه چې الله تعالی دانسان دفايدې له پاره پيداکړي له
هغوی څخه بې برخې وي چې مرض مې زيات نشي همدارنګه يوه
انسان ته شرعي حکمونه مخې ته راځي لکه دمثال په توګه لمونځ

، روژه،زکات،حج ،وصیله ،جهاد اودعلم سفرونه داټول په ظاهره ترخه دي اوبل لوري ته شراب،غلا ،زنا ،درواغ دیوانسان بې ځایه وژنه ،خیانت په مسلمان باندې توقې مسخرې کول داټول دطبیعت له پاره خواږه شیان دي خوکه یوانسان له الله ﷻ څخه وډارشي اودګناووپایله اونتیجه بده ورته ښکاره شي نوبیاهمدغه انسان په شرعي حکمونوباندې په ډېره اسانۍ باندې عمل کوي اوهغه ترخه شیان اوتکلیفونه بیاپه ځان باندې په ډېره خوشالي باندې تېره وي.

دجنت بیان

که یوتن په ځان باندې دالله ﷻ اوامرعملي کړي اوهغه کارونه چې الله ﷻ منعه ورڅخه کړې له هغوی څخه ځان وساتي نوبیاالله ﷻ نوموړي سړي ته ډېرغوره اوبهترین ځای چې عبارت له جنت څخه دی ورېه برخه کوي اوکه یوتن په ځان باندې تکلیفونه تېرنکړي اوسختۍ تېرې نکړي په کوموشیانوچې الله ﷻ امرورته کړی وي هغه په ځای نکړي اوله کوموشیانوڅخه یې چې منعه کړی په هغوکې اخته شي بیابه یې عاقبت اوپایله جهنم وي خدای پاک دې سړی تربنه وساتي.

علماوولیکلي چې دتقوایوه ذریعه داهم ده چې یوسړی دعملونوثواب اوعذاب په ذهن کې راولي نوچې دثواب خبره یې په ذهن کې راغله نودی کوشش کوي چې ترسره یې کړي اوچې کله یې دعذاب خبره ذهن ته راغله نوبیادی کوشش ددې وکړي چې

خان ورځخه وساتي کیدای شي دا انسان متقي اوپرهيزګاره جوړشي.

حضرت عمرفاروق ﷺ وايي:چې تاسې ددوزخ اوردرېه يادوئ نوبيابه تاسې نه غافله كيږئ اوددنياپه خوندونوكې دومره ځانونه مه ډوبه وئ چې بياموا خيرت درڅخه هېروي جنت د ډېرقيمتي ځای اوالله ﷻ دهمدغومسلمانانوله پاره تيارکړی خوچې همدغه مسلمانان په ځانونوباندې تکليفونه تېرکړي دمثال په توګه لمونځ وکړي،روژه ونيسي ،زکات اداء کړي ،حج اداء کړي،جهادوکړي،دعلم سفرترسره کړي اوله خپلوانوسره همدردي وصيله وکړي دشپې عبادت اودورځې ذکروکړي نوددغو تکليفونوپه بدله کې به الله ﷻ نوموړي عملي کوونکي شخص ته جنت ورکوي

په جنت کې به هم بازاروي

حضرت سعيدبن مسيب رحمه الله له حضرت ابوهريره ﷺ سره يوځای شواوسترې مشي يې ورسره وکړه حضرت ابوهريره ﷺ ورته وايي مااوتادې خدای ﷻ دجنت په بازارکې سره يوځای کړي هغه ورته وويل چې په جنت کې هم بازارشته؟ نودی ورته وايي هو! ماله حضرت نبي كريم ﷺ څخه اوريدلي دي چې په جنت کې ددنيادورځوپه اندازه په هره جمعه کې يوه ورځ دبازارده نوله دې ځخه معلوميږي چې هلته شپه نشته ورځ ،ورځ به وي خود دغو

ددنیادورخوپه اندازه دیوې جمعې دورځې په اندازه به دبازارورځ راځي.

حضرت ابوهریره‌ﷺ وایي چې ماله حضرت نبي کریمﷺ څخه اوربدل چې صحابه کرامو‌ﷺ ته یې بیان کولوچې په جنت کې به دبازارپه ورځ خلک دالله تعالی ﷻ دیدارکوي نوصحابه کرامو‌ﷺ ورته وویل چې اې رسول اللهﷺ مونږته دالله تعالی دیدار هم نصیب کیږي؟ ددوی خیال داؤچې دادومره ډېرخلک چې په جنت کې موجودوي دابه څرنګه الله تعالی ویني یعنې دهغه دیدار به څرنګه کوي مونږدلته یواستاذپه ډېره مشکله سره وینویولوی سرې نشولیدلی دډېرازدحام له وجې څخه ددوی خیال داؤچې دالله تعالی دیدن به هم په داسې تکلیفونوباندې کیږي لکه په دغه دنیاچې خلک یې په څانونوباندې تېره وي نوحضرت نبي کریمﷺ ورته وایي چې تاسې دلمراوسپوږمۍ په لیدلوکې یوبل ته ضرررسوئ اوکه یه؟ایاتراوسه پورې چایوبل چاته ویلي چې ته لرې شه زه لمرته ګورم اویاپه تاسوکې دایوچابل چاته ویلي چې لرې شه زه سپوږمۍ ته ګورم اوبیاپه څانګړې ډول هغه مهال چې وریځ نه وي اویادڅوارلسم دشپې سپوږمۍ نوصحابه کرامو‌ﷺ ورته وویل چې نه اپه دغه لیدلوکې خومونږ ته هیڅ ډول تکلیف نشته نوحضرت نبي کریمﷺ ورته وویل چې اللهﷻ به دجنت په باغچوخپلونیکوبندګانوته دیداروربښکاره وي په جنت کې به خلکودعملونوپه مطابق دهرچاخپله ،خپله درجه اومرتبه وي دجنت تولې درجې سل دي اوبیادهرې درجې پخپل منځ کې ترلې

درجې پورې دومره مسافه ده لکه له یوه اسمان څخه نیو لې تربل اسمان پورې نودمثال په توګه په جنت کې به دیوه سړي پلاروي دیوه سړي به استاذوي دیوه سړي به پیروي اودیوه سړي به نیک ملګری وي خوهغه به هریوپه یوه درجه کې وي نوفاصله به ډېره وي ددې جنتي زړه به غواړي چې له پلار، استاذ، پیر،ملګري سره مې لیدلي واى تردې پورې چې صحابه کرامﷺبه پخپل منځ کې دیوه اوډبل ددیدن تږي وي بلکې دحضرت نبي کریم ﷺ ددیدار تمنى به کوي چې هغه مو لیدلی وای، نوپه همدې موخه باندې الله ﷻ په جنت کې بازارجوړوي طبعاًتول خلک بازارته ځي که دلوړې مرتبې سړی وي اوکه دټيټې مرتبې سړی وي چې هلته دټولو خلکوپه منځ کې لیدنه اوکتنه سره وشي.

کله چې جنتیان بازارته راروان شي نوپردې مهال به رب العزت له جنتیانوسره پرته له کومې واسطې غږیږي صحابه کرام اوپانورعام جنتیان چې په جنت کې سره یوځای شي نوناڅاپه به پدوی باندې درب تعالى له لورې غږکیږي اوورته وایي به چې اې زمابندګانو!تاسې له ماڅخه خوشحاله یاست هغوی به په ځواب کې ورته ووایي چې هو یاالله ﷻ!کوم شی دي چې تامونږته ندي راکړي الله ﷻ به ورته ووایي چې کوم نعمتونه مې درکړي چې تردغه زیات شی درکړم نوجنتیان به ورته ووایي چې اې رب العزت ذاته!زمونږخوهیڅ شی هم کم ندي نوپه دې وخت کې به الله ﷻ حجاب پورته کړي اوخپلونیکوبندګانوته به خپل دیدار ورښيي دمثال په توګه لکه لمراویاسپوږمۍ چې راوخیژي ټول

جنتیان به دالله ﷻ دیدن وکړي الله ﷻ جسم نلري هلته به دده انوارواوتجلیات اوذات لیدل کیږي دومره خوندچي دالله ﷻ په لیدنه کي دی هومره خونددجنت په یوه نعمت کي هم نشته له دي ځخه وروسته به الله ﷻ یوه بنده ته وایي چي اي زمابنده دي تاپه یاددي چي په فلانکي ورځ دي په فلانکي ځای داګناه کوله داجنتي به ورته ووایي چي یاالله ﷻ! دهغې ګناه بښنه تانده راته کړي چي اوس یي رایادوي جنت خودپاکوخلکوځای دی ګناه کوونکي خوجنت ته نه داخلیږي الله ﷻ به ورته وایي چي درته معاف کړي مي ده خوته چي دلته راغلی یي زماپه فضل،رحمت اوکرم سره راغلی یي بیابه الله ﷻ جنتیانوته ووایي چي ځي هغونعمتونوته چي په دنیاکي سترګولیدلي نه وو اوغوږونو اوریدلي نه وواودچاپه زړه کي یي تصورتېرشوی نه ووپه دي وخت کي به په مسلمانانوباندي یوه وریځ راشي اوپه مسلمانانوبه دخوشبویي باران وشي لکه دمشکوپه شان خوږبوی به کوي چي هغه ددغوانسانانودبدنونوله پاره ښایست وي چي کله دغه څاڅکي ورباندي ولګیږي دوی به نورهم ورباندي ښایسته شي اوبیابه له دغه ځایه روان شي دبازارلوري ته چي هلته الله ﷻ انعامات تیارکړي دي خوذي خبري ته موپام چي هلته خرڅېدل اواخیستل نشته لکه ددنیادبازارونوپه شان چي غریب اومسکین څه شي نشي پکي اخیستلی بلکي هرجنتي ته ده دزړه سره مطابق شی به ورکول کیږي په دي بازارکي به دلوړې مرتبې خاوندان اودلوړې مرتبې خاوندان سره یوځای وي،اوهرچاته به مخپلې

مرتبې سره سم جامې اونور شیان ورکول کیږي چې څادبراخلاص کړی وي هغه خوله هغوخلکوسره چې اخلاص یې کړی برابریدلای نشي.

جنتیان چې له بازار څخه خپل کورته ځي نو خپل اهل به یې ورته څه وایي ؟

خوهرکله چې جنتیان مجلس سره شروع کړي نود دوارو مرتبودخلکوجامې به الله تعالی ﷻ ددوی په ذهنونوکې دومره ښې وربنکاره کړي چې دهغولویو مرتبودخاوندانوجاموته به یې وریام هم نه وي خکه جنت خودخپگان ځای ندی چې دیوچازړه پکې خپه شي که پام وکړوهلته په جنت کې بیاتول خوندونه دي که لیرتکالیف سري په دغه نیمګړي دنیاکې برداشت وکړي بیاچې کله جنتیان له بازارڅخه دکورونوخواته ولاړشي هلته به ددوی له پاره حوري اوهغه ددوی ښځې لاس په سلام ولاړې وي دیوه جنتي له پاره الله ﷻ اویا(۷۰) حوري تیارې کړي چې دهرې یوې به اویا(۷۰) جوړه جامې په تن وي بیابه یې هم هغه دهدوکودننه مازغه ورڅخه ښکاریږي داحوري به ددوی استقبال ته ولاړې وي نوچې کله دوی سره یوځای شي دانښځې به ورته وایي چې زمونږدې قسم وي په الله تعالی باندې تاسې چې له مونږڅخه جداکېدلی اوس له هغه څخه ډیرښایسته یاست نوداخپل خاوندان به ورته وایي چې ولې به نه ښایسته کېدلوهلته خومونږداسې

یوشی لیدلی چي دجنت په تولونعمتونوباندي غوره اووچت ؤچي
هغه عبارت دی له لیدلو درب العزت ﷻ څخه مونږته چي کوم
بنایست پیداشوی داداالله تعالی دانواراوتجلیاتوپه ذریعه
باندي پیداشوی دی زمونږچهري چي دادومره بنایسته دي داداالله
تعالی دانواراوتجلیاتوبرکت دی

په جنت کي دادنا جنتي څومره ځای دی؟

په جنت کي الله ﷻ دیوه ادنی جنتي له پاره دومره حوري
،غلامان اودومره بنګلي دومره نعمتونه پیداکري چي که یوسری
زرکاله مزل کوي نوهغه دده نعمتونه به نه خلاصیږي دادنی جنتي
له پاره ددنیالس چنده ځای ورکوي هغه هم هغه جنتي ته چي
ترټولوزیات ګنهګاروي اوپه دوزخ کي بې دېروخت تېرکری وي په
یوه روایت کي راځي چي الله تعالی یوجهنمي له جهنم څخه
راباسي نودده حالت به ډېرخراب وي په پښو اوګناتوبه رابنویږي له
تګ څخه به وتلی وي اوبدن به یې تک تورلکه دسکروپه شان وي
کله چي دی الله تعالی له جهنم څخه راوباسي نوالله تعالی ته به
ووایي چي زه اوس چېرته ولاړشم جنت خوټول ویشل شوی دی
اوخلکوځایونه پکي نیولي دي نوالله تعالی به ورته ووایي چي ځه
ولاړشه جنت ته دی چي کله دجنت دروازوته راشي اوجنت ته
ووګوري نوجنت به تول ډک وي نودی به بیاالله ﷻ ته ووایي چي
جنت خوټول خلکونیولی دی نوالله تعالی به ورته ووایي چي په

دنياكې ژوندي په ياددي ؟ نوموړى انسان به ورته ووايي چې
هو كې نوالله تعالى به ورته ووايي چې غواړه څه دي په كاردي لكه
په دنياكې دي چې ارمانونه كول وس څه غواړې نوددې انسان
دذهن مطابق چې څومره شيان وي دهغوشيانوغوښتنه به وكړي
دمثال په توګه حوري اوپانۍ ورنعمتونه هغومره به الله تعالى ته
سوال وكړي چې دومره راكړه اونوربس نوالله تعالى به ورته ووايي
چې څومره نعمتونه تاوغوښتل دابه هم دركړم اوددنياغوندې لس
چنده ځاى به نورهم دركړم دى به تعجب وكړي چې اې الله ته
خوزمامالک يې زمارازق يې زماسره توقي كوې ماته په جنت كې
ددنياغوندې لس چنده ځيرته راكول كيږي الله ﷻ به ورته وايي چې
درمې كرل نوله دي ورروسته به په ده باندې جنتيان هغه دجنت اوبه
واچوي نودده بدن به بهرته تراوتازه شي اوپه جنت كې چې كله
داخليږي نوخلک به ورته وايي چې داجهنمين دي عتقاء الرحمن
دي الله تعالى ازادكړي دي.

په جنت کې به له يوه ځاى نه بل ځاى ته تلل په څه وي؟

غرض داچې دجنت دومره نعمتونه دي چې انساني اوبشري ژبه
يې له بيان كولوڅخه بې وسه ده خوالله تعالى خپله وايي چې
ماجنتيانوته دومره شيان تيارکړي دي چې نه سترګوليدلي اونه
غوږونو اوريدلي اونه دچاپه خيال اوتصوركې تېرشوي خوداټول
نعمتونه دادي الله تعالى ديدار دابنګلي يوه يوه خيمه

دملغلروچي شپېته ميله به غته وي په دايوه اوبل کونج کي چي دده حوري اوغلمان وي دخوشالي خبره خولاداده چي ددنياپه شان خپل منځي اختلافات به هم نه وي اوجنتي چي کله يوې اوبلې خيمې ته ځي اوراځي نودی به په جنت کې په اس باندې سپورروي اوهغه اس به هم دياقوتوڅخه جوړشوی وي اوهغه اس به وزرې لري چېرته چي دجنتي زړه وغواړي هلته به يې بې تکليفه رسوي خودپام ورخبره داده چي داټول نعمتونه داټولي اسانتياوي داچي ديوه نيک انسان په برخه کيږي داهلته چي داالله ﷻ اوامربې په ځای کړي وي اوله هغوکارونوڅخه يې ډډه کړې وي چي الله تعالى ورڅخه منعه کړی اودخواږه پيغمبر ﷺ په طريقوباندې يې ځان برابرکړی وي چي ددې ټولوپه ځای کېدل په تقوا سره لاس ته راوړل کيږي.

دجهنم بيان

انسان بايدښه ځيرشي که يوه لوري ته داالله نعمتونه دي اوجنتونه يې تيارکړي دي خوبل لوري ته که انسان داالله تعالى دحکمونوپرخلاف په يوه بله لاره باندې روان وي اودخواږه پيغمبرحضرت محمد ﷺ طريقې نه پرځای کوي بياالله تعالى دهمدې انسانانوله پاره بيادجهنم کندې اودتکليف ځايونه تياکړي دي اوداکنده اوياڼورتکليفونه چي الله تعالى همداسې انسان ته ورکوي داسې مثال لري لکه په دې دنياکې چي ديوه انسان يوانډام ليرخراب شي نوبياهغه انډام طبيب ورڅخه

پرېکوي او هیڅوک یو اعتراض غوندې هم نشي ورباندې کولای
یعنې دادنو موري انسان په باب باندې عدل دی .

د جهنم داور رنګ څنګه ده ؟

حضرت نبي کریم ﷺ وایي چې :جهنم داسې یوه کنده ده چې که یو غرېه جهنم کې پرېوزي نو په اویا(۷۰) کاله به یې بیخ ته ونه رسیږي دجهنم داورکیفیت داسې بنودل شوی دی چې دجهنم اورزر(۱۰۰۰)کاله بل شونوتک تورشوبیازر(۱۰۰۰) کاله بل شونوتک سپین شو بیازر(۱۰۰۰)کاله بل شوبیاتک تورشو. او اوس هم په همدغه تور والي پاتې دی. په دې جهنم کې چې یو څوک داخل شوالله تعالی دې سرې ورڅخه وساتي نوداسې لوږه به وباندې راشي چې دادې اورعذابونه اوتکلیفونه به یې تول له ذهن څخه ووزي په جهنم کې به جهنمیان خوراک وغواړي نو ددوی له پاره به خوراک ضریع اویازقوم ورکول کیږي.

حضرت نبي کریم ﷺ فرمایي چې : قوم داسې ونه ده که یوه څاڅکی یې دغې دنیاته راتویه شي نودیوه څاڅکي له بدبویې څخه به ددې دنیاتول خلک په عذاب شي نودازقوم چې یوه ازغي لرونکي ونه ده بېرې لوږې له وجې به یې نه شي پرېښودلی خوري به یې خو کله یې چې خوري نو په ستوني کې به یې ونښلي نو نه به تیریږي نو ده ته به ورپه یادشي چې په دنیاکې خوبه چې کله زمونږ لوښي نه تیرېدلو نو اوبه به مو څښلې بیابه تېرشونو بیاپه ده ته داسې ګرمې اوبه داوسپنې په جګونوکې

راورل شي لکه الله تعالی چې وايي ﴿ وَسُقُوا مَآءً حَمِيمًا ﴾ کله چې داګلاس داوبودخولې لوري ته راپورته کړي نودمخ پوستکی به کوزپه اوبوکې ولويږي خوبيايې هم دمجبوري له وجې څخه نشي پرېښودلی څکه هلته یې په ستوني کې زقوم اوضريع نښتي وي خوکله چې اوبه خولې ته کړي نودااوبه په بدن کې دننه ولاړې شي نوبدن ورسره خورنيږي تردې چې کولمې لاندې طرف ته تويې شي اوپه بل روايت کې راځي چې داګرمې اوبه يې په سرورتويې کړي نودسر پوستکی اوتول وجود غوښې به خورني شوي،دا اوبه به يې تر پوندو پورې تول بدن خورين کړي ، داګرمې اوبه به ددوی ځنباک وي اوددوزخيانوهغه ويني اوزوونوبه ددوی ځنباک وي هغه کمه اندازه دعذاب په جنهم کې داده چې په يوه روا يت کې راځي چې دهغه دپوندو په هغه کډيو،کډيوځايونوکې به داورسکروټې وي ددغوسکروټوله وجې به يې په سرکې مازغه خوټيږي.

دادنا جهنمي څومره عذاب ده ؟

په يوه روايت کې راغلي دي چې ځيلې به يې داورپښوکړي وي هغه ليږعذاب په جهنم کې دحضرت نبي کريم ﷺ دتره ابوطالب دی چې له حضرت نبي کريم ﷺسره يې يې ساري ښيګړې کړې دي خوافسوس چې اسلام يې قبول نکړله دنياڅخه کافرتېرشو نودهغوښيګړوله وجې چې له حضرت نبي کريم ﷺسره يې کړې وې

چي کافران به يې نه پرېښودل چې په حضرت نبي کريمﷺباندې ظلم زوراويازياتي يې کړی وای تردې پورې چې په کوم کال دی مړشو اوپه همدغه کال حضرت خديجة الکبری رضي الله عنها هم وفات شوه هغه کال ته دغم کال ويل کيږي چې په حضرت نبي کريمﷺباندې دومره زيات غم راغی چې دقريشودمشرکينوله ډېروعذابونوڅخه ده مبارکﷺمکه مکرمه پرېښودله اودطايف په لوري روان شواودطائف مشرانو ته چې ورغی اوپناه يې وروره هغوی خپلوتابعدارانواوکشرانوته وويل چې په ډبرويې ولئ نوچې ده مبارکﷺبه قدم پورته کولو هغوی به په ډبروباندې ويشتلوددده مبارک ﷺپه غوړگوباندې وينې راروانې وې اوله ډېروتکليفونو څخه په زمکه باندې پرېوت اوخپلې پښې به يې پټولې دی مبارکﷺوايي چې زه چې طائف ته راغلم زه په لاره باندې نه يم پوه شوی چې زه کوم ځای ته ورسېدم دغه دغم کال دابوطالب دوفات په کال باندې ؤ چې کافرانو زروزرتياومونده خودحضرت نبي کريمﷺدخدمت په خاطرباندې چې رحمة للعالمين دی کافرته يې هم دومره فايده رسيږي چې دهغه عذاب په جهنم کې دنوررو کافرانوڅخه ډېرکم اوليږدی بياهم دومره عذاب دی چې په خپليو کې به يې اوروي اومازغهٔ به يې ورڅخه خوټيږي.

د جهنمي وجود به څومره وي؟

اوبياتې شوه داخبره چې ديوانسان تول بدن په اوږتانده تې ننوځي دابه لاڅومره زوږغوازي کتابونه ليکي چې دکافرداوږستنکی به

دوه خلوینبت (۴۲) گزه غټ شي یوغابس به یې داحددغره په شان لوی شي اودده هغه دکیناستلوځای (عورت غلیظه) به دومره غټ شي چې مسافه به دومره وي لکه دمدینې منورې اومکې مکرمې ترمنځ.چې خومره مسافه ده اوپه یوه ورځ کې به یې بدن اویازره (۷۰۰۰۰) واري سوځي اواویازره (۷۰۰۰۰) واري به بېرته راشین کیږي نوګرانوورونو!که پرهیزونکرو اوله ګناهونوڅخه ځان ونه ساتوبیابه الله تعالی مونږته همدغه سخت ځای په برخه وي الله ﷻ مودې ورڅخه وساتي نویوانسان ته مناسبه ده چې لیږسوچ وکړي خوشی انسان ندی پیداشوی دانعاماتوتصور اودحورو تصوراوله دې سره ،سره دالله ﷻ دجهنم دعذابونو اوتکلیفونو تصوردې هم کوي.

دمثال په توګه مونږاوتاسې چې دنیاوي ګټې وینوچې یوڅوک بې راته کیسې وکړي چې په دوبی کې دومره ګټه ده یاپه لندن کې دومره ګټه ده یاپه امریکاکې دومره ګټه نوطیاره اوکشتی خوپرېږده په پښوهم هغوځایونوته ځانونه رسووبلکې ځانونه پسې وژنو.دبرخله موداسې اورېدلي چې لندن اویانورو هېوادونوته چې خلک په لاري باندې مړه شول دریابونوته ولویدل حتی ښځې له محرمه پرته ځي اوپه لاره کې مړې شوې دي اویادمثال په دول دلته خومره سخته ګرمي ده سره له هغې هم بیاهرخلک له سهاره ترببګاه پورې ولاړوي اوګټه کوي نوکه یوڅوک دافکروکړي چې ماته جنت اویاله هغه څخه هم ښه توښه په لاس راځي نوبیاخوبایدپه نیکوعملونوکولوکې دهرزیات کوشش وکړوکه

یو څوک داسې فکروکړي چې که زه له ګناهونو څخه ځان ونه ساتم ګناه کول خودزهروخوړل نو بیابه زماځای جهنم وي اوزه به پکې سوځول کېږم خامخابه دی له ګناهونو څخه ځان وساتي.

حضرت نبي کريمﷺوايي ماچې په جنت کې ولېدل نوپه جنتیانو کې زیاتره خلک فقیران وواوپه جهنم کې مې چې ولیدل نو ډېرخلک یې هغه ښځې دي چې ددین له کارونو څخه ناخبره دي بل قول دادی چې په جنت کې به ډېری خلک کمزوري وي [مدفوع بالباب لواقسم علی الله لابره] که په خدای باندې قسم وکړي نوخدای پاک به یې په ځای کوي دغه خلک به ډېرجنت ته داخلیږي.اودجهنم داخلېدونکي به ډېرهغه څوک وي چې دهغوی نبي حضرت نبي کريمﷺښودلې دي عتل جواز متکبر هغه څوک چې ددوی زړونه سخت وي هغه څوک چې ددوی په زړونوکې کلکوالی موجودوي غلیظ القلب جافی ظالم وي داخلک به ډېرپه جهنم کې موجودوي جموع اومنوع هغه خلک چې جمعه کول کوي ددنیا خودالله ﷻ حقوق نه پکې اداء کوي اوکبرجن خلک چې غته يې وايي اوځان لوی ورته معلومیږي دابه په جهنم کې ډېرلېدل کیږي خودافسوس خبره داده چې هره جمعه بیانات کیږي اوهره جمعه ژړاوي وي خودخلکوپه وجودباندې اثرات نه ښکاريږي که یوه ملایوه دنیوي ګټه بیان کړي وای چې په فلاني ځای کې په یوه ساعت کې (۱۰۰۰) روپۍ ګټل کیږي نوقسم درته کوم چې ځانونه ښځې اولادونه به یې تول ښه په شوق باندې په ښه تېزه ګرمي کې ورروان کړي ووځکه هلته دمثال په توګه (۱۰۰۰) روپۍ ګټه ورته

پیداکیږي بیاخپل عزت ترینبولاندي کوي خوددنیادالیږګته ترلاسه کوي دمثال په ډول داخوکه یوه ملاصاحب د(۱۰۰۰) روپوکلداروډګټې بیان ورته وکړکه فرض یې کړه یوملاصاحب داورته وايي چې په فلانکي ځای کې (۱۰۰۰) ډالره ورکوي نوبیاخوبه ملاصاحب اوحاجي صاحب خپل ناموسونه اوخپل هغه تنکي ګران اولادونه چې لمریختني اوګرمي یې نه وربانديلوریږي ټول به پټبني لوڅې ورروان وي اوددغې فاني دنیادګټې خبرې په زړونوبانديه اثرهم زرکوي اوکه یو ملاصاحب دجنت اوجهنم بیان کوي نومخونه په بل طرف ورځخه واړوي اوهیڅ اثرنه وربانديه کوي اوزړونوته یې نه لویږي.

د دنیايي ګټې په لحاظ دعلماوو خبره هم زراوږدل کیږي

دمثال په ډول دلته دقوم خلک سره راټول شول اودیوه دود(رواج) په باره یې خبره کوله نومونږهم په دعاکې ورسره شریک شوونن چې خلک وینودډوخلکوپه ځان باندي عملي کیږده څکه چې ددنیاګټه یې پکې لیدلي ده اوبیان داسې کوي چې داخبره خوخلیفه صاحب کړي مثلاً چې لوراویاخورته پنځلس جوړه کالي مه ورکوه پنځه جوړه کالي ورکړه داخبره مني څکه دنیوي ګټه یې پکې ده اوچې ورته ووايي چې ډیره پریږده داخبره بیانه مني څکه دنیوي تاوان یې ده پکې بلکې ددنیاتاوان یې هم شته پکې خودالله ﷻ خوشاله کولوپرخلاف دیوه بنده دخوشالي

هغه اوکوشش کوي عجیبه خلک دي وایي چې خلیفه صاحب ویلي دي چې په واده کې خوره مه ورکوئ ځکه په دې کې بې عزتي راځي اوهغه چې دومان راولي اوياخپلې ښځې په بازارونوکې لوڅ مخ ګرځوي هغه بې عزتي نه بولي ځکه په خوره ورکولوکې يې دنیاوي تاوان دی روپۍ لګیږي ماپه هغه ورځ باندې هم دې خلکوته وویل چې ماته له الله تعالی څخه حیاراځي په دې شرط به زه درځم چې جنګی ته به شل اویادېرش زره روپۍ نغدې ورکوئ ځکه دجنګی خوبه لیږې کارورباندې وشي څه ناڅه حق خوبه یې راژوندی شي ځکه دابنځې بیادخسرپه کورکې روپۍ نلري اوعلاج دمرض اویایوبل شی ځانته نشي اخیستلای خوداخبره بیانه منل کیږي ځکه ددوی دنیوي تاوان دی پکې نوپه کومه خبره کې یې چې دنیاوي ګټه وي هغه خبره مني اوبیاوایي چې خلیفه صاحب ویلي دي مونږيې په خبره باندې عمل کوواوهلته دالله ﷻخبره نه مني دخلیفه صاحب خبره مني ځکه دنیوي ګټه پکېویني دحضرت نبي کریمﷺخبره نه مني نوکه په یوه دنیاوي ګټه کې ورته تاوان وي بیاوایي چې داخوفلانکي عالم یافلانکي خلیفه صاحب ویلي دي که یې ونه منوبیابه مونږ ته تاوان ورسیږي جهنم ته به داخل شو اوهغه خبر چې په قرآنکریم اویانبوي حدیثونوکې راغلي هغه نه مني.

دمرشددخولي خبره ده هغه وایي چې ماته یقیني دسرددردتکلیف پیداشوی دی چې دومره ډېردرسونه اوبیانونه دي اخیرسری په دې باندې ودارشي چې دازمونږخبره اثرولي

نکوي چې خدای مکره مونږبې لاري يوکه په مونږکې دخدای ﷻخخه ويره اوډارنشته چې سره له دومره زياتوبيانونوبياهم په خلکوکې اثرنه لبدل کيږي.

له ډيري څخه ماسري نيولی چې دادخواړه پيغمبرحضرت محمدﷺسنت طريقه ده نوډيره پرېږده خوداخبره څوک نه مني دهرمجلسونه فايده نلري علماء کرام وايي علم دمالګې په اندازه اوعمل داوړوپه اندازه نوعلم به هلته سري ته فايده کوي چې عمل ورباندې وکړي اوکه يوکس علم لري اوعمل نه ورباندې کوي هغه هم امکان شته چې جهنم ته ولوېږي لکه په حديث شريف کې چې راځي چې په ورځ دقيامت به عالم،شهيد،اوسخي جهنم ته واچوي اودجهنم اوربه په دوی باندې تازه کيږي ځکه چې چاعلم دخدای ﷻله پاره نه وي کړی اوچاشهادت دخدای ﷻله پاره نه وي نوش کړی اوچاسخاوت دخدای ﷻله پاره نه وي کړی که څه هم پنځلس ځله ځان مخته ،مخته کړي چې مادمدرسې حق پرې کړی ته به وايي چې دده له پاره يې ورکړی.

اې مسلمانانو! دادين يوازې دملاندی يوازې دخليفه ندی يوازې دپيغمبرندی بلکې دادين دالله ﷻدی له اللهﷻسره چې څوک دوستي غواړي نودين به خپلوي په دين باندې سري عزتمند کيږي هم اوبې عزته کيږي هم نوکه موبه دين پورې لاس ونيونوعزتمندکيږوبه اوکه موله دين څخه لاس واخيستلونوبې عزته کيږوبه جنتونه اودوزخونه ټول په دغه دين پورې تړلي دي که چادين خپل کړنوجنت به يې برخه شي اوکه يې له دين څخه لاسونه

واخیستل نو ددوزخ کندوته به ورغورځول شي تومونږته دامناسبه ده چې یوتقریرواورونو په هغه باندې بايد عمل وکړو.
صحابه کرام ﷺ خوعرب وو قرآنکریم به یې ویلوخولیږ، لیږلکن عمل یې ډېروړ باندې کولوکتابونه لیکي چې حضرت عمرﷺیوسورت بقره په دوه نیم کاله کې ویلی دی هغه داسې چې هرحکم به یې په ځان باندې عملي کولوهغه مبارک به ویلي چې ماته له اللهﷻ څخه حیاراځي چې قرآنکریم وايواوعمل نه پرې کوو نوخبرواوتقریرونوته باید په دې نیت کینوچې عمل وړباندې وکړو.

وآخردعوانا ان الحمد لله رب العلمين
وصلى الله تعالى على خير خلقه سيدنا وسندنا وشفيعنا ومولانا محمد و
على آله واصحابه واتباعه واهل بيته اجمعين.

(۶۰) مجلس

دانسان ستر دښمن اوله هغه څخه دځان ساتنې طريقه

دروژې په فضائلوکې يوه وجه داهم ښودل شوېده چې په روژه کې دادومره زيات ثوابونه چې الله ﷻ ايښې دي داپه دې وجه باندې چې دروژې په واسطه باندې زمونږاودالله ﷻ هغه ستردښمن چې عبارت له شيطان څخه دی هغه پکې مغلوبه کيږي شيطان چې دادالله ﷻ دانبياؤاوددين دښمن دی همدغه ملعون چې کله الله تعالى له خپل دربارڅخه ورټلوچې حضرت ادم ﷺ ته يې سجده ونکړه نودې رټلي شيطان په هغه ځای کې قسم کړی چې اې دټول عالم پالونکيه! زه به دې تابندګان سمې لارې ته نه پرېږدم دوی به زه له ښي لورې له چپ لورې دمخ له لورې دشاله لورې ورځم اوله ښيې لارې څخه به يې دبې لارې لورې ته کشکوم.

خوهمداشيطان په يوه انسان باندې هلته دېرزيات غالبه کيږي چې کله ديوه انسان خواهشات پوره اوقوت پکې وي له همدې وجې خوپه يوه روايت کې راځي چې شيطان دانسان په بدن کې داسې سرايت اوجريان کوي لکه وينه چې په بدن کې روانه وي نوحضرت نبي کريم ﷺ وايي چې :تاسې دشيطان لارې په لوږه سره

تنګې کړئ څومره چې يوانسان موږوي نوبياشيطان ښه تګ
اوراتګ پکې کولای شي څکه دمږوالي پرمهال رګونه ازادشي
اوچې کله يوانسان وږی وي نوبياددې دتګ اوراتګ لارې تنګيږي.

ددې مطلب داندی چې انسان ديوه حسي شي غونډې تنوزې
بلکې چې کله يوانسان موږوي نودشيطان لارې ازادې اوخلاصې
وي اوچې کله يوانسان وږی شي نوبياکمزوری شي نوداانسان
ستومانه شي نوشيطان ته موکه نه برابريږي.

همداوجه ده چې الله ﷻ خپل پيغمبرحضرت داؤد ﷺ ته وايي (عادی نفسک فانه قام بمعاداتی) ترجمه: اې حضرت داود ﷺ له
ته خپل نفس سره عداوت (دښمني) کوه څکه چې هغه زماپه دښمني
باندې ولاړ دی نفس اوشيطان دادواړه دالله ﷻ دښمنان دي نودنفس
خواري اوذلت دادشيطان دذلت اوخواري سبب ګرځې نوڅومره
چې نفس اوشيطان ذليل کيږي دومره الله تعالی ورباندې راضي
کيږي څکه دالله تعالی دښمن تاخفه اوذليل کړ دښمن ددښمن په
لاره نه ځي دښمن د دښمن په مشوره باندې عمل نه کوي څکه يوله
بل څخه داريږي

اوپه بل ځای کې راځي چې شيطان دې تاسې هغه دښمن دی
چې له تاسې څخه يې جامې ويستې حضرت ادم اوحضرت حوا ﷺ
په جنت کې دنورپه جامو باندې پټ وو خودشيطان دوسوسې له
وجې چې دوی هغه دانه وخوړه نوهغه دنورجامې له دوی څخه لرې
شوې ددوی عورتونه يوبل ته ښکاره شول اوشروع يې وکړه دجنت
دونوپاڼې يې راشکولې اوپخپلوځانونوپورې يې نښلولې چې

عورتونه یې ورباندې پټ شي نوځکه الله تعالی وایي چې شیطان
دي تاسې هغه دښمن دی چې ستاسو دمورا وپلار جامې یې ایستلې
دي نو دهغه ټول کوشش او هڅه داده چې یو ښکلی ا نسان دې تل له
پاره بې پته اوبې عزته کړي.

لکه په جنت کې یې چې په حضرت ادم اوحضرت حوا (رضی الله
تعالی عنها) داوس ورسیدلوچې له دوی څخه یې جامې ویستلې
هغه ظاهرعورت یې ورښکاره کړهمدغسې شیطان دانسان ټول
عیبونه رالوڅوي کوشش کوي چې دغه انسان دومره ذلیل کړي
چې دالله ﷻ په نزدباندې هم وشرمیږي دانبیاووپه نزدباندې هم
وشرمیږي اودنیکوخلکوپه نزدباندې هم وشرمیږي تردې پورې
چې په پای کې دلعنت وروګرځي.

دومره یې په ګناهونوکې رسواکړي چې ټول مخلوق په ده
باندې لعنت وایي ولې داانسان دومره له حده زیاته بې حیایي پیل
کړي دمثال په توګه که یوڅوک په یوه مجلس کې شریک وي
اوکالي وباسي نودهغه مجلس ګډون کوونکي به ټول په نوموړي
انسان باندې لعنت وایي چې داڅومره بې شرم اوبې حیاانسان دی
چې په لوی مجلس کې په ښکاره باندې دشرم ځایونه لوڅ کړل
همدارنګه شیطان چې کله په یوه انسان باندې ګناه کوي،نوداعین
په همدغه انسان باندې جامې ایستل دي ګوری چې دې خبرې ته
موپام وي که څه هم داګناه کوونکي هغه ظاهري جامې اغوستې
وي خوهغه ایماني جامې هغه نوراني جامې چې دې تقوا
اوپرهیزګاري جامې دي هغه ورڅخه باسې نوپه حقیقت کې

ګواکي لوڅ اولغړوي ددې دنیاشرمېدل خوپرېږده په اخیرت کې به هم نوموړی انسان درسوایي په حالت کې راپورته کیږي.

نودشیطان ټول کوشش اوزیارداوی چې یوعزتمندانسان بې پته اوبې عزته کړي دادنیادازمویښت ځای دی الله تعالی دومره مهربانه دی کله په یوانسان باندې لوړه راولي په هغه کې دالله ﷻ مقصددانسان کمال وي بې عزته کوي يې نه ځکه دده دلوړې په واسطه باندې شیطان خپه کیږي اودیورباندې غالبه کیږي اوکله الله ﷻ ږمینت ورباندې راولي هغه هم ددې له پاره وي چې مورشه اووس نوښه عبادت وکړه الله تعالی ﷻ خوشاله کړه اودشیطان مقابله ورباندې وکړه په سجدوباندې سرشه غافله کېږه مه نوالله تعالی احکام ورته متوجې کړي چې دغه وکړه دغه وکړه اوچې په دې يې هم علاج ونشي بیایې الله تعالی وړې کړي چې وس په دغه لوړه باندې دشیطان مقابله وکړه.

دانسان اصلي دښمن نفس اماره دی ځکه هغه په بدیو اوبدمرغیوباندې امرورته کوي نودانفس اماره اوشیطان دواړه کوشش کوي چې انسان بې لاري کړي نوکله ،کله داسې وشي چې یوانسان خپل ځانته غره کړي په ظاهره باندې ځان صوفي ،صوفي کوي روژې نیسي اوتقواکوي ده ته داخپل ځان متقي ښکاره کیږي په واقعه کې هلته دشیطان ودنفس په جال کې لویدلی وي داسې هم نده چې یوازې روژه سړي ونیوله اووړی شو نوشیطان به نورمغلوبه کیږي کله ناکله دسړي وږیام هم نه وي شیطان دهغې لارې ځخه دانسان بدن ته ننوتی وي چې سړی ورباندې پوهیږي هم

نه اوداشیطان داسې حرکت کوي لکه دمیږتون په شان باندې چې ځوک یې خربې نه اوري اودی خپله لاره وهي نوشیطان دانسان له پاره دتل له پاره په کمین کې ناست بایدانسان ډېرورته خیراوبیداره وي.

د نفس په خلاف عمل اختیارول

یوولي الله چې په ډېرفقراومسکنت یې خپل ژوندتېرولو خویوځل خپل نفس ته متوجې شونوداخپل نفس ډېرقوي اومزی ورته ښکاره شونودادې الله تعالی نازولی داخپل نفس ته خطاب کوي چې اې نفسه! ته خوماداسې ساتلی هم نه یې نه مې ښه خوراکونه درکړي اونه مې داسې ښه دځښلوشیان درباندې ځښلي نوبیادادومره غټ اومزی په څه شي باندې شولې نونفس یې ورته وایي چې زه په دې باندې نه مزی کیږم چې ته ماته ښه خوراکونه راکړې اوښه لباسونه راواغوندې بلکې په دې باندې زه ښه مزی کیږې چې تاته خلک وایي چې صاحب ،صاحب اوخلک درته کته اوپورته کیږي اواحترام دې کوي نوزه ښه مزی کیږم نودې ولي بیایوه داسې عمل ته پاملرنه وکړه چې دخلکوتوجه ورځخه واوړي هغه عزت اواحترام یې له منځه ولاړ نوبیاله هغه وروسته ښه خوراکونه اوښه دځښاک په شیانوباندې پیل وکړبیاچې کله خپل نفس ته متوجې شوخپل نفس یې چې ولیدچې ډېرکمزوری شوی یعنې له کاره لویدلی دی نوبیایې له نفس ځخه پوښتنه وکړه چې

وس خودي بنه هم ساتم اوسره له هغه بياته ولې كمزوري اوله كاره لويدلى يې اوډېرډنگرشوى يې نوواييې نفس په خواب كې راته ووېل څوک چې خپل دښمن ته حال وايي دهغه به همداحال وي لكه دازماته خودنفس اولنى دښمن يې.

كله انسان دلوړې په حال كې داسې وي چې خان به ورته ښه ليدل كيږي نوپه دې خاى هلته شيطان پټ كوشش شروع كړى نوپه يوداسې كارباندې داسې لگياكړي چې دده به له سره ورته پام هم نه وي چې څوک يوښاباسې وركړي اوياورته جگ اوتيټ كيږي نودى سخت ورته خوشحاله وي.

دنورومخكنيواولياء كراموواقعات چې سرى وگوري نوهغوى دتل له پاره داكوشش كړى وي چې ددوى نوم پاته نه وي اونوم يې ورک وي اوشهرت نه خوښوي زياتره اولياء كرام به چې په كوم خاى مشهوره شول نوپه داسې يوكاربه يې پيل وكړچې هغه شهرت به له منځه ولاړشهرت هم يوافت دى چې سرى ډېر مشهورشو نوخانته يې پام نه وي اودى په گمراهې باندې لگياوي لكه دحافظ شيرازي واقعه چې مونږ مخكې ذكركړېده اوبله واقعه چې ديولوى بزرگ مونږذكركړې چې ده ته يې دباچايوه ښايسته لورپرېښودېده هغه مكمله ذكرده وگورى.

نودهغوى به په لوى لاس داسې عملونه كول يعنې خپل زوى كينول دځان سره اوياخپله مينځه كينول دځان سره اوياسوركه اينبودل دځان سره داخوڅه گناه نده خوددې له پاره چې دشيطان او نفس مقابله يې كوله شيطان داسې ندى چې له يوې لارې سرې

ته ورځي چې روژه مونیوله نورشیطان ولاړختم شو کله به داسې
وي چې سرې به ښه دفقرېه جامه کې وخت تیروي خوهلته به
شیطان ورباندې مقرروي اوکله به یوسړی دابادې په جامه کې
وخت تیروي خوشیطان به ورباندې مقرروي کله به یوسړی
دصوفیتوب په جامه کې وخت تیروي خوشیطان به ورباندې
مسلط وي اوکله به داسې هم وي چې یوسړی به دعلم په جامه کې
وخت تیروي خوشیطان به ورباندې مسلط وي اوکله به یوسړی
دجهاداوسفرېه عنوان وخت تیروي خوشیطان به ورباندې مسلط
وي له همدې وجې خوالله تعالی وایي چې شیطان دې تاسې دښمن دی
اوتاسې یې په دښمني ونیسئ ددښمن هرتکتیک اوهرفریب ته
متوجې شئ ددې له پاره چې له تباهي سره مومخ نکړي.
په دې طریقت اخیستلوکې هم مقصدداده چې دېرکوشش
انسان داشروع کړي چې له نفس سره مقابله وکړي دېرکوشش
انسان داشروع کړي چې له شیطان سره مقابله وکړي

یومولویصاحب عجیبه عمل وکړی

یوه مولویصاحب په یوه جلسه کې په جوش باندې لګیاؤ
دتقریرېه منځ کې ناڅاپه کیناست نویوه خلیفه صاحب پوښتنه
ورڅخه وکړه چې دادې څه وکړل؟ نوده په ځواب کې ورته وویل
ماچې کله تقریرشروع کړاوښه جوش راغی نوپه زړه کې مې
داراوګرځیدل چې خلک به وایي چې فلانی عالم څه په جوش

اوخروش سره تقريرکوي نوزه سمدستي پوه شوم چې دادشيطان حرکات دي نوسمدستي کيناستم چې والله که دې ومنم نودادطريقت فايده ده ځکه هغه مولويصاحب دهمدې خليفه صاحب روزل شوی سړی ؤنوپه طريقت ،شريعت اودين تولوکې مطلب داده چې سړی نفس ذليله کړي اوعاجزي غوره کړي اولويې له منځه يوسي نوپه معامله کې به د ا للهﷻسره مخلص شي دمثال په توګه که لمونځ ده اوکه روژه اوکه علم کول دي اوکه جهاددی بلکې که هرنيک عمل دی بايدپه دې کې يوازې اويوازې دالله تعالی ﷻ رضامقصدوي . دخدای ﷻ رضاکول عين دشيطان ذلالت اودهغه خفګان دی په کوموعملونوکې چې اخلاص وي هلته کاميابي هم وي ځکه خوالله تعالی چې په مخلصو بندګانوزمابانديې دشيطان وسه هم نه رسيږي ايت شريف دی ﴿ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴾ شيطان وايي هغه بندګان چې ستا مخلص دي په هغوی باندې زماوس هم نه رسيږي پاتې شول هغه انسانان چې په عملونوکې يې اخلاص نه ليدل کيږي هغه بيانه پريږدم ګمراه کوم يې له ښه خوراک اوښه څښاک څخه خومونږالله تعالی نه منعه کوي چې نيت موبرابروي اوخدایﷻ راڅخه خوشاله وي ښه خوراک ښه څښاک اوښې جامې به ولې نه اغوندو.

صحابهٔ کرامو ﷺ د حضرت نبي کریم ﷺ د نفلي عباداتو پوښتنه کوي

صحابه کرامو ﷺ یوځل دحضرت نبي کریم ﷺ لورته راغلل اوپوښتنه اودهغه پوښتنه یې وکړه چې هغه دشپې څه ډول عمل ترسره کوي اودورځې څه ډول عمل ترسره کوي ددوی خپل ګومان داؤچې پیغمبر ﷺ به تل شپه په نفلو باندې تیروي خوب به نکوي دتل له پاره به نفلي روژې نیسي ځکه خوددوه وچته مرتبه لري نودحضرت پیغمبر ﷺ دکوروالوچې دحضرت محمد ﷺ حال ورته وویلونوددوی په ګومان کې هغه ددوی تراندازې کم ورته ښکاره شو چې زمونږ خوداګومان ووچې حضرت پیغمبر ﷺ به توله شپه نفلونه کوي نوحضرت پیغمبر ﷺ خوتوله شپه نه تېروي تول وخت خوروژې نه نیسي نوصحابه کرام ﷺ خونیک خلک نوبیایې وروسته پخپلومنځوکې سره وویل چې زمونږاودحضرت پیغمبر ﷺ ترمنځ خودېرتوپیردی هغه ته الله تعالی هرڅه معاف کړي مونږ بایدکوشش وکړو یوه صحابي ﷺ وویل چې په مایاندې له دې هیسې ښځه حرامه ده زه به خپلې ښځې ته نه ورنیږدې کیږم بل صحابي مبارک وویل چې په مایاندې له دې هیسې ښه خوراکونه حرام دي زه به ترکاري اولندي دوډۍ ونه خورم بل صحابي مبارک وویل چې زه به نوره دتل له پاره روژې نیسم مختلفي مشورې وشولې تردې پورې چې ځینوصحابه کرامو ﷺ دامشوره وکړه چې

مونږ به خپل ځانونه خصیان کړو چې دادشهوت ماده په مونږ کې بالکل له منځه ولاړه شي په دې خبره باندې دالله ﷺ خوږپیغمبرخبرشو نوورغی اوورته وې ویل چې تاسې داخبرې کړې دې هغوی ورته وویل چې هوا نوحضرت محمد ﷺورته وویل چې والله زه ترتاسې له الله ﷻنه ډېرویریږم خوزه خوب هم کوم نفل هم کوم کله روژې نیسم اوکله یې خورم اوزه له خپلو بیبیانوسره کوروالي هم کوم اوعفت هم کوم داشیان خوالله ﷻحلال کړې دي.

یوځل له شهدوځخه حضرت نبي کریمﷺقسم وکړچې نه به یې خورم سمدستي الله تعالی وحیې ورته رانازله کړه چې ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَآ أَحَلَّ ٱللَّهُ لَكَ ﴾ ترجمه: چې الله تعالی درته حلال کړي وي نوته یې ولې په ځان باندې حراموې داسې نده چې ښه جامه به نه اغوندې اوښه خوراک به نه کوې هرځه ښه کوه خودالله تعالیﷻ شکراداءکوه بلکې اللهﷻپه دې باندې ډېرخوشحاله کیږي چې یوچاته الله تعالی نعمت ورکړی وي اودی اظهاروکړي که سړی دشیطان له فریبونوځخه غافل نشي نوپه روژه کې هم اصلاح دنفس راځي چې مونږخپل اندامونه په سمه لارباندې وکاروو نوبیابه الله تعالی په لوړه باندې هم راته اجراکوي بیابه الله تعالی دروژې نیولوپه واسطه باندې زمونږدښمن شیطان مغلوبه کوي اوکله چې شیطان مغلوبه شي نودغه لوی مقام دی بیاالله تعالی زمونږبه عبادتونوکې کومک،مرسته اونصرت کوي.

دتوبې ایستلوفضائل

کله چې یوانسان خپلې گناوې رایادکړي اوداخیرت لوري ته متوجې شي اوتوبه وباسي داشوق اوذوق به څرنگه پیداکیږي اوبیاچې کله توبه وباسي نوددې توبې ایستلونوموري انسان ته څومره گټې رسیږي داخیرت په ورځ یوه توبه کوونکي انسان په دې دنیاالله تعالی ته ژړلي وي الله تعالی ته یې گریوان شکولی اوپه اخلاص توبه یې ایستلې وي څومره گټه ورته کوي په دنیاکې دتوبې ا یستلوذریعه داده چې سړی له نیکوخلکوسره په مجلسونوکې گډون وکړي څکه دهرمجلس اثرپه انسان باندې پریوزي.

لکه شاعرچې وایي:

صحبت صالح تراصالح کند ـ صحبت طالح تراطالح کند

. نوکله چې داتوبه کوونکی انسان دالله تعالی ﷻ لوري ته متوجې کیږي او دخپلو گناهونوتصوروکړي نوله خپلوگناهونو څخه تائب شي ددې په اړه زه تاسې ته دیوځوواقعاتو یادونه کوم

حضرت حکیم ثنائی څرنګه دغوث مقام ته ورسېد؟

دوخت لوی صوفي اودغزني داولیاء کرامومشهورولي حکیم ثنایي صاحب ﷺ چې دوخت غوث دی داډېرمخکنی شخص تیرشوی دی تردې پورې چې څینودسلوک خاوندانوداهم ویلي چې

حضرت پیران پیرصاحب ﷺ به هم دده مبارک زیارت ته راتللو شاه نقشبند ﷺ هم دده زیارت ته راتلونو برمخکښی شخص دی نودې حکیم ثنایي صاحب خپله دخپل خان دتوبې له پاره یوه وجه ذکرکوي حضرت حکیم ثنایي ﷺ خپله شاعروؤدفارسي مثنوي لرې نودی خپله کیسه کوي چې په غزنی کې دلارې پرغاړه یو ملنګ ناست ؤهغه ملنګ به چاې باندې ؤ یوه نیم سرې ته به چاې ورکولو کمه اندازه چاې به یې ورکولواوهرسري ته یې هم نه ورکولودی خاص دمقربومتصرفینو له جملې څخه ؤنوحکیم ثنایي صاحب وایي چې یوه ورځ زه اویودوه کسان په دې لاره باندې ورغلونومونږله دې ملنګ سره کیناستلو یوه ،یوه پیاله چاې یې راکړ نوماته یې دچاې راکولوپرمهال وویل چې واخله ویې ښنبه اې دیوانه(لیونیه) له همدغه ځایه چې ولاړونوپه لارې باندې فکرراسره پیداشوچې دغه ملنګ ولې ماته لیونی وویل زه خویوغوره شاعراوادیب یم بلکې ټول خلک ماته داحترام په سترګه ګوري نودې ملنګ ماته څرنګه دلیوني نسبت وکړ نوبیرته له نیمایي لارې څخه وروګرځېدم دې ملنګ ته راغلم اوورته کیناستم نودغه ملنګ ته مې وویل چې تاماته دلیوني نسبت ولې وکړ؟ زه په څه وجه باندې لیونی یم اوسره له دې چې ټول خلک زمااحترام کوي اودعزت په سترګوراته ګوري ټول خلک زماپه علمیت ادیبوالي اوشاعري باندې قائل دي اوته راته لیونی وایي نودې ملنګ راته وویل چې تردغه غټ لیونتوب نوبیاچېرته دی چې شپه اوورځ دبادشاهانواوسردارانوپه صفت باندې لګیایې

اوهغه لوی بادشاه چې خدای ﷻ دی هغه درځخه هېردی همدغه وخت چې ته یې دباداشاهانواوسردارانوپه صفت تېروې دادې دالله ﷻ په ذکرباندې تېرولای نودنیااواخیرت به دې برابرشوي و ته ددنیااعزازغوارې دبادشاهانواوسردارانوپه دربارونو ګرځې اود هغوی صفتونه کوې اوالله ﷻ درځخه هېرشوی دی نو حکیم ثنايي رحمة الله عليه وايي چې دملنګ دې يوې خبرې پرماباندې دومره زيات اثر وکړچې دټول وخت له پاره مې توبه ويستله چې زه به بيا دبادشاهانواوسردارانوپه دربارونوباندې ونه ګرځم اواشعاربه نو رنه وايم توبه مې ويستله اوالله ﷻ ته مې رجوع وکړه وګورئ اې مسلمانانو!دنيکوخلکواثراتوته چې بيادنيکو خلکو دبيعت په برکت دېرلوی مقام ته ورسيده همدارنګه حضرت حبيب عجمي رحمة الله عليه واقعه په مخکې په يوه مجلس کې ذکرشوېده په هغه کې هم دتوبې بيان شوی دی همدارنګه دعبدالقادر جيلاني رحمة الله عليه «پيران پيرصاحب» دتوبې واقعه مخکې ذکرشوېده اوهمدارنګه هغه دوه صحابه کرام رضي الله عنهم چې درسول الله ﷺ له خبرې ځخه يې سرغړونه کړې وه بيادهغه يوه دتوبې خبره مخکې ذکرشوېده .

وآخردعوانا ان الحمد لله رب العلمين
وصلى الله تعالى على خيرخلقه محمد وعلى اله واصحابه اجمعين

ناشر